
Industridepartementet.

Vedlegg til st. prp. nr. 1, 1953.
Kap. 555.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXXIX. TILLATELSER MEDDELT I 1952.

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Tinfos Papirfabrik. (Kraftleie fra statens kraftverker på Østlandet.) Kgl. res. 11. januar 1952. Jfr. bind XXIV side 13 og 145.	5
2. Vågsfjord Kraftselskap. (Regulering av Skoddebergvassdraget.) Kgl. res. 18. januar 1952. Jfr. bind VI side 115.	9
3. A S Rjukanfos. (Forhøielse av grunnkapitalen fra 60 til 100 mill. kr.) Kgl. res. 18. januar 1952. Jfr. bind I side 83, XI side 34, XXXIV, side 101 og nr. 22 nedenfor	17
4. Varangerhalvøyas Kraftselskap. (Planendring vedr. reguleringen av Kongsfjordvassdraget.) Kgl. res. 25. januar 1952. Jfr. bind XXVI side 49.	18
5. Mathiesen-Eidsvold Værk. (Kraftleie fra Akershus Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 25. januar 1952. Jfr. bind XXXIII side 93.	20
6. Disponent Ingar Rø, Søndeled. (Aksje-ervert i A/S Egelands Verk) Kgl. res. 1. februar 1952. Jfr. bind XXXIV side 98	23
7. A/L Lyngen Kraftlag. (Ervert og regulering av Rottenvikvassdraget) Kgl. res. 1. februar 1952.	24
8. A/S Fiskaa Verk. (Kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og fra Kristiansands Elektrisitetsverk) Kgl. res. 8. februar 1952. Jfr. bind XXXIV side 17	32
9. Storfossen Elektrisitetsverk A/S. (Fornylse av tillatelse til å regulere Storstvatn og Øsevatn i Storelva) Kgl. res. 8. februar 1952. Jfr. bind XXXIII side 42 og bind XXXVII side 75	37
10. Voll kommune. (Regulering av Sjøbolvatnet) Kgl. res. 22 februar 1952	38
11. A/S Follum Fabrikker. (Endring i vilkårene for tillatelse til ervert av Hofs Brug) Kgl. res. 7. mars 1952 Jfr. bind XXXVII side 95	44
12. Christiania Spigerverk. (Kraftleie fra Oslo Lysverker) Kgl. res. 21. mars 1952. Jfr. bind XXXV side 99	45
13. Øymark kommunale Elektrisitetsverk. (Utførsel av 2 kW til Sverige.) Kgl. res. 21. mars 1952.	49
14. A/S Dalen Portland-Cementfabrik. (Kraftleie fra Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap) Kgl. res. 18. april 1952. Jfr. bind XXVI side 18	49
15. Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. (Ervert av aksjer i A/S Meraker Smelteverk) Kgl. res. 18. april 1952. Jfr. bind XVI side 35	52
16. Odda Smelteverk A S. (Forhøielse av aksjekapitalen til kr. 5 000 000) Kgl. res. 18. april 1952. Jfr. bind XXVI side 55	53
17. Stranda kommune. (Ytterligere regulering av Nysetervatn m. v.) Kgl. res. 8. mai 1952. Jfr. bind XXV side 27	54
18. Eidford kommunale Elektrisitetsverk (Regulering av Sysenvatn) Kgl. res. 16. mai 1952	70
19. Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. (Ervert av aksjer i A/S Saundefaldene.) Kgl. res. 16 mai 1952. Jfr. bind XII side 69	78
20. Førde kommunale Elektrisitetsverk. (Regulering av Jølstervatn) Kgl. res. 30. mai 1952	79
21. Vierslafeltet i Veig. (Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for overføring til Numedalslågen) Kgl. res. 28. juni 1952. Jfr. bind XXXV side 25	88
22. A S Rjukanfos. (Ervert av vannrettigheter i Måna) Kgl. res. 28. juni 1952. Jfr. nr. 3 ovenfor	90
23. Faxälvens Vattenreguleringsforetak (Regulering av Limingen) Kgl. res. 4. juli 1952	95
24. A S Rjukanfos. (Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk) Kgl. res. 15. august 1952. Jfr. bind XXXVI sidene 56, 141, 144 og bind XXXVII side 39	104
25. Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk. (Regulering av Krogvann og store Sandvann) Kgl. res. 15. august 1952. Jfr. bind XXXVII side 105	107
26. A/S Union (Union Co.) (Kraftleie fra Skienfjordens kommunale Kraftselskap.) Departementets avgjørelse 13. september 1952. Jfr. bind XXXVIII side 74	115
27. A S Johan Petersen, Lin og Bomullsvarefabrikker. (Kraftleie fra Oslo Lysverker.) Departementets avgjørelse 24. september 1952	117
28. A S Viul Tresliperi. Innløsning og ervert av ytterligere fallrettigheter i Randselva m. v.) Kgl. res. 10. oktober 1952. Jfr. bind XXXVIII side 6	118
29. A/S Eidefoss Kraftanlegg. (Ervert av vassfall i Tessa i Vågå herred.) Kgl. res. 7. november 1952.	127

30. Andøy Kraftlag. (Endring av plan vedr. regulering av Bleksvatn.) Kgl. res. 14. november 1952. Jfr. bind XXXVI side 43	131
31. Glomfjord Kraftverk. Overføring til Fykanåga av Sandvatna i Sundsfjordelv m. v. (Fastsettelse av reguleringsbestemmelser.) Kgl. res. 12. desember 1952	132
32. Hjartdøla Kraftverk. (Regulering av Hjartdal—Tuddalvassdraget m. v. i Tuddal herred.) Kgl. res. 12. desember 1952	133
33. Mesna Kraftselskap. (Overdragelse av konsesjoner fra Ringsaker og Nes almenning og Mesnavassdragets Brukseierforening vedr. regulering av Tyrilielven og Mesnavatnene.) Kgl. res. 19. desember 1952. Jfr. bind VII side 46 og 71, XXI side 35 og XXIII side 98	139

1. Tinfos Papirfabrik.

(Tilråding om tillatelse til leie av inntil 7 000 kW fra statens kraftverker på Østlandet.)

Kgl. resol. av 11. januar 1952.

Tinfos Papirfabrik har ved brev av 4. april 1951 til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet søkt om konsesjon på leie av inntil 7 000 kW elektrisk kraft fra staten.

Hovedstyret har ved brev av 29. november 1951 gitt følgende uttalelse i anledning av søknaden:

«I brev av 4. april 1951 til Hovedstyret har Tinfos Papirfabrik søkt om konsesjon på leie av inntil 7 000 kW fra staten.

Søknaden er sålydende:

«Vi viser til det ærede Hovedstyrets brev av 1. mars d. å., og tillater oss herved å søke konsesjon på leie av kraft fra staten (leie av 1 500 kW fra 1. desember 1948, 3 000 kW fra 1. januar 1949 og 7 000 kW fra 16. oktober 1949).

Vi går ut fra som selvsagt at det i dette tilfelle hvor staten er kontraktpart ikke blir tale om noen ekstra avgift til staten.

Vi går likeledes ut fra at det ikke blir tale om noen avgift eller avståelse av kraft til kommunen, bl. a. fordi vi allerede har avgitt ca. 1 000 kW av någjeldende kontraktskvantum til Notodden kommune på vilkår approbert av Hovedstyret og Prisdirektoratet. En ytterligere avgivelse av kraft fra dette kontraktskvantum ville gå ut over vår industrielle produksjon til skade for viktige eksportinteresser. Det var også en tydelig forutsetning under forhandlingene med Notodden kommune, som delvis ble ført gjennom Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, at det ikke ble spørsmål om betaling av avgift eller avgivelse av kraft til kommunen utover hva man ble enig om under forhandlingene.

Når søknad om konsesjon ikke er sendt tidligere, skyldes det at vi har regnet med at konsesjon ikke var nødvendig for leie av kraft fra staten.»

Med søknaden fulgte 2 eksemplarer av selskapets vedtekter samt erklæring fra styret (jfr. ervervsloven av 14. desember 1917, § 24).

I brev av 7. november 1951 til Hovedstyret har selskapet meddelt følgende supplerende opplysninger:

«Under henvisning til telefonsamtale tillater vi oss å meddele følgende opplysninger:

Vår egen kraftproduksjon varierer med vannføringen i Tinnelven og dreier seg ved normal vannføring om 18 000 kW. Herav leveres til vår tremassefabrikk ca. 5 500 kW, og til eget forbruk for øvrig ca. 1 000 kW. Til Notodden Calcium-Carbidfabrik leveres ca. 5 500 kW. Tinfos Jernverk bruker for tiden ca. 21 000 kW som dekkes ved levering av ca. 6 000 kW fra oss, 7 000 kW statskraft og det øvrige med Samkjøringskraft.

Det fremgår herav at statskraften i sin helhet går til Tinfos Jernverk. Når vi har sluttet kontrakten med staten, skyldes det at vi overfor Samkjøringen står som formidler av kraft til vårt datterselskap, og dessuten at vi i sin tid fikk løfte om dette kraftkvantum i forbindelse med statens ekspropriasjon av våre fallrettigheter i Mårelven. Vi har riktignok fått erstatning i penger for selve fallrettighetene, og betaler derfor også vanlig pris for statskraften, men kvantumet ble lovet oss fordi vi ved ekspropriasjonen mistet våre egne kraftreserver. Kraften leveres av oss til Jernverket for selvkostende. Det hadde for så vidt ikke vært noe i veien for at Jernverket kunne ha leid kraften direkte fra staten.

Landets øvrige legeringsverker ligger direkte ved utskipningshavn. Tinfos Jernverk har en lang og kostbar transport av råmaterialer fra Skiensfjorden (Porsgrunn) og til utskipningshavn av ferdige produkter. Når verket likevel har kunnet konkurrere tross sin ugunstige beliggenhet, skyldes det først og fremst tilgangen på billig elektrisk kraft. Den utvidelse av Jernverkets produksjon som har pågått de senere år, og som fremdeles pågår, skyldes statsmyndighetenes påtrykk for å øke eksporten av ferrolegeringer. Vi har dog gått ut fra som en selvfølge at det ikke fra statens egen side ville bli lagt byrder på produksjonen i form av kraftavgifter. Som De kjenner til sto vi lenge i den formening at det ikke trengtes konsesjon for leie av kraft fra staten.

Med de priser som for tiden oppnåes for legeringsprodukter, vil nok Tinfos Jernverk være i stand til å bære også avgifter på kraften, men disse forhold kan ikke forutsettes å ville vare. En avgift som en gang er pålagt, er det erfaringsmessig meget vanskelig å bli kvitt. Det kan lett komme dithen at en kraftavgift i tillegg til de øvrige ekstra byrder vil gjøre de investeringer som Tinfos Jernverk etter statsmyndighetenes tilskyndelse foretar ulønnsomme.

Vi tør derfor regne med at avgift til staten ikke vil bli pålagt i dette tilfelle.

På foranledning bekreftes at Tinfos Jernverk A/S i sin helhet eies av norske statsborgere. Det samme er tilfelle med vårt selskap.»

Notodden bystyre har i møte den 21. september 1951 enstemmig anbefalt søknaden innvilget i samsvar med formannskapets resp. rådmannens innstilling om saken.

Rådmannen i Notoddens innstilling av 29. august 1951 er sålydende:

«Da dette gjelder kraft som tilføres byen, finner en å kunne tilrå for formannskapet å frafalle kravet om avgivelse av konsesjonskraft.

Mulighetene til kraft på like rimelige vilkår skulle være til stede og under alle omstendigheter er dette kvantum ca. 700 kW, ikke nok til det framtidige behov, samtidig som konsesjonskraften i alle tilfeller hittil har falt så dyr at den ikke blir benyttet.

En kan derfor tilrå fattet følgende vedtak: Konsesjon anbefales.

Kommunen frafaller retten til avgivelse av konsesjonskraft og krav om avgift.»

Fylkesmannen i Telemark har i påtegning av 27. september 1951 til Hovedstyret meddelt at han slutter seg til Notodden bystyres foran nevnte vedtak.

Hovedstyret skal bemerke:

Tinfos Papirfabrik er ifølge vedtektenes § 1 «et uansvarlig selskab, hvis formaal er under ovennevnte firmanavn at drive fabrikk, transport- og handelsvirksomhet samt utskibning og forøvrig enhver virksomhet sigtende til utnyttelse av selskabets eiendommer. Selskabet har sit forretningskontor på Notodden».

Selskapets styre består av bare norske statsborgere. Samtlige aksjer i selskapet befinner seg på norske hender.

Statens kraftverker har fra 1. desember 1948 levert kraft til Tinfos Papirfabrik. Rekvisisjonskvantumet har vært 1 500 kW fra 1. desember 1948, 3 000 kW fra 1. januar 1949 og 7 000 kW fra 16. oktober 1949.

Om kraftleien er det opprettet kraftleiekontrakt mellom Statens kraftverker på Østlandet og Tinfos Papirfabrik. Kraftleiekontrakten er undertegnet av Tinfos men da selskapet har tatt forbehold om spenningsforholdene som ikke staten har kunnet godta, er kontrakten ennå ikke undertegnet for statens vedkommende.

Energien leveres i Grønvollfoss understasjon med en spenning av ca. 120 kV. For det rekvirerte kraftkvantum betaler kjøperen kr. 30 pr. kW pr. år. I tillegg hertil betales 0,35 øre pr. uttatt kWh i tiden fra og med 16. mai til og med 15. oktober og 0,7 øre pr. kWh i den resterende del av året. (Kraftleiekontraktens § 1, pkt. 5 resp. § 3 og § 12.) Kontraktens bestemmelser er for øvrig i samsvar med bestemmelsene i statens normalkontrakter ved salg av strøm på Østlandet,

herunder innbefattet bestemmelsen om at kontraktens varighet skal være sluttet med 5 års gjensidig oppsigelse — regnet fra utløpet av det driftsår hvori oppsigelse finner sted.

Tinfos har overfor staten forpliktet seg til om nødvendig å levere til Notodden kommune inntil 1 000 kW i tiden 16. september 1950—30. juni 1954 i tillegg til Notoddens rekvisisjonskvantum fra staten (3 500 kW) i det samme tidsrom. Som det tør være kjent skal Notodden kommune overta strømforsyningen i Notodden som hittil har vært besørget av Tinfos Papirfabrik.

Omhandlede kraftlevering til Tinfos har staten måttet påta seg idet Tinfos var eier av en del av fallene i Mår — regnet motsvarende en ytelse av ca. 7 000 kW overført. Selskapet nedla nemlig protest mot ekspropriasjon av disse fallstrekninger og fikk medhold av Justisdepartementet. Imidlertid ble saken forlikt ved at Tinfos ble tilstått å få kjøpt tilsvarende kvantum statskraft på normale statsvilkår straks Mår-anlegget kunne komme i drift. Det var opplyst at kraften skulle nyttes til produksjon av de i utlandet sterkt etterspurte ferrolegeringer (jfr. Hovedstyrets brev av 3. juli 1948 til Industridepartementet og departementets brev av 8. juli 1948 til Hovedstyret).

Tinfos's fallstrekninger i Mår er kjøpt av staten etter takst som for øvrige fall som måtte erverves i Mår.

Som det vil sees av det foran siterte brev av 7. november 1951 fra Tinfos Papirfabrik er det Tinfos Jernverk A/S som nytter den kraft — inntil 7 000 kW — som Tinfos Papirfabrik her har leid fra staten.

Jernverket er oppgitt å bruke for tiden ca. 21 000 kW som dekkes ved de 7 000 fra staten og ved ca. 6 000 kW av Tinfos's egen kraft samt ved ca. 8 000 kW fra Samkjøringen. Tinfos Jernverk A/S er imidlertid datterselskap av Tinfos Papirfabrik og som dette er også datterselskapet (Jernverket) et uansvarlig selskap med norsk aksjekapital og norsk styre.

Utenom de 7 000 kW fra staten nyttes det altså i nærværende tilfelle et betydelig kraftkvantum uttatt fra Samkjøringen. En er også kjent med at også andre nytter kraft uttatt fra Samkjøringen uten at det søkes om konsesjon på kraftleie. Dette er da heller ikke gjort av Tinfos Papirfabrik for samkjøringskraftens vedkommende. Nærværende søknad handler for så vidt bare om konsesjon på leie av inntil 7 000 kW fra staten.

Hovedstyret vil rå til at søknaden innvilges og at tillatelsen meddeles for den tid

kraftleieavtalen måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1972.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes en årlig avgift av kr. 1 pr. kW til staten beregnet av den kraft som gjennomsnittlig benyttes og at avgiften blir å oppkreve fra 1. desember 1948 da kraftleveringen tok til.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Det bør være en forutsetning at primakraften ikke brukes i strid med Samkjøringens rasjoneringsregler.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. november 1951.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsvilkår er sålydende:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid Tinfos Papirfabrik måtte leie inntil 7 000 kW fra staten (i henhold til kraftleiekontrakt med Statens kraftverker på Østlandet), dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1972.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi blir å utta av Tinfos Jernverk og kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norske tjenestemenn og arbeidere.*

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn

taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. *Norsk arbeide og materiell.*

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle

de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$. Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstatte det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir

brakt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet skal bemerke:

Statens kraftverker på Østlandet har fra 1. desember 1948 levert kraft til Tinfos Papirfabrik. Rekvisisjonskvantumet har vært 1 500 kW fra 1. desember 1948, 3 000 kW fra 1. januar 1949 og 7 000 kW fra 16. oktober 1949.

Det er opprettet kontrakt mellom Tinfos Papirfabrik og Statens kraftverker på Østlandet om leie av inntil 7 000 kW fra staten. Kontrakten er ennå ikke undertegnet av staten. Det er for denne kraftleie det nå søkes konsesjon.

Tinfos Papirfabrik er et uansvarlig selskap med norsk styre og samtlige aksjer på norske hender.

Det foreligger erklæring fra selskapets styre i henhold til konsesjonslovens § 24, 2. ledd.

Som det fremgår nyttes den leide kraft av Tinfos Jernverk A/S, som er et datterselskap av Tinfos Papirfabrik. Dette er også et aksjeselskap med norsk styre og kapital.

Departementet vil med hovedstyret anbefale at Tinfos Papirfabrik blir gitt konsesjon på leie av inntil 7 000 kW fra staten, og at tillatelsen gis for den tid kraftleieavtalen med staten måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1972.

En vil anbefale tillatelsen gitt på de av hovedstyret foreslåtte vilkår, bl. a. om avgift kr. 1 pr. kW til staten. En er enig med hovedstyret i at denne avgift må bli å oppkreve fra 1. desember 1948, da kraftleveringen tok til.

Betingelse om plikt til etter bestemmelse av Kongen å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til kommuner er tatt med i henhold til den præseptoriske bestemmelse i konsesjonslovens § 23 nr. 5.

En vil med hovedstyret anbefale oppstillet som en forutsetning for tillatelsen at primarkraften ikke benyttes i strid med Samkjøringens rasjoneringsregler, slik de til enhver tid lyder.

Industridepartementet

tilrår:

Tinfos Papirfabrik tillates i medhold av lov av 14. desember 1917 nr. 16, kap. IV å leie inntil 7 000 kW fra Statens kraftverker på Østlandet.

Tillatelsen meddeles på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 11. januar 1952.

2. Vågsfjord kraftselskap.

(Tilråding om tillatelse til å foreta en regulering av Skoddebergvatn i Tømmerelva i Astafjord herred i Troms fylke.)

Kgl. resol. av 18. januar 1952.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende skriv datert 18. desember 1951 angående tillatelse for Vågsfjord Kraftselskap til regulering av Skoddebergvatn i Astafjord herred i Troms fylke:

«Fra Vågsfjord Kraftselskap er innkommet følgende søknad, datert 15. mai d. å.:

«Vågsfjord Kraftselskap som er en interkommunal sammenslutning av kommunene Harstad, Kvæfjord, Sandtorg, Skånland og Trondenes opprettet med det formål å utbygge og produsere elektrisk kraft til forsyning av de nevnte kommuner, søker herved om tillatelse for ubegrenset tid til regulering av Skoddebergvatn i Astafjord herred i Troms fylke, i den hensikt å oppnå en viss grad av regulert vannføring i samband med planlagt kraftverksutbygging i Tømmerelva (fallet fra Skoddebergvatn til Saltvatn).

Vannkraftrettighetene i dette fall som eides av Astafjord kommune er ved kraftselskapets representantskapsvedtak av 6. november 1946, og ved herredsstyresvedtak av 20. november 1948 og av 30. januar 1950 overdratt Vågsfjord Kraftselskap. Kommunal- og arbeidsdepartementet har i skriv av 24. februar 1950 til Fylkesmannen i Troms gitt underretning om vedtakenes godkjenning. Dette er ved skriv av 2. mars 1950 fra fylkesmannen i Troms meddelt Astafjord kommune med gjennpart til Vågsfjord Kraftselskap til underretning.

Av nedenfor liggende vannfallsrettigheter som berøres av reguleringen, kommer bare i betraktning fallet fra Saltvatn til sjøen. Herom henvises til etterfølgende opplysninger i samsvar med lov av 14. desember 1917, nr. 17, § 5, under pkt. g.

Kraftselskapet har ved overdragskontrakten med Astafjord kommune forpliktet seg til innen bestemte frister, som dog er betinget av finansieringsmulighet, om nødvendig med statsstøtte å bygge høy- og lavspent elektrisk fordelingsnett i Astafjord kommune, og å avgi ved salg inntil 10 pst. av den i Tømmerelva oppnåelige energiproduksjon, hvilket vil være tilstrekkelig til dekning av ethvert tenkelig alminnelig elektrisitetsbehov i Astafjord, heri også medregnet behovet hos samtlige opprinnelige eiere av vannkraftrettighetene i vassdraget.

De opprinnelige eiere av Tømmerelva er ved kontrakt betinget tilsammen 6 kW gratis strøm.

Eierne av Høllervatn (Saltvann-sjøen) har framsatt krav om 12 kW gratisstrøm fordelt på 12 bruk.

Vågsfjord Kraftselskap eier fra før Gausvikvassdraget på Hinnøya, for hvilket der ved kgl. resolusjon av 17. oktober 1919 er meddelt konsesjon for regulering av Storvatn. I dette vassdrag er utbygget

Nedre anlegg, innst.	3 400 kVA
Midtre anlegg, innst.	500 »
Øvre anlegg, innst.	1 350 »
Tilsammen	5 250 kVA

med samlet årlig produksjon ca. 17,5 mill. kWh.

Fra Ofoten Jernmalmgruber, Kraftverket, Bogen i Ofoten leier Vågsfjord Kraftselskap 500 kW med årlig energimengde inntil 4 mill. kWh.

Kraftselskapet er aksjonær i Niingen Kraftlag A/S og skal som sådan ha rett til å leie 11,2 mill. kWh pr. år med maksimal effekt 2 240 kW fra det påbegynte Niingen Kraftanlegg når dette blir ferdig. Heri er dog innbefattet den foran nevnte effekt og energimengde fra Ofoten Jernmalmgruber, hvis leveringsforpliktelse er overtatt av Niingen Kraftlag A/S.

Den effektive nyttilførsel fra Niingen blir således 7,2 mill. kWh som ikke vil være tilstrekkelig til å dekke effekt- og energiunderskuddet i forsyningsområdet i dag, et underskudd som vil øke ytterligere innen Niingsanlegget vil være ferdig.

Den krafttilgang som muligjøres ved den omsøkte regulering, er et nødvendig ledd i kraftselskapets utbyggingsplaner, og en forutsetning for selskapets vedtektsmessige forpliktelse til å sørge for en tilstrekkelig elektrisitetsforsyning av de kommuner som har dannet selskapet. Men det innebærer også mulighet for å forsyne kommunene utenfor sammenslutningen f. eks. Astafjord, eventuelt også Bjarkøy som er uten kraftkilder av betydning.

I samsvar med lov av 14. desember 1917, nr. 17, § 5 tillater en seg angående punkt

a) vedlegg plan av juni 1947 med tillegg av juli 1949 hvor planløsningen er noe endret i forhold til først nevnte plan, samt tegninger nr. 151 og 152 av 15. juli 1949.

Det i sistnevnte tilleggplan oppsatte kostnadsoverslag på kr. 3 250 000 omfatter det komplette kraftanlegg inklusive maskininstallasjon med apparat- og instrumenteringsutstyr.

Den del av kostnadsoverslaget som angår selve reguleringen av Skoddebergvatn, utgjøres av

1. Reguleringsdam	kr. 40 000
2. Tunnelinntak	» 130 000
3. Driftstunnel	» 175 000
Forholdsmessig andel av felleskostnad for pkt. 1—6 i overslaget	» 93 000
Forholdsmessig andel av tilleggsposter 10, 11 og 12 i overslaget	» 62 000
	kr. 500 000

b) Nedbørfelter til utløpet av Skoddebergvatn utgjør ca. 106,5 km². Det er regnet med effektiv årlig nedbør 1 200 mm hvilket gir gjennomsnittlig årlig avløp 4,057 m³/sek.

Den planlagte regulering er forutsatt å gi 90 pst. regulert vannføring = 3,65 m³/sek.

Lavvannsføringen i vassdraget uten regulering antas å utgjøre ca. 0,65 m³/sek.

Med nyttbar midlere brutto fallhøyde 67,25 m vil innvunnet kraftytelse utgjøre ca. 2 690 nat.-HK i fallet fra Skoddebergvatn til Saltvatn.

Mellom Saltvatn og sjøen er ca. 22 m fall. Nedbørsfeltets størrelse til utløpet av Saltvatn utgjør ca. 136 km² med et påregnelig gjennomsnittlig årlig avløp ca. 5,170 m³/sek.

Den planlagte regulering av Skoddebergvatn forutsettes å gi ca. 80 pst. regulert vannføring = ca. 4,13 m³/sek.

Lavvannsføringen i denne del av vassdraget uregulert antas å være ca. 0,770 m³/sek.

Med nyttbar brutto fallhøyde ca. 22 m vil innvunnet kraftytelse utgjøre ca. 1 290 nat.-HK.

Samlet innvunnet kraftytelse i vassdraget vil således ved den planlagte regulering utgjøre ca. 3 980 nat.-HK.

- c) Reguleringen antas ikke å medføre skade eller ulempe av betydning for almenne interesser. Der fører offentlig veg langs hele den bebygde side av Skoddebergvatnet. Denne veg berøres ikke av den planlagte oppdemming. Tilfeldig ferdsel på vatnet i båt om sommeren og på isen om vinteren, antas ikke å bli hindret av reguleringen. Fløtning foregår ikke i vassdraget, ervervsmessig fiske heller ikke. Naturforholdene antas ikke å bli endret i slik grad at almenne interesser blir skadelidende.
- d) Skoddebergvatn hvis strandlinje utgjør ca. 15 km lengde, har for det meste forholdsvis steile bredder, og tilstøtes for det vesentligste av udyrket mark, til dels med små bjerkeskog av liten verdi. Tilstøtende grunn eies for en del av staten. Ingen tilstøtende eiendom vil bli vesentlig beskåret ved den planlagte oppdemming 1,5 m. Bare ved vannets søndre ende er der et noe lavt, delvis myrlendt parti som vil bli neddemmet. Arealberegning er ikke foretatt, da ingen betydelig interesser vil bli skadelidende i nevneverdig grad.
- e) Det planlagte reguleringsbasseng i Skoddebergvatn vil samtidig tjene som inntaksbasseng for kraftanleggets driftstunnel. Vannslipningen gjennom denne vil derved skje automatisk ved turbinens pådrag samsvarende med belastningen.
- Reglementet for denne manøvrering kan vanskelig oppsettes før en under drift får oversikt over i hvilken utstrekning det vil bli behov for å nytte dypløpene for å sikre at vannstanden under flom ikke overstiger en nærmere bestemt høyde.
- Det er for øvrig forutsetningen at reguleringsdammen først blir bygget etter at kraftanlegget er ferdigbygget, slik at senkning kan skje ved tapping i og med kraftanleggets drift, hvorved damstedet tørrlegges.
- f) Er besvart i samband med punkt b.
- g) Der finnes ingen bruk i vassdraget.
- Det under pkt. b) nevnte nedenfor liggende fall i vassdraget er i privat eie. I samband med kraftselskapets ervervelse av rettighetene til fallet fra Skoddebergvatn til Saltvatn fra Astafjord kommune, var det begge parters forutsetning at Astafjord kommune skulle tilveiebringe eiernes samtykke i å overdra sine vannkraftrettig-

heter i dette fall til kraftselskapet som derved ville bli eneeier av vassdragets nyttbare fall nedenfor reguleringen.

Utkast til skjøte er mottatt, men overdragelsen er ikke formelt i orden.

Eierne er gjennom Astafjord kommune gjort kjent med at de i fall overdragelse til Kraftselskapet ikke kommer istand, vil ha høve til å delta i reguleringsforetakende. Gjennpart av brev til Astafjord kommune legges ved.»

Kraftselskapets opprinnelige plan av juni 1947, som bygde på Elektrisitetsforsyningskommisjonens plan av 1920, er revidert i juli 1949. Den reviderte plan forutsetter 6,5 m regulering mellom kotene 100,5 og 94,0 ved 1,5 m oppdemming og 5,0 m senking i forhold til vanlig sommervannstand, betegnet med kote 99,0. Reguleringsdammen er tenkt utstyrt med et fast overløp med krone på kote 100,5 og to 6,5 m lange nåleløp med terskel på kote 98,5. Man må regne med, at flomvannstand vil overstige øvre reguleringsgrense. I dammens dypeste parti, som ligger høyere en laveste regulerte vannstand men lavere enn vatnets utløpsterskel, anbringes en liten luke for uttapping av det vann som blir stående i elveleiet mellom dammen og vatnet. Senkingen foregår ved hjelp av en tunnel, som også tjener som driftstunnel.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter at det ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets flomvassføring ikke forhøyes og at vannslippingen for øvrig kan foregå etter kraftanleggets behov. Forslaget inneholder ellers de vanlige bestemmelser om tilsyn med flomløp m. v. og føring av protokoll over manøvrering og avleste vannstander.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 2. og 5. juni d. å. (nr. 124 og 126), og den har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Astafjord herredstyre har i møte den 23. juni 1951 gjort slikt vedtak:

«Astafjord kommune anbefaler at Vågsfjord Kraftselskap får konsesjon for regulering og oppdemming av Skoddebergvassdraget inntil 1,5 m.

Betingelsen er at utbyggingen av vassdraget er påbegynt senest 2 — to — år etter at denne konsesjon er anbefalet av kommunen. I motsatt fall må Vågsfjord Kraftselskap søke om ny konsesjonsanbefaling av kommunen.

En vil ikke unnlate å gjøre merksam på at det neddemte areal blir adskillig større enn hvad Vågsfjord har antydnet.

Etter herredstyrets kjennskap vil det bli minst 300 dk.

Erstatning til grunneierne for skog og jord som blir neddemt samt forflytting av hus av samme grunn blir kommunen uvedkommende. Eventuell konsesjonsavgift fastsettes av departementet, en forutsetter dog at avgiften tilfaller Astafjord kommune.»

Fylkesmannen i Troms er av den oppfatning at det er påkrevd at omhandlede utbygging finner sted og han vil så sterkt han kan anbefale kraftselskapets søknad, jfr. hans ekspedisjon av 22. mai d. å.

Overingeniøren for Troms fylkes kraftforsyning har under 13. juni d. å. ikke noe å bemerke til den fremlagte plan og slutter seg til fylkesmannens uttalelse.

Inspektøren for ferskvannsfisket slutter seg i brev av 22. november d. å. til følgende uttalelse — datert 28. juli d. å. fra fiskerikonsulenten for Nord-Norge:

«Dette vassdrag er ikke av så rent liten størrelse, nedslagsområdet ved utløpet av Saltvatnet er således beregnet til 136 km². Reguleringen vil omfatte Skodbergvatn og elva fra dette vatn til Saltvatnet.

Fra sjøen kan laks, sjøaure og også litt sjørøve gå opp i Saltvatnet. Herfra vil disse fiskeslagene kunne gå noen hundre meter opp i Tømmerelva.

I Skodbergvatnet fins aure og røye. Ved undersøkelse viser det seg at det er tegn til overtallig røyebestand. Auren er derimot av god kvalitet. Røya fiskes vesentlig på garn i vatnet mens en god del av auren fanges i gytebekkene.

Ved reguleringen blir vatnet tappa ned inntil 5 m. eller demt opp med 1,5 m dam. Det antas at det blir helt tørt i den øverste del av Tømmerelva storparten av året. Det blir derfor ikke aktuelt med noen fisketrapp, men dersom det skulle vise seg at fisken vil gå ned tunnelen til kraftanlegget, kan det være påkrevd med en rist som hindrer dette.

Gyteplassene for røya i Skodbergvatnet ligger for en stor del ørunt. En så stor senkning som 5 m vil derfor sikkert virke som en bremse på forplantningen. Dette vil under de nåværende tilhøve være en fordel, men det er mulig at det etter noen år vil være for lite røye.

Auren gyter i tilløpsbekkene til vatnet. Den kan også gyte i utløpsosen, men her skal den bare gå et lite stykke nedover før fossene blir så store at den ikke vil kunne gå opp att. Det antas derfor at reguleringen ikke vil virke særlig mye inn på forplantningen for dette fiskeslaget.

En så stor senkning som i dette tilfelle vil virke kraftig inn på næringsproduksjonen. Marflo, som ser ut til å være et viktig matslag, vil således bli omtrent borte. Sneelene som også finnes i større mengder, vil sikkert også bli redusert i antall. Det er å vente at næringsproduksjonen vil avta etter reguleringen, da det område som blir neddemt, for en stor del er temmelig uproduktiv mark. I Skodbergvatnet er det større, grunne områder som vil være helt tørrlagt når vatnet er helt nedtappa.

En del laks og sjøaure gyter i den nederste delen av Tømmerelva. De beste gyteplassene her vil bli ødelagt ved reguleringa. Det er også mulig at tilslamming p. g. a. utbygginga av kraftverket vil redusere laksens muligheter for en naturlig reproduksjon også i Hellerelva (elva fra Saltvatnet til sjøen) i noen år framover. Et eventuelt annet byggetrinn med utbygging av denne elva skulle det ikke nå være nødvendig å ta standpunkt til.

Fiskets verdi i vassdraget er av betydning, men gir ingen grunn til å frarå konsesjon. Reguleringen bør medføre visse fiskerimessige forpliktelser for konsesjonæren. Jør tillater meg å foreslå at det i konsesjonsvilkåra tas inn en bestemmelse om at konsesjonæren tilpliktes å sette ut yngel eller settefisk av de fiskearter og i et antall som måtte bestemmes av det departement ferskvannsfisket sorterer under. Videre at det anbringes gitter ved tunnelen ved utløpet. Dette skal godkjennes av det departement ferskvannsfisket sorterer under.

Det bør foretas fiskeriundersøkelser i vassdraget med års mellomrom, og konsesjonæren bør tilpliktes å dekke de utgifter som måtte være forbundet med dette.

Medfører reguleringen skjønn, bør det av skjønnsretten oppnevnes en fiskerisakkyndig.»

Hovedstyret skal bemerke:

Vågsfjord Kraftselskap er som nevnt i søknaden en interkommunal sammenslutning av Harstad, Kvæfjord, Sandtorg, Skånland og Trondenes kommuner. Det har fra før tre kraftanlegg i Gausvikvassdraget på Hinnøya og har regulert Storvatn i dette vassdrag i henhold til konsesjon av 17. oktober 1919. Kraftselskapet er videre aksjonær i Niingen Kraftlag A/S, som har overtatt Ofoten Jernmalgrubers rettigheter m. v. i Niingvassdraget. En videre utbygging av dette vassdrag pågår, og Niingen Kraftlag har nylig søkt om ervervs- og reguleringstillatelse.

Vågsfjord Kraftselskap trenger mer kraft og akter nå å bygge ut et ca. 67 m høyt fall i Tømmerelva fra Skodbergvatn til Saltvatn. Fallet er kjøpt av Astafjord kommune bl. a. på betingelse av at Kraftselskapet uten utgift for Astafjord skal bygge høy- og lavspent fordelingsnett for en rekke nærmere angitte gårder i Astafjord og stille inntil 10 pst. av den i vassdraget normalt produserte effekt og energimengde til rådighet innen Astafjord herred. Ved kgl. resolusjon av 6. juli d. å. har Kraftselskapet fått tilsagn om inntil kr. 200 000 (anleggsomkostninger kr. 460 000) i statsstønad til bygging av ledningsnett fram til ca. 860 mennesker i Astafjord herred under forutsetning av at nevnte utbygging gjennomføres.

Av hensyn til utbyggingen søker Kraftselskapet om tillatelse til å regulere det ca. 8,5 km² store Skodbergvatn 6,5 m ved 1,5 m

oppdemming og 5,0 m senking i forhold til vanlig sommervannstand. Nedbørfeltet ved utløpet av Skodbergvatn er oppgitt til ca. 106,5 km². Med denne regulering regner Kraftselskapet å få en regulert vassføring på 3,65 m³/sek, hvorav 3,0 m³/sek. angis å vinnes ved reguleringen.

Hydrologiske observasjoner vedrørende Skodbergvatn har pågått siden 1928. På grunnlag av det ferdigbehandlede materiale kan den regulerte vassføring ved 6,5 m reguleringshøyde anslås til 4,5 m³/sek., eller til 75 pst. av den gjennomsnittlige vassføring. Lågvassføringen er ansatt til 0,8 m³/sek., og vassføringsøkingen blir da 3,7 m³/sek. svarende til en kraftmengde av ca. 3 300 nat.-HK i det 67,25 m høye midlere bruttofall fra Skodbergvatn til Saltvatn. Hertil kommer en kraftøkning på henimot 1 100 nat.-HK i det 22 m høye fall fra Saltvatn til sjøen, tilsammen ca. 4 400 nat.-HK. Da størrelsen av magasinet er noe usikker tar man som vanlig forbehold om nærmere fastsettelse av vassføringer og kraftmengder senere.

Kraftselskapet anfører at strandbreddene ved Skodbergvatn for det meste er forholdsvis steile og vesentlig består av udyrket mark, til dels med skog av småbjerk. Bare ved vatnets søndre ende er der et noe lavt, delvis myrlendt parti som vil bli neddemt. Noen arealberegning av den grunn som demmes ned er ikke foretatt, men Astafjord herredstyre anslår etter sitt kjennskap størrelsen til minst 300 dekar. Dessuten må en regne med at en del grunn over regulert høyvannstand blir forsumpet.

Der er offentlig vei langs vatnet på den bebygde side. Ferdsele på vatnet sommer som vinter er ifølge søknaden av tilfeldig art. Hva angår reguleringens innvirkning på fisket henviser man til uttalelsen fra fiskerikonsulenten for Nord-Norge.

Fløting foregår ikke i vassdraget.

De foreliggende opplysninger om skader og ulemper for jord og skog er mangelfulle. Men da Astafjord herredstyre tilrår regulering må en anta at betingelsene etter reguleringslovens § 8 for å gi tillatelse er til stede. Hovedstyret anbefaler således søknaden innvilget.

Vedrørende betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid.

Vågsfjord Kraftselskap har søkt om konsesjon på ubegrenset tid. Hovedstyret antar at de i reguleringslovens § 10 pkt. 2 herfor oppstilte forutsetninger er til stede her og anbefaler tillatelsen gitt uten tidsbegrensning for Kraftselskapet. Da fallet fra Saltvatn til sjøen formelt ennå er på private hender fore-

slås konsesjonstiden for private falleiere, som eventuelt måtte delta i reguleringen, satt til 50 år fra konsesjonens datum, jfr. post 1 i vedliggende utkast til betingelser.

Innløsningsrett for staten etter 35 år er i post 2 betinget vedrørende de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset.

Arilige avgifter, post 3 i utkastet.

Skodbergvatn ligger i sin helhet innen Astafjord kommune. Denne er ikke med i kraftselskapet, men er sikret kraft fra det påtenkte anlegg i Tømmerelva. Kommunen har ikke fremsatt krav om avgift av en viss størrelse, den forutsetter bare at avgiften tilfaller den.

Under disse omstendigheter og da skadevirkningene etter det som foreligger må antas å bli forholdsvis oversiktlige foreslår Hovedstyret avgiften til kommuner satt til kr. 0,50 pr. nat.-HK innvunnet ved reguleringen. Avgiften til staten foreslås satt til kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Opphjelpe av fiske, post 14 i utkastet.

Man har som vanlig fulgt fiskeriinspektørens forslag, men tilføyd bestemmelse om at Kraftselskapet plikter å ryddiggjøre de arealer som blir neddemt.

Kraftavgivelse er i post 18 betinget med de vanlige satser inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

De andre oppstilte betingelser skulle ikke trenge nærmere begrunnelse.

Skodbergvatn, som er ca. 8,5 km² stort og ligger ca. 100 m. o. h. antas i sin helhet å være undergitt eiendomsrett, noen godtgjørelse en gang for alle til staten er derfor ikke foreslått, jfr. reguleringslovens § 13. Som vanlig ved kommunale reguleringer har man heller ikke foreslått sikkerhetsstillelse i henhold til lovens § 12 pkt. 16.

Manøvreringsreglement.

Pkt. 2 i Kraftselskapets forslag bør suppleres med den vanlige bestemmelse om at lågvassføringen ikke må forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig har man ikke noe å bemerke til forslaget.

Utkast vedlegges.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 14. desember 1951.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall, der ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen eller blir medeiere i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri, kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eiere 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne således at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av lågvassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 18, skal, for så vidt de ikke er fastsatt med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Departementet kan dispensere fra denne regel når særlige hensyn gjør det påkrevet.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig hus-

rom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i første ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og broer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Vegar og broer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren skal til fremme av fisket i vassdraget sette ut yngel eller settefisk i den utstrekning, av den art og på de steder som bestemmes av vedkommende departement.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de regulerte vatn skal konsesjonæren være forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

For å hindre at fisk går inn i regulerings- og driftstunnelen skal innløpet til denne forsynes med gitter etter nærmere bestemmelse av departementet.

Konsesjonæren plikter å ryddiggjøre de arealer som blir neddemmet.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i

fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges på forhånd. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

17.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse

pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

19.

Anleggets eier underskaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

21.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Hvis sådan ødeleggelse som følge av arbeidens fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

Manøvreringsreglement.

1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre grense	kote 100,50
Nedre »	» 94,00
Reguleringshøyde	» 6,50 m

hvorav 5,0 m senking og 1,5 m oppdemming i forhold til vanlig sommervannstand.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets flomvassføring ikke forhøyes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vannslippingen foregå etter behovet for kraftanlegget.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, ved hver måneds utgang utskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger, som godtas av vedkommende departement.

5.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Endring i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

Vågsfjord Kraftselskap er en interkommunal sammenslutning av kommunene Harstad, Kvæfjord, Skånland, Sandtorg og Trondenes. Selskapet har tidligere ved kgl. resolusjon av 17. oktober 1919 fått tillatelse til å regulere Storvatn i Gausvikvassdraget i Trondenes herred i Troms fylke. Herom vises til «Meddelelse vassdragskonsesjoner» bind VI side 115.

Utbyggingen av dette vassdrag har skaffet selskapet en årlig produksjon av ca. 17,5 mill. kWh. Videre leier det for tiden 500 kW (årlig energimengde inntil ca. 4 mill kWh) fra det nåværende kraftverk i Niingenvassdraget i Ofoten og vil som aksjonær i Niingen Kraftlag A/S ha rett til å leie i alt inntil 2 240 kW (ca. 11,2 mill. kWh pr. år) når det større anlegg i Niingen — som nå er under utbygging — blir ferdig. Vågsfjord Kraftselskap trenger imidlertid mer kraft, og vil i den anledning bygge ut et ca. 67 m høyt fall i Tømmerelva i Astafjord og regulere Skoddebergvatn ved 1,5 m oppdemming og 5 m senkning.

Ved reguleringen oppnås en kraftøkning i nevnte fall, stor ca. 3 300 nat.-HK. Ved eventuell senere utbygging av et nedenfor liggende fall på 22 m vil kraftøkningen ved reguleringen i alt kunne bli ca. 4 400 nat.-HK.

Selskapets forsyningsområde er de ovenfor nevnte kommuner. Pr. 3. desember 1946 var innbyggerantallet i disse kommuner er således:

Harstad	4 085
Kvæfjord	3 577
Skånland	2 678
Sandtorg	5 072
Trondenes	4 045

Kraftselskapets kommuner har således et samlet innbyggerantall på ca. 19 400.

Dessuten skal selskapet etter avtale med vassdragskommunen Astafjord og uten utgift for denne bygge høy- og lavspent fordelingsnett til en rekke gårder og stille inntil 10 pst. av den i vassdraget normalt produserte effekt og energimengde til rådighet innen kommunen. Hertil har selskapet ved kgl. resolusjon 6. juli 1951 fått tilsagn om statsstønning på inntil kr. 200 000 under forutsetning av at utbyggingen av vassdraget gjennomføres.

Omkostningene ved reguleringen er beregnet til ca. kr. 500 000. Omkostningsoverslaget vedrørende hele anlegget (regulering, kraftstasjon, maskinelt utstyr m. v.) lyder på ca. kr. 3 250 000. Hertil kommer utgifter til kraftoverføring til Gausvik med ca. kr. 750 000.

Skadene og ulempene ved reguleringen antas å bli forholdsvis små, idet vannets bredder tildels er forholdsvis steile og vesentlig består av udyrket mark, tildels med skog av småbjerk. Det antas dog å bli en del skade på fisket i vassdraget.

Fiskeriinspektøren uttaler at det ikke er grunn til å frarå konsesjonen, men at konsesjonæren bl. a. bør tilpliktes å sette ut yngel eller settefisk av de fiskearter som vedkommende departement måtte bestemme.

Da forutsetningene i reguleringslovens § 8 antas å være tilstede, vil departementet med hovedstyret rå til at den søkte regulerings-tillatelse blir gitt.

Konsesjonsbetingelsene anbefales fastsatt i samsvar med hovedstyrets forslag ovenfor, idet man dessuten vil foreslå medtatt følgende vilkår, jfr. lovens § 12 nr. 11:

«Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for spregning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.»

Da kraftselskapet er en kommunal sammenslutning er det som vanlig ikke tatt med vilkår om sikkerhetsstillelse etter lovens § 12 nr. 16.

Angående de fiskerimessige forpliktelser viser en til utkastets post 14.

Manøvreringsreglementet anbefales fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Industridepartementet

tilrår:

Vågsfjord Kraftselskap tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 å foreta en regulering av Skoddebergvatn i Astafjord herred i det vesentlige i samsvar med søknad av 15. mai 1951 og på de betingelser med manøvreringsreglement som er stilt opp i Industridepartementets tilråding av 18. januar 1952.

3. A/S Rjukanfos.

(Tilråding om forhøyelse av grunnkapital fra 60 mill. kroner til 100 mill. kroner.)

Kgl. resol. av 18. januar 1952.

Ifølge den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917 nr. 16 § 36, 2. ledd, kan et selskap med begrenset ansvar, som innehar eiendomsrett eller annen rettighet til vannfall som ved regulering kan utbringes i mere enn 5 000 nat.-HK ikke utvide sin grunnkapital gjennom utstedelse av nye aksjer eller parter uten tillatelse av Kongen eller den han dertil bemyndiger.

A/S Norsk Hydro Elektrisk-Kvælstof Aktieselskap har ved skriv av 8. desember 1951 søkt om tillatelse for A/S Rjukanfos til å forhøye aksjekapitalen i sistnevnte selskap med kr. 40 000 000.

Søknaden er sålydende:

«I kontrakten mellom Den norske Stat v/ Industridepartementet og oss av 31. desember 1950 er det i §§ 3 og 4 forutsatt at vi kunne komme til å oppløse selskapet Herøya Elektrokjemiske Fabrikker A/S og overføre dets verdier til Hydro eller A/S Rjukanfos hvis vi skulle finne dette hensiktsmessig. Hensikten med bestemmelsene i §§ 3 og 4 var da at vårt konsern ikke skulle bli ugunstigere stillet hvis Hefa ble oppløst enn hvis det fortsatte som eget selskap.

Styret i vårt selskap har nå besluttet å foreta en sammenslutning av Hefa og A/S Rjukanfos overensstemmende med følgende vedtak av 29. oktober d. å.:

«Styret som har gjort seg bekjent med Generaldirektørens skrivelse av 8. oktober 1951, er enig i at aksjekapitalen i A/S Rjukanfos forhøyes fra 60 til 100 mill. kroner som foreslått, og bemyndiger Generaldirektøren til å representere Hydros aksjer på generalforsamlinger i A/S Rjukanfos og Hefa, og til der å stemme for de beslutninger som er nødvendige for en sammenslutning av selskapene i A/S Rjukanfos' navn og en samtidig utvidelse av aksjekapitalen i A/S Rjukanfos på 40 mill. kroner, til 100 mill. kroner.

Styret bevilger

kr. 10 000 000 (Kreditt nr. 1707)

til overtagelse av den del av kapitalutvidelsen i A/S Rjukanfos som ikke dekkes av Hefas formue.»

Sammenslutningen av A/S Rjukanfos og Herøya Elektrokjemiske Fabrikker A/S foretas på den måte at A/S Rjukanfos overtar Hefas formue i sin helhet. Som vederlag herfor får Hefa aksjer i A/S Rjukanfos pålydende 30 mill. kroner. Deretter oppløses Hefa, og dets formue som da består av de nevnte aksjer på 30 millioner, utleveres til Hefas aksjonærer, nemlig vårt selskap mot at vi innleverer våre aksjer i Hefa også pålydende 30 mill. kroner.

Av forhøyelsen av aksjekapitalen i A/S Rjukanfos dekkes altså 30 mill. kroner på denne måte, mens de resterende 10 millioner overtas av oss ved innbetaling i kontanter. Som De vil vite, eier vi fra før samtlige aksjer i A/S Rjukanfos, bortsett fra 2 som er nødvendige av hensyn til aksjelovens bestemmelser.

Når vi har besluttet å utvide kapitalen i A/S Rjukanfos, kommer dette for det første av at en del av utvidelsen er et nødvendig ledd i overtagelsen av Hefas formue, dessuten har A/S Rjukanfos i den senere tid utvidet sin virksomhet så sterkt, jfr. således Glomfjord Salpeterfabrikker og alle utvidelser på Herøya, at den tidligere kapital er blitt for liten.

Etter konsesjonsloven av 14. desember 1917 nr. 16 § 36, 2. ledd, kan en utvidelse av A/S Rjukanfos' grunnkapital ikke finne sted uten Kongens tillatelse, og vi tillater oss derfor på selskapets vegne å søke om den nødvendige tillatelse til utvidelsen. Vi går ut fra at denne tillatelse kan gis uten at det fastsettes spesielle betingelser for denne, idet det som De vil se, ikke foregår noen endring med hensyn til eierforholdet i selskapet. Vi vil fortsatt eie samtlige aksjer i selskapet som

tidligere, og selskapet vil disponeres av oss på samme måte som før.

Da det er meningen å treffe de nødvendige beslutninger på Generalforsamlinger i A/S Rjukanfos og Hefa i nær framtid, vil vi være takknemlig for å motta Deres samtykke snarest mulig.»

Departementet skal bemerke:

Ved ekstraordinær generalforsamling den 16. august 1947 i det tidligere selskap Nordisk Lettmetall A/S ble dette selskaps aksjekapital, stor 45 mill. kroner nedskrevet til 30 mill. kroner, fordelt med 15 mill. kroner på Den Norske Stat og 15 mill. kroner på Norsk Hydro. Samtidig ble navnet endret til Herøya Elektrokjemiske Fabrikker A/S (Hefa). Ved kontrakt av 31. desember 1950 mellom Den Norske Stat v/ Industridepartementet overdro staten sine aksjer i Herøya Elektro-Kjemiske Fabrikker A/S til Norsk Hydro mot et nærmere omforenet vederlag.

I kontraktens §§ 3 og 4 forutsattes det at Norsk Hydro kunne oppløse Herøya Elektrokjemiske Fabrikker A/S og overføre dets verdier til Norsk Hydro eller A/S Rjukanfos hvis Hydro fant dette hensiktsmessig.

Sammenslutningen med A/S Rjukanfos er nå vedtatt av styret i Norsk Hydro. Det bemerkes at Hydro har hele kapitalen i A/S Rjukanfos bortsett fra 2 aksjer. A/S Rjukanfos' aksjekapital er nå på 60 mill. kroner. Der søkes samtidig om å øke A/S Rjukanfos' aksjekapital med ytterligere 10 mill. kroner således at kapitalforhøyelsen blir 40 mill. kroner (30 mill. kroner fra Hefa + 10 mill. kroner som tegnes av A/S Norsk Hydro).

Industridirektoratet har intet å bemerke til den foreslåtte kapitalforhøyelse i A/S Rjukanfos.

Departementet vil anbefale søknaden. I samsvar med post 3 i kontrakten mellom staten og Norsk Hydro forutsettes at de konsesjonsforpliktelser som ved sammenslutningen påhviler Hefa overtas av A/S Rjukanfos.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, § 36, annet ledd, tillates A/S Rjukanfos å utvide sin aksjekapital fra 60 mill. kroner til 100 mill. kroner i forbindelse med overtagelse av Herøya Elektrisk-kjemiske fabrikker A/S's formue i samsvar med søknad av 8. desember 1951.

4. Varangerhalvøyas Kraftselskap.

(Tillatelse til endring i planen for den ved kgl. resolusjon 11. august 1939 meddelte tillatelse til å foreta en regulering av Kongsfjordvassdraget.)

Kgl. resol. av 25. januar 1952.

Ved kgl. resolusjon 11. august 1939 fikk Varangerhalvøyas Kraftselskap tillatelse til å regulere Kongsfjordvassdraget samt til å overføre til dette Julelva på nærmere angitte vilkår. Tillatelsen ble gitt etter at kraftselskapet ved kontrakt med Landbruksdepartementet hadde fått leie «de staten tilhørende vann- og strandrettigheter i Kongsfjordvassdraget som er nødvendige for vassdragets regulering og utbygging». I leien medfulgte bl. a. «rett til å lede elvenes vannføring ut av deres leie i tunnel, kanal, eller annen ledning samt andre foranstaltninger til vassdragenes regulering og utbygging». Manøvreringsreglement forutsattes oppstilt senere. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XXVI side 49 flg.

I det av Arbeidsdepartementet 15. oktober 1940 godkjente manøvreringsreglement ble det fastsatt følgende reguleringsgrenser:

a) For Gednjevattn:

Høyeste regulerte vannstand kote 225,0
Laveste regulerte vannstand kote 216,5

b) For Store Buevatn.

Høyeste regulerte vannstand kote 225,0
Laveste regulerte vannstand kote 213,5

I forbindelse med gjenoppbyggingen av anlegget etter frigjøringen har kraftselskapet foretatt en del endringer i reguleringen, og kraftselskapet har i den anledning den 7. november 1950 innsendt forslag til nytt manøvreringsreglement.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning gitt følgende uttalelse, datert 28. november 1951:

«Varangerhalvøyas Kraftselskap fikk ved kgl. resolusjon av 11. august 1939 tillatelse til å regulere Gednjevattn og Store og Lille Buevatn i Kongsfjordvassdraget og til å overføre Julelva til dette, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1939 side 50—54. Etter manøvreringsreglementet, fastsatt 15. oktober 1940, skulle Gednjevattn reguleres 8,5 m mellom kotene 225,0 og 216,5 ved senking og Store Buevatn 11,5 m mellom kotene 225,0 og 213,5 også ved senking.

Store og Lille Buevatn forbindes med en kommuniserende tunnel.

Ved gjenoppbyggingen av anlegget, som ble ødelagt av tyskerne under tilbaketrekningen i Finnmark, er det foretatt en del endringer i reguleringsplanen.

Hovedstyret ba i brev av 3. mars 1950 Kraftselskapet om å sende inn nytt forslag til manøvreringsreglement og bemerket, at hvorvidt det trengtes tilleggskonsesjon eller om de foretatte endringer kunne anses som planendring ville man ta standpunkt til når det utbedte materiale forelå.

Kraftselskapet har så sendt inn følgende forslag til manøvreringsreglement, datert 7. november 1950:

«Nedbørsområdet for Kongsfjord kraftanlegg består av 2 felter.

Gednjefeltet er ca. 61 km² med Gednjevavn som magasin. Dammen over utløpet fra Gednje har overløpsterskel på kote 228. Den nedre tappegrense er bestemt ved terskel for bjelkestengsel foran reguleringstunnelen på kote 221.

Fra Gednje fører en 2,5 km lang tunnel til neste felt, Buevatnet på ca. 63 km². Magasinet består av Lille- og Store Buevatn som er forbundet ved en tunnel uten lukeavstengning. Store Buevatn har naturlig avløp på kote 225. Nederste tappegrense er satt til kote 216.

Sneløsningen inntreffer i siste halvdel av mai og er endt i august. Luken i Gednjetunnelen skal da manøvreres på følgende måte, idet forutsetningen er minst mulig flom skal gå over Gednedammen:

Under normaldrift er magasinene med åpen luke nedtappet i midten av mai. Luken skal stå åpen til vannstanden i Store Buevatn er steget til kote 223,5. Da skal luken stenges hvis tidspunktet inntreffer før sneløsningen er over. Er imidlertid sneløsningen over skal luken ikke stenges. Luken skal åpnes igjen når ett av følgende tilfeller inntreffer:

1. Gednje stiger til kote 228,0.
2. Store Buevatn begynner senkning før kote 225,0 er nådd.

Det forutsettes ikke stengt luke når laveste vannstand inntreffer i Gednje hvis da ikke erfaring fra driften til vinteren skulle nødvendiggjøre det. Luken må da åpnes når sneløsningen inntreffer.»

Forslaget har vært til uttalelse i distriktet med følgende resultat:

Tana fiskeristyre har under 2. desember 1950 tiltrådt forslaget.

Tana herredstyre, som har behandlet saken i møte den 15. desember 1950, er enig i forslaget. Likeså Berlevåg herredstyre i møte den 3. januar d. å.

Fra Finnmark fylkes side er der ikke noe å innvende mot forslaget, jfr. fylkeskontorsjefens ekspedisjon av 5. juni d. å.»

Hovedstyret skal bemerke:

Reguleringshøydene ses nå redusert i begge vatn. I Gednjevavn med 1,5 m fra 8,5 til 7,0

m og i Store Buevatn (med Lille Buevatn) med 2,5 m fra 11,5 til 9,0 m. Reguleringen av Buevatna skjer fremdeles bare ved senkning, men i Gednjevavn er reguleringen forskjøvet oppover slik at vatnet nå demmes 3 m og senkes 4 m.

Skaden og ulempen ved oppdemningen av Gednjevavn antas å være av mindre betydning, og skadevirkningene i sin helhet formodes ikke å ville skille seg noe vesentlig fra dem man tidligere regnet med. Da videre kraftinnvinningen praktisk talt blir den samme foreslår hovedstyret at de foretatte endringer av reguleringen godkjennes som planendring.

Manøvreringsreglementet må endres tilsvarende, jfr. vedlagte utkast.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er:

a) Gednjevavn:

Øvre	kote 228,0
Nedre	» 221,0
Reguleringshøyde	<u>7,0 m</u>

b) Store og Lille Buevatn:

Øvre	kote 225,0
Nedre	» 216,0
Reguleringshøyde	<u>9,0 m</u>

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Vannslipningen foregår etter kraftstasjonens behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godkjennes av vedkommende departement.

4.

Der føres protokoll over avleste vannstander. Dersom det forlanges, noteres også regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke at den reguleringsplan som lå til grunn for konsesjonen av 11. august 1949 etter uttalelsene fra distriktet antokes ikke å ville medføre vesentlige skadevirkninger. Dyrket jord fantes ikke langs vassdraget, som for øvrig ligger på statens grunn. Skaden og ulempene ved reguleringen ville etter det opplyste vesentlig bestå i mulig skade på fisket, som dog antokes å ville bli av mindre betydning.

Etter den nye plan blir vannstandsvariasjonene noe mindre, men i Gednjevattn blir øverste reguleringsgrense hevet 3 meter, mens senkningen blir 3,5 meter mindre.

Da skadevirkningene i sin helhet formodes ikke å ville skille seg noget vesentlig fra dem man tidligere regnet med, og også kraftinnvinningen blir omtrent den samme har departementet intet å merke til den foreslåtte planendring, og vil med hovedstyret tilrå at denne blir godkjent og at manøvreringsreglementet blir endret i samsvar med hovedstyrets utkast.

Industridepartementet

tilrår:

Planen for den ved kgl. resolusjon av 11. august 1939 meddelte tillatelse for Varangerhalvøyas Kraftselskap til å foreta en regulering av Kongsfjordvassdraget samt overføring til dette av Julelva tillates endret i det vesentlige i samsvar med forslag av 7. november 1950 fra Varangerhalvøyas Kraftselskap og med sådant manøvreringsreglement som inntatt i Industridepartementets tilråding av 25. januar 1952 og for øvrig på uforandrede vilkår.

5. Mathiesen—Eidsvold Værk.

(Tilråding om tillatelse til å leie inntil 24 000 kW spillkraft og inntil 750 kW primakraft fra Akershus Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 25. januar 1952.

Ved kgl. resolusjon 8. november 1946 fikk Mathiesen-Eidsvold Værk tillatelse til å leie inntil 2 200 kW elektrisk energi fra A/S Bøhnsdalen Mills Ltd. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XXXIII side 93 flg.

Ingeniørene Nissen og von Krogh har i skriv av 23. januar 1951 på vegne av Mathiesen-Eidsvold Værk søkt om tillatelse til å leie inntil 24 000 kW spillkraft og inntil 750 kW primakraft fra Akershus Elektrisitetsverk.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse, datert 18. desember 1951:

«I brev av 23. januar 1951 til Hovedstyret har ingeniørene Nissen og von Krogh på vegne av Mathiesen-Eidsvold Værk søkt om konsesjon på leie av inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

Mathiesen-Eidsvold Værk, har med Akershus Elektrisitetsverk avsluttet kontrakt om levering av spillkraft til fremstilling av damp i den utstrekning Elektrisitetsverket har sådan kraft ledig.

I gunstigst fall kan denne levering til enkelte tider gå opp i 24 000 kW idet der i Mathiesen-Eidsvold Værks kjelehus skal oppstilles 2 elektro-kjeler hver på 12 000 kW.

En bekreftet avskrift av kraftleveringskontrakten vedlegges.

Vi gjør oppmerksom på at Mathiesen-Eidsvold Værk ikke er noe aksjeselskap men eies av herr godseier Jørgen Mathiesen og hans sønn fenrik Hakon S. Mathiesen.

I henhold til ervervsloven av 14. desember 1917 kap. IV tillater vi oss på vegne av Mathiesen-Eidsvold Værk å søke om tillatelse til å erverve elektrisk energi til fremstilling av damp.»

Energien blir å levere til fremstilling av damp i Bøhnsdalen Cellulose- og Papirfabrikk (jfr. kraftleiekontraktens § 1 punkt 1).

Imidlertid skal det fra Akershus Elektrisitetsverk også leveres inntil 750 kW primakraft til Bøhnsdalen Cellulose- og Papirfabrikk i den tid bedriftens dampturbin (på inntil 750 kW) normalt ville ha produsert kraft. Eidsvold Værk skal i denne tid ha rett til å utta inntil 750 kW primakraft til erstatning for dampkraften. (Jfr. for øvrig kontraktens § 1 punkt 5.) Det søkes derfor også om konsesjon på leie av denne primakraft.

Eidsvoll herredstyre har i møte den 3. november 1951 enstemmig vedtatt å anbefale at søknaden innvilges.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus fylke har i påtegning av 20. november 1951 til Hovedstyret henvist til Eidsvoll herredstyrets foran nevnte vedtak. For øvrig har Fylkesmannen ikke hatt noe å bemerke til saken.»

Hovedstyret skal bemerke:

Som det vil sees av søknaden er Mathiesen-Eidsvold Værk et personlig eiet firma hvis

innehavere er godseier Jørgen Mathiesen og sønn, begge norske statsborgere.

Bøhnsdalen Cellulose- og Papirfabrikk hvor altså spillkraften og primakraften skal nyttes, henhører under Mathiesen-Eidsvold Værk. Derimot er A/S Bøhnsdalen Mills Ltd. det vannfallseiende datterselskap av Mathiesen-Eidsvold Værk.

Mathiesen-Eidsvold Værk er ved kgl. resolusjon av 8. november 1946 meddelt konsesjon på leie av inntil 2 200 kW fra A/S Bøhnsdalen Mills Ltd. Tillatelsen gjelder inntil 1. januar 1987 og er for øvrig meddelt på vanlige vilkår, uten vilkår om avgift til kommune eller staten.

Nærværende søknad gjelder tillatelse til leie av inntil 24 MW spillkraft og inntil 750 kW primakraft. Hva spillkraften angår så er denne definert slik (jfr. kontraktens § 1, pkt. 2):

«Med spillkraft iflg. denne overenskomst forstås kraft, som Akerhus har ledig av egen produksjon utover et kvantum Akershus til enhver tid finner nødvendigt for å dekke sine øvrige leveringer, herunder eventuelt også levering av annen spillkraft, levering til Samkjøringen samt lagring av energi.»

Spillkraften leveres på kullprisbasis mens det for primakraften skal betales spillkraftpris med et tillegg av 15 pst. Prisen for primakraften skal dog ikke overskride Samkjøringens primakraftpris og heller ikke komme under den spillkraftpris Eidsvold Værk betaler. Energien uttas i en ny transformatorstasjon ved Bøhnsdalen og med ca. 5 kV spenning.

Kontrakten gjelder i 10 år fra 1. desember 1949, men den fortsetter å løpe i perioder på 2 år, hvis den ikke er oppsagt av noen av partene ett år i forveien.

Hovedstyret vil rå til at søknaden invilges og at tillatelsen meddeles for den tid kraftleiekontrakten av 28. november/1. desember 1949 med Akershus Elektrisitetsverk om leie av inntil 24 MW spillkraft og inntil 750 kW primakraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1960.

Da spillkraften skal erstatte kull til fremstilling av damp, vil hovedstyret foreslå at det ikke blir å betinge avgift av spillkraftleveringen hverken til kommuner eller staten.

Primakraftleveringen derimot skal tre istedenfor benyttelsen av bedriftens damp turbin. Primakraften skal for så vidt indirekte erstatte brensel.

Som det tør være kjent var spørsmålet om fritakelse for konsesjonavgift i et slikt tilfelle første gang til behandling i forbindelse med

konsesjon (kgl. resolusjon av 16. mai 1924) til A/S Tofte Cellulosefabrikk på leie av inntil 700 kW primakraft og inntil 300 kW spillkraft. Konsesjonen ble gitt uten vilkår om avgift på spillkraften så vel som på primakraften, overensstemmende med hovedstyrets forslag.

Det ble av hovedstyret den gang pekt på at der ved meddelelse av konsesjon på kraftleie til en bestående bedrift av denne art bør fastsettes betingelser så lempelige som gjeldende lov gir adgang til. Videre at det nasjonal-økonomisk sett var av stor betydning at industrielle bedrifter i størst mulig utstrekning gikk over fra damp til elektrisk drift. Ved meddelelse av kraftleiekonsesjon i sådanne tilfelle måtte derfor betingelsene ikke settes så stramme at de direkte bidrar til å hindre en sådan overgang (jfr. for øvrig hovedstyrets brev av 17. mars 1924 til Departementet). Imidlertid har siden den gang elektrisitet innarbeidet seg raskt til erstatning for bl. a. dampkraft over det hele så det ikke lenger nå skulle foreligge grunn til den lempelse som skulle ligge i at konsesjon på leie av elektrisk energi til erstatning for dampkraft fritas for konsesjonsavgift, i hvert fall ikke for primakraft.

Hovedstyret vil derfor foreslå at der i nærværende tilfelle betinges en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes, mens leie av spillkraften fritas for avgift som i andre lignende tilfelle.

Avgiften av primakraften forutsettes å bli å erlegge fra det tidspunkt kraftleveringen måtte påbegynnes.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår som fastsatt i Mathiesen-Eidsvold Værks konsesjon av 8. november 1946 på leie av inntil 2 200 kW fra A/S Bøhnsdalen Mills Limited, således at konsesjonsbetingelsene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 14. desember 1951.

Hovedstyrets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Mathiesen-Eidsvold Værk måtte leie inntil 750 kW primakraft og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk i henhold til kraftleiekontrakten av 28. november—1. desember 1949, dog ikke lenger enn til 1. januar 1960.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til bygging og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr like så gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW til statskassen.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i post 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet skal bemerke:

Kraften skal nyttes i Bøhnsdalen Cellulose- og Papirfabrikk, spillkraften til fremstilling av damp i to nye elektrokjeler og primakraften til annen elektrisk drift til avløsning av fabrikkens nåværende damturbine. Fabrikkens eies av Mathiesen-Eidsvold Værk.

Departementet har intet å innvende mot at tillatelse blir gitt og vil med hovedstyret rå til at Mathiesen-Eidsvold Værk får tillatelse til å leie inntil 24 000 kW spillkraft og 750 kW primakraft fra Akershus Elektrisitetsverk.

Tillatelsen anbefales gitt på vilkår som av hovedstyret foreslått. En er således enig med hovedstyret i at der betinges en avgift til statskassen av kr. 1 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes, mens leie av spillkraften fritas for avgift som i andre lignende tilfeller.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates det Mathiesen-Eidsvold Værk (Jørgen Mathiesen og Hakon S. Ma-

thiesen) å leie inntil 24 000 kW spillkraft og inntil 750 kW primakraft fra Akershus Elektrisitetsverk på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 25. januar 1952.

6. Disponent Ingar Rø, Søndeled.

(Tilråding om tillatelse til erverv av 50 aksjer i A/S Egelands Verk.)

Kgl. resol. av 1. februar 1952.

Departementet har mottatt en søknad av 30. november 1951 fra adv. Herman Gram på vegne av disponent Ingar Rø om tillatelse til å erverve en del aksjer i A/S Egelands Verk, som firma Johnsen, Jørgensen & Wettre Ltd., London, har ønsket å selge.

I et følgeskriv av s. d. opplyser advokaten at det gjelder 50 aksjer.

Søknaden hitsettes:

«A/S Egelands Verk i Søndeled kommune er et uansvarlig selskap med aksjekapital på kr. 600 000 fordelt på 600 aksjer à kr. 1 000. Selskapets formål er drift av Egelands Verk med tilliggende eiendommer samt handelsvirksomhet i forbindelse hermed.

Herr Ingar Rø er selskapets disponent. Han er tidligere eier av 268 aksjer i selskapet.

En av aksjonærene, Firma Johnsen, Jørgensen & Wettre Ltd. London, har ønsket å selge sine aksjer, og har tilbudt dem til herr Rø, og aksjene vil således, fra å sitte på utenlandske hender, gå over på norske. Da det engelske firma i sin tid overtok aksjene, var forutsetningen at firmaet skulle ha representasjonen på England. A/S Egelands Verk ser det som en fordel at disse aksjer overføres til Norge, slik at man ikke lenger er bundet til en særskilt ene-agent på England.

Disponent Ingar Rø er villig til å overta disse aksjer og Norges Bank har gitt tillatelse til dette. Imidlertid kreves konsesjon i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1947 § 36, og jeg tillater meg herved å anmode om at sådan konsesjon må bli gitt. Det kan opplyses at disponent Rø ved konsesjon av 3. oktober 1947 fikk tillatelse til å erverve de 268 aksjer han nå er eier av.»

Departementet skal bemerke:

A/S Egelands Verk fikk ved kgl. resolusjon av 2. februar 1940 tillatelse til å leie fra Aust-Agder kraftverk inntil 300 kW primakraft og inntil 700 kW spillkraft. Tillatelsen gjelder ikke lenger enn til 1. januar 1960.

Selskapet har en aksjekapital på kr. 600 000 fordelt på 600 aksjer à kr. 1 000.

Disponent Ingar Rø fikk ved kgl. resolusjon av 17. oktober 1947 tillatelse i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 36 til erverv av 268 aksjer i selskapet. Det er nå søkt om

tillatelse for herr Rø til erverv av ytterligere 50 aksjer i selskapet.

Disse aksjer sitter etter det opplyste nå på utenlandske hender.

Herr Røs andel av aksjekapitalen vil i tilfelle øke fra 44 pst. til 53 pst. Herr Rø er selskapets disponent.

Departementet antar at det til aksjeervervet kreves tillatelse av Kongen etter lov av 14. desember 1917 § 36.

En finner etter det foreliggende å burde anbefale at konsesjon gis. Det antas ikke å være påkrevet av almene hensyn å sette betingelser for tillatelsen.

Da herr Rø i tilfelle blir eier av over halvparten av aksjekapitalen forutsetter man at departementet i tilfelle vil være bemyndiget til senere å tillate at han erverver et ytterligere antall aksjer i selskapet, dersom det blir aktuelt.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 36 disponent Ingar Rø, Søn-
deled, å erverve 50 aksjer i A/S Egeland Verk,
hver pålydende kr. 1 000.

7. A/L Lyngen kraftlag.

(Tilråding om tillatelse til erverv og regulering av Rottenvikvassdraget i Lyngen herred.)

Kgl. resol. av 1. februar 1952.

Troms fylkes kraftforsyning har på vegne av A/L Lyngen kraftlag søkt om tillatelse til å erverve og regulere Rottenvikvassdraget i Lyngen herred.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har ved brev av 29. november 1951 gitt følgende uttalelse i anledning av de to søknader:

«Troms fylkes kraftforsyning har på vegne av A/L Lyngen kraftlag 8. mars d. å. søkt om tillatelse til å erverve og regulere Rottenvikvassdraget i Lyngen herred.

Reguleringsøknaden lyder slik:

«A/L Lyngen kraftlag har for tiden under utbygging Rottenvik kraftanlegg som ligger ved Lyngseidet i Lyngen.

Utbyggingen har som formål å forsyne deler av kommunene Lyngen, Storfjord, Ullsfjord og Karlsøy med elektrisk kraft. Anleggskostningene finansieres med statsstøttemidler 2 mill. kroner, lån i Norges Kommunallbank 1,6 mill. kroner og innsamlede midler fra distriktene kr. 408 975.

Reguleringslovens § 5, pkt. a og b.

For orientering av anleggets beliggenhet henvises til vedlagte kart i målestokk 1 : 200 000 (bilag 1). Kartet er misvisende med hensyn til terrengformasjonene, og anleggets disposisjon framgår bedre av oversiktskart, tegning nr. 498 B (bilag 2).

Inntaket legges ved utløpet av Rottenvikvatnet, hvorfra driftsvatnet gjennom en ca. 1 050 m lang tunnel og en 1 205 m lang turbinrørledning føres til kraftstasjonen som ligger ca. 2 km fra sjøen og fra riksvei.

I kraftstasjonen installeres et ægøret på 1 500 kVA. Utgående liniespenning er 22 kV. Konsesjonssøknad for denne del av anlegget er innsendt den 31. januar 1950.

Som det framgår av oversiktskartet blir ca. 80 pst. av vassdragets fallhøyde fra Rottenvikvatnet og til sjøen utnyttet ved det planlagte anlegg. Rottenvikvatnet ligger på kote 481. turbinen legges på kote 99,0 og utnyttet fallhøyde blir da 382 m.

Nedslagsdistriktet til Rottenvikvatnet er 11,3 km², og settes den minste vassføring som man kan regne med år om annet i 350 dager av året til 2,0 l/sek. pr. km². blir minste vassføringen 22,6 l/sek. og vassdragets ytelse 115 nat.-HK.

Det er ikke foretatt vassføringsmålinger for vassdrag i nærheten. Man må derfor holde seg til de nedbørsmålinger som er foretatt nærmest vassdraget. Nedbørsområdet må vel, som selve Lyngseidet, sies å ligge i regnskvægen. Den midlere årsnedbør for Lyngseidet er ca. 500 mm. og for Ullsfjord er den 895 mm. Setter man den midlere årsnedbør for nedbørsområdet til 600 mm + 60 pst. tillegg fordi gjennomsnittshøyden over havet er ca. 600 m, får man som beregningsgrunnlag en midlere årsnedbør på 960 mm. Dette utgjør et midlere årlig tilløp til Rottenvikvatnet på 10,8 mill. m³ som svarer til en gjennomsnittlig vassføring på 343 l/sek.

Reguleringsmagasinet er Rottenvikvatnet som forutsettes regulert maks. 9,6 m med høyeste vannstand på kote 487,6 og laveste på kote 478,0, framkommet ved 6,6 m oppdemning og 3 m senking.

Reguleringsmagasinet utgjør da 41,7 pst. av årsnedbøren. Legges reguleringskurven for Inset i Bardu til grunn, får man en regulert vassføring på 275 l/sek.

Etter planen er senter av turbin lagt på kote 99. Som midlere vannstand i reguleringsmagasinet settes kote 484 og brutto fallhøyde blir 385 m. Vassdragets ytelse blir da 1 410 nat.-HK. Økningen i vassdragets ytelse på grunn av reguleringen blir ca. 1 300 nat.-HK.

For å oppnå den forutsatte oppdemning av Rottenvikvatnet på 6,6 m, går planen ut på å stenge utløpet av vatnet med en steinfylldam med plankedekke som vist på tegn. nr. 501 E (bilag 3) med beskrivelse (bilag 3 a) samt bygging av 3 små jorddammer + 1 betongoverløpsdam som antydnet på tegning 498 B (bilag 2).

Dammens høyde blir altså på kote 489,10 og ikke som på tegningen opprinnelig anført kote 488,70.

Sidedammene er ikke endelig projekttert da grunnundersøkelse ikke er foretatt, men som

orientering vedlegges tegning nr. 336 E (bilag 4) hvor damaksene er skissert med rødt.

Det forutsettes ingen tappeanordninger i dammene.

Senkningen av vatnet vil bli gjort ved graving og sprengning av en senkningskanal som vist på tegning nr. 495 B (bilag 5).

Som nevnt er overløpet forutsatt lagt i en sidedam av betong. Dennes lengde blir ca. 25 m. Maksimal flom antar vi til 1,5 m³/sek. pr. km² tilsvarende 17 m³/sek. Denne flomvassføring vil avledes ved en stigning på 0,50 m over flomløpet, og høyeste flomvannstand blir da 488,10.

Den foran beskrevne maksimale regulering av Rottenvikvatnet er forutsatt gjennomført i to byggetrinn. I første byggetrinn som der nå arbeides med forutsettes 5,5 m regulering lagt mellom kote 479 og kote 484,50.

Reguleringslovens § 5 pkt. c.

I vassdraget foregår ingen ferdsl eller fløting, heller ikke fisking i noen nevneverdig utstrekning. Reguleringen vil heller ikke føre til noen forandring i naturforholdene.

Reguleringslovens § 5 d.

Rottenvikvatnet på kote 481 ligger i et typisk høyfjellterreng og består av fjell og litt myr. Ved reguleringen vil ved høyeste vannstand et nytt areal på 0,2 km² bli satt under vann, og den skade som derved påføres grunn-eierne er helt uvesentlig.

Reguleringslovens § 5 pkt. e.

Forslag til reglement for manøvreringen vedlegges som særskilt bilag (bilag 6).

Reguleringslovens § 5 pkt. f.

Vassdragets nyttbare fallhøyde og vassføringer er økonomisk sett helt utnyttet ved den planlagte utbygging. Terrenget fra kraftstasjonen heller noenlunde jevnt mot sjøen i 2 km's lengde.

Reguleringslovens § 5 pkt. g.

Vassdraget med Rottenvikvatn er i sin helhet i privat eie. Der er i alt 11 grunneiere. Kontrakter med grunneierne er opprettet med en kontrakt (skjøte) for hovedeieren Hans Wasmuth og med en kontrakt for de øvrige 10 grunneiere. Gjennpart av kontraktene vedlegges (bilag 7 og 8). En del gratisstrøm inngår i kontrakten for samtlige eiere.

Organisasjonsform.

Laget er et andelslag hvis vedtekter er oppsatt i samarbeid med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.»

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter at vassdragets tidligere flomvassføring så vidt mulig ikke skal forøkes og at vannslippingen for øvrig kan foregå etter kraftstasjonens behov. Forslaget inneholder dessuten de vanlige bestemmelser.

De i ervervslovens § 24 påbudte erklæringer vedrørende selskapets bestyrelse og grunnkapital foreligger.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 16. og 19. mars d. å. (nr. 64 og 69), og den har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Lyngen herredstyre, som har behandlet saken i møte 24. april d. å. anbefaler at ervervs- og reguleringstillatelse blir gitt.

Fylkesmannen i Troms har ikke noe å bemerke i sakens anledning, jfr. hans ekspedisjon av 18. mai d. å.

Inspektøren for Ferskvannsfisket har 6. juli d. å. avgitt slik uttalelse:

«I forbindelse med ovennevnte regulerings- andragende vil jeg bemerke at det bør inn- tas i konsesjonsbetingelsene at konsesjonæren pålegges å sette ut et antall yngel eller settefisk i et antall som Landbruksdepartementet nærmere bestemmer, hvis det viser seg at slik utsetting blir nødvendig etterat forholdene har stabilisert seg.

Ved skjønn eller eventuelt overskjønn bør det oppnevnes fiskerisakkyndig.

De fiskeriundersøkelser som fiskeriinspektøren finner nødvendige i forbindelse med ovennevnte yngel- eller settefiskutsetting be- kostes av konsesjonshaveren.

For øvrig has intet å bemerke.»

Hovedstyret skal bemerke:

A/L Lyngen Kraftlag fikk ved kgl. resolusjon av 26. november 1948 statsstønad på 2 mill. kroner til utbygging av Rottenvikvassdraget. Utbyggingen med regulering (1. byggetrinn) og linjenett var beregnet å komme på 4 mill. kroner.

Anlegget er nå på det nærmeste ferdig, men på grunn av forsinket levering av generatoren ventes det ikke i drift før februar 1952.

Kraftlaget fikk i sommer ytterligere statsstønad på kr. 350 000. Etter det da fremlagte omkostningsoverslag vil anlegget komme på 4,9 mill. kroner, som fordeler seg med 2,1 millioner på linjenettet og 2,8 millioner på kraftanlegget med 1. trinn av reguleringen. Dette omfatter etter de sist fremlagte planer 6 m regulering mellom kotene 485,0 og 479,0 mot 5,5 mellom kotene 484,5 og 479,0 som anført i søknaden. Reguleringdammen (hoveddammen) inngår i overslaget med kr. 265 000.

Som nevnt i søknaden blir dammen ikke utstyrt med noen tappeluke, men damfoten kan tørrlegges ved tapperør i tverrslagene til driftstunnelen som også tjener som senknings- tunnel.

Søknadene forutsetter en endelig regulering av det ca. 0,4 km² store Rottenvikvatn på 9,6 m mellom kotene 487,6 og 478,0 ved 6,6 m oppdemning og 3,0 m senkning. Ansøkeren regner herved å oppnå en kraftytelse av ca. 1 400 nat.-HK i det 385 m høye brutto fall

som utbygges. Kraftinnvinningen ved reguleringen angis til ca. 1 300 nat.-HK. Ansøkerens kraftmengder synes å ligge i overkant.

Man tar som vanlig forbehold om nærmere fastsettelse av vassføringer og kraftmengder senere.

Kraftlaget trenger etter dette både ervervs- og reguleringskonsesjon.

Almene hensyn taler her for at ervervs-konsesjon gis, jfr. ervervslovens § 2.

De direkte fordeler ved reguleringen representeres av en kraftinnvinning på henimot 1 300 nat.-HK.

Skaden og ulempen består etter det som foreligger vesentlig i neddemning av 200 dekar fjell og litt myr. Om fisket uttaler ansøkeren at det ikke foregår i nevneverdig utstrekning. Men forekomsten av fisk og mengden foreligger det ikke noen opplysning om. Ferdsel og fløtning foregår ikke i vassdraget.

Hovedstyret antar at betingelsen etter reguleringslovens § 8 for å gi tillatelse skulle være til stede, og anbefaler at også reguleringsøknaden imøtekommes.

Troms fylkes kraftforsyning fremholder at Rottenvikvassdraget må ansees helt utnyttet ved den foreliggende plan. Man finner det da hensiktsmessigst å samle ervervs- og reguleringsbetingelsene under ett, jfr. vedliggende utkast.

Konsesjonstiden, jfr. 16 og 17 i utkastet, foreslås satt til 50 år, altså så lang tid som lovene gir adgang til uten Stortingets samtykke. Ved utløpet av konsesjonstiden tilfaller vassfallet m. v. staten uten vederlag, jfr. ervervslovens § 2 pkt. 17, og reguleringsanlegget m. v. har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse, jfr. reguleringslovens § 10 pkt. 3.

Innløsningsrett for staten etter 35 år er betinget i post 18.

Kraftavgivelse er i post 12 betinget med de vanlige satser inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

Årlige avgifter, jfr. post 13.

Lyngen kommune, som vassdraget i sin helhet ligger i, har uten kommentarer anbefalt øknaden. Da skadevirkningene må antas å bli forholdsvis små, finner Hovedstyret under disse omstendigheter å kunne foreslå brukt lovenes minimumssatser både for avgiften til kommuner og avgiften til staten, altså kr. 0,10 pr. nat.-HK til hver.

Sikkerhetsstillelse, jfr. post 24.

I henhold til reguleringslovens § 12 pkt. 16 foreslås et beløp på kr. 1 000.

Opphjør av fiske, jfr. post 20.

Man har her som vanlig fulgt fiskeriinspektørens forslag.

De andre oppstilte betingelser skulle ikke trenge nærmere begrunnelse.

Manøvreringsreglement.

Hoveddammen er planlagt utstyrt med fast overløp og som vanlig ved slike dammer med krone på øvre reguleringsgrense kote 487,60. Under flom vil derfor vannstanden stige noe over denne grense. Ansøkeren har i sitt forslag feilaktig oppført denne flomvannstand, kote 488,10, som høyeste regulerte vannstand (øvre reguleringsgrense). For øvrig har man ikke noe å bemerke til forslaget, som vedlegges i rettet stand.»

Hovedstyrets forslag til betingelser for tillatelsene til erverv og regulering av vassdraget er sålydende:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker eller selskaper.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år etter at konsesjonen er gitt.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommune etter post 12, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti — kroner pr. dag vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

4.

Selskapet skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller

ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transport til og fra de bedrifter, som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes ar-

beidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn- til 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging og regulering kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på

samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte utbygging og regulering kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. nat.-HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, kan inndrives ved utpantning.

14.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgiftene etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget og vassfallets utbygging. Planen skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie for andres, så som damanlegg, kanaler, tunneler.

bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnen i så henseende måtte bestemme.

17.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført i henhold til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

18.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 16 tilfaller staten og etter post 17 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende regulering, grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlige betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av departementet oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

19.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengninger i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøymed.

20.

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget skal konsesjonæren være forpliktet til årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel av aure etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Kraftlaget plikter å ryddiggjøre de arealer som blir neddemmet.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser av vassdraget plikter konsesjonæren å bære omkostningene til reiser og opphold.

21.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inn til kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

22.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte

reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

23.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planlegging og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

25.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte bestemmelser.

26.

Overtredelse av foranstående poster 1, 11 og 25 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov om ervervelse av vassfall m. v. av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

27.

For så vidt det måtte påhvile de konsederte vassfall med tilhørende anlegg og eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 28) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Hvis forholdet ikke er brakt i orden innen den fastsatte frist, kan departementet pålegge konsesjonæren en mulkt stor inntil kr. 50 pr. dag som løper inntil saken er ordnet.

Alle heftelser som hviler på reguleringsanlegget med tilhørende eiendommer faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

28.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser som forpliktende for seg inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneeting og innen de jurisdiksjoner, hvor det konsederte anlegg m. v. er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement for reguleringen er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er følgende:

Høyeste regulerte vannstand, kote 487,60
Laveste regulerte vannstand, kote 478,00

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring såvidt mulig ikke forøkes. For øvrig kan vannsliping foregå etter kraftstasjonens behov.

3.

Til å forestå manøvreringen ansettes en norsk statsborger som godtas av vedkommande departement.

4.

Det skal påsees at flomløpet ikke hindres av is eller lignende, samt at demningene og kanalen til enhver tid er i god stand. Der føres protokoll over dammens manøvrering og avleste vannstander. Hvis det forlanges, observeres og noteres også regnmengder, temperatur m. v.

Av protokollen sendes hver måneds utløp avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre ved vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan kun foretas av Industridepartementet etterat de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

A/L Lyngen kraftlag er et andelslag, hvis vedtekter er utarbeidet i samråd med Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet. Det omfatter herredene Lyngen, Storfjord, Ullsfjord og Karlsøy fastland.

Kraftlaget har fått statsstønad på tilsammen kr. 2 350 000 til utbygging av Rottenvikvassdraget. Kraftanlegget er nå på det nærmeste ferdig og skal i første omgang forsyne ca. 4 000 mennesker. Kraftanlegget med ledningsnett er etter siste overslag beregnet å ville koste ca. 4,9 mill. kroner.

I planene inngår en regulering av Rottenvikvatnet på 9,6 m ved 6,6 m oppdemning og 3,0 m senking. Reguleringsdammen vil etter overslaget koste ca. kr. 265 000.

Fordelen ved reguleringen er kraftinnvinningen i det 385 m høye bruttofall som utbygges. Denne kraftinnvinning er av søkeren anslått til ca. 1 300 nat.-HK, men etter hovedstyrets beregning ligger dette tall noe i overkant.

Kraftlaget trenger etter dette både tillatelse til erverv og til regulering av vassdraget.

Skaden og ulempen ved reguleringen består i neddemning av ca. 200 da. fjell og litt myr. En må dessuten regne med muligheten av at det kan bli noen skade på fisket i vassdraget, jfr. uttalelsen fra Inspektøren for ferskvannsfisket.

Kraftlaget har ved overenskomst med de grunneiere som berøres ervervet de nødvendige grunn- og vassrettigheter for utbygging av vassdraget.

Departementet antar at betingelsene er til stede for å meddele de søkte tillatelser til å erverve og regulere vassdraget, jfr. lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 og reguleringslovens § 8 nr. 1, og vil anbefale at de søkte tillatelser blir gitt i det vesentlige på de av hovedstyret foreslåtte vilkår.

Angående disse vilkår bemerkes:

Konsesjonstiden er satt til 50 år for begge konsesjoner, jfr. post 16 og 17 i vilkårene.

Avgifter er satt til kr. 0,10 pr. nat.-HK til staten og det samme til kommuner, jfr. post 13 i vilkårene. Dette er lovens minimums-satser.

Kraftavgivelse er betinget med inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten, jfr. post 12 i vilkårene.

I post 24 i vilkårene er betinget sikkerhetsstillelse kr. 1 000, jfr. reguleringslovens § 12 pkt. 16.

Bestemmelser om opphjelp av fisket er inn tatt i vilkårenes post 20, i det vesentlige i samsvar med forslaget fra Inspektøren for ferskvannsfisket. Departementet vil henstille til konsesjonæren å dra omsorg for at det til reguleringsskjønn, eventuelt overskjønn, oppnevnes en fiskerisakkyndig eller en skjønns mann med kjennskap til fiske, jfr. forslaget fra fiskeriinspektøren.

Departementet vil rå til at vilkårenes post 28 gis følgende tilføyelse:

«Departementet kan når som helst forlange at konsesjonæren sender inn kart i 2 eksemplarer over samtlige ervervede eiendommer og rettigheter, opptatt av en landmåler som departementet godkjenner og etter departementets nærmere bestemmelse. Konsesjonæren plikter å melde fra til departementet om erverv av eiendommer og rettigheter som nevnt i postene 16 og 18.»

En vil rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 og lov nr. 17 av s. d. tillates A/L Lyngen kraftlag å erverve og regulere Rottenvikvassdraget i Lyngen herred, alt i det vesentlige i samsvar med søknader av 8. mars 1951 fra Troms fylkes kraftforsyning på vegne av A/L Lyngen kraftlag.

- Tillatelsene gis på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 1. februar 1952.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inn-tatte utkast som gjeldende inntil videre.

8. A/S Fiskaa Verk.

(Tilråding om tillatelse til å leie inntil 8 700 kW primakraft og eventuelt fra 1. oktober 1953 i alt inntil 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk samt forlengelse av tillatelse av 31. oktober 1935 til å leie inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 8. februar 1952.

Ved kgl. resolusjon av 20. mars 1931 fikk A/S Fiskaa Verk tillatelse til å leie inntil 6 000 kW elektrisk energi (primakraft) fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Herom vises til «Meddelte vassdragskonsesjoner» bind XVIII side 25.

Ved kgl. resolusjon av 31. oktober 1935 ble A/S Fiskaa Verk meddelt tillatelse til å leie inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» bind XXII side 40. Tillatelsen utløp 29. oktober 1949. Endelig fikk A/S Fiskaa Verk ved Arbeidsdepartementets bestemmelse av 10. desember 1940 tillatelse til å leie inntil 4 700 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk. Tillatelsen ble stadfestet ved kgl. resolusjon 28. februar 1947. Jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» bind XXVII side 137 samt bind XXXIV side 17. Denne tillatelse utløp også 29. oktober 1949. Ved skriv av 31. juli 1951 til Kongen har A/S Fiskaa Verk søkt om tillatelse til:

- 1) å leie inntil 8 700 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.
- 2) eventuelt fra 1. oktober 1953 å øke den under 1) nevnte kraftleie til 19 500 kW.
- 3) å forlenge tillatelse av 31. oktober 1935 til å leie inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning gitt følgende uttalelse datert 3. desember 1951:

«I brev av 24. juli 1951 underrettet vi A/S Fiskaa Verk om at selskapets konsesjon av 31. oktober 1935 på leie av inntil 8 300 kW

spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk samt dets konsesjon av 10. desember 1940 på leie av inntil 4 700 kW fra Kristiansands Elektrisitetsverk utløp den 29. oktober 1949.

I brev av 31. juli 1951 stilet til Kongen har A/S Fiskaa Verk nå søkt om konsesjon på leie av henholdsvis 8 700 kW og 19 500 kW fra Vest-Agder Elektrisitetsverk samt om forlengelse av selskapets konsesjon av 31. oktober 1935 på leie av inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Den 24. november 1930 avsluttet vi en kontrakt med Vest-Agder Elektrisitetsverk angående leveranse av 5 000 kW elektrisk energi. Kontrakten var bindende for begge parter til utgangen av året 1947, dog så at vi innen utgangen av 1945 hadde rett til å kreve kontrakten forlenget for ytterligere 15 år, altså til utgangen av 1962. Konsesjonen på denne kraftleie, som ble gitt 20. mars 1931, utløper 31. desember 1962.

Da vi tok opp spørsmålet om forlengelse av kontrakten med Vest-Agder Elektrisitetsverk tok vi samtidig opp spørsmålet om utvidelse av kraftleveransen med sikte på en utvidelse av vårt verk. Etter langvarige forhandlinger ble det 12. august 1949 avsluttet en ny kontrakt med Vest-Agder Elektrisitetsverk om levering av inntil 8 700 kW elektrisk energi til avløsning av foran nevnte kontrakt. Kopi vedlegges.

Energileveringen ble regnet påbegynt 20. april 1949, og kontrakten er bindende for begge parter inntil utgangen av 1962 eller til det tidligere tidspunkt da den blir avløst av kontrakt om øket kraftlevering, jfr. §§ 3 og 10.

Forholdet var det at man mens forhandlingene om kontrakten av 1949 ble drevet fikk mer oversikt over utbyggingen av Skjerka, samtidig som våre planer om den utvidelse som nå er gjennomført ved vårt verk antok fastere former. Vi tok derfor også opp spørsmålet om ytterligere økning i kraftkvantum, og 17. januar 1950 inngikk vi atter en ny kontrakt med Vest-Agder Elektrisitetsverk, denne gang angående leveranse av inntil 19 500 kW. Vi vedlegger også kopi av denne kontrakt, hvorefter leveransen først skal påbegynnes 1. oktober 1953, forutsatt at begge parter da har sine respektive utvidelser av anleggene ferdige (jfr. § 3). Det fremgår av kontraktens § 10 at den er bindende i 25 år fra den dag energileveringen tar til og at vi med 2 års forutgående varsel har rett til å få den forlenget i ytterligere 25 år, eventuelt med regulering av kraftleien.

Vi tillater oss under henvisning til foranstående å søke om konsesjon på:

1. Leie av 8 700 kW elektrisk energi i henhold til kontrakt av 12. august 1949 med Vest-Agder Elektrisitetsverk inntil 31. desember 1962 eller til det tidligere tidspunkt da kontrakten måtte falle bort.
2. Leie av 19 500 kW elektrisk energi i henhold til kontrakt av 17. januar 1950 med

Vest-Agder Elektrisitetsverk for et tidsrom av 50 år regnet fra kraftleveringen tar til.

Samtidig tillater vi oss å søke om forlenget konsesjon på leie av inntil 8 300 kW spillkraft i henhold til vår kontrakt av 29. oktober 1934 med Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk. Ved kgl. resolusjon av 31. oktober 1935 fikk vi konsesjon på leie av dette kvantum spillkraft for den tid kontrakten sto ved makt, dog ikke lenger enn til 29. oktober 1949, da kontrakten kunne sies opp. Kontrakten er nå forlenget til 31. oktober 1954. Vi legger ved kontrakt undertegnet av de to elektrisitetsverk 28. januar 1950 angående forlengelsen, som også omfatter visse endringer som ble gjort gjeldende fra 1. mai 1950.»

I brev av 31. oktober 1951 til Hovedstyret har A/S Fiskaa Verk meddelt følgende supplerende opplysninger:

«Vi viser til vår konsesjonssøknad av 31. juli 1951 og til telefonsamtale med overingeniør Finne for en tid siden og skal få opplyse følgende:

- 1) Kontrakten med Vest-Agder Elektrisitetsverk av 12. august 1949 angående levering av inntil 8 700 kW trer i stedet for kontrakt av 24. november 1930 med Vest-Agder Elektrisitetsverk om levering av 6 000 kW, og kontrakten av november 1930 er således bortfalt.
- 2) Kontrakten ved Vest-Agder Elektrisitetsverk av 1949 angående 8 700 kW vil falle bort når energileveringen i henhold til kontrakten av 17. januar 1950 med Vest-Agder Elektrisitetsverk angående levering av inntil 19 500 kW påbegynnes. Det vil således ikke bli leiet kraft i henhold til disse to kontrakter samtidig, og da leveringen i henhold til den sistnevnte forutsettes påbegynt 1. oktober 1953, jfr. dens § 3, vil kontrakten av 1949 angående de 8 700 kW falle bort på denne dato hvis alt går som forutsatt.
- 3) Kontrakten av 29. oktober 1934 med Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk angående leie av inntil 8 300 kW spillkraft er med visse forandringer forlenget til 31. oktober 1954.

Denne kontrakt vil således løpe parallelt med kontrakten av 1949 angående 8 700 kW. Hvis leveringen i henhold til kontrakten av 1950 angående 19 500 kW påbegynnes 1. oktober 1953 som forutsatt (og kontrakten av 1939 følgelig faller bort på denne dato), vil den også løpe 1 år og 1 måned ved siden av kontrakten av 1950 angående de 19 500 kW.

Konsesjonen på kontrakten av 29. oktober 1934, gitt ved kgl. resolusjon 31. oktober 1935, utløp 29. oktober 1949 da kontrakten kunne sies opp, og denne konsesjon er søkt forlenget til kontraktens utløp 31. oktober 1954. Vi søker således også om forlengelse av bestemmelsen under denne konsesjons punkt 9, «Avgift», hvorefter det ikke skal beregnes avgift til stat eller kommuner for 2 000 HK av den kraft som benyttes pr. år.

Da kontrakten av 29. oktober 1934 som nevnt utløper 31. oktober 1954 og faktisk blir erstattet av kontrakten av 1950 angående 19 500 kW, er etter vår mening det eneste rimelige at vi i konsesjonen på kontrakten av 1950 blir fritatt for å svare avgift for et kraftkvantum på 2 000 HK med virkning fra 1. november 1954.

- 4) Kontrakt av 20. juli 1940 om levering av inntil 4 700 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk utløp 29. oktober 1949 og er ikke fornyet.»

Som det tør være kjent er Fiskaa Verk beliggende i Oddernes herred.

Oddernes herredsstyre har i møte den 4. september 1951 enstemmig vedtatt å anbefale at konsesjonssøknaden blir innvilget.

Fylkesmannen i Vest-Agder fylke har i påtegning av 14. september 1951 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til at den søkte konsesjon blir gitt.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Fiskaa Verk er et uansvarlig selskap med norsk aksjekapital og norsk styre. Selskapets aksjer eies i sin helhet av Elektrokemisk A/S. Verket produserer for tiden bl. a. ferrosilisium, årsproduksjon ca. 12 000 tonn (45 pst. Si). Smelteprosessen krever ca. 5 000 kWh pr. tonn.

A/S Fiskaa Verk er meddelt følgende 3 kraftleiekonsesjoner:

- 1) Konsesjon av 20. mars 1931 på leie av inntil 6 000 kW årskraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder så lenge den mellom A/S Fiskaa Verk og Vest-Agder Elektrisitetsverk opprettede kontrakt av 24. november 1930 om levering av ca. 6 000 kW står ved makt, dog ikke utover 31. desember 1962.
- 2) Konsesjon av 31. oktober 1935 på leie av inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder så lenge den mellom A/S Fiskaa Verk på den ene side og Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk på den annen side opprettede kontrakt av 29. oktober 1934 om levering av inntil 8 300 kW spillkraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 29. oktober 1949.
- 3) Konsesjon av 10. desember 1940 (stadfestet 28. februar 1947) på leie av inntil 4 700 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder så lenge den mellom A/S Fiskaa Verk og Kristiansands Elektrisitetsverk opprettede kraftleiekontrakt av 19. og 20. juli 1940 om leie av inntil 4 700 kW spillkraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 29. oktober 1949.

I post 9 i vilkårene for hver av de nevnte konsesjoner er betinget en årlig avgift av kr. 0,50 pr. kW til kommuner og en årlig avgift av kr. 0,50 pr. kW til staten av den kraft hvorav der betales leie resp. av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. Dog blir det i henhold til vilkårene for kraftleiekonsesjonen av 31. oktober 1935 for beregningen av konsesjonsavgiftene å fratrekke 2 000 HK som selskapet tidligere har leid og hvorpå det var gitt konsesjon av 12. desember 1906.

Kraftleiekonsesjonene i foran nevnte pkt. 1) og pkt. 3) av henholdsvis 20. mars 1931 og 10. desember 1940 skal nå falle bort da de kontrakter som ligger til grunn for disse konsesjoner er erstattet av de inntil 8 700 kW som selskapet har leiet i henhold til den nyopprettede kontrakt med Vest-Agder av 12. august 1949. Denne kraftleie er forutsatt å bestå inntil den blir avløst av selskapets kontrakt av 17. januar 1950 om fremtidig leie av 19 500 kW fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, eventuelt fra 1. oktober 1953. Det søkes om tilsvarende konsesjoner.

Den gjenstående kraftleiekonsesjon av 31. oktober 1935 i pkt. 2) på selskapets leie av inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk søkes derimot forlenget til 31. oktober 1954.

Hovedstyret vil rå til at A/S Fiskaa Verks kraftleiekonsesjon av 31. oktober 1935 på leie av inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk forlenges til 31. oktober 1954 på uforandrede vilkår inkl. den betingede konsesjonsavgift kr. 0,50 pr. kW til kommuner og kr. 0,50 pr. kW til staten.

Hva selskapets kraftleiekontrakter av 12. august 1949 og 17. januar 1950 angår skal bemerkes:

Ad Kraftleiekontrakten av 12. august 1949.

I henhold til kontrakten leverer Vest-Agder Elektrisitetsverk til Fiskaa inntil 8 700 kW ved Fiskaas transformatorstasjon med en spenning av ca. 55 kV og til en pris av kr. 55 pr. kW pr. år for opptil 8 200 kW, tilsammen kr. 451 000 pr. år. For overforbruk over 8 200 kW opptil 8 700 kW betales 0,7 øre pr. kWh (§ 4).

Energien kan av Fiskaa Verk benyttes til drift av elektriske ovner og elektrolyse, til drift av alt derhen hørende maskineri og til lys og varme i Fiskaas fabrikanlegg med kontorer og boliger innen Fiskaa Verks område (jfr. for øvrig kontraktens § 6). Den elektriske energi stilles til disposisjon for Fiskaa det hele år (§ 8). Energileveringen er

å regne påbegynt den 20. april 1949 og er kontrakten bindende for begge parter inntil utgangen av 1962 eller til det tidligere tidspunkt da den blir avløst av kontrakt om økt kraftlevering (§ 2 resp. § 10).

Ad Kraftleiekontrakten av 17. januar 1950.

I henhold til denne kontrakt leverer Vest-Agder Elektrisitetsverk til Fiskaa inntil 19 500 kW på samme sted og med samme spenning som nevnt foran og til følgende priser:

- a) For de første 8 200 kW betaler Fiskaa kr. 55 pr. kW/år til utgangen av 1962 (se kontrakt av 12. august 1949). Fra 1. januar 1963 forhøyes prisen til kr. 70 pr. kW/år.
- b) For de neste 8 800 kW skal Fiskaa betale kr. 80 pr. kW/år når første utbyggings-trinn av den prosjekterte utvidelse av Skjerka er ferdig. Det henvises i denne forbindelse til de planer som medfulgte Vest-Agder Elektrisitetsverks konsesjonsandragende av 8. mars 1949, samt revidert overslag av november 1949.

Dog skal Vest-Agder Elektrisitetsverk være berettiget til å kreve tillegg til denne pris med kr. 0,317 for hver prosent anleggskostningene for første byggetrinn måtte overstige de kalkulerde 21 mill. kroner + 5 pst.

Kraftprisen reduseres til kr. 75 pr. kW/år når 2net aggregat (turbin, generator, 2 transformatorer med tilhørende apparatanlegg) er installert og satt i drift.

Kraftprisen reduseres dessuten videre suksessivt til kr. 70 pr. kW/år etter hvert som den i annet utbyggingstrinn prosjekterte regulering gjennomføres. Reduksjonen skjer med kr. 1 pr. kW/år for hvert trinn av reguleringen omfattende 14 mill. m³ magasin som påbegynnes, dog således at første reduksjon med kr. 1 pr. kW/år først blir effektiv når de første 14 mill. m³ magasin er innvunnet.

- c) Fiskaa skal — utover 17 000 kW — kunne utta opptil 2 500 kW overforbruk etter 0,94 øre pr. kWh. Denne kraftleie forhøyes og reduseres på samme måte og i samme forhold som den foran under b) nevnte kraftpris på kr. 80 pr. kW/år.

Energien kan av Fiskaa benyttes til formål som foran angitt og den stilles til disposisjon for Fiskaa det hele år (§ 6 og § 8). Energileveringen påbegynnes den 1. oktober 1953 forutsatt at begge parter da har sine resp. utvidelser av anleggene ferdige. Samtidig bortfaller kraftleiekontrakten av 12. august 1949 om levering av 8 700 kW (§ 3).

Kraftleiekontrakten er bindende for begge parter i 25 år fra den dag energileveringen tar til (jfr. for øvrig § 10).

Hovedstyret vil rå til at de resp. søknader om tillatelse til å leie henholdsvis inntil 8 700 kW primakraft og inntil 19 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk innvilges.

Tillatelsen for de inntil 8 700 kW primakraft anbefales meddelt inntil denne kraftleie (kontrakten av 12. august 1949) blir avløst av leien av de inntil 19 500 kW primakraft, eventuelt inntil 1. oktober 1955. Videre anbefales tillatelsen for de sistnevnte 19 500 kW meddelt for den tid kraftleiekontrakten av 17. januar 1950 står med makt, dog ikke lenger enn inntil 1. oktober 1978.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes en årlig avgift av kr. 0,75 pr. kW til kommuner og en årlig avgift av kr. 0,75 pr. kW til staten beregnet av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, men med fradrag av de 2 000 HK hvorpå konsesjon var gitt den 12. desember 1906. Vilåret om avgiftsfrihet for de 2 000 HK er inntatt i konsesjon av 31. oktober 1935. Avgiftsfriheten gjelder dog bare inntil 15. juli 1957, da konsesjonen av 12. desember 1906 på disse 2 000 HK utløper. Det blir således å betale avgift av all kraft som gjennomsnittlig benyttes etter 15. juli 1957.

Konsesjonsavgiften foreslås oppkrevd fra 1. januar 1951. Selskapet har til og med 1950 betalt konsesjonsavgift for all kraft uttatt fra Vest-Agder Elektrisitetsverk og Kristiansands Elektrisitetsverk i samsvar med de tidligere avgiftsvilkår. Konsesjonsavgiften til kommuner og staten tilsammen var kr. 7 743,10 for 1950.

Avgiften til kommuner var tildelt Oddernes kommune inntil 29. oktober 1949. Ny fordeling er ikke foretatt idet kraftleiekonsesjonene av 31. oktober 1935 og 10. desember 1940 utløp den 29. oktober 1949.

Hovedstyret vil anbefale at konsesjonen på de søkte nye kraftleier for øvrig meddeles på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. november 1951.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsvilkår for leie av primakraften er sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen til leie av inntil 8 700 kW primakraft gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 12. august 1949 med Vest-Agder Elektrisitetsverk står ved makt og inntil denne kontrakt avløses av kontrakten av 17. januar 1950 om leie av inntil 19 500 kW primakraft

fra Vest-Agder Elektrisitetsverk — eventuelt inntil 1. oktober 1955.

Tillatelsen til deretter å leie inntil 19 500 kW primakraft gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 17. januar 1950 med Vest-Agder Elektrisitetsverk står ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. oktober 1978.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til bygging og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en

forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utover de 2 000 HK som selskapet tidligere har leid i henhold til konsesjon av 12. desember 1906, erlegges følgende årlige avgifter:

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,75 — syttifem øre

$$\text{pr. kW} = \frac{\text{kWh}}{8\,760}$$

Til statskassen kr. 0,75 — syttifem øre —

$$\text{pr. kW} = \frac{\text{kWh}}{8\,760}$$

De 2 000 HK kommer her bare til fradrag for så vidt selskapets tidligere leie (kons. av 31. oktober 1935) av 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk faller bort. De 2 000 HK blir dog bare avgiftsfrie inntil 15. juli 1957 da konsesjonen av 12. desember 1906 på denne kraftleie utløper. Det blir således å betale avgift av all kraft som hvert år gjennomsnittlig benyttes fra og med 15. juli 1957.

Avgiftene forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges de ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftenes beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir

brakt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet skal bemerke:

De omsøkte 8 700 kW primakraft skal etter kontrakt av 12. september 1949 leveres inn til 31. desember 1962 eller til det tidligere tidspunkt da kontrakten måtte falle bort. De omsøkte 19 500 kW primakraft vil bli levert fra 1. oktober 1953 i henhold til kontrakt av 1950, forutsatt at anleggene er ferdige. Fra samme tidspunkt vil kraftleveringen av de nevnte 8 700 kW falle bort i henhold til kontraktens § 3.

Disse to kraftleveranser vil således ikke foregå samtidig, men derimot parallelt med leveringen av 8 300 kW spillkraft, på hvilken der er søkt om forlenget konsesjon til 31. oktober 1954.

Departementet har intet å innvende mot at de søkte tillatelser blir gitt.

Det er en forutsetning at kraften ikke brukes i strid med de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler. En vil i tilfelle underrette selskapet om denne forutsetning.

Departementet vil med hovedstyret anbefale at forlengelsen av konsesjonen av 31. oktober 1935 på leie av spillkraft skjer på uforandrede vilkår.

Tillatelsen til leie av primakraft anbefales gitt på vilkår som av hovedstyret foreslått. En er således enig med hovedstyret i at der fra 1. januar 1951 blir å erlegge en årlig avgift av kr. 0,75 pr. kW til kommuner og en årlig avgift av kr. 0,75 pr. kW til staten av den kraft som gjennomsnittlig benyttes med fradrag av de 2 000 HK som selskapet tidligere leiet i henhold til konsesjon 12. desember 1906, hvor avgiftsfrihet var tilsagt, jfr. også konsesjonen av 31. oktober 1935 hvor avgiftsfriheten for 2 000 HK var inntatt. Avgiftsfrihet for 2 000 HK skal dog ikke gjelde lenger enn til 15. juli 1957 da konsesjonen av 1906 løper ut.

Industridepartementet

tilrår:

I.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates det A/S Fiskaa Verk på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 8. februar 1952 å leie:

- 1) inntil 8 700 kW elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk inntil denne kraftleie blir avløst av leie av inntil 19 500 kW elektrisk energi, dog ikke lenger enn til 1. oktober 1955,

- 2) inntil 19 500 kW elektrisk energi for den tid kraftleiekontrakt av 17. januar 1950 står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. oktober 1978.

II.

I medhold av samme lov forlenges den A/S Fiskaa Verk ved kgl. resolusjon av 31. oktober 1935 gitte tillatelse til å leie inntil 8 300 kW spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk til 31. oktober 1954 på uforandrede vilkår.

9. Storfossen Elektrisitetsverk A/S.

(Tilråding om fornyelse av tillatelse av 21. juni 1946 til å regulere Storvatn og Øsevatn i Storelva, Gratangen i Troms fylke.)

Kgl. resol. av 8. februar 1952.

Ved kgl. resolusjon 21. juni 1946 fikk Storfossen Elektrisitetsverk A/S tillatelse til å foreta en regulering av Storvatn og Øsevatn i Storelva i Gratangen, Troms fylke. Herom vises til «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1946 side 42. Manøvreringsreglement ble forutsatt fastsatt senere.

Ved kgl. resolusjon 11. august 1950 ble ovennevnte tillatelse fornyet i medhold av vassdragsreguleringslovens § 16 nr. 6. Det ble samtidig fastsatt manøvreringsreglement som gjeldende inntil videre. En viser herom til «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1950 side 75.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har en mottatt følgende skriv av 29. november 1951:

«Som det fremgår av vedlagte brev datert 10. august 1951 fra advokat Johannes Harr, er det ikke hittil holdt skjønn i forbindelse med reguleringen av Storvatn og Øsevatn. Ved brev av 22. august 1951 ble advokaten gjort oppmerksom på at fornyelsen av regulerings-tillatelsen ble gitt ved kgl. resolusjon av 11. august 1950, og at ettårsfristen for begjæring av ekspropriasjonsskjønn således var utløpet. En tilføyde imidlertid at en antok at søknad om fornyelse likevel ikke var påkrevd, idet Hovedstyret ville foreslå ny tillatelse meddelt for Storvatn og Øsevatn samtidig med at man fremmet de to nye saker. Jfr. Hovedstyrets to andre brev av i dag vedrørende regulering og videre utbygging av Storelva.

Regulerings-tillatelsen omfatter 0,2 m oppdemming av Storvatn i høyde med Øsevatn og 1,3 m senking av begge vatn i forhold til alminnelig vannstand i Storvatn. Reguleringen utnyttes i det nåværende Stor-

fossen Elektrisitetsverk A/S og er også nødvendig for det planlagte nye kraftverk i nedre del av Storelva.

Hovedstyret vil derfor tilrå at den nødvendige fornyelse av reguleringsstillatelsen av 21. juni 1946 blir meddelt.

Behandlet i møte den 27. november 1951.»

Departementet skal bemerke:

Etter vassdragsreguleringslovens § 16 nr. 6 skal ekspropriasjonsskjønn påstevnes innen ett år etter at reguleringsstillatelse er meddelt, hvis ikke, kan reguleringen ikke fremmes uten ny tillatelse.

Den reguleringsstillatelse som Storfossen Elektrisitetsverk A/S fikk ved kgl. resolusjon av 21. juni 1946 ble fornyet ved kgl. resolusjon av 11. august 1950, men ekspropriasjonsskjønn er ikke påstevnet og tillatelsen er således bortfalt.

Reguleringen utnyttes i det bestående kraftverk og departementet vil rå til at konsesjonen av 21. juni 1946 på regulering av Storstvatn og Øsevatn i Gratangen fornyes overensstemmende med vassdragsreguleringslovens § 16 nr. 6.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av § 16 nr. 6 i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 fornyes den ved kgl. resolusjon av 21. juni 1946 meddelte tillatelse for Storfossen Elektrisitetsverk A/S til å foreta en regulering av Storstvatn og Øsevatn i Storelva i Gratangen, Troms fylke på uforandrede vilkår og med manøvringsreglement som fastsatt i fornyet tillatelse av 11. august 1950.

10. Voll kommune.

(Tilråding om tillatelse til regulering av Sjøbolvatnet i Innfjordelv m. v.)

Kgl. resol. av 22. februar 1952.

Departementet har ved påtegningskriv av 6. juli 1951 fra Kommunal- og Arbeidsdepartementet, Kommunalavdelingen, fått oversendt søknad av 30. april 1951 fra Voll formannskap til fylkesmannen i Møre og Romsdal om tillatelse for Voll kommune til regulering av Sjøbolvatnet i Innfjordelv m. v. Saken har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som ved brev av 15. desember 1951 til departementet har gitt følgende uttalelse:

«Departementet har 11. juli d. å. oversendt til uttalelse følgende søknad — datert 30. april d. å. — fra Voll formannskap:

«Voll heradstyre har i møte 9. april 1951 vedteke å gå til regulering av Sjøbolvatnet i Voll kommune, som eit led i utvidinga av det kommunale kraftverket. Samstundes er det gjort vedtak om å taka opp eit lån på kr. 50 000 til reguleringsarbeidet.

På vegner av Voll kommune bed eg om at det vert utverka godkjenning av desse vedtak. Som vedlegg fylgjer:

1. Serutskrift or møteboka åt Voll heradstyre, sak nr. 58 9. april 1951.
2. Utgreiing om reguleringsplanen fra A/S Impregnertbygg, dagsett 4. april 1951.
3. 2 teikningar av reguleringsdam m. v.
4. Fråsegner om rettkjend avskrift frå dei som har eigedoms- eller bruksrett i Sjøbolet.

Frå A/S Impregnertbygg vil De dessuten få tilsendt kart over området og utgreiing om den auke av vasskrafta som reguleringa fører med seg.

Med det eg viser til desse dokument skal eg elles få koma med desse opplysningar:

Voll kommunale kraftverk vart bygd i 1938 og hadde då eit maskinsett på 220 kVA. Det gjekk ikkje mange år før det synt seg å vera for lite, og i slutten av 1946 vart det vedteke å utvida verket med ny rørgate, og med eit nytt maskinsett på 750 kVA. Dessuten utviding av inntaksdam, stasjonsbyggnad m. m. Denne utvidinga er på det nærmaste fullføra, og dei nye maskinene vart sett i drift i februar i år. Forutan til Voll kommune vert det også levert kraft til Vågstranda sokn i Veøy kommune. Kostnaden med utvidinga kjem opp i kr. 680 000. Herav er lånt kr. 470 000 dessuten er vedteke lån av eigne fond kr. 45 000. Resten er skaffa ved avsettingar og nye lånevingar.

I utvidingsplanene vart det også rekna med regulering av Sjøbolvatnet (til magasin) og Berildvatnet, som ikkje ligg langt frå inntaket, (til døgerregulering). Men dette var det meininga å taka noko seinare, når ein fekk bruk for det. Det syner seg likevel no at det er heilt naudsynt å få eit magasin med ein gong. I vinter var den uregulerte vassføringa for lita, jamvel til det gamle maskineriet. Og det seier seg då sjølv at skal ein vera viss på at få fullt egn av det utvidingsarbeidet som no er gjort, må ein alt i sommar få demt opp Sjøbolvatnet, so ein kan ha noko i bakhand til vinteren.

Sjøbolet ligg slik til at det har lite eller inkje verd som fjellhamn. Mykje av lendet omkring vatnet er snaufjell, og det er berre en mindre part som kan gi litt beite for sau. Oppdemming vil ikkje føra med seg skade eller ulempe som er å nemna, og dei allerfleste av dei som meinar å ha eigedoms- eller bruksrett ved vatnet har derfor også gitt kommunen løyve til regulering utan krav på vederlag. Desverre har 3 brukarar vore uvillige til å gi dette løyve. Dersom det i dette høve trenst oreiing, må eg også be om at det vert utverka samtykke til det. Og då det hastar å få reguleringsarbeidet i gang må eg be om at det vert gitt løyve til å setja arbeidet i gang før eit eventuelt skjønn kan haldast.»

På foranledning herfra har ansøkeren den 26. september d. å. gitt følgende tilleggsopplysninger:

«1. Nedbørfeltet ved inntaket til det kommunale kraftverket er rekna til 42,5 km².

2. Det er ikkje noko reguleringsmagasin frå før i denne elva.

3. Det er ikkje noko anna fall som er utnytta i denne elva. Det er heller ikkje noko anna fall som kan reknast å vera tenleg til å byggjast ut. Kraftstasjonen ligg nede i dalbotnen, omlag 7 km. frå sjøen. Fremst i dalen er noko stryk i elva, nedst i dalen renn ho heller stillt.

4. Ved den omsøkte regulering i Sjøbolvatnet vert det neddemt 30 å 40 dekar. Mykje av dette er fjell. Noko kan tene til saubeite, menn ligg for langt unda til vanleg seterbeite. Forsumping kan ein ikkje rekna med.

Som nemnt i søknaden frå 30. april 1951 har nesten alle som har eigedomsrett eller bruksrett ved Sjøbolvatnet gitt løyve til regulering utan vederlag, og som vedlegg til søknaden fylgde ei rettkjend avskrift av den fråsegn desse hadde skrive under på. Det er berre 3 gardbrukarar som ikkje har skrive under og som såleis i røynda er motpart i eit oreigningsskjønn:

John Demdal ... eigar av gnr. 8 bnr. 17				
Lina Berild ... » » » 9 » 1 og 5				
Peder E. Berild » » » 9 » 3 og 7				

Men i fall det vert noko vederlag ved eit oreigningsskjønn, bør alle få sin part av dette. Namna på dei som har eigedomsrett eller bruksrett utanom dei 3 som er nemnt ovanfor finn ein altså på den fråsegn som var innsendt som vedlegg til søknaden.

Reguleringsgrensa etter søknaden er 3 meter demming og 0,5 meter senking. Dei som har gått med på rett til regulering har sett 6 meter demming som høgstegrense. Det kan med tida bli aktuelt å gå til slik regulering, og kunne ein alt no få oreigningsløyve til 6 meter ville det vera greitt, men seinkar det saka, får ein halda seg til 3 meter demming.»

Den fremlagte plan forutsetter 3,5 m regulering mellom kotene 873,00 og 869,50 ved 3,0 m oppdemming og 0,5 m senking i forhold til sommervannstand, betegnet med kote 870,00. Dammen er planlagt bygd med fast overløp, under flom vil derfor vannstanden i vatnet stige noe over øvre reguleringsgrense. Magasinet er oppgitt til 1,75 mill m³ og den herved påregnelige regulerte vassføring til 0,515 m³/sek., hvorav 0,141 m³/sek. angis som øking, tilsvarende henholdsvis 1370 og 370 nat.-HK. Anleggsomkostningene er beregnet til kr. 48 000.

Det opplyses at vatnet i henhold til Høyfjellskommisjonens kjennelse av 5. september 1948 vedrørende 24. grenseoppgangsfelt i sin helhet ligger utenfor statsalmening.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter at det ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets flomvassfø-

ring ikke økes og at vannslippingen for øvrig kan foregå etter det kommunale kraftverks behov, og ellers vanlige bestemmelser.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 3. og 6. november d. å. (nr. 256 og 258).

Fylkesmannen i Møre og Romsdal anfører i ekspedisjon til Kommunal- og Arbeidsdepartementet av 3. juli d. å.:

«Eg har ikkje noko å merke til førehavingen av saka og rår til at lånevedtaket vert godkjent.

Regulerings søknaden med alle vedlegg i saka er i dag sendt over til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet med tilråding om at turvande løyve til reguleringa vert gjeve. I so måte gjer eg merksam på at elektrisitetsforsyningskontoret den 22. juni no sist har gjeve slik fråsegn:

«Den heromhandlede regulering anser en nødvendig for å øke driftsvannet for verket. Herredsstyrets vedtak av 9. april d. å. om å iverksette reguleringen og om i den anledning å oppta lån på inntil kr. 50 000 for å få utført arbeidet innstilles til godkjennelse.

Saken må forelegges departementet til ervervelse av konsesjon og ekspropriasjonstilatelse. En henleder oppmerksomheten på siste punktum i ordførerens skriv hvor han ber om tillatelse til å sette arbeidet i gang før eventuelt skjønn er holdt. En kjenner ikke til noen lovebestemmelse som gir adgang hertil idet lov av 19. juli 1946 nr. 18 så vidt skjønnes ikke kan anvendes i dette tilfelle.»

Inspektøren for Ferskvannsfisket har 15. november d. å. avgitt slik uttalelse:

«Vedlagt tilbakesendes sakens samtlige dokumenter. Det er ikke nevnt i dokumentene om Sjøbolvatnet er fiskevatn. Da de fleste av grunneierne er gått med på reguleringen uten vederlag og uten forbehold, tør en vel kunne gå ut fra at eventuelt fiske i Sjøbolvatn er av liten verdi, og at det ikke skulle behøves særskilte tiltak for å sikre fiskebestanden i vatnet.

Den nederste del av vassdraget, Innfjordelva, fører imidlertid både laks og sjøaure. En regulering av vassføringsen vil antagelig komme bestanden av begge fiskearter til gode, såfremt slipingene foregår jamt og der ikke i reguleringsmagasin eller inntaksdam foretas plutselige avstegninger. Da reguleringen av Sjøbolvatn bare omfatter en liten del av nedslagsfeltet, tør en anta at selv en plutselig avstengning av damluken ikke vil medføre nevneverdige ulemper for ungfisken i Innfjordelva.

Likevel mener jeg at det i manøvreringsreglementet bør inntas bestemmelse om at vannslippingen skal foregå mest mulig jamt og at plutselig avstengning av vannet bør unngås. En bør likeledes være oppmerksom på at en plutselig avstengning ved inntaksdammen selv om den er kortvarig, vil kunne medføre store skader på yngel av laks og

sjøaure som oppholder seg på grunt vann i elva nedenfor kraftverket.

For øvrig har jeg ikke noe å bemerke til reguleringen.»

Hovedstyret skal bemerke:

Voll kommunale kraftverk, som utnytter et bruttofall på 200 m i Innfjordelva, ble ferdigbygd i 1938 for en kraftytelse på 180 kW. I begynnelsen av dette år har kommunen fullført en utvidelse av verket ved innstallasjon av et nytt maskinsett på ca. 575 kW. Det gamle maskinsett er stilt i reserve. Kommunens vedtak om å oppta et lån på kr. 470 000 til denne utvidelse har Hovedstyret tidligere anbefalt godkjent.

For å skaffe vann nok til det nye maskinsett har kommunen besluttet å regulere Sjøbolvatn 3,5 m ved 3,0 m oppdemming og 0,5 m senking i forhold til sommervannstand, og den søker nå om tillatelse til å gjennomføre denne regulering. Kommunen regner med å oppnå en regulert vassføring på 0,515 m³/sek., tilsvarende en kraftytelse døgnet og året rundt på 1 370 nat.-HK, hvorav 370 nat.-HK angis innvunnet ved reguleringen, det er da regnet med en lågvassføring av 0,374 m³/sek.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til den anslåtte regulerte vassføring, men antar at lågvassføringen (påregnelig år om annet i 350 dager av året) ikke bør settes høyere enn 0,2 m³/sek., tilsvarende en kraftytelse på ca. 540 nat.-HK. Kraftinnvinningen blir da ca. 800 nat.-HK og søknaden blir å behandle etter reguleringsloven. Man tar forbehold om nærmere fastsettelse av vassføringer og kraftmengder senere.

Vatnet ligger avsides og høyt til fjells og skaden og ulempene her antas å innskrenke seg til neddemming av de oppgitte 30—40 dekar, derav mye fjell. Det er noe saubeite, men det ligger for langt unna til vanlig seterbeite. 32 av de angivelig 35 rettighetshavere ved vatnet har da også gitt kommunen rett til vederlagsfritt å demme det 6,0 m og senke 6,0 m.

Den nederste del av Innfjordelva fører både laks og sjørret, men såfremt vannslippingen foregår jevnt antar Fiskeriinspektøren at reguleringen heller vil komme disse fiskearter til gode.

Hovedstyret antar at fordelene ved reguleringen blir så betydelige at betingelsen etter reguleringslovens § 8 for å gi tillatelse skulle være til stede, og anbefaler gitt tillatelse til å regulere Sjøbolvatn 3,5 m.

Vedrørende betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid, jfr. post 1 i vedliggende utkast.

I henhold til reguleringslovens § 10 pkt. 2 foreslås konsesjonen gitt på ubegrenset tid.

Årlige avgifter, post 2 i utkastet, foreslås betinget med kr. 0,10 pr. nat.-HK til staten og det samme til kommuner. Da Sjøbolvatn og vassdraget nedenfor i sin helhet ligger innen Voll kommune foreslår man at Voll kommunale kraftverk i medhold av nevnte lovs § 11 pkt. 7 fritas for å erlegge avgift til kommuner.

Legehjelp til arbeiderne er betinget i post 9. Da det her gjelder et forholdsvis ubetydelig anleggsarbeid skulle det ikke være nødvendig å betinge etablert noe sykehus med isolasjonslokale.

De andre foreslåtte betingelser skulle ikke trenge nærmere begrunnelse.

Som forholdene ligger an skulle det ikke være grunn til å betinge at konsesjonæren skal erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier. I henhold til Fiskeriinspektørens uttalelser er heller ikke medtatt vilkår om opphjelpe av fisket, og som vanlig ved kommunale reguleringstillatelser er der ikke krevd sikkerhetsstillelse i medhold av lovens § 12 pkt. 16.

Manøvreringsreglement.

Ansøkerens forslag foreslås supplert med de vanlige bestemmelser vedrørende lågvassføring og tilsyn med flomløp og tappeløp. Av hensyn til bestanden av laks og sjørret finner Hovedstyret det rimelig å foreskrive at vannslippingen så vidt mulig skal foregå jevnt. Utkast vedlegges.

Hovedstyret har tidligere (21. september 1951) underrettet Voll kommune om at det ikke er anledning til å gi tillatelse til å sette arbeidet i gang før eventuelt skjønn er avholdt. Det må i tilfelle innhentes samtykke fra dem som berøres av tiltaket.

Voll kommune har fremholdt ønskeligheten av allerede nå — såfremt det ikke sinker saken — å få tillatelse til 6 m oppdemning. Bortsett fra at nesten alle rettighetshavere ved Sjøbolvatn har gitt sitt samtykke til en slik oppdemning foreligger der ikke opplysninger om den. Noen behandling av den nå er således helt utelukket. Kommunen får komme tilbake til saken, når den måtte bli aktuell.

Voll kommunes lånevedtak av 9. april 1951.

Under henvisning til foranstående har Hovedstyret ikke noe å bemerke til at kommunens vedtak om å ta opp et lån på opptil kr. 50 0000 til finansiering av reguleringen godkjennes.

Sakens dokumenter følger.

Behandelt i møte den 14. desember 1951.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes pantsattes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av lågvassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

Den i nærværende post omhandlede plikt til å erlegge avgift til kommuner gjelder ikke Voll kommunale kraftverk.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 14, skal, for så vidt de ikke er fastsatt

med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Departementet kan dispensere fra denne regel når særlige hensyn gjør det påkrevet.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelått for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i første ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmeisig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

12.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges på forhånd. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

13.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

14.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

15.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

16.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

17.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Hvis sådan ødeleggelse som følge av arbeidens fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.»

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Reguleringsgrenser:

Øvre	kote 873,00 m o. h.
Nedre	» 869,50 »
Reguleringshøyde	<u>3,50 m</u>

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som godkjennes av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

2.

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets flomvassføring ikke økes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres retigheter. For øvrig kan vannslipningen foregå etter Voll kommunale kraftverks behov, dog skal den såvidt mulig foregå jevnt.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander og om det forlanges observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, avskrift til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.»

Departementet skal bemerke:

Sjøbolvatnet skal etter planen reguleres 3,5 m ved 3,0 m oppdemning og ved 0,5 m senking. Reguleringen er et ledd i utvidingen av det kommunale kraftverket, som nå er på det nærmeste fullført.

Hovedstyret har foreløpig anslått kraftinnvinningen ved reguleringen til ca. 800 nat.-HK.

Skaden og ulempen ved tiltaket består i neddemming av 30—40 da rundt vatnet. Grunnen her består for det meste av fjell, men noe kan tjene til saubeite. Dette ligger imidlertid for langt unna til å kunne nyttes som seterbeite.

Det er oppnådd minnelig overenskomst med 32 av de angivelig 35 rettighetshavere rundt vatnet om de nødvendige reguleringsretter.

Noen skade på fisket vil etter det som er opplyst ikke finne sted.

Omkostningene ved reguleringsanlegget er i søknaden beregnet til kr. 48 000.

Søknaden blir å behandle etter reguleringsloven. Departementet antar med hovedstyret at betingelsene etter § 8 i reguleringsloven er tilstede for å meddele den søkte tillatelse til å regulere Sjølbovatnet 3,5 m ved 3,0 m oppdemming og 0,5 m senking.

En vil anbefale tillatelsen gitt, og på de av hovedstyrets foreslåtte vilkår.

En kan ikke nå ta standpunkt til spørsmålet om å gi tillatelse til den bebudede oppdemming av Sjølbovatnet 6 m, da det ikke foreligger tilstrekkelige opplysninger om denne regulering. En vil derfor med hovedstyret anbefale at spørsmålet utstår til eventuell senere behandling, når saken blir aktuell.

Angående konsesjonsvilkårene bemerkes:

Konsesjonen er i vilkårenes post 1 foreslått gitt på ubegrenset tid, da konsesjonæren er en kommune, jfr. reguleringslovens § 10 nr. 2.

Avgifter er i post 2 i vilkårene foreslått satt til kr. 0,10 pr. nat.-HK til staten og kr. 0,10 pr. nat.-HK til kommuner, idet dog plikten til å erlegge avgift til kommuner foreslås ikke å skulle gjelde Voll kommunale kraftverk, jfr. lovens § 11, pkt. 7. Sikkerhetsstillelse i henhold til lovens § 12, pkt. 16 er ikke betinget, da søkeren er en kommune.

En har ikke funnet det nødvendig å foreslå vilkår om plikt for konsesjonæren til opphjelpe av fisket i vassdraget, jfr. uttalelsen fra Fiskeriinspektøren.

For øvrig er foreslått vanlige vilkår.

En vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med hovedstyrets forslag, som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilråder:

1. Voll kommune tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 å foreta en regulering av Sjølbovatnet i Innfjordelva m. v., i det vesentlige i samsvar med søknad av 30. april 1951.

Tillatelsen gis på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 22. februar 1952.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inn-
tatte utkast som gjeldende inntil videre.

11. A/S Follum Fabrikker.

(Tilråding om frafallelse av post 1, 3. ledd i vilkårene i tillatelse til å erverve g.nr. 87, b.nr. 14, Hofs Brug i Norderhov herred.)

Kgl. resol. av 7. mars 1952.

Ved kgl. resolusjon 15. desember 1950 fikk A/S Follum Fabrikker tillatelse til å erverve gnr. 87, bnr. 14, Hofs Brug i Norderhov herred på nærmere angitte vilkår.

I post 1, 3. ledd er der inntatt en betingelse om at selskapets grunnkapital til enhver tid skal utgjøre minst tredjeparten av de samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg. Høyesterettsadvokat Jens P. Heyerdahl jr. har i den anledning tilskrevet departementet den 18. mai 1951. Høyesterettsadvokatens skriv om dette spørsmål lyder:

«Foruten det nå ervervede Hofs Brug eier imidlertid A/S Follum Fabrikker som bekjent betydelige industrielle anlegg og et utbygget vannfall som alt sammen er konsesjonsfritt. Slik den siterte bestemmelse lyder, synes det som om kravet til størrelsen av selskapets grunnkapital — hvormodentlig forståes aksjekapitalen — refererer seg til omkostningene ved ervervelse og oppførelse av alle selskapets anlegg, såvel, de gamle som de nyervervede. Det sier seg selv at det er ganske utelukket å etterkomme et slikt krav. Det antas heller ikke å være hjemlet i loven. Den tilsvarende bestemmelse i konsesjonslovens § 2 nr. 1 siste punktum lyder:

«Det bør som regel ogsaa stilles som betingelse at selskapets grunnkapital, når utbygningen er ferdig, skal utgjøre minst en tredjedel av omkostningene ved erhvervelsen, utbygningen og oppførelsen av kraftstation og transportanlegg samt av de fabrikker, selskapet måtte oppføre til utnyttelse av kraften.»

Kravet om at selskapets grunnkapital skal utgjøre en viss del av omkostningene ved ervervelsen osv. refererer seg etter loven åpenbart bare til den erhvervelse m. v. som det søkes om og gis tillatelse til. En annen forståelse ville også være temmelig meningsløs.

Jeg må derfor be bekreftet at det med bestemmelsen i konsesjonsbetingelsenes post 1, 3. ledd bare siktes til omkostningene ved erhvervelsen av Hofs Brug, gnr. 87 bnr. 14 i Norderhov, og omkostningene ved de ytterligere anlegg selskapet måtte komme til å oppføre til utnyttelse av kraften i det Hofs Brug tilliggende vannfall.»

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet til uttalelse. I skriv av 3. september 1951 til departementet anfører hovedstyret om spørsmålet:

«Etter det advokat Heyerdahl har opplyst i sitt siste brev finner hovedstyret å kunne rå til at bestemmelsen i vilkårenes post 1, 3. led, frafalles mot at selskapet vedtar en forutsetning i det vesentlige likelydende med den som ble vedtatt av A/S Viul Tresliperi i forbindelse med konsesjon av 6. mai 1949 på erverv av rettigheter i Randselva.

Man foreslår følgende forutsetning:

«Utbyggingen av vassfall som omfattes av konsesjonen og mulige utvidelser av selskapets fabrikanlegg i forbindelse hermed skal finansieres fortrinnsvis ved selskapets egen kapital og i annen rekke ved innenlandsk lånekapital.»

Departementet skal bemerke:

Bestemmelsen i vilkårenes post 1, 3. ledd er inntatt i medhold av § 2 nr. 1 i lov nr. 16 av 14. desember 1917, hvori det bl. a. heter: «Det bør som regel regel også stilles som betingelse at selskapets grunnkapital, når utbyggingen er ferdig, skal utgjøre minst en tredjedel av omkostningene ved ervervelsen, utbyggingen og oppførelsen av kraftstation og transportanlegg samt av de fabrikkers selskapet måtte oppføre til utnyttelse av kraften.»

Av Ot. prp. nr. 15 for 1915 side 16 fremgår det at bestemmelsen er inntatt for å «hindre at der startes foretagender med i det væsentlige laant utenlandsk kapital».

Av A/S Follum Fabrikker's vedtekters § 3, 2. ledd fremgår det at selskapets styre skal godkjenne enhver eiendomsovergang av aksjer og at sådan godkjennelse må nektes dersom eiendomsovergang skjer til utlendinger eller til selskaper hvis grunnkapital ikke er helt norsk. Høyesterettsadvokat Heyerdahl opplyser dessuten i skriv til hovedstyret av 6. juli 1951 at selskapet ikke kan oppta utenlandske lån. I samme skriv opplyses det videre at det idag praktisk talt er umulig å gi en oppgave over de samlede omkostninger ved alle Follums anlegg. Branntaksten for Follums fabrikanlegg med bygninger, maskiner, inventar m. v. er ca. kr. 49 000 000 og for Hofs Brug ca. kr. 4 600 000. A/S Follum Fabrikker's aksjekapital er på kr. 6 000 000. Ervervet av Hofs Brug kostet 2 mill. kroner, som ble utredet av Follum.

Departementet fant med hovedstyret å kunne gå med på at bestemmelsen i vilkårenes post 1, 3. ledd kunne utgå under forutsetning

av at selskapet vedtok den av hovedstyret oppstilte betingelse, og underrettet advokat Heyerdahl herom. I skriv av 13. desember 1951 meddelte advokaten at selskapet hadde vedtatt den oppstilte forutsetning.

Departementet finner således at vilkårenes post 1, 3. ledd kan utgå.

Industridepartementet

tilrår:

Da A/S Follum Fabrikker har vedtatt den i Industridepartementets tilråding av 7. mars 1952 oppstilte forutsetning, frafalles post 1, 3. ledd i vilkårene for tillatelse av 15. desember 1950 for A/S Follum Fabrikker til å erverve gnr. 87, bnr. 14, Hofs Brug i Norderhov herred.

12. Christiania Spigerverk.

(Tilråding fra Industridepartementet om tillatelse til å leie ytterligere 4 000 kW fra Oslo Lysverker.)

Kgl. resol. av 21. mars 1952.

Christiania Spigerverk fikk ved kgl. resolusjon 13. januar 1937 tillatelse til å leie inntil 16 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk, inntil 1 000 kW fra Akers Elektrisitetsverk og inntil 3 000 kW spillkraft fra Nore kraftverk. Tillatelsen gjaldt til 1. juli 1945. Den 25. april 1945 ble tillatelsen forlenget til 1. juli 1946.

Ved kgl. resolusjon av 5. mars 1948 ble tillatelsen forlenget til 1. juli 1949 for så vidt angikk kraftleien fra Akershus Elektrisitetsverk på 16 000 kW.

Ved kgl. resolusjon av 6. august 1948 er det nå gitt tillatelse til å leie inntil 25 000 kW fra Oslo Lysverker.

Med brev av 7. mars d. å. fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en søknad av 5. november 1951 fra Christiania Spigerverk om tillatelse til å leie ytterligere 4 000 kW fra Oslo Lysverker.

Hovedstyrtes brev er sålydende:

«I brev av 5. november 1951 til hovedstyret har Christiania Spigerverk søkt om konsesjon på leie av ytterligere inntil 4 000 kW fra Oslo Lysverker.

Søknaden er sålydende:

«Ved kgl. resolusjon av 13. januar 1937 ble Christiania Spigerverk meddelt konsesjon på «inntil 16 000 kW fra Akershus Elektrisitetsverk, inntil 1 000 kW fra Akers Elektrisitets-

verk og inntil 3 000 kW spillkraft fra Nore Kraftverk.

Ved kgl. resolusjon av 6. august 1948 ble den del av kraften som forsyner stål- og valseverkene gitt en egen konsesjon idet kraftleveransen var gått over fra Akershus Elektrisitetsverk til Oslo Lysverker i henhold til kontrakt mellom sistnevnte og Christiania Spigerverk, lydende på inntil 25 000 kW.

Da den resterende del av vårt kraftforbruk som dekker våre ferdigproduksjons- og vedlikeholdsavdelinger nu også dekkes gjennom Oslo Lysverker basert på de vanlige strømtariffer, tillater vi oss å be om fornyelse av konsesjon for denne del av kraften, nemlig 4 000 kW.

Vi ble ikke ved den gamle konsesjon pålagt noen avgift og går ut fra at vi heller ikke vil bli det ved den fornyede konsesjon.

Vi kan nevne at vårt nuværende styre består av

direktør Gunnar Schjelderup, formann,
direktør P. A. Ellingsen, viseformann,
høyesterettsadvokat Finn Arnesen,
skipsreder Nils Astrup,
direktør S. A. Solberg,

Samtlige er norske statsborgere.

Vi nevner til slutt at våre ferdigproduksjonsavdelinger bl. a. består av:

Trådtrekkeri for en årsproduksjon av ca. 25 000 tonn trukken jern og ståltråd hvorav ca. halvparten selges som sådan og derved sparer landet for tilsvarende valuta.

Spiker- og trådstiftfabrikk med en årsproduksjon på ca. 5 300 tonn.

Redskapsfabrikk med en årsproduksjon på ca. 50 000 dusin hvorav ca. 11 000 dusin eksporteres.»

Oslo bystyre har i møte den 14. desember 1951 vedtatt å anbefale søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus fylker har i påtegning av 8. januar 1952 til hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til saken.

I brev hertil av 25. januar 1952 har Spigerverket meddelt følgende supplerende opplysninger:

«Etter anmodning av overingeniør Finne i telefonen i dag og i tilknytning til vårt brev av 5. november i fjor, kan meddeles at den omtalte motorkraft på 4 000 kW ble overført fra Akers Elektrisitetsverk til Oslo Lysverker ved sammenslutningen mellom Oslo og Aker.

Tariffen var inntil 1949 Akers Elektrisitetsverks tariff B. 1.:

kr. 110 pr. kW, regnet etter midlet av årets 4 største månedlige verdier for den midlere effekt i perioder på 15 min. varighet.

Fra 27. oktober 1949 gikk vi over til Oslo Lysverkers nye tariff T. 3., men med en brukstid på 600 timer à 5 øre istedenfor 1 500 timer:

kr. 66,00 pr. år for de første 25 kW,
» 63,00 » » » » neste 75 »
» 60,00 » » » » overskytende kW,

idet det største gjennomsnittlige kraftuttak i kW i ¼ timers perioder legges til grunn.

Videre betales:

5 øre pr. kWh for de første 600 brukstimer,
1 » » » » det overskytende forbruk.
Terminene er 2 måneder.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 13. januar 1937 fikk Christiania Spigerverk konsesjon på leie av inntil 16 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk, inntil 1 000 kW fra Aker Elektrisitetsverk og inntil 3 000 kW spillkraft fra Nore Kraftverk. Konsesjonen som gjaldt til 1. juli 1945, var meddelt på vanlige vilkår uten betingelse om avgift til kommuner og Staten eller andre særbeholdninger:

Under okkupasjonen ble denne konsesjon forlenget den 26. april 1945 til å gjelde til 1. juli 1946 og for øvrig på uforandrede betingelser.

Ved kgl. resolusjon av 5. mars 1948 ble det derpå meddelt forlengelse inntil 1. juli 1949 på uforandrede vilkår av forannevnte kraftleiekonsesjon, men bare for så vidt angikk leien av de inntil 16 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk.

Ved kgl. resolusjon av 6. august 1948 er det så meddelt Christiania Spigerverk konsesjon på leie av inntil 25 000 kW (smeltekraft) fra Oslo Lysverker. Tillatelsen som gjelder inntil 1. juli 1974, er meddelt på betingelse om en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. Smeltekraftleveringen fra Oslo Lysverker tok til den 1. juli 1949 idet spillkraftleveringen fra Akershus Elektrisitetsverk opphørte fra det samme tidspunkt. Spillkraftleveringen fra Nore Kraftverk til Spigerverket var tidligere opphørt.

Avgiften til Staten — i henhold til kraftleiekonsesjonen av 6. august 1948 — utgjorde kr. 7 544 for året 1950.

De inntil 4 000 kW motorkraft m. v. som det nå søkes om konsesjon på, ble ifølge Spigerverket tatt ut på de tidligere kraftkontrakter.

Som det vil sees av det foran siterte brev av 25. januar 1952 fra Spigerverket leveres de inntil 4 000 kW motorkraft m. v., etter sammenslutningen mellom Oslo og Aker, nå fra Oslo Lysverker. Motorkraften uttas på Oslo Lysverkers alminnelige tariff T₃ for slik kraft. Spigerverkets uttak på denne tariff var 11 474 706 kWh i 1950 ifølge Oslo Lysverkers oppgave i brev hertil av 9. april 1951. Overgangen til tariff T₃ tok imidlertid til alt den 27. oktober 1949, men på grunn av forglemmelse fra Spigerverkets side søkes det først nå om konsesjon på denne kraftleie.

I henhold til ervervsloven av 14. desember 1917 § 22 om kraftleie «kan uten konsesjon

ingen andre enn Staten og norske kommuner erverve energi, frembragt ved vannkraft, i større mengder enn 500 HK, heri medregnet den energi, vedkommende tidligere måtte ha ervervet fra samme utleier».

Hvorvidt strømuttak på elektrisitetsverkenes alminnelige strømtariffer er å anse som erverv av energi i lovens forstand har ved forskjellige anledninger vært drøftet men bare for så vidt vedkommende avtakers strømuttak leilighetsvis måtte overstige 500 HK. I forbindelse med søknader om konsesjon på kraftleie fra A/S Rosenberg Mek. Verksted og A/S Svanedal Uldvarefabrikker har Arbeidsdepartementet i brev av 1. november 1923 til hovedstyret i sin tid i det høve meddelt «at man antar at leie av kraft fra elektrisitetsverk i henhold til alminnelige tariff ikke trenger kongelig tillatelse medmindre den i et år uttatte kraftmengde overstiger gjennomsnittlig 500 HK».

Det er rimelig å forstå denne uttalelse slik at departementet har ansett konsesjon for nødvendig hvis den i et år uttatte kraftmengde overstiger gjennomsnittlig 500 HK. I denne forbindelse skal pekes på at det formentlig er flere bedrifter m. v. som tar ut kraft på alminnelig tariff og hvis uttak overstiger 500 HK gjennomsnittlig pr. år men som ikke har søkt om konsesjon på kraftleie fordi de vel er i villrede om konsesjonsplikten. En skal eventuelt senere komme tilbake til dette.

Imidlertid er det gjennomsnittlige kraftuttak pr. år i det foreliggende tilfelle såvidt stort (ca. 1 300 kW i 1950) at det neppe kan være tvil om at konsesjon er nødvendig.

Hovedstyret vil rå til at søknaden innvilges og at tillatelsen meddeles inntil 1. juli 1974 slik at den utløper samtidig med Christiania Spigerverks tidligere konsesjon av 6. august 1948 på leie av inntil 25 000 kW fra Oslo Lysverker.

Hovedstyret vil foreslå at det betinges en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes.

Avgiften forutsettes å bli å oppkreve fra 27. oktober 1949 da kraftlevering tok til fra Oslo Lysverker på verkets tariff (T₃).

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår som fastsatt for Spigerverkets ovennevnte kraftleiekonsesjon av 6. august 1948.

Behandlet i hovedstyremøte den 6. mars 1952.»

De av hovedstyret foreslåtte vilkår blir da sålydende (konsesjonsvilkårene av 6. august 1948 i rettet stand):

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Christiania Spigerverk ytterligere måtte leie inntil 4 000 kW i henhold til kontrakten med Oslo Lysverker, dog ikke lenger enn til 1. juli 1974.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en

forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone pr. kW beregnet etter formelen

$$\frac{\text{kWh}}{8\ 760}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet skal bemerke:

En er enig med hovedstyret i at konsesjon etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 22 er nødvendig.

Departementet finner ikke at der er grunn for å fritta for konsesjonsavgift til staten og vil med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet rå til at avgiften settes til kr. 1 pr. kW pr. år av den kraft som gjennomsnittlig benyttes.

Denne avgift oppheves fra 27. oktober 1949

da kraftlevering tok til fra Oslo Lysverker på verkets tariff (T₃).

Av praktiske grunner vil departementet i tilslutning til hovedstyret rå til at tillatelsen meddeles inntil 1. juli 1974, slik at den utløper samtidig med tillatelsen av 6. august 1948.

Departementet tar videre forbehold om at kraften ikke kan uttas og brukes i strid med de rasjoneringsbestemmelser som i medhold av lovgivningen måtte være eller bli fastsatt.

Industridepartementet

tilråder:

Christiania Spigerverk tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV å leie inntil 4 000 kW fra Oslo Lysverker på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. mars 1952.

13. Øymark komm. Elektrisitetsverk.

(Tilråding om tillatelse til å utføre inntil 2 kW til 2 oppsittere på Moen i Sverige.)

Kgl. resol. av 21. mars 1952.

Til søknad fra Øymark komm. Elektrisitetsverk om tillatelse til å utføre ca. 2 kW elektrisk energi pr. år til 2 oppsittere på Moen i Sverige, har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse:

«Øymark komm. elektrisitetsverk har i brev av 15. november 1951 til hovedstyret søkt om tillatelse til å levere ca. 2 kW til 2 oppsittere på Moen i Sverige. Det er opplyst at Moen ligger ca. 200 m fra grensen hvor Øymark's lavspenningslinje går. Avstanden fra Moengårdene til nærmeste bebyggelse i Sverige er ca. 3 km, så verket mener det er liten mulighet for å få strøm derfra.

Etter hva en underhånden har fått opplyst skal kraften leveres for samme pris som i Øymark, f. t. kr. 220 pr. kW pr. år.

Øymark formannskap opplyser i brev av 8. januar 1952 til hovedstyret at da herredstyret i møte 20. desember 1948 vedtok å bygge ut ledningsnettet til å omfatte den siste skolekretsen i bygden, Thorgrimsbo, var det også meningen at de to svenske husstander på Moen i Botsnäs i Sverige skulle få elektrisk kraft.

Formannskapet tilrår at søknaden blir innvilget.

Østfold fylkes elektrisitetskontor har i påtegning av 23. januar 1952 til fylkesmannen i Østfold uttalt at rent prinsipielt vil elektrisitetsnemnda under de nåvæ-

rende forhold neppe tilrå noen større kraftlevering til abonnenter på den svenske siden av grensen, men da det her dreier seg om et helt minimalt kraftforbruk som ikke spiller noen rolle for Øymark elektrisitetsverk og da de to svenske abonnenter selv koster ledningen, vil elektrisitetskontoret tilrå søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Østfold har i påtegning av 5. februar 1952 til hovedstyret henholdt seg til elektrisitetskontorets uttalelse.

Etter hovedstyrets mening skulle det ikke være noe å innvende mot at det lille kvantum elektrisk kraft det her dreier seg om utføres til Sverige. Vi vil derfor tilrå at Øymark komm. elektrisitetsverk, i samsvar med søknaden av 15. november 1951, får tillatelse til å utføre inntil 2 kW til Sverige.

Det skulle etter vår mening ikke være nødvendig å gjøre tillatelsen avhengig av vilkår av noen art.

Behandlet i hovedstyremøte den 6. mars 1952.»

Departementet vil etter de foreliggende opplysninger i tilslutning til hovedstyret anbefale at den søkte utførselstillatelse i henhold til lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 a blir innvilget.

Med hensyn til betingelser for tillatelsen antar departementet at det ikke er grunn til å pålegge leveransen noen årlig avgift til stat og kommuner, likesom det på grunn av kraftleveringens beskjedne størrelse heller ikke skulle være påkrevet å oppstille andre vilkår.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 a tillates det Øymark kommunale Elektrisitetsverk å utføre inntil 2 kW elektrisk energi til 2 oppsittere på Moen på svensk side av grensen.

14. A/S Dalen Portland—Cementfabrik.

(Tilråding om tillatelse til å leie inntil 5 500 kW elektrisk energi fra Langesunds-fjordens kommunale Kraftselskap.)

Kgl. resol. av 18. april 1952.

Med skriv av 28. mars 1952 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en søknad fra A/S Dalen Portland Cementfabrik av 7. februar 1949 om forlen- gelse av konsesjon på leie av inntil 4 000 kW

fra Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap.

Den tidligere kraftleiekonsesjon, meddelt ved kgl. resolusjon av 17. mars 1939, utløp 1. juli 1948.

Hovedstyrets skriv er sålydende:

«I brev av 7. februar 1949 til hovedstyret har A/S Dalen Portland Cementfabrik søkt om forlengelse av selskapets konsesjon av 17. mars 1939 på leie av inntil 4 000 kW fra Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap. Kraftleiekonsesjonen var gjeldende inntil 1. juli 1948. Bedriften er beliggende i Eidanger herred.

Søknaden er sålydende:

«I anledning Deres brev av 11. januar d. å. skal vi meddele at vår kraftleiekontrakt med Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap utløp den 1. juli 1948.

Samme dag utløp Langesundsfjordens kommunale Kraftselskaps kontrakt med Skiensfjordens kommunale Kraftselskap og ny kontrakt mellom kraftselskapene er ennå ikke kommet istand.

Av denne grunn har vår nye kraftleiekontrakt måttet utstå inntil videre i påvente av Langesundsfjordens kommunale Kraftselskaps nye kontrakt med Skiensfjordens kommunale Kraftselskap og vår gamle kraftleiekontrakt er prolongert inntil den nye kontrakt er bragt i orden.

I den anledning søker vi herved Hovedstyret om forlengelse av vår kraftleiekonsesjon av 17. mars 1939 inntil vår nye kraftleiekontrakt foreligger.»

Søknaden er anbefalt innvilget av Eidanger herredstyre ved herredstyrevedtak av 19. april 1949 samt av fylkesmannen i Telemark ved påtegning av 22. april 1949 til hovedstyret.

Sakens behandling har vært utsatt i påvente av at ny kraftleiekontrakt skulle komme i stand mellom Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap og Cementfabrikken.

I brev senest av 4. mars 1952 til hovedstyret meddeler bedriften at det fremdeles ikke er tilveiebrakt noen bindende kraftleiekontrakt med Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap. Under disse omstendigheter finner en ikke at det er rimelig grunn til å vente lenger med saken.

Som nevnt var A/S Dalen Portland Cementfabrik gitt konsesjon på leie av inntil 4 000 kW fra Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap.

Tillatelsen gjaldt for den tid kraftleiekontrakten av 8. mai—7. juli 1937 med kraftselskapet sto ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1948. I konsesjonsvilkårenes post 9 er betinget en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW av den kraft hvorav det etter kraftleiekontrakten skal betales leie.

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Selskapet har betalt avgift til Staten for foregående år inkl. avgift for året 1950—51. Ifølge mottatt erklæring — senest av 6. september 1951 fra kraftleverandøren — var den kraft hvorav det var betalt leie i året 5 167 kW. Avgift til Staten er betalt tilsvarende med kr. 5 167 for året 1950—51.

Hovedstyret vil etter det som foran er opplyst foreslå at A/S Dalen Portland Cementfabrik får fornyet konsesjonen men med rett til å ta ut inntil 5 500 kW som selskapet måtte leie fra Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap. Konsesjonen bør dog ikke gjelde lenger enn inntil 1. juli 1955. For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår inklusive bestemmelser om en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW som fastsatt i selskapets før nevnte konsesjon av 17. mars 1939. Avgiften blir i tilfelle å erlegge av den kraft hvorav der betales leie. Den forutsettes å forfalle til betaling pr. 30. juni hvert år, som før.

Behandlet i hovedstyremøte den 25. mars 1952.»

Departementet skal bemerke:

Etter det som hovedstyret har opplyst om selskapets økte kraftbehov, vil en med hovedstyret anbefale at konsesjonen blir gitt for leie av inntil 5 500 kW.

Likeledes vil en med hovedstyret rå til at konsesjonstidens varighet begrenses til 1. juli 1955.

Departementet finner at en for de andre vilkårs vedkommende av praktiske grunner bør nytte det nå vanlige formular for kraftleiekonsesjoner. Dette medfører ikke noen endring av reel betydning for de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Avgift til staten foreslås som før, betinget med kr. 1 pr. kW av den leide kraft.

Departementet tar forbehold om at kraften ikke kan uttas og brukes i strid med de rasjoneringsbestemmelser som i medhold av lovgivningen måtte være eller bli fastsatt.

Departementets forslag til betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Dalen Portland Cementfabrik måtte leie inntil 5 500 kW fra Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1955.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre, som skal ha sitt sete her i landet, skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets kapital skal til enhver tid være på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske

produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der etter kraftleiekontraktene skal betales leie erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Industridepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.

Industridepartementet

tilrår:

A/S Dalen Portland Cementfabrik tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV å leie inntil 5 500 kW fra Langesundsfjordens kommunale Kraftselskap på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 18. april 1952.

15. Electro Metallurgical Company of Canada Ltd.

(Tilråding om tillatelse til å erverve de 3 998 aksjer i A/S Meraker Smelteverk som nå eies av The Dominion Metallurgical Company, Canada.)

Kgl. resol. av 18. april 1952.

Ved kgl. resolusjon av 24. mai 1929 fikk The Dominion Metallurgical Company, Canada,

tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Meraker Smelteverk.

Det nevnte kanadiske selskap er et datterselskap av Union Carbide and Carbon Corporation.

Sistnevnte holding-selskap har nå besluttet å likvidere The Dominion Metallurgical Company og la dets virksomhet fortsettes av Electro Metallurgical Company of Canada Ltd., et annet av Union Carbide and Carbon Corporation's datterselskaper.

På vegne av Electro Metallurgical Company of Canada Ltd., har høyesterettsadvokat Herman Christiansen 29. januar d. å. søkt om tillatelse til overtagelse av aksjemajoriteten i A/S Meraker Smelteverk.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som den 26. mars d. å. har avgitt følgende uttalelse:

«Meraker herredstyre har i møte 4. mars 1952 fattet følgende vedtak:

«A/S Meraker Smelteverk har ved høyesterettsadvokat Herman Christiansen i brev av 29. januar 1952 søkt Industridepartementet om at aksjemajoriteten i A/S Meraker Smelteverk overdras fra The Dominion Metallurgical Company, Canada, til Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. — Søknaden er ved fylkesmannens ekspedisjon av 8. februar 1952 oversendt herredstyret til uttalelse.

Vedtaket:

Herredstyret har ikke noe å innvende mot at søknaden innvilges.

Vedtaket ble gjort med 19 mot 1 stemme.»

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har i brev til Hovedstyret av 12. mars 1952 sluttet seg til herredstyrets uttalelse.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 24. mai 1929 fikk A/S Meraker Smelteverk tillatelse til å erverve vassfall og kraftanlegg m. v. som tidligere hadde tilhørt A/S Meraker Brug, og Dominion Metallurgical Company, Limited, fikk tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Meraker Smelteverk. Man viser herom til St. prp. nr. 29 for 1929, Innst. S. nr. 80 for 1929, og st.forh. for samme år side 1228—1235, samt til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1929 side 35 flg.

Ifølge underhånds meddelelse fra departementet eier Dominion Metallurgical Company Ltd. 3 998 av selskapets 4 000 aksjer.

Man må etter det foreliggende gå ut fra at det ved en overdragelse av Dominion Metallurgical Company Ltd.'s aksjer til Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. ikke vil skje noen reell endring i eierforholdet,

og Hovedstyret vil anbefale at sistnevnte selskap får tillatelse til å erverve 3 998 aksjer i A/S Meraker Smelteverk.

Behandlet i møte 25. mars 1952.»

Departementet skal bemerke:

Pr. 1. januar 1952 eides 3 998 av A/S Meraker Smelteverks 4 000 aksjer av Dominion Metallurgical Company Ltd., Toronto, Canada. Det er disse aksjer det nå søkes ervervstillatelse for.

Ved den omsøkte overdragelse vil etter det opplyste ingen reell endring i eierforholdet finne sted.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at tillatelse blir gitt og at den blir tilknyttet følgende vilkår, som svarer til det som nå er betinget overfor Dominion Metallurgical Company:

1.

Tillatelsen utløper samtidig med A/S Meraker Smelteverks ervervskonsesjon av 24. mai 1929, dog senest 60 år regnet fra konsesjonens datum.

2.

Alle rettsvister, som måtte oppstå mellom Electro Metallurgical Company of Canada Limited, på den ene side og staten eller norske rettssubjekter på den annen side angående konsesjonen og selskapets virksomhet i Norge, skal avgjøres ved norske domstoler og etter norsk rett.

Selskapet skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket, som i alle anliggender vedrørende konsesjonen og selskapets virksomhet i Norge er bemyndiget til å representere og forplikte selskapet. Såfremt selskapet ikke måtte oppnevne noen representant, oppnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Industridepartementet

tilrår:

Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. tillates å overta 3 998 aksjer i A/S Meraker Smelteverk fra The Dominion Metallurgical Company, Canada.

Tillatelsen meddeles i samsvar med Industridepartementets tilråding av 18. april 1952.

16. Odda Smelteverk A/S.

(Tilråding om tillatelse til å forhøye aksjekapitalen til kr. 5 000 000, samt tillatelse for The British Oxygen Co. Ltd. til å overta samtlige nye aksjer.)

Kgl. resol. av 18. april 1952.

Ved kgl. resolusjon 3. oktober 1924 fikk Odda Smelteverk A/S tillatelse til å leie 20 000 eventuelt inntil 100 000 el.-HK, fra A/S Tyssefallene. Tillatelsen var bl. a. betinget av at selskapets styremedlemmer og aksjonærer skulle være norske.

Ved kgl. resolusjon 12. august 1937 fikk det engelske selskap The British Oxygen Co. Ltd. tillatelse til å erverve inntil 1 698 av Odda Smelteverks 1 700 aksjer på nærmere angitte vilkår.

Ved kgl. resolusjon 11. august 1939 fikk Odda Smelteverk A/S tillatelse til å forhøye sin aksjekapital fra kr. 1 700 000 til kr. 2 500 000. Samtidig fikk The British Oxygen Co. Ltd. tillatelse til å overta samtlige de nye aksjer.

Det foreligger nå en søknad av 29. november 1951 om tillatelse til å utvide aksjekapitalen i Odda Smelteverk A/S fra kr. 2 500 000 til kr. 5 000 000, fordelt på 5 000 aksjer à kr. 1 000, samt om tillatelse for The British Oxygen Co. Ltd. til å overta samtlige de nye aksjer.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som 26. mars 1952 har avgitt følgende uttalelse:

«Fylkesmannen i Hordaland har i påtegnning til Hovedstyret av 17. mars 1952 anbefalt søknaden.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 11. august 1939 fikk Odda Smelteverk A/S tillatelse til å forhøye sin aksjekapital fra kr. 1 700 000 til kr. 2 500 000, fordelt på 2 500 aksjer à kr. 1 000. The British Oxygen Co. Ltd., London, fikk samtidig tillatelse til å overta samtlige de nye aksjer.

Tillatelsen ble meddelt på følgende betingelser:

«1. Tillatelsen utløper samtidig med den A/S Odda Smelteverk ved kgl. resolusjon av 3. oktober 1924 meddelte kraftleiekonsesjon, altså senest 3. oktober 1984.

2. Alle rettsvister som måtte oppstå mellom The British Oxygen Co. Ltd. på den ene side som aksjeeier i A/S Odda Smelteverk og staten eller norske rettssubjekter på den annen side, avgjøres ved norske domstoler og etter norsk rett.

The British Oxygen Co. Ltd. skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket,

som i de ovenfor nevnte anliggender er be- myndiget til å representere og forplikte sel- skapet. Såfremt selskapet ikke måtte oppnev- ne noen representant, oppnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkes- mannen i Hordaland.

3. Majoriteten i A/S Odda Smelteverks styre skal være norske statsborgere.»

Under henvisning til det som er anført i søknaden om grunnlaget for kapitalforhøyel- sen, og da The British Oxygen Co. Ltd., Lon- don, allerede eier 2 498 av Odda Smelteverk A/S's nåværende 2 500 aksjer, finner Hoved- styret ikke noen betenkelighet ved å anbe- fale søknaden imøtekommet.

Til tillatelsen forutsettes knyttet de samme vilkår som til den ved kgl. resolusjon av 11. august 1939 meddelte tillatelse.

Behandlet i møte 25. mars 1952.»

Departementet skal bemerke:

Den omsøkte utvidelse av grunnkapitalen som finner sted for å styrke selskapets finan- sielle stilling, skal skje ved konvertering av gjeld som er pådratt i anledning av nylig foretatte utvidelser av Odda Smelteverks an- legg.

Aksjonærforholdet vil ikke endres ved ka- pitalforhøyelsen.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det blir meddelt tillatelse til den om- søkte utvidelse av aksjekapitalen i Odda Smel- teverk A/S og til The British Oxygen Co Ltd.s overtakelse av de nye aksjer.

Tillatelsen anbefales gitt på de samme be- tingelser som ble knyttet til kgl. resolusjon av 11. august 1939 og som er tatt inn i ho- vedstyrets foranstående uttalelse.

Industridepartementet

tilrår:

1. Odda Smelteverk A/S tillates å forhøye sin aksjekapital fra kr. 2 500 000 til kr. 5 000 000, idet den fordeles på 5 000 ak- sjer à kr. 1 000.

2. Det tillates The British Oxygen Co. Ltd., London, å overta samtlige de nye aksjer.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 18. april 1952.

17. Stranda kommune.

(Tilråding om tillatelse til ytterligere regule- ring av Nysetervatn m. v. i Fausavassdraget, Møre og Romsdal fylke.)

Kgl. resol. av 8. mai 1952.

Ved kgl. resolusjon av 24. juni 1938 fikk Stranda kommune tillatelse til å regulere Ny-

setervatn i Fausavassdraget, Møre og Roms- dal fylke, 2 m.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departe- mentet mottatt et skriv av 31. august 1951 angående søknad fra Stranda kommune om yt- terligere regulering av Nysetervatn.

Hovedstyrets skriv er sålydende:

«Med Møre og Romsdal fylkesmanns ek- spedisjon av 2. desember 1950 er innkommet søknad av 21. mai 1947 med bilag fra Stranda kommune samt en tilføyelse til søknaden da- tert 6. november 1950.

Søknaden med tilføyelsen innskutt lyder slik:

«Stranda herad i Møre og Romsdal Fylke søker hermed om løyve til å auke regule- ringa av Nysetervatn såleis at senkinga blir auka frå 1,0 m til 11,0 m (10,0 m i den øvre delen av vatnet) og hevinga blir auka frå 1,0 m til 5,0 m, og om løyve til å oreigna dei naudsynlege grunnrettar for å kunne gjen- nomføre reguleringa.

Stranda herad eig Fausaelva som renn ut av Nysetervatn, og fekk 1. juli 1938 konse- sjon på 2 m regulering av Nysetervatn. Heradet leiger bort vassdraget til partlaget Stranda Elektrisitetsverk som har bygd ut Fausa med 2 maskinsett, eit på 500 HK og eit på 850 HK, tilsaman 1 350 HK, som har inn- tak på Brune (vedlegg 10 og 12).»

«Fra 1. juli 1949 er all eiendom til Stranda Elektrisitetsverk overdratt til Stranda kom- mune og verkets navn blir derfor forandret til: Stranda kommunale Elektrisi- tetsverk.

Det tidligere Stranda Elektrisitetsverk P/L var oppløst den 1. mai 1950.

Det er således Stranda kommune som både eier og bruker vassdraget.

Vedlegg 23, belastningsprognose for Stran- da Elektrisitetsverk, syner kva Stranda Elek- trisitetsverk leverer av elektrisk kraft og sy- ner også kva som blir kravd av elektrisk kraft i heradet. Dette kravet er framstilt av ei parabelforma line, stipla. Det er funne at kravet om elektrisk energi aukar med ca. 11 pst. kvart år, og på dette grunnlag er prog- nosen oppsett.

Verket har hatt rasjonering heilt frå 1939 og kravet om elektrisk energi som ikkje blir stetta blir større og større år om annet ifall ikke noko blir gjort for å auka kraftleveringa.

Prognosen syner at alt i 1948 blir kravet over 10 mill. kWh medan verket ikkje kan levere meir enn 6,2 mill. kWh når regulering av Nysetervatn 1,0 m heving og 1,0 m senk- ing, som heradet fekk konsesjon på 1. juli 1938 er gjennomført. Arbeidet med denne re- guleringa blir ferdig sumaren 1947.

Stranda Elektrisitetsverk har hittil levert kraft berre til sentrumkrinsen, strandstaden Stranda, men det er nå planen å utvide for- syningsområdet også til å gjelda strekkja frå Helsem til Opsaug, til vanleg kalla Bygda, og strekkja frå Helstad til Øvervold, til vanleg kalla Dalen. Det blir da berre Furset krins som førebils ikkje har interesse av å bli med i Stranda Elektrisitetsverk.

For nå å stetta kravet om elektrisk energi innan heradet finn Stranda herad at ein må gå til vidare utbygging av Fausavassdraget og planene for denne utbygginga er i stutte drag som fylgjer:

I første omgang blir det bygging av ny kraftstasjon med eit maskinsett, nytt røyr og nytt inntak ved sida av det gamle inntaket på Brune, 11,0 m senking og 2,0 m heving av Nysetervatn. Med dette utstyr kan ein etter prognosen stetta kravet om elektrisk energi heilt til ca. 1954.

Seinare blir kraftverket utvida med innsetting av maskinsett nr. 2 i den nye kraftstasjonen og flytting av inntaket for dei 2 nye maskinsetta frå Brune til Nysetervatn, da bruttfallhøgda hermed vil auke frå 242 m til 329 m, og vidare må oppdemningshøgda i Nysetervatn aukast frå 2,0 m til 5,0 m.

Den samla maskininstallasjonen i den nye kraftstasjonen blir 5 000 HK + 7 000 HK, til saman 12 000 HK, og den gamle kraftstasjonen med dei 2 maskinsetta blir framleis i drift.

Etter kostnadsoverslaget blir kostnaden for utføringa av den ovafor nemte reguleringa, 11,0 m (10,0 m) senking, og 5,0 m heving av Nysetervatn, kr. 1 230 000 og med inntak i Nysetervatn kan ein med denne reguleringa få 6 000 døgn-HK levert frå turbinen (sjå vedlegg 6, s. 2).

Med 5 000 driftstimer om året svarer dette til:

Med dei 2 nye maskinsetta	
6 600 kW i 5 000 timar = 33 000 000 kWh	
og dessuten med dei 2 gamle maskinsetta	
750 kW i 5 000 timar ... = 3 750 000 »	
Sum	<u>36 750 000 kWh</u>

Reknar ein at det til renter, amortisasjon og vedlikehald trengs 8 pst. av byggesummen blir for reguleringa prisen pr. kWh som er innvunne:

$$\frac{1\,230\,000 \times 8}{36\,750\,000} = 0,27 \text{ øre pr. kWh.}$$

Ein gjer merksam på at det er mogleg å utvide reguleringa ennå meir med å føre nokre elvar og bekkar inn i Nysetervatnet. Dette blir med tida naudsynleg om ein skal stetta kravet om elektrisk kraft til Stranda, og ein får da nytta alle maskinsetta fullt ut. Vedlegg 23 syner at ein da har maskininstallasjon og regulering for å kunne levere 43 750 000 kWh pr. år.

I samsvar med dette søkjer Stranda herad om å få tileigna seg desse rettar:

1. Rett til å senke Nysetervatn 11,0 m i nedre del og 10,0 m i øvre del med tunnelar.

2. Rett til å heve Nysetervatn 5,0 m med dam i osen av vatnet og sperredam mot Ramstaddalen.

3. Rett til å føre Stigeligrovens nedslagsfelt 2,4 km² inn i Nysetervatn med overføringsgrøft, vedlegg 10.

4. Rett til å slå ein 1 040 m lang tunnel med forskjæringar gjennom fjellryggen nord for Fausaelv i samsvar med vedlegg 19 og 20 og rett til å slå ein 100 m lang tunnel med forskjæringar, mellom øvre og nedre del av

vatnet, med synk i ein holme i vatnet, samt rett til å oreigne dei grunnrettar og grunnstykke som er naudsynleg for å gjennomføra desse arbeida.

5. Rett til å ta dei naudsynlege massar, stein, jord og myr i nærliggjande lende for bygging og vedlikehald av bae dammane.

6. Rett til mellombils å setja opp byggverk som er naudsynleg for å gjennomføre arbeidet med reguleringa så som arbeidarbarakker, transportveggar, taugbaner etc. og dessutan rett til å byggja permanente veggar fram til dei ymse anlegga der det er naudsynleg.

Stranda herad søkjer vidare om å bli fritteke for dei avgiftene som er fastsett i «Lov av 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer» § 11 punkt 1, til staten og eventuelt til amts- herads- eller bykommuner etter medhald av same lov § 11 punkt 7, idet Stranda Elektrisitetsverk i hovudsaka leverer kraft til lys, kokning og oppvarming og til noko småindustri på staden.

Såframt heil frigjeving ikkje kan løyvast, ber ein om at desse avgiftene blir sett til det minste som lova tillet.

Ein vonar at Hans Majestet Kongen kan koma denne søknaden til møtes.»

Etter den fremlagte plan er nedbørfeltet ved utløpet av Nysetervatn 25,3 km² og feltet fra vatnet til inntaket 7,7 km², hvorav 2,4 km² (Stigeligroven) overføres til Nysetervatn. Ved fremtidig full utbygging av Fausavassdraget er dessuten regnet med overføring av elv fra Blådalskollen, elv fra Storfjell og øverste del av Ramstadelv henholdsvis 1,9, 2,9 og 1,5 km² tilsammen 6,3 km². Disse overføringer omfattes ikke av den foreliggende søknad. Nysetervatns fremtidige totale nedbørfelt blir da 34,0 km².

Nysetervatn er 2,2 km² som angis å fordele seg på Stranda, Sykkylven og Ørskog herreder med henholdsvis 0,16, 0,94 og 1,10 km². Av Fausaelva opplyses ca. 200 m av venstre elvebredd regnet fra Nysetervatn å ligge i Ørskog, resten ligger i Stranda.

Magasinet ved den samlede regulering på 16,0 m er angitt til 26,5 mill. m³ og den regulerte vassføring som oppnåes herved til 1,92 m³/sek., motsvarende 8 440 nat.-HK i bruttfall på 329 m fra Nysetervatn til sjøen.

Det opplyses at det er en ubetydelig ferd- sel etter ved vatnet og overhodet ingen ferd- sel på elva. Fløting foregår ikke i vass- draget.

Det anføres at der er røye og ørret i vat- net og at fiskebestanden — særlig av røye — tilsynelatende er stor. Det er meget som tal- ler for at røyens gyteplasser blir ødelagt, mens gyteplassene for ørret blir de samme som før, bl. a. elva fra Roaldshornet, som er en meget god gyteelv. Selv ved helt nedtap- pet basseng er det i den øvre, sydvestre del av vatnet rikelig dybde til at fisken kan over- vintre.

De arealer som neddemmes ved tilleggsoppdemmingen (fra kote 332,80 til 336,80) er angitt til 16,32 dekar innmark og 319,8 dekar utmark, tilsammen 336,12 dekar.

Reguleringsarbeidene omfatter:

1. Dam over Fausaelva. Den er tenkt bygd delvis som jorddam, delvis som steinfyllingsdam med planketetting og overløpsdam av betong. Den er i 1947 beregnet å koste ca. kr. 146 600.

2. Sperredam mot Ramstaddalen, ca. 435 m lang og med en største høyde av 6,0 m. Masser til dammen forutsettes tatt fra det omliggende terreng. Den er omkostningsberegnet til kr. 375 000.

3. Senkingstunnel, 1 030 m lang og 4,0 m² tverrsnitt, med stegningsanordning, øjelkestengsel, varegrind og inntak for det trerør som skal fortsette tunnelen når hele fallet fra Nysetervatn skal nyttes ut. Omkostningene er angitt til vel kr. 438 000.

4. Tunnel mellom øvre og nedre del av vatnet, 100 m lang og 4,0 m² tverrsnitt. Tunnelen slås ved hjelp av en synk i en holme i vatnet. Den er beregnet å komme på kr. 57 200.

5. Overføringsgrøft for Stigeligroven anslått til kr. 10 000.

Til ovennevnte beløp kommer utgifter til administrasjon, konsulentonorar, rentetap og uforutsette utgifter slik at de samlede byggeomkostninger for reguleringen kommer opp i kr. 1 230 000 som angitt i søknaden.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter at det ved vannslippingen skal has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes og at vannslippingen for øvrig kan foregå etter Stranda elektrisitetsverks behov. Forslaget inneholder dessuten de vanlige bestemmelser om reguleringsgrenser, hvem som skal forestå manøvreringen, damvokter, tilsyn med flomløp og dam og protokollføring.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysningsblad den 13. og 15. desember 1950 (nr. 289 og 291) og har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Sykkylven herredstyre har i møte den 12. februar d. å. gjort slik vedtak:

«Ein vil gjere merksam på at av Nysetervatnet sitt areal eig Sykkylven 0,94 km², medan Stranda eig 0,16 km². Av nedslagsfeltet eig Sykkylven 10,81 km², og Stranda 4,84 km².

Det er soleis store interesser grunneigarane i Sykkylven har å ta vare på. Ei så stor regulering vil setje under vatn ein større lut av sæterhamna til Lade, Drabløs og Fet. Det vil fløyne over skoggrunn og myrar. Ein

skilnad i vasstanden på 16 m vil gjere det umogeleg å ha naust ved vatnet, som er rikt på fisk. Men ein må vel helst rekne med der vert ikkje levevilkår for fisk ved ei så stor uttapping som 11 m.

Hotellet som ligg ved vatnet, og ellers alle dei som har hytter i dette dalføret vil hermed lide eit stort tap, då den vene naturen får eit sår som ikkje kan rettast på.

Søknaden peikar også på at det seinare vert naudsynt å føre fleire bekkar og elver inn i Fausavassdraget. Det kan tenkjast at dette også vil føre ulemper med seg på ymse vis. Desse elvane renn no ned i Velledalen. Med omsyn til elektrisk kraft i Sykkylven vil heradstyret peike på at vi har for lite kraft i bygda, og har heller ikkje innan herad det fleire elvar som høver for utbygging til elektrisk energi.

Av dei grunnar som her er nemnt har grunneigarane protestert mot den nye reguleringa.

Samrøystes vedtak:

Sykkylven kommune finn ikkje å kunne støtte søknaden frå Stranda kommune om konsesjon på ny regulering av Nysetervatnet.»

Ørskog herredstyes vedtak i møte den 16. februar d. å. lyder slik:

«Heradstyret vil peika på at ei så stor regulering vil påføre grunneigarane og oppsitjarane i Ramstaddal mange, store ulemper og økonomiske tap, ved at store areal vert lagt under vatn.

Heradstyret finn ikkje å kunne tilrå at det vert gjeve konsesjon.

I fall konsesjon likevel vert gjeve, meiner ein at byggetrin II, bilag 3, heving frå høgste regulerte vasstand i dag, kote 332/80 til kote 333/80, og senking av Nysetervatnet ved tunnel til kote 320/80, må vera nok.

Elles må ein krevja fylgjande:

- I. Avgifta til kommuna må betalast i samsvar med takstar utan nedsetjing.
- II. Gjerde ikring Nysetervatnet må setjast opp og haldast vedlike av Stranda kommune på den grunn som høyrer Ørskog til.
- III. Ørskog kommune, eller oppsitjarane i Ramstaddal og Søvikdal, får rett til å leiga elektrisk kraft fra Fausaverket, inn til 150 kW til ein pris av kr. 60 pr. kW levert ved heradsgrensa.
- IV. Vert det gjeve konsesjon til full regulering, må dammen mot Ramstaddal bygjast heilt trygg mot utras. Men skulle det mot formodning verta vasskade på grunn av demninga sviktar, må Stranda kommune vera ansvarleg for skaden. Elles viser ein til fråsegna frå grunneigarane og oppsitjarane i Ramstaddal.»

Uttalelsen fra disse er datert 29. januar d. å. og lyder slik:

«Alle grunneigarane vart i møte den 23. januar 1951 samde om fylgjande:

Vi vil på det mest bestemte råde ifrå at såvore reguleringsløyve vert gitt. Ved ei regulering som omsøkt er det klart at både vatnet og omgivnaden vil verte heilt utskjemd. Dette vatnet har vore ein mykje søkt

stad både for bygdefolket og tilreisende, då det er eit sers fiskerikt vatn, og der dertil er ein sjelden ven natur. Vatnet er også lett tilgjengeleg, då det går bilveg langs det. Mange har alt bygt seg hytter ved vatnet, og det har vore stor søknad etter tomter. Dette vil ved ei eventuell regulering verte heilt slutt med.

Foruten dei beitestrekningar, skog og torvmyrar som vil verte sett under vatn, vil isen verte heilt ubrukande til vinterkøyring. Den skogen som ligg ned til vatnet i Røvsdølane kan ein ikkje nå i på annan vis.

Vi meiner ellers at denne reguleringa ikkje skulle vera naudsynleg for Stranda, då dei vel har høve til å leige kraft frå Tafjord Kraftselskap, som skal legge kabel over Storfjorden for å levere kraft til Sykkylven og eventuelt Ramstad- og Søvikdal.

Skulle likevel Stranda mot vår vilje få det omsøkte reguleringsløyve, vil vi i alle høve krevje: Sperredammen mot Ramstaddal må byggjast minst like sterk som dammen mot Fausa. Isskruinga vil verte mot dammen mot Ramstaddal, og skulle det bryte hol her, så ligg 8—10 bustadhus med ca. 50 mennesker og dessuten skule og 2 forsamlingshus så til at berre ein etter måten liten tilvekst til elva under flaum, ville vere nok til å riva alt dette bort.

Vidare vert det kravt at det vert halde gjerde, så ein kan vere trygg for budskapen i beitetida.

Ein held seg og undan rett til å leige inntil 150 kW kraft i fall vi skulle trenge det. Krafta må i tilfelle leverast på heradsgrensa, og til ein pris som ikkje er over det som Tafjord Kraftselskap leverer til kommunene for. Vi vil og halde oss undan rett til arbeid i fall nokon her ynskjer det.»

I et tillegg, datert s. d., anføres:

«Vil berre med dette gjere formannskapet merksam på at i det innsende innlegg i høve reguleringa av Nysetervatnet, har vi ikkje teke med noko om Stranda sin søknad om å sleppe eller få nedsett avgifta til kommunene i høve reguleringa. Vi tykkjer ikkje at det skulle vera nokon grunn til at dei skulle sleppe dette. Men då det helst gjeld kommuna, tok ikkje vi det med.»

Med heradstyrets vedtak fulgte også følgende brev, datert 10. februar d. å. fra dr. D. Weiberg - Aurdal, Ålesund:

«Lovise Nysæter og undertegnede, eiere og brukere av de to Nysætergårdene i Ramstaddal, prostesterer mot den planlagte regulering av Nysetervatnet.

Det burde vere en selvfølge at vi ikke ønsker at det meste av våre veldyrkede heimebøer skal settes under vann.

Var det ikke mer rimelig at Stranda søkte tilknytning til Tafjord og Aura, så unngikk man å skade en så viktig næringsgren som jordbruket.»

Elektrisitetsforsyningskontoret i Møre og Romsdal har avgitt følgende uttalelse, datert 2. mars d. å.:

«Hverken Sykkylven eller Ørskog herredstyre anbefaler at den omsøkte reguleringskonsesjon blir gitt. Hvis konsesjon allikevel

blir gitt mener Ørskog at den bør begrenses til senking og ikke omfatte ytterligere oppdemning. Herredstyret fremsetter dessuten en del krav i fire punkter. Med hensyn til det av Ørskog anførte skal en bemerke følgende.

For en rasjonell utnyttelse av vassdraget er det nødvendig å regulere i den utstrekning som det søkes om og tillatelsen bør gis i samsvar hermed for at Stranda i tide kan innrette sine disposisjoner for de forskjellige byggetrinn. Heller ikke kan en se bort fra muligheten av at ved å begrense konsesjonen til senkning alene kan det ved bebyggelse eller andre forføyninger bli lagt hindringer i veien for en framtidig oppdemning hvilket vesentlig ville forringe denne i og for seg meget gode kraftkilde. Det er heller ikke tvilsomt at nytten av oppdemningen langt overstiger den skade som vil voldes. Hva punkt I i de framsatte krav angår så er det en selvfølge at den avgift som skal erlegges må betales uten nedsetting, men ellers synes her å være blandet inn spørsmål om takster som hører under ekspropriasjonskønnet. Det samme gjelder punkt II. Punkt III om avståelse av konsesjonskraft går en ut fra blir fastsatt etter reguleringslovens bestemmelser. Kfr. for øvrig hva der nedenfor er opplyst om forsyning av Ramstaddal og Søvikdal. Punkt IV: Gjeldende rettsregler må her komme til anvendelse.

Da som nevnt hverken Sykkylven eller Ørskog vil støtte konsesjonssøknaden er det nødvendig å erindre om følgende av sakens forhistorie.

Den nå pågående utbygging i Fausavassdraget ble ikke lenge etter frigjøringen påbegynt av Stranda Elektrisitetsverk, et partlag som tidligere hadde utbygd en stasjon på 750 kW. Vassdraget var leid av Stranda kommune. I 1948 da det allerede var nedlagt eller bundet mellom 1 og 2 mill. kroner i det nye anlegg opptok verket sammen med Sykkylven kommune forhandlinger med Tafjord Kraftselskap om kraftlevering fra dette selskaps nye utbygging i Tafjord. For Strandas vedkommende var det hensikten på denne måte å kunne utsette fullførelsen av sin egen utbygging idet verket dog av hensyn til det store beløp som allerede var brukt ønsket å holde adgangen åpen til å fullføre sin egen utbygging innen en kortere tid i hvilket tilfelle også Sykkylven forutsettes å få sin forsyning fra Fausa som medeier eller leier. Disse forhandlinger førte ikke fram, vesentlig fordi en ikke kunne bli enig om kraftprisen for en kraftlevering på kort åremål og fordi en langsiktigere leiekontrakt som Tafjord prinsipielt ønsket ville bety at de store beløp som allerede var nedlagt i Fausa i det vesentlige ville måtte avskrives.

I 1949 overtok Stranda kommune partlagets eiendommer og kontrakter og fortsatte utbyggingen. Samtidig ble det forhandlet om kraftleie fra Fausa til Sykkylven som på dette tidspunkt var kommet til det resultat at kommunen ikke ønsket å bli medeier i vassdraget. Men forhandlingene om kraftleie førte heller ikke i dette tilfelle fram. Sykkylven hadde på dette tidspunkt opptatt særskilte forhandlinger med Tafjord om en 25 års leiekontrakt. Om denne er det nå oppnådd enighet. I annen ekspedisjon av i dag tilbakesender jeg den med hr. fylkesmannens påtegning av 23. februar d. å. mottatte søknad fra

Tafjord Kraftselskap om konsesjon på den herfor nødvendige kraftledning.

Jeg skal ikke her komme nærmere inn på årsakene til at de foran nevnte forhandlinger er blitt resultatløse og spesielt at det ikke lyktes å få i stand et samarbeid mellom Sykkylven og Stranda. Men det som har passert gir iallfall ikke begrunnelse for Sykkylvens negative stilling til konsesjonssøknaden. Dette anlegg er den hele tid fremmet i samsvar med de offentlige myndigheters retningslinjer og i St. meld. nr. 17./1948 (forslag til prioritetsordning for de aktuelle byggetiltak i kraftverksutbyggingen) er det oppført blant dem som skal ha høyeste prioritet ved tildeling av materialer, arbeidskraft og valuta for gjensstående terminbetalinger m. v. Hva Ørskogs spesielle interesser i Ramstadalen og Søvikdalen angår bemerkes at det nå er en forutsetning at disse bygdelag skal få Tafjordkraft fra samme ledning som Sykkylven.

Med de stadig stigende priser og økende vanskeligheter med hensyn til materialer og arbeidskraft blir fullførelsen av første byggetrinn et stort løft for Stranda kommune hvilket var grunnen til at de foran nevnte forhandlinger med Tafjord Kraftselskap og Sykkylven ble opptatt. Da de ble resultatløse må kommunen fullføre utbyggingen alene. I anledning av det tillegsslån som ble nødvendig herfor ble det foretatt en detaljert undersøkelse av industriens dagsaktuelle kraftbehov på stedet. Den viste overraskende høye tall og ble av Kommunalbanken godkjent som grunnlag for det nødvendige byggelån. Det er etter dette grunn til å gå ut fra at verket vil klare sine forpliktelser om enn i begynnelsen med et anstrengt budsjett. Anlegget ventes å kunne settes i drift i begynnelsen av 1952.

Med hensyn til avgifter for konsesjonen bemerkes følgende:

En går ut fra at Hovedstyret på grunnlag av at foreliggende materiale vil avgjøre etter hvilken økning av de innvunne kraftmengder konsesjonsavgiften skal betales. Jeg tilføyer at etter avløpsmålingene for den siste femårsperiode synes de av konsulentfirmaet oppførte gjennomsnittlige utøyer høyt ansatt.

Jeg tillater meg å anbefale at det ikke blir ilagt konsesjonavgift til Staten. Avgiften til kommuner går en ut fra vil bli fastsatt under tilbørlige hensyn både til konsesjonærens og kommunens interesser. Jeg finner det for mitt vedkommende vanskelig å nevne bestemte tall. Fordelingen av avgiften mellom kommunene antas å kunne skje etter samme forholdstall som for den tidligere konsesjon.

Med disse bemerkninger anbefales søknaden innvilget.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal henviser og henholder seg til Elektrisitetsforsyningskontorets uttalelse, jfr. hans ekspedisjon av 7. mars d. å.

Stranda kommunale Elektrisitetsverk opplyser på foranledning i brev av 3. august d. å. at reguleringsøknaden ble innsendt i mai 1947 (til fylket), men ble lagt til side i påvente av en ordning med Sykkylven kommune om samarbeid. Da det trakk ut med

en slik ordning ble utbyggingsarbeidet satt i gang, og det er nå kommet så langt at bare monteringen av maskineriet står igjen. Når denne er ferdig i første halvdel av 1952 vil kommunen ha lagt ned en kapital på 3,5 mill. kroner i anlegget. Hertil kommer utgifter til de reguleringsarbeider som gjenstår.

Kraftstasjonen er bygd for 2 aggregater på 5 000 kWA hver, rørledningen er dimensjonert for trykk helt fra Nysetervatn, rørgaten er planert og fundamentklossene er delvis støpt for to rørledninger. Dette gjelder også 80 m tunnel og 25 m støpt hvelv som rørene er lagt gjennom. Videre er det sprengt en del fjell i den fremtidige rørgate til Nysetervatn. Turbinen er kjøpt for den nåværende fallhøyde på 240 m og den fremtidige på 330 m.

Anlegget er utført uten statsstøtte. Abonnentene har skutt til kr. 470 000 i tilknytningsavgift. Denne er rentebærende og skal tilbakebetales på 25 år. Resten av anleggskapitalen må kommunen låne.

Det fremholdes at det nåværende magasin blir for lite allerede kommende vinter og at det er meningen å sette i gang arbeid med dammen for 1 m ytterligere heving.

Inspektøren for Ferskvannsfisket har den 20. august 1951 avgitt følgende uttalelse om fisket:

«Nysetervatn regnes etter innhentede opplysninger som et bra fiskevann, men både aure og rør er småfalne og vannet sannsynligvis noe overbefolket. Den foreløpige regulering sies å ha hatt en gunstig virkning på fiskebestanden, muligens forårsaket av noen reduksjon i fiskemengden og samtidig innvinning av nytt vannareal ved oppdemning.

Den planlagte regulering av Nysetervatn vil sannsynligvis medføre sterk nedgang i bestanden av rør — muligens utryddelse av arten. Likeens må det vel ventes at aurebestanden blir noe redusert.

Vannets produksjon av fiskenæring vil ved den store planlagte regulering bli sterkt redusert, om det enn ved øket oppdemning må ventes at vannet i de første par år vil få en midlertidig øking i næringsmengden, og at fisken i disse første par år vil bli av bedre kvalitet enn normalt for vannet. Reguleringen vil særlig gå ut over næringen for aure, mens derimot næringsmengden for rør muligens vil bli uforandret. Vannets produktive areal vil bli betydelig redusert ved senkningen.

Selv ved eventuell utsetting av yngel eller settefisk vil utvilsomt Nysetervatnets verdi som fiskevann gå betydelig tilbake som følge av reduksjon i næringsproduksjonen. Det er mulig at fiskens kvalitet ikke vil endres i skadelig retning ved at fiskebestand og næringsproduksjon vil kunne tenkes å skje i noenlunde forhold til hverandre. Av denne grunn er det også mulig at utsettingen av yngel eller settefisk ikke vil være ønskelig. Jeg finner det likevel riktigst at konsesjons-

betingelsene bør inneholde bestemmelse om at konsesjonæren må tilpliktes å sette ut yngel og/eller settefisk av røye og/eller aure dersom Landbruksdepartementet finner dette nødvendig, og at de fiskeribiologiske undersøkelser som med års mellomrom vil være nødvendig for å bringe dette på det rene skal bekostes av konsesjonæren.

Anbringelse av fisketrapp ved nedre dam for å kunne bringe fisk opp fra elva nedenfor vannet vil være uforholdsmessig kostbart, en trapp vil kreve så store vannmengder at regulerings nytte oppheves. Jeg kan derfor ikke anbefale at fisketrapp anlegges.

For at fiskebestanden i småvann og elver innen Fausas nedslagsdistrikt skal kunne opphjelpest som erstatning for verditap på fisket i Nysetervatn, tillater jeg meg å anbefale at konsesjonæren avkreves et fiskerifond stort kr. 10 000.»

Fra høyesterettsadvokat Herman Bang, på vegne av grunneierne ved Nysetervatn og andre hvis interesser blir berørt, er mottatt et innlegg med 6 bilag, datert 25. august 1951. Han hevder at grunnlaget for regulerings søknaden svikter på vesentlige punkter, at der bør foreligge et fyldigere materiale for saksbehandlingen og reiser derfor spørsmål om ikke behandlingen må utsettes.

Hovedstyret skal bemerke:

Stranda kommune eksproprierte Fausavassdraget i 1919, og i møte 16. april 1928 besluttet herredstyret å overdra utbyggingen av vassdraget til et andelslag — Stranda elektrisitetsverk — overensstemmende med en mellom kommunen og laget inngått overenskomst. Ved kgl. resolusjon av 25. april 1929 fikk andelslaget tillatelse til å erverve bruksrett til Fausavassdraget i en nærmere angitt utstrekning og på nærmere angitte betingelser, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1929 side 21—25.

Stranda kommune søkte så i 1937 om tillatelse til å regulere Nysetervatn ved 2,0 m senking alternativt ved 1,0 m oppdemming og 1,0 m senking. Tillatelse ble gitt ved kgl. resolusjon av 24. juni 1938, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1938 side 27—34. Reguleringen er gjennomført etter den alternative plan: 1 m opp og 1 m ned.

Andelslaget søkte så 26. juni 1947 om konsesjon på utvidet bruksrett til Fausavassdraget. Etter konferanse med andelslagets tekniske konsulent ble behandlingen stilt i bero i påvente av søknad om forutsatt ytterligere regulering av Nysetervatn, og under henvisning hertil ba Hovedstyret i brev til andelslaget av 26. mai 1948 meddelt om regulerings søknad snart kunne ventes innsendt. Da man ikke fikk noe svar minnet man 1. november

s. å. om brevet og forutsatte at søknaden ble sendt i god tid så det ikke ble foregrepet noe. Andelslaget svarte herpå 14. januar 1949 at regulerings søknad skulle bli sendt i god tid slik at ingenting ble foregrepet.

Andelslagets, nå Stranda kommunes tekniske konsulent, A/S Impregnertbygg, Molde har så 9. november 1950 innsendt søknad — datert 21. mai 1947 — fra Stranda kommune om tillatelse til å utvide reguleringen ved å øke oppdemmingen med 4 m og senkingen med 10 m (9 m i den øvre del av vannet) slik at den samlede regulerings høyde blir 16 m mellom kotene 336,80 og 320,80. Videre om tillatelse til å føre Stigeligrovens nedbørfelt 2,4 km² inn i Nysetervatn.

På grunnlag av en 5 årig observasjonsperiode fra 1920-årene regner ansøkeren med å oppnå en regulert vassføring på 1,92 m³/sek. ved et magasin på 26,5 mill. m³, tilsvarende en kraftytelse på 8 440 nat.-HK i det 329 m høye bruttofall fra Nysetervatn til sjøen. Da den regulerte vassføring ved den konsederte regulering tidligere er ansatt til 0,65 m³/sek. motsvarende ca. 2 850 nat.-HK i det nevnte fall skulle kraftøkingen etter ansøkerens beregning dreie seg om 5 600 nat.-HK.

Etter observasjoner i de siste 5 år (1945—50) anslår Hovedstyret avløpet til ca. 55 l/sek./km² (70 l/sek./km² etter en eldre observasjonsperiode 1920—25) og den regulerte vassføring til 1,65 m³/sek. Altså en vassføringsøkning på 1,0 m³/sek., motsvarende henimot 4 400 nat.-HK.

Begge observasjonsperioder er for korte til at de gir noe pålitelig grunnlag. Men kraftøkingen (i lovens forstand) vil antagelig ligge et sted mellom de to tall. Man tar som vanlig forbehold om å kunne korrigere økingsberegningen.

Skader og ulemper.

Ved tilleggsoppdemmingen på 4 m neddemmes vel 16 dekar innmark og ca. 320 dekar utmark tilsammen ca. 336 dekar. Hertil kommer den grunn som kan ventes forsumpet, etter det innsendte kotekart anslagsvis ca. 80 dekar, hvorav ca. 4 dekar innmark. Utmarken består vesentlig av bjerkeskog med enkelte myrstrekninger innimellom, jfr. vedliggende avskrift av rapport fra overingeniør Bang.

Båtstøer og naust blir demt ned. Gjerder må forlenges opp- og nedover, og vedlikeholdet av dem vil bli vanskelig, og selvsagt dyrere.

Om fisket uttaler Fiskeriinspektøren at en må vente sterk nedgang i røyebestanden

muligens at arten blir utryddet. Også ørretbestanden må ventes redusert. Fisket må tillegges stor betydning ikke bare for matnyttens i og for seg, men først og fremst for hotell-driften og turistnæringen.

Ferdselen på vatnet vil bli besværlig om sommeren, hvis magasinet ikke er fylt, og om vinteren med mer eller mindre usikker is, og vanskelig atkomst til og fra isen. Dette har betydning kanskje særlig for hotell-driften. Det skal nemlig foregå atskillig turisttrafikk også på isen. Foruten Fjellseter hotell skal det være ca. 30 hytter i omegnen.

Grunneierne mener at reguleringen er så stor at magasinet ikke vil bli fylt og utseendet derfor svært skjemet ved lange, nakne strender.

Hovedstyret har undersøkt hvordan fyllingsmulighetene ville ha vært i observasjonsperioden 1945—50, forutsatt jevn tapping og overføring av vann fra det ene år til det annet, og er kommet til:

- Sommeren 1945, magasinet på det nærmeste fullt.
- Sommeren 1946, magasinet på det nærmeste fullt.
- Sommeren 1947, maksimum vannstand ca. 9 m under H. V.
- Sommeren 1948, maksimum vannstand ca. 10 m under H. V.
- Sommeren 1949, magasinet fullt.
- Sommeren 1950, magasinet på det nærmeste fullt.

Observasjonstiden er kort, og de hydrologiske forhold nettopp i dette strøk av landet sterkt vekslende. Å sammenligne med hydrologisk mer kjente vassdrag gir derfor ikke noe pålitelig resultat. Men det som foreligger tør vise at frykten for mer eller mindre nakne strender om sommeren ikke er ugrunnet.

Reguleringsanlegget omfatter ombygging av nåværende reguleringsdam, sperredam mot Ramstaddalen, en senkingstunnel (og fremtidig driftstunnel) på vel 1 000 m lengde med inntak, og en 100 m lang tunnel mellom øvre og nedre del av vatnet. Omkostningene er i 1947 beregnet til kr. 1 230 000.

Under nåværende prisnivå må en regne med større enhetspriser. Et entreprenørfirma med stor erfaring fra lignende forhold oppgir således over dobbelt så høye tunnelpriser. Om masseberegningen for damanleggene vil holde lar seg vanskelig kontrollere på foreliggende grunnlag. Men en har festet seg ved at det i beskrivelsen for sperredammen mot Ramstaddalen er anført: «Grunnen antas bestå av morene med et myrslag øverst, hvor tykkelsen varierer fra 1 til 2 m.»

Grunn- og ulempeerstatninger, skjønnsutgifter m. v. kan ikke ses medtatt i overslaget.

Alt i alt bør en regne med at reguleringsutgiftene vil bli vesentlig større enn beregnet av ansøkeren i 1947.

Skadene og ulempene som denne reguleringen vil volde kan neppe sies å være av mindre betydning sammenlignet med fordelene, og reguleringsutgiftene må ventes å bli uforholdsmessig høye. Hovedstyret antar derfor at lovens forutsetning for å gi tillatelse i samsvar med søknaden neppe er til stede.

Stranda Kraftverk har i sin tid fått prioritet på å kjøpe et aggregat på 4,2 MW — jfr. St. meld. nr. 17 (1948), side 8, 12, 17, 18 og 23 — men samtidig er det som før nevnt overfor Stranda elektrisitetsverk gitt uttrykk for at en måtte stå fritt m. h. p. spørsmålet om utvidet regulering.

Det nye kraftverk er bygd ferdig, foreløpig med inntak ved Brune, på samme sted som ved det gamle kraftverk, altså for en fallhøyde på 240 m. Det er anskaffet og blir nå installert et aggregat på 5 000 kWA, rør og turbin kan brukes for den ca. 90 m større fallhøyde fra Nysetervatn, det er også ellers utført arbeider for denne fallhøyde, og for installasjon for ett aggregat til på 5 000 kWA. I alt vil det ut på nyttår 1952 være nedlagt en kapital på ca. 3,5 mill. kroner i kraftverket.

Det er under disse omstendigheter nødvendig at kraftverket får anledning til i noen grad å utvide reguleringen i Nysetervatn, som gir den eneste magasinmulighet i vassdraget.

Skadene og ulempene og likeså anleggsomkostningene vil kunne minskes ganske vesentlig, hvis den ytterligere oppdemming minskes fra 4 til 1 m. Jordskaden blir betraktelig mindre. Sperredammen mot Ramstaddalen vil antagelig på det nærmeste falle bort, og dermed en betydelig del av anleggsomkostningene. Også ombyggingen av den nåværende reguleringsdam vil få betydelig mindre omfang.

En så vidtgående senking som 10 m under nåværende R. L. V. må som nevnt antas å medføre betydelig skade for fiske og ferdsel, og dessuten virke sterkt skjæmmende i landskapet, hvis magasinet ikke blir fylt i sommertiden. Det er også spørsmål om det er lønnsomt for kraftverket å gå så langt med senkingen. Vatnet er langgrunt og arealet og dermed magasintilveksten minker sterkt etter hvert. På den annen side tør det ved nærmere undersøkelser vise seg at anleggsomkostningene kan bringes noe ned ved en mindre senking. Det er også nødvendig, hva det hittil ikke har vært anledning til å få sak-

kyndig undersøkt og bedømt om senkingen kan medføre rasfare, eller større utgraving i tilløpene.

Hovedstyret foreslår etter dette at spørsmålet om ytterligere senking utstår, og at Stranda kommune får tillatelse til å øke oppdemningen av Nysetervatn med 1,0 m fra kote 332,80 til kote 333,80, og videre tillatelse til å føre Stigeligrovens nedbørfelt over til Nysetervatn.

Om betingelsene for en sådan tilleggsregulering bemerkes:

Tillatelsen foreslås i likhet med konsesjonen av 1938 gitt på ubegrenset tid, jfr. post 1 i vedliggende utkast.

Avgifter, post 2 i utkastet.

Stranda kommune søker om å bli fritatt for avgifter, subsidiært at de settes til lovens minimum. Ørskog krever at «avgifta til kommuna må betalast i samsvar med takstar utan nedsetjing», Elektrisitetsforsyningskontoret i Møre anbefaler fritagelse for avgift til staten og går ut fra at avgiftene til kommuner blir fastsatt under tilbørlig hensyn både til konsesjonærens og kommunenes interesser.

Avgiften til staten og kommuner etter konsesjonen av 1938 er kr. 0,50 pr. nat.-HK innvunnet ved reguleringen til hver.

Hovedstyret kan ikke tilrå fritagelse eller nedsettelse av avgiftssatsene, men tvertimot forhøyelse for så vidt angår kommuneavgiften. Man foreslår denne satt til kr. 2,00 pr. nat.-HK. Syltebø stemte for kr. 1 pr. nat.-HK. Avgiften til staten foreslås bibeholdt, altså kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Erstatning av forsorgsutgifter er betinget i post 16. Konsesjonen av 1938 har ingen tilsvarende bestemmelse.

Opphjør av fiske, post 17 i utkastet.

Der foreslås bestemmelse om utsetting av yngel eller settefisk og fiskeribiologiske undersøkelser, hvis Landbruksdepartementet finner det nødvendig, og plikt til å rydde neddemte arealer, også dem fra den eldre regulering.

Konsesjonen av 1938 har ikke noen bestemmelse om fisket og heller ikke om naturfredning, jfr. post 18.

Kraftavgivelse er i post 15 foreslått betinget foruten med 10 pst. til kommuner også med 5 pst. til staten.

For øvrig er de foreslåtte betingelser enslydende med dem som er oppstilt i konsesjonen av 1938, bortsett fra at post 10 vedrørende husrom er gitt en tilføyelse som følge av husleieloven av 16. juni 1939.

Ørskog kommune krever inntil 150 kW til Ramstaddal og Søvikdal til en nærmere angitt pris. Stranda kommunale elektrisitetsverk anfører (3. august 1951) at det alltid har vært og fremdeles er villig til å levere kraft til disse to distrikter. Elektrisitetskontoret i Møre opplyser imidlertid at det nå er en forutsetning at de nevnte distrikter skal få Tafjordkraft fra samme ledning som Sykkylven. Skulle det mot formodning ikke bli noe av denne levering og heller ikke enighet mellom Stranda kommunale elektrisitetsverk og Ørskog om kraftprisen, vil kraften kunne uttas som konsesjonskraft.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser var sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras. Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes, herreds- og bykommuner, som Kongen bestemmer, kr. 2,00 pr. nat.-HK.

Økningen av vannkraften bergenes på grunnlag av den økning av vassdragets lavvannføring, som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15 skal, for såvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere, som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist al. mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelse som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedetfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje.

Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi

arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i første ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt vannslippingen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

14.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og

den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15.

De vannfalls- og brukseiere, som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etterhvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vannfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft forsåvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk og småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri inbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi, er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis

eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller staten kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

16.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familie.

17.

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget skal konsesjonæren være forpliktet til årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel av aure og røye etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser av vassdraget plikter konsesjonæren å bære omkostningene til reiser og opphold.

Konsesjonæren plikter å ryddiggjøre det neddemte areal, fra såvel den nye som eldre regulering.

18.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

19.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli

truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelse av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Som det vil fremgå, fant hovedstyret etter det foreliggende at lovens forutsetning (jfr. reguleringslovens § 8) neppe var til stede for å imøtekomme søknaden i full utstrekning, idet skadene og ulempene neppe kunne sies å være av mindre betydning sammenlignet med fordelene og fordi reguleringsutgiftene måtte ventes å bli uforholdsmessig høye. Hovedstyret pekte også på at det var nødvendig å få sakkyndig undersøkt om senkingen kunne medføre rasfare eller større utgraving i tilløpene og ga straks geolog dr. Gunnar Holmsen i oppdrag å utrede dette spørsmål.

Departementet forela hovedstyrets uttalelse for Stranda kommune, som i skriv av 31. desember 1951 framkom med ytterligere opplysninger og bemerkninger.

Ved sakens innsendelse til departementet 25. januar 1952 vedlå uttalelser fra fylkets elektrisitetskontor og fylkesmannen.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning i skriv av 16. april 1952 gitt sådan ytterligere uttalelse:

«Stranda kommune søkte om å få øke den nå gjeldende regulering: 1,0 m oppdemming med 4 m, og 1,0 m senking med 10 m (9 m i den øvre del av vatnet), slik at oppdemming og senking ville bli 5 m, henholdsvis 11 m (10 m i øvre del) altså samlet reguleringshøyde 16 m (15 m i øvre del), mot nå 2 m.

Om oppdemmingen bemerket Hovedstyret at dammassene vanskelig lot seg kontrollere på foreliggende grunnlag. Spesielt ble det pekt på at det i beskrivelsen for sperredammen mot Ramstaddalen bare var anført: «Grunnen antas bestå av morene med et myrslag øverst, hvor tykkelsen varierer fra 1 til 2 m.» Hvis den ytterligere oppdemming ble begrenset til 1,0 m ville sperredammen antagelig på det nærmeste falle bort, og dermed en betydelig del av anleggsomkostningene. Ombyggingen

av nåværende reguleringsdam ville også få mindre omfang.

Og til senkingsplanen ble det anført at Nysetervatn er langgrunt, så magasintilveksten vil minke sterkt etter hvert, og at på den annen side grunnundersøkelser tør vise at anleggsomkostningene kan bringes noe ned ved mindre senking. Det ble også pekt på at det ikke hadde vært anledning til å få sakkyndig undersøkt om senkingen kan medføre rasfare, eller større utgraving i elve- og bekke-tilløpene.

Videre festet man seg ved at magasinet ved 16 m reguleringshøyde ikke kunne ventes fylt i dårlige vannår, i 1947 og 1948 ville således vannstanden ikke ha nådd høyere en 9, henholdsvis 10 m under reg. H. V., under forutsetning av jevn tapping og overføring av vann fra det ene år til det annet, og at det derfor i sådanne år ville bli mer eller mindre nakne strender.

Hovedstyret fant etter dette å måtte foreslå spørsmålet om ytterligere senking utsatt, men anbefalte gitt tillatelse til å øke oppdemmingen av Nysetervatn med 1,0 m, samt til å overføre Stigeligrovens 2,4 km² store nedbørfelt til vatnet.

Hovedstyret ga imidlertid straks geolog dr. Gunnar Holmsen i oppdrag, etter en befaring å avgi uttalelse om de geologiske forhold ved Nysetervatn. Særlig var det om å gjøre å få utredet, om der kan være fare for ras, og for nedskjæring i elve- og bekketilløpene, fjellgrunnens beliggenhet i senkingstunnelens trase ut mot vatnet og likeså ved den planlagte tunnel fra øvre til nedre del, samt endelig også grunnforholdene i damstedet mot Ramstaddalen.

Befaringen fant sted i dagene 16. og 17. september i nærvær av bl. a. kommunens tekniske konsulent ingeniør Lindeland, og dr. Holmsens utredning som vedlegges i avskrift ble avgitt den 21. s. m.

Dr. Holmsen finner at selv om den betydelige senking det søkes om vil kunne fremkalle setninger og glidninger på bunnen, og at disse enkelte steder vil nå inn til naturlig gammel strandlinje og lage «sår» i denne, er det ingen grunn til å frykte for større utrasinger.

I tilløpene venter han noen nedskjæring i gruskeglen utenfor Vikselva, mens det i Tudalselva og Røvdalselva ikke skulle bli nevneverdige endringer. Ved de andre tilløpene, som alle går i fast, blokkførende morenegrus finner han ikke noe særlig å bemerke.

I traseen for senkingstunnelen (og senere driftstunnel) var der funnet berg i liten dybde under en myr, men nærmest vatnet kjennes

ikke berggrunnens beliggenhet, hverken i bakken over vannet, eller ved inntaket, og heller ikke arten av materialet over berggrunnen på bunnen av vatnet.

På holmen, med eventuell synk for en tunnel fra øvre til nedre del av vatnet, er det heller ikke synbart fast berg. Om det finnes kan ikke konstateres uten boring.

Dr. Holmsen anfører videre at 4 m ytterligere oppdemming vil skape en ny, i stor utstrekning bratt strandkant.

Overgangen til Ramstaddalen er bred og flat, bare et par meter over nåværende reg. h. v. En stor torvmyr strekker seg helt ned til strandkanten. I utkantene mot dalsidene sås steinholdig morenegrus stikke inn under torvlaget, men det er ikke sikkert at det overalt er morene under torvlaget. Nysetervatnet har antagelig en gang hatt sitt utløp til Ramstaddalen, og det er sannsynlig at det finnes en elveseng under torven, enten i fast berg eller i et steinet elveleie, der finpartiklene er vasket ut. Tykkelsen av torvlaget må bringes på det rene, liksom arten av underlaget m. h. på gjennomslippelighet må undersøkes.

Den tekniske konsulent var som nevnt representert ved befaringen, likeså driftsbestyreren for Stranda kommunale elektrisitetsverk, og medlem av verket styre, hr. Hans Langlo. De ble gjort bekjent med hva geologen mener var nødvendig å få nærmere undersøkt. Dessuten ble på anmodning avskrift av dr. Holmsens utredning sendt Høstmarks ingeniørkontor, Molde, datert 13. desember 1951.

Ordføreren i Stranda fremholder i brev til Departementet, datert 31. desember 1951 at Fausavassdraget neppe kan skaffe mer kraft enn Stranda trenger i overskuelig fremtid. Allerede i 1951 var det regnet med et behov på 15 mill. kWh, og undersøkelser av behovet for kraft til varme bekrefter dette. Dersom varmemeforbrukerne slipper til, vil halvdelen av vassdragets kapasitet være utnyttet om få år.

Kommunen har regnet med at vassdraget kan bringes opp i ca. 8400 nat.-HK. Når Hovedstyret mener at magasinet ikke kan ventes fylt hvert eneste år, innrømmes det at ugunstige år nok kan inntreffe, men så skjeldent at de ikke bør tillegges noen avgjørende vekt. Det henvises for øvrig til utredning av 10. november 1951 (bilag 2) fra kommunens tekniske konsulent.

Kommunen har overveid hva Hovedstyret har anført om den prosjekterte tunnel fra øvre til nedre del av Nysetervatn, og finner å

kunne gi avkall på de siste 5 m senking av øvre del. Tunnelen blir da overflødig, og etter overslag i 1951 skulle spares kr. 126 000 mens der tapes høyst 400 kW i effekt, etter konsulentens beregning (bilag 11).

Videre suppleres konsesjonssøknaden med følgende opplysninger om kommunens rettigheter i vassdraget. Alle rettigheter innen Stranda herred ble sikret ved ekspropriasjon i 1919, således til full regulering av Nysetervatn med 1,2 km strandlinje og retten til å overføre Stigelgrovens nedbørfelt.

Hovedstyrets forslag om 1 m ytterligere oppdemming, som vil bringe kapasiteten opp i 2 400 kW er helt utilfredsstillende for kommunen, og kan ikke godtas.

Om eventuell supplerende kraftleie fra Tafjord anføres at en må ta i betraktning den kapital som allerede er lagt ned i Fausaanlegget. Tafjordkraften vil da bli betydelig dyrere, og løsningen betegnes som helt uantagelig for kommunen. Der henvises for øvrig til overingeniør Grønningsæters redegjørelse (bilag 12).

Videre redegjøres utførlig for de forhandlinger som ble ført mellom Stranda, Sykkylven og Ørskog kommuner i 1948 og 1949 (bilag 5, 6, 7, 8, 9 og 10). Etter foreliggende tilbud ville kraft fra Tafjord bli betydelig dyrere enn fra utbygging i Fausa. Dessuten var det der allerede lagt ned 1,2 mill. kroner, en 6 000 HK turbin var bestilt i 1947, og der ville påløpt betydelige utgifter ved eventuell avbestilling. Stranda kommune har for øvrig hele tiden rådført seg med fylkets overingeniør Grønningsæter og fulgt de forslag han er kommet med.

Stranda ga også Sykkylven tilbud om kraft fra Fausa (bilag 10) men har ikke fått svar.

Når søknaden om reguleringstillatelse ble stanset var årsaken at Sykkylven ville ta del i utbyggingen og at Ørskog betinget seg kraft, før de støttet søknaden. Når begge kommuner hadde fått tilbud om kraft og etter at både ordføreren og styreformannen i Sykkylven hadde erklært at de ikke ville legge hindringer i veien for Stranda, ble fylkesmannen bedt om å sende reguleringssøknaden videre til rette vedkommende.

Kommunen har for øvrig arbeidet etter retningslinjene for kraftutbyggingen — jfr. St. meld. nr. 17, 1948, den fikk prioritet for turbin, valuta til generator for Tyskland, og har ellers fått det som trengtes for utbyggingen.

Ordføreren fremholder som fordel ved reguleringen, at behovet for kraft til oppvarming kan imøtekommes. Oppgaver fra 24 større fabrikker og bygg viste i 1949 brenselutgifter på vel kr. 100 000 herav ca. kr.

60 000 til oljefyring. Dessuten hadde Sunnmøre meieri, Stranda, i 1950 en oljekonto på kr. 85 000. En del fabrikker og bygg har allerede foretatt nødvendig installasjon for overgang til elektrisk oppvarming av sentralfyringsanlegg. Elektrisitetsverket har videre ca. 450 andre abonnenter som regner med kraft til varme, og hvis brenselforbruk nå kan anslås å koste kr. 150 000. I alt er det spørsmål om å erstatte årlige utgifter til olje, kull, koks og ved for ca. kr. 250 000 og det vil trolig kreve ca. 1 500 kW.

Stranda har en rekke større og mindre bedrifter som trenger nok elektrisk kraft. De poduserte i 1950 for tilsammen ca. 17 mill. kroner. En del varer går til eksport, og det er håp om at denne etter hvert vil få stor betydning. For jordbruket er også tilgang på nok kraft en viktig faktor.

Kommunen legger etter dette sterk vekt på å få tillatelse til full regulering nå. Hvis det blir bare 1 m oppdemming og resten senking, må kostnaden med senkingen tas straks, og kommunen kan da bli oppradd for kapital. Oppdemmingen vil derimot kreve betydelig mindre kontantutlegg, da kommunen selv har bulldozer og lastebiler. Begrensning av oppdemmingen nå vil også gjøre det vanskelig å gå videre i fremtiden, ny bebyggelse og andre innretninger kan i mellomtiden komme til.

Kommunen er fullt på det rene med at ytterligere regulering må påføre grunneierne og andre interesserte i og omkring Nysetervatn skader og ulemper, men den mener at de skadelidende har gjort seg skyldig i store overdrivelser. Bl. a. A/S Fjellsæter, som etter fremmedkortene neppe kan ha hatt så stort belegg, og heller ikke hatt synderlige inntekter etter skatteligningen å dømme.

Nysetergårdene er nedlagte fjellgårder som bare nyttes for kulturbeite om sommeren, og det er mest sannsynlig at det vil bli slik også for fremtiden.

Om fisket henviser kommunen til erklæringer fra gårdbrukere i Fausadalen (bilag 3 og 4). For øvrig polemiseres mot Inspektøren for Ferskvannsfisket og henvises til uttalelser fra den svenske fil. dr. Sven Rundström, som gir grunn til å tro at heller ikke bestanden av røyr vil bli vesentlig redusert, selv ved betydelig uttapping av nedre del av vatnet.

Om ferdselen anføres at magasinet vanligvis vil være fullt om sommeren og først bli tappet i september og oktober. Nausteierne fikk erstatning i 1938, men de har ikke foretatt noen flytning, og det må derfor være grunn til å regne med lite interesse og behov. Ferdsel om vinteren menes å være av mindre betydning. Det har vært liten drift i ved-

skogen, og kjøring foregår ellers med bil om sommeren.

For turisttrafikken kan ikke senkingen skjønnes å få noen ulemper. Det er masser av snø om vinteren for skiløperne, og for skøytesporten har vatnet svært liten betydning.

Ordføreren resumerer til slutt at fordelene ved den omsøkte regulering utvilsomt langt overveier skader, ulemper og omkostninger, og selv om det motsatte skulle være tilfelle må et avgjørende moment være at kommunen allerede har lagt ned i anlegget 2,8 mill. kroner, uten statsstøtte.

Kommunens konklusjon blir etter dette:

Søknaden om konsesjon på utvidet regulering av Nysetervatn av 21. mars 1947 fastholdes med denne endring:

Senkingen i vatnets øvre del reduseres fra 10 til 5 m, fra kote 321,80 til kote 326,80.

Elektrisitetsforsyningskontoret Møre og Romsdal henviser i påtegning av 3. januar 1952 til sin redegjørelse av 21. desember 1951 (bilag 12) med følgende konklusjon:

«De innvendinger som etter dokumentene er fremkommet mot reguleringen og som på viktige punkter inneholder påtagelige overdrivelser forandrer ikke min oppfatning av at betingelsene for ekspropriasjon etter den opprinnelige søknad er til stede. Om man imidlertid her reduserer senkingen av vatnets øvre del anser jeg dette for å være av mindre betydning.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal tilrår i påtegning av 25. januar 1952 etter nærmere begrunnelse at Stranda kommune får tillatelse til å foreta en regulering av Nysetervatnet i Fausavassdraget etter de siste planer, omhandlet i skrivelsen fra Stranda kommune av 31. desember 1951.

Hovedstyret skal bemerke:

Kommunens tekniske konsulent har i en lengere utredning (bilag 2) behandlet de hydrologiske forhold og er hva angår fyllingsmulighetene kommet til samme resultat som Hovedstyret at vannstanden i nedbørfattige år vil komme langt under regulert høyvannstand om sommeren. Han har dog tenkt seg at der ved kraftrasjonering iverksatt allerede ved nyttår kan bedres noe på forholdet (tegn. 79—171). Til dette må bemerkes at det jo er først ut på vinteren og våren en vil ha noen oversikt over tilløpet. Blir dette lite kan det derfor neppe unngås å få halvtomt magasin utover sommeren.

Konsulenten mener at det må være forsvarlig å regne med et spesifikt avløp = ca. 70 l/sek./km², mens Hovedstyret har pekt på de høyst forskjellige måleresultater fra periodene 1920—25, og 1945—50, henholdsvis 70 og 55 l/sek., og at det gjennomsnittlige vel kan ligge et sted mellom de to tall. Man må imidlertid på ny understreke at de to perioder er for korte til at de gir noe sikkert grunnlag for beregningen av vassdragets ytelse ved de forskjellige reguleringsalternativer.

Anleggsomkostningene er nå i desember omregnet til kr. 1 900 000 fra kr. 1 230 000 i 1947. Stigningen er altså ikke mindre enn 55 pst.

Hovedpostene er avrundet, inkl. ca. 20 pst. tillegg for administrasjon, rentetap og uforutsett:

I. Påbygging av nåværende reguleringsdam	kr. 285 000
II. Sperredam mot Ramstaddalen	» 640 000
III. Senkingstunnel fra Nysetervatn	» 825 000
IV. Tunnel mellom øvre og nedre del av vatnet	» 126 000
V. Overføring av Stigeligroven	» 24 000
	<hr/>
	kr. 1 900 000

For de enkelte hovedposter er masser og priser spesifisert, (tillegg til bilag 2). Av særlig interesse er spesifikasjonen for sperredammen:

1. Jordfylling ... 16 000 m ³	} inkl. tetningsgrøfter
2. Stampet myr . 11 000 »	
3. Steinplastring 3 000 »	

Massene er formentlig beregnet på grunnlag av de profiltegninger som fulgte med søknaden av 1947, og av disse profiler ses at det ikke er regnet med tetning av undergrunnen ved spundvegger eller på annen måte. Det er forutsatt 3 tetningsgrøfter med stampet myrtorv, men ellers at fyllmassene — alminnelig jordfylling og stampet myr mot vannsiden kan plaseres umiddelbart på nåværende torvlag. Det dreier seg her om en jorddam av ikke små dimensjoner. Lengden er ca. 440 m og høyden ca. 8 m over eldre uregulert vannstand. Når det da ikke er klarlagt noe om undergrunnens beskaffenhet mener Hovedstyret at den foreliggende plan hverken med hensyn til sikkerheten eller omkostningene kan forsvares lagt til grunn for en eventuell tillatelse til ytterligere 4 m oppdemming.

Når kommunen nå har gitt avkall på full (10 m) senking av øvre del av vatnet faller

altså her den tidligere planlagte tunnel bort, og der innspares da etter overslaget ca. kr. 126 000.

Om senkingstunnelen (senere også driftstunnel) bemerkes at selv det reviderte omkostningsoverslag synes for snaut ved nåværende prisenivå. Heller ikke her kan der ses foretatt nærmere undersøkelser for beregning av jord- og fjellmasser i undervannsforskjæringen — jfr. geologenes bemerkninger.

Skader og ulemper.

Ansøkeren hevder som det ses et annet syn enn nabokommunene, grunneierne og andre interesserte. Det er et forhold som ikke er ualminnelig. Hovedstyret må for sin del innskrenke seg til å henwise til hva det før har anført.

Trinnvis gjennomføring av reguleringen.

I planen av 1947 var for 2net byggetrinn for kraftverket som første utvidelse av reguleringen forutsatt 1 m heving av nåværende regulert høyvannstand og 10 m senking av regulert lavvannstand, altså regulering innen grensene kote 333,80 og kote 320,80, og full oppdemning 4 m over nåværende regulert høyvannstand for 3dje byggetrinn, med samtidig flytning av kraftverkets inntak fra Brune til Nysetervatn.

Kommunen hevder imidlertid nå at full oppdemning (1 m + 4 m) bør komme først, og senkingen senere, vesentlig av finansielle hensyn. Oppdemningen menes å kreve mindre kontantutlegg. Etter omkostningsoverslaget vil imidlertid full oppdemning koste tilsammen kr. 925 000 mot senkingen kr. 825 000 uten at magasininnvinningen forholdsvis blir større. Dessuten kan en ikke se bort fra at påbygging av den nåværende reguleringsdam og særlig sperredammen byr på vesentlig større usikkerhet, når det gjelder omkostningene enn senkingen. For øvrig kan også denne gjennomføres trinnvis, enten ved et pumpeanlegg, eller ved foreløpig å legge tunnelinntaket høyere opp, hvis nærmere grunnundersøkelser skulle vise at det er hensiktsmessig.

Ved første gangs behandling av denne saken fant Hovedstyret at spørsmålet om senkingen burde utstå. Det må nå etter den utredning som foreligger fra dr. Gunnar Holmsen kunne regnes med at senkingen ikke vil medføre større ras, og heller ikke i noe omfang nedskjæring av tilløpene. Videre blir senkingen av øvre del av vatnet redusert til det halve, noe som vel må anses å være en vesentlig fordel for omgivelsene, fiskebestanden og ferd-selen.

Til spørsmålet om oppdemningen kan Hovedstyret ikke finne at det er grunn til å ta annet standpunkt enn i august 1951. Skaden

og ulempene bør ikke undervurderes, men til dette kommer at damprosjektet mot Ramstadalen innebærer ikke liten økonomisk risiko for ansøkeren.

Det nåværende magasin på 4,4 mill. m³ vil — med 10 m ytterligere senking av nedre del av vatnet, 4 m av øvre del og med 1 m ytterligere oppdemning — øke til 15,6 mill. m³ og dermed den påregnelige lågvassføring fra 0,65 til 1,35 m³/sek. I det foreløpig utnyttede fall 240 m gir denne vassføring ca. 4 300 nat.-HK — 2 600 kW — 23 mill. kWh årgangskraft (primakraft). Det hydrologiske materiale er som før nevnt ennå temmelig usikkert, og en må derfor ta forbehold om å kunne revidere beregningen senere. Flyttes inntaket for kraftverket opp til Nysetervatn blir den utnyttede brutto fallhøyde økt til ca. 330 m, men feltet til gjengjeld noe mindre, så lenge nabofeltene til Nysetervatn ikke blir overført. Kommunens eldre kraftverk kan dog i noen grad, hvis det opprettholdes, utnytte avløpet fra feltet mellom Nysetervatn og nåværende inntak ved Brune. Stranda kommune kan således ved gjennomføring av utbyggingsplanen eventuelt også ved overføring av flere nabofelter kunne regne med en vesentlig større kraftytelse enn ovenfor anført fra det nåværende inntak.

Hovedstyret vil etter dette foreslå at Stranda kommune gis tillatelse til å gjennomføre 1 m ytterligere oppdemning og 10 m ytterligere senking, henholdsvis 4 m av nedre og øvre del av Nysetervatn, slik at øvre reguleringsgrense blir på kote 333,80 og nedre reguleringsgrense på kote 320,80, henholdsvis 326,80, og videre tillatelse til å overføre Stigelgrovens nedbørfelt til Nysetervatn.

Betingelser og manøvreringsreglement foreslås formet etter Hovedstyrets utkast med skrivelse til Departementet av 31. august 1951, dog således at reguleringsgrensene i reglementets post 1 blir å oppføre som ovenfor angitt.

Syltebø ba tilført protokollen:

«Det er av stor økonomisk interesse for Stranda kommune, så snart som mulig, å skaffe seg større regulert vassføring til den nye maskininstallasjon i det kommunale kraftverk. Og dette kan hurtigst og med minst kapitalutlegg gjennomføres ved ytterligere oppdemning. Og det må vera fullt forsvarleg, i alle høve, å gå til ytterligere 2 m oppdemning. Og i samsvar hermed råder jeg til, at kommunen i tillegg til den omsøkte senking også får tillatelse til å øke den noverande regulering med 2 m ytterligere oppdemning, slik at øvre reguleringsgrense blir på kote 334,80.

Ved en slik oppdemning vil kommunen snarest kunne skaffe seg en god del øket magasin, som en vil kunne få full nytte av, i den tid arbeidet med senkingstunnelen pågår. 2 m ytterligere oppdemning, i stedet for 4 m som

det er søkt om, vil og føre til en betydelig mindre sperredam mot Ramstaddal, og dermed en god del mindre kapitalutlegg. Så store vansker som det for tiden er med å få lån til kraftutbygging vil dette vere av stor betydning for kommunen. Det er elles tvilsomt om kommunen i dag, ved å måtte ta senkingstunnelen først, kan oppnå å få de lånemidler som trengst. Og ved først å ta en oppdemning, som her nemnt, vil kommunen få bedre tid på seg til å ordne med finansieringen av senkingstunnelen m. v.

Jeg vil og understreke, at nabokommunane Ørskog og Sykkylven, ved behandling av reguleringsøknaden i 1947, på nerare fastsette vilkår anbefalte reguleringsøknaden frå Stranda kommune. Jeg syner herom, og til saken i det hele, til uttalelser frå overingeniøren for fylkets kraftforsyning og Fylkesmannen i Møre og Romsdal.»

Behandlet i møte den 25. mars 1952.»

Hovedstyrets endrede forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er følgende:

For nedre del av Nysetervatn:

Øvre kote	333,80	m o. h.
Nedre kote	320,80	»
Reguleringshøyde	13,00	m

For øvre del av Nysetervatn:

Øvre kote	333,80	m o. h.
Nedre kote	326,80	»
Reguleringshøyde	7,00	m

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som godkjennes av det offentlige.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvannføring ikke forøkes. For øvrig foregår vannslippingen etter Stranda Elektrisitetsverks behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det skal påsees at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og flomløpet såvidt mulig ikke hindres av is eller lignende.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og no-

teres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse avgjøres av vedkommende regjeringsdepartement.

Departementet skal bemerke:

Med hjemmel i kgl. resolusjon av 24. juni 1938 har Stranda kommune gjennomført en regulering av Nysetervatn 1 m opp og 1 m ned, tilsammen 2 meters reguleringshøyde.

Den modifiserte søknad som nå foreligger fra kommunen, omfatter ytterligere 4 m oppdemning og ytterligere 10 m senking i den nedre del av vatnet.

I den øvre del av vatnet har kommunen, etter de innvendinger som ble gjort av hovedstyret, sløffet den prosjekterte tunnel mellom øvre og nedre del av vatnet, slik at det i den øvre del bare søkes om en ytterligere senking på 4 m.

På grunnlag av den nå foreliggende sakkyndige uttalelse om de geologiske forhold ved Nysetervatn anbefaler hovedstyret at søknaden innvilges for så vidt senkingen angår.

Hovedstyret kan imidlertid etter forholdene ikke anbefale at den nåværende oppdemningshøyde økes med mer enn 1 m.

Det legger da vekt på at den ved den større oppdemning nødvendige sperredam mot Ramstaddalen innebærer en ikke liten økonomisk risiko for ansøkeren, idet grunnforholdene ikke er helt klarlagt. Med bare 1 m øket oppdemning vil antagelig sperredammen på det nærmeste falle bort og dermed en betydelig del av anleggsomkostningene. Også ombyggingen av den nåværende reguleringsdam vil da få betydelig mindre omfang.

Et medlem av hovedstyret, Syltebø, har dog — som det vil ses — anbefalt at kommunen får tillatelse til å øke oppdemningshøyden 2 m i forhold til den nåværende demmehøyde.

Med den oppdemning og senking som hovedstyrets flertall anbefaler, antas den nåværende påregnelige lågvassføring å øke fra 0,65 til 1,35 m³/sek. — altså til omlag det dobbelte. Da det hydrologiske materiale er noe usikkert tar dog hovedstyret forbehold om nærmere justering av denne beregning. Årgangskraften (primakraften) i det foreløpig utnyttede, 240 m høye fall vil i tilfelle øke til ca. 4 300 nat.-HK, motsvarende 2 600 kW eller 23 mill. kWh.

Samtidig fremholder hovedstyret til overveieelse for kommunen at verkets kraftytelse

kan økes ved å flytte inntaket for kraftverket opp til Nysetervatn, så fallhøyden blir ca. 330 m, og nevner dessuten muligheten av å overføre flere nabofelter til Nysetervatn.

Hovedstyret anbefaler at den ansøkte tillatelse til å overføre Stigeligrovens nedbørfelt til Nysetervatn blir innvilget. Kommunen opplyser at den ved ekspropriasjon i 1919 har sikret seg de nødvendige rettigheter for en slik overføring. Stigeligroven har sitt naturlige avløp i Fausaelven nedenfor Nysetervatn.

Departementet er enig med hovedstyrets flertall i at den ytterligere oppdemning av Nysetervatn bør begrenses til 1 m — altså til kote 333,80 — og en viser til hovedstyrets begrunnelse.

Ved den nevnte begrensning vil såvel anleggsomkostningene som skader og ulemper bli vesentlig redusert. Jordskaden vil således bli betraktelig mindre.

Ved den omsøkte senking av Nysetervatnet vil fiske og ferdsel bli betydelig skadelidende. Senkingen vil også virke skjemmende i landskapet, særlig hvis magasinet i enkelte år ikke blir fylt i sommertiden. Såvel dette som skaden på fisket vil i noen monn kunne innvirke på turisttrafikken.

Departementet antar likevel at det — under omsyn til de almene interesser som knytter seg til kommunens elektrisitetsforsyning — etter lovens § 8 vil være adgang til å tillate også den ansøkte senking av vatnet.

En vil således rå til at tillatelsen i det hele blir gitt i samsvar med hovedstyrets forslag og på de av hovedstyret foreslåtte betingelser, som forutsettes å gjelde også for overføringen av Stigeligroven. I betingelsenes post 7 foreslår departementet i samsvar med den senere praksis tilføyet:

«Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.»

Med hensyn til betingelsene gjør en særlig oppmerksom på post 2, hvor det er foreslått fastsatt en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-HK og til kommuner av kr. 2,00 pr. nat.-HK.

I betingelsenes post 17 er foreslått bestemmelser om vedlikehold av fiskebestanden og om plikt til å ryddiggjøre neddemte arealer.

Da ansøkeren er en kommune, foreslås tillatelsen gitt på ubegrenset tid, se post 1.

Betingelsene er også ellers de vanlige.

En vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement overensstemmende med hovedstyrets utkast som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilrår:

Stranda kommune tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 å utvide den bestående regulering av Nysetervatnet i Fausavassdraget og å overføre Stigeligrovens nedbørfelt til Nysetervatnet — alt på de betingelser og med det manøvreringsreglement som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 8. mai 1952.

18. Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk.

(Tilråding om tillatelse til å regulere Sysenvatn i Eidfjord herred i Hordaland fylke.)

Kgl. resol. av 16. mai 1952.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i skriv av 5. mai d. å. gitt følgende uttalelse angående en søknad av 20. november f. å. fra Eidfjord kommune om tillatelse for Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk til regulering av Sysenvatnet i Eidfjord:

«Departementet har 11. desember 1951 oversendt til uttalelse følgende søknad — datert 20. november s. å. — fra Eidfjord formannskap:

«Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk søker med dette i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 17. desember 1917 om tillatelse til 3,5 m regulering i Sysenvatnet.

Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk fikk i 1946 statsstønad til bygging av mindre kraftanlegg i Tveitafossen i Bjoreaia. Kraftstasjonen hvor der er innstallert et aggregat på 700 kVA og ledningsnett til den sentrale del av bygden kom i drift i desember 1948.

I planene av 1945 for kraftanlegget var det anført at så snart belastningen i kraftstasjonen steg til henimot 300 kW og Tinhølfeltet ble ført østover, måtte det foretas regulering i Sysenvatnet, for å skaffe tilstrekkelig vassføring i enkelte ugunstige år. Vintrene 1946—47 og 1950—51 var enda ugunstigere enn tidligere år som der forelå avløpsmålinger for. Nettofallet for kraftanlegget i Tveitafossen er ca. 59 m og minste vassføringen i Bjoreaia for disse to vintre svarte neppe til mere enn ca. 250 døgn kW. Ved inntaket på Tveitafossen er der et mindre basseng, men ikke på langt nær tilstrekkelig for døgnregulering. Ved 3,5 m regulering i Sysenvatnet erholdes et magasin på ca. 8,27 mill. m³. Sysenvatnet ligger imidlertid 880 m. o. h. og i en avstand av ca. 16 km fra kraftanlegget, hvorfor en økonomisering med vannslippingen er vanskelig. Magasinet anses derfor i høy grad påkrevd for i ugunstige år å kunne skaffe tilstrekkelig driftsvassføring for den nåværende maskininstallasjon på 700 kVA i Tveitafoss kraftstasjon.

En tillater seg for øvrig å henvise til nedenførte opplysninger og tekniske data som etter lovens § 5 skal vedlegges søknaden:

«a. *En fullstendig plan tillikemed fornødne målinger, grunnundersøkelser, forklaringer, tegninger, beregninger og omkostningsoverslag.*»

Som det vil gå frem av bilag 1: Kart over Hardangervidda ligger Tveitafoss kraftstasjon i Bjoreia ca. 240 m. o. h. Nettofaller er, som nevnt framanfor, ca. 59 m. Nedbørområdet ved inntaket på toppen av Tveitafoss er 494 km² stort. Det er da regnet med at avløpet fra Tinhølfeltet føres østover.

Normal sommervannstand i Sysenvatnet er 880,46, og som det vil gå frem av bilag 2 og 3, tegningene nr. 1813 og 1849 forutsettes Sysenvatnet oppdemmet 1,54 m til kote 882 og senket 1,96 m til kote 878,5. Samlet reguleringshøyde 3,5 m. Nedbørområdet ved utløpet av Sysenvatnet er i henhold til kartet over Hardangervidda ca. 206 km² stort.

Ifølge de av Vassdragsvesenet utgitte Hydrografiske undersøkelser i Norge er den største observerte flomvassføring ved Garen vannmerke i perioden 1910—1940 oppgitt til 217 m³/sek. eller 0,43 m³/sek. pr. km² nedbørområde. Ved utløpet av Sysenvatnet svarer dette til ca. 88,58 m³/sek.

Som det vil gå frem av bilag 3, tegning nr. 1849 forutsettes overfallsdammens krone i en lengde av 72,4 m å ligge på kote 882 og i en lengde av 69,4 m på kote 882,20. Ved en flomvassføring på 88,58 m³/sek. vil vannstanden i Sysenvatnet stige ca. 0,56 m over damkronen eller til kote 882,56. Vanlig sommervassføring i månedene juli og august vil variere mellom 8 til 20 m³ pr. sek. svarende til at vannstanden vil stige fra 0,15 til 0,28 m over damkronen i flomløpet. Den flomfrie del av betongdammen forutsettes derfor lagt på kote 883 eller 1,0 m over kronen i flomløpet og kronen på jorddammen i sideløpet forutsettes lagt på kote 884.

For øvrig forutsettes dammen utført av betong som vist på tegningen. På en kort strekning på vestsiden av utløpet bygges en mindre jorddam.

Reguleringsdammen med senkingskanal er kostnadsregnet til kr. 255 000.

«b. *Oppgave over de fordeler som foretaket antas å ville medføre, og over størrelsen av den vannkraft som derved vil kunne tilveiebringes eller utnyttes.*»

Eidfjord kommunale Elektrisitetsverks formål er å skaffe kommunens innbyggere tilstrekkelig elektrisk energi til lys, varme, gårdsdrift, håndverk og småindustri m. v.

Som nevnt foran ble det kommunale elektrisitetsverk satt i drift i desember 1948, og foruten å levere kraft til husbruk er der også knyttet til en del småindustri. Vinteren 1950—51 var den uregulerte vassføring i Bjoreia altfor knapp, og dette førte med seg at elektrisitetsverket måtte gå til innskrenkning og delvis utkobling til stor sjene både for kraftleveringen til husbruk og til småindustri. Her-til kommer videre at en regner med økt levering til småindustri og dessuten er der igjen ennå en del grender i Eidfjord som der ikke er bygget linjenett frem til.

I 3 til 3½ måned av vinteren 1950—51 svarte minste vassføringen i Bjoreia ikke til mere enn ca. 250 kW i Tveitafoss kraftstasjon. Ved den omsøkte regulering regner en med å kunne levere ca. 700 kW selv i for reguleringsen ugunstige år.

«c. *Opplysninger om hvorvidt og i tilfelle i hvilken utstrekning foretaket kan antas å medføre skade eller ulempe for almene interesser, så som ferdsel, fløting, fiske, forandring av naturforholdene eller lignende.*»

Ferdsel langs elven forekommer ikke, derimot er der i Sysenvatnet enkelte få robåter i sommertiden, men denne ferdsel vil neppe sjeneres av reguleringsen, da det ikke vil bli noen stor variasjon i vannstanden i Sysenvatnet om sommeren. I vintertiden er der heller ikke noen vesentlig ferdsel over vatnet, og da tappingen av magasinet vil foregå jevnt antas heller ikke en eventuell ferdsel å bli sjenert. Der forekommer ingen fløting i vassdraget. I Sysenvatnet er der visstnok et ubetydelig fiske, men dette antas ikke å bli sjenert av en så liten regulering som det her er tale om. Den planlagte regulering i Sysenvatnet vil heller ikke ha noen innflytelse på sommervassføringen i Bjoreia og Eio. Laksefisket i disse vil derfor heller ikke bli sjenert av reguleringsen.

«d. *Oppgaver (i tilfelle med arealberegning) over den skade eller ulempe som foretaket antas å ville forvolde på jord, skog, beite eller annen eiendom eller eiendoms-herlighet, uansett om denne skade eller ulempe voldes på egen eller andres eiendom eller eiendoms-herlighet.*»

Der henvises herom til bilag 2 tegning nr. 1813.

Som det vil gå frem av kartet er det neddemte areal mellom nåværende normal sommervannstand og kote 880,46 og fremtidig normal sommervannstand ca. 882,25 beregnet til 545 mål. Størsteparten av dette areal er beite og til dels blaut myr. På en strekning på østsiden og nordsiden av vatnet er der en del fjellbjørk, nærmest småskog. Ved indre Buserter må stølshuset flyttes noen meter og ved Heimste Buserter må en liten utløp også flyttes noen meter. For øvrig er der ved begge disse stolene mindre strekninger langs vatnet som tidligere har vært brukt som utslåtter.

«e. *For reguleringsdammer forslag til reglement for manøvreringen.*»

Reguleringsen vil bli foretatt på den måte som passer best for elektrisitetsverket.

Da der i vassdraget ikke er andre som nyter den regulererte vassføring er der heller ikke andre interesser som blir skadelidende ved reguleringsen.

«f. *Fullstendig oppgave over de nyttbare fallhøyder i vedkommende vassdrag tillikemed oppgave over vassføringsforholdene.*»

Det fall som Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk har bygd ut i Tveitafossen har en bruttofallhøyde av ca. 63 m.

Den nyttbare fallhøyde i Bjoreia er avhengig av hvilken plan som blir lagt til grunn for en samlet utbygging av vassdraget. Sammenløpet mellom Leiro (elva fra Sysenvatnet)

og Bjoreia ligger 836 m o. h. Teknisk kan dette fall bygges ut under ett. Regner en med fallet fra tippen av Fetafossen og til sjøen blir bruttofallet ca. 730 m. I de tidligere foreløpige beregninger over den påregnelige kraftmengde i Bjoreia har en regnet med å utnytte fallet mellom toppen av Fetafossen og Sæbø eller en bruttofallohøyde på ca. 690 m.

«g. Opplysninger om der har vært gitt alle eiere av nedenforliggende bruk og vassfall anledning til å ta del i foretagendet.»

Der er ikke noen falleiere som har utbygd fall i vassdraget, og som følge herav er der heller ingen som for tiden kan delta i reguleringsforetagendet.

Da reguleringen her gjennomføres for å skaffe tilstrekkelig driftsvann for det kommunale elektrisitetsverk som har til oppgave å levere kraft til alminnelig forbruk og som i høy grad trenger statsstønad for gjennomføringen av elektrisitetsforsyningen, tillåter en seg å søke om at der i konsesjonen blir fastsatt minstesatser for reguleringsavgiftene.

På kartet bilag 2 er der en oppgave over de enkelte grunneiere rundt Sysenvatnet, for det tilfelle at der skulle være rettighetshavere som en ikke har kjennskap til søker en om tillatelse til å stevne eiere og rettighetshavere ved reguleringsbassenget i Sysenvatnet på den måte som er foreskrevet i reguleringslovens § 16, nr. 1.»

Der vedliggjer følgende erklæring — datert juni 1951 — fra grunneiere ved Sysenvatn:

«Underskrivne grunneigarar ved Sysenvatn i Eidfjord seier hermed frå at Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk får løyve til å setja igong og gjera ferdig den planlagde reguleringa av Sysenvatn. Likeeins gjev og løyve til at elektrisitetsverket får transportera all turvande materiell og reidskap frå bilvegen og fram til vatnet på den laglegaste og snøggaste måten, og om naudsynt å byggja ein veg. Verket får vidare løyve til å taka det som trengst av jord, sand og stein på staden.

Vederlaget til grunneigarane vert å fastsetja seinare etter samråding.

Eidfjord i juni 1951.

Lars J. Garen, Johannes Garen,
Leif Maurseth, Endre Djonne, Per Garen,
Nils Høl, Peder J. Garen,
Synøva L. Myklethun, Lars J. Myklethun.

Siste setning i Synøva L. Myklethun og Lars J. Myklethun sitt fråsegn lyder slik: «Vederlaget som skal vera årleg og som kan krevjast i straum skal elles verta å fastsetja etter den lov om vassdragsregulering m. v. som er under utarbeiding», elles er ordlyden som i dei andre fråsegnna.»

Eidfjord herredstyre har i møte den 20. november 1951 gjort slikt vedtak:

«Søknaden vert å fremja i samsvar med framlegget, situasjonsplanen og tekning som ligg føre.»

Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Hordaland fylke anfører under 3. desember 1951:

«Som det vil gå fram av søknaden er det nødvendig for Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk å foreta 3,5 m regulering i Sysenvatnet for å skaffe tilstrekkelig driftsvann for den nåværende maskininstallasjon på 700 kVA i Tveitafoss kraftstasjon.

Sysenvatnet ligger 880 m over havet og de ulemper som reguleringen medfører er derfor minimale. Som anført i herredstyrevedtaket og som det vil gå fram av vedlagte avskrift har grunneierne gitt Elektrisitetsverket tillatelse til å foreta reguleringen idet vederlaget forutsettes fastsatt senere.

Under henvisning til foranstående og til herredstyrevedtaket med bilag tillater jeg meg å anbefale søknaden innvilget.»

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland slutter seg til overingeniørens uttalelse, jfr. hans ekspedisjon av 7. desember 1951.

Inspektøren for ferskvannsfisket anbefaler i brev av 22. januar d. å. at konsesjon blir meddelt med forbehold om de vilkår som er foreslått i følgende uttalelse av 16. s. m. fra Fiskerikonsulenten for det Østenfjelske:

«Fiskeriforholdene i dette vann er gode, med en fiskebestand av middels størrelse, hvor vekst-, ernærings- og reproduksjonsforhold er gode.

Den omsøkte regulering vil gripe sterkt inn i de naturlige reproduksjonsforhold, da der over avløpselven blir bygget en reguleringsdam.

Selve reguleringshøyden er ikke så stor at den vil gripe særlig sterkt inn i fiskens næringsdyrfauna, selv om den nok allikevel vil få en viss reduserende virkning på næringsdyrproduksjonen.

Imidlertid finner jeg at fordelene ved denne utbygging er så vidt store i forhold til fiskets verdi at jeg vil tilrå at konsesjon blir gitt på følgende vilkår:

1. Konsesjonæren tilpliktes årlig å sette ut et antall settefisk, hvis størrelse blir å fastsette av det departement som ferskvannsfiskeriene til enhver tid hører inn under.
2. Konsesjonæren tilpliktes å manøvrere magasinet slik at en viss minste vannføring aldri underskrides.
3. Til skjønn og eventuelt overskjønn oppnevnes en fiskerisakkyndig.»

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 3. og 5. januar d. å. (nr. 2 og 4).

Hovedstyret skal bemerke:

I henhold til bemyndigelse, gitt ved kgl. resolusjon av 18. april 1947, leide Hovedstyret i mai s. å. bort til Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk statens vassrettigheter i Tveitafoss i Bjoreia, omfattende ca. 60 m fall med tilhørende grunnarealer og grunnrettigheter. Leien er bindende for begge parter i 30 år fra kontraktens datum og fort-

setter så uten videre, hvis den ikke er sagt opp eller sies opp av en av partene med 2 års varsel.

Eidfjord kommune har fått vel kr. 400 000 i statsstøtte til utbyggingen, og kraftstasjonen med et aggregat på 700 kVA og ledningsnett til den sentrale del av bygda var ferdig og i drift i desember 1948.

For å skaffe tilstrekkelig driftsvassføring til den nevnte maskininstallasjon søker Eidfjord komm. elektrisitetsverk om tillatelse til å regulere det ca. 2,5 km² store Sysenvatn 3,5 m mellom kotene 882,0 og 878,5 ved 1,54 m oppdemming og 1,96 m senking. Det herved innvunne magasin er angitt til 8,27 mill. m³. Nedbørfeltet ved inntaket for Tveitafoss er etter det foreliggende 490 km² med Tinnhølfeltet overført.

Ved den omsøkte regulering kan det påregnes en regulert vassføring i Tveitafoss på 1,5 m³/sek. hvorav 0,76 m³/sek. er øking, tilsvarende henholdsvis 1 260 og ca. 640 nat.-HK i det utbygde bruttofall på 63 m og det blir altså denne siste kraftmengde som representerer fordelene ved reguleringen.

Man tar forbehold om nærmere fastsettelse av vassføringer og kraftmengder senere.

Skadene og ulempene består vesentlig i neddemming av 545 dekar grunn, hvorav største parten angis å være beitemark og til dels blautmyr. På øst- og nordsiden av vatnet er der en del fjellbjerk — betegnet som småskog — som demmes ned. Videre må man regne med at en del grunn over regulert høyvannstand blir forsumpet. Dessuten må stølshuset på Indre Buseter og en utløpe på Heimste Buseter flyttes. En del av den grunn som settes under vann ved disse setrer angis tidligere å ha vært brukt som utslåtter. Instestølen turisthytte, ved vatnets indre ende, ligger så pass høyt at den ikke berøres av oppdemmingen. Etter det av søkeren opptatte kart over vatnet i målestokk 1 : 2 500 finnes ikke annen bebyggelse ved vatnet.

Der foregår litt ferdsel på vatnet både sommer og vinter. Da det formentlig ikke blir større vannstandsvariasjoner om sommeren antas ulempene for trafikken med robåter å bli av mindre betydning. Ved nedtappingen om vinteren må man regne med at det kan bli vanskeligere å komme ut på og i land fra isen.

Etter fiskerinspektørens uttalelse vil reguleringen gripe sterkt inn i de naturlige reproduksjonsforhold for fiskebestanden i vatnet, da der blir bygd en reguleringsdam over avløpselva. Dette vil som vanlig foreslås avhjulpet ved utsetting av settefisk.

Flotning foregår ikke i vassdraget.

Reguleringsdam med senkingskanal angis i søknaden å ville komme på kr. 255 000.

Hovedstyret antar at fordelene ved reguleringen blir så betydelige at betingelsen etter reguleringslovens § 8 for å gi tillatelse skulle være til stede, og anbefaler sådan gitt, og at eiere og rettighetshavere tillates stevnet på den måte, som er foreskrevet for almenningssaker — jfr. reguleringslovens § 16, pkt. 1.

Vedr. betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid, jfr. post 1 i vedliggende utkast.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid Eidfjord komm. elektrisitetsverk leier fallrettighetene i Tveitafoss dog begrenset til 50 år fra tillatelsens datum, og med rett for staten til ved konsesjonstidens utløp å kreve avstått uten vederlag reguleringsanlegget m. v., jfr. reguleringslovens § 10 pkt. 3.

Innløsningsrett for staten etter 35 år er betinget i post 2 i medhold av lovens § 10 pkt. 5.

Årlige avgifter, post 3 i utkastet.

Det søkes om at avgiftene må settes til lovens minimumssatser.

Sysenvatn ligger i sin helhet innen Eidfjord og Tveitafoss kraftverk er bygd for alminnelig forsyning innen herredet. Man foreslår derfor så vel stats- som kommuneavgifter satt til kr. 0,10 pr. nat.-HK av økingen i Tveitafoss, men forutsetter at avgiften for eventuell utbygging av de øvre fall i vassdraget blir fastsatt senere.

Opphjelpe av fiske, post 14 i utkastet.

Man har fulgt fiskerinspektørens forslag, men tilføyd bestemmelse om at konsesjonæren plikter å ryddiggjøre de arealer som blir neddemt.

Kraftavgivelse er i post 19 betinget med de vanlige satser inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

De andre oppstilte betingelser skulle ikke trenge nærmere begrunnelse.

Sysenvatn er ca. 2,5 km² stort og antas i sin helhet å være undergitt eiendomsrett, noen godtgjørelse en gang for alle til staten er derfor ikke foreslått, jfr. reguleringslovens § 13. Som vanlig ved kommunale reguleringer har man heller ikke foreslått sikkerhetsstillelse i henhold til lovens § 12 pkt. 16.

Manøvreringsreglement. Ansøkerens forslag inneholder bare bestemmelse om at reguleringen vil bli foretatt på den måte som passer best for elektrisitetsverket.

Så lenge Tveitafossen er det eneste utbygde fall i vassdraget har Hovedstyret ikke

noe å innvende mot at vannslipningen foregår etter det kommunale elektrisitetsverks behov, dog med de vanlige innskrenkende bestemmelser vedrørende flom- og lågvassføring. Dessuten må reglementet suppleres med de øvrige vanlige bestemmelser. Det foreslås gjort gjeldende inntil videre. Utkast vedlegges.

Behandlet i møte den 29. april 1952.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjon gis for den tid Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk leier fallrettighetene i Tveitafossen, dog begrenset til et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i vassdraget nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele reguleringsanlegg. Benytter ikke staten seg herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier minst 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen innvinnes i Tveitafoss skal der erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Til de fylkes, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og om kontroll med vannforbruket, samt ang. angivelse av kraft, jfr. post 19, skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. I fristene medregnes ikke den tid som det på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal bare brukes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget bruke norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan fås fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av vedkommende departement.

Departementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse, når særlige hensyn foreligger.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten bergning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i første ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og broer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og broer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren plikter årlig å utsette et antall settefisk som nærmere blir å fastsette av vedkommende departement som også bestemmer hvor og hvorledes utsettingen skal foregå.

Konsesjonæren plikter å ryddiggjøre det neddemte areal.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement

detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift, undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets bruk. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges på forhånd. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

18.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesser finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjern-

ledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingedé kraft.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

20.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Hvis sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

21.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i en hver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

23.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

24.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Departementet skal bemerke:

Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk leverer kraft til husbehov for kommunens innbyggere samt til en del småindustri.

Verket fikk i 1946 statsstønad til bygging av et kraftanlegg i den staten tilhørende Tveitafoss i Bjoreia med maskininstallasjon på 700 kVA. Kraftlevering tok til i desember 1948.

Den uregulerte vannføring i Bjoreia er, bl. a. på grunn av at Tinnhølfeltet er overført til Østlandet, i ugunstige år altfor knapp. Således måtte verket vinteren 1950—51 foreta innskrenkninger og delvis utkobling. Minste vannføring i Bjoreia svarte da til ca. 250 kW i Tveitafoss kraftstasjon.

Ved den omsøkte regulering av Sysenvatn vil maskininstallasjonen i kraftverket skaffes tilstrekkelig driftsvann. Selv i et ugunstig år regner man med å kunne levere ca. 700 kW.

Verket vil da kunne levere mer kraft til småindustri, samt bygge ut linjenettet til de grender i Eidfjord som ennå er uten strøm. Til dette har verket ved kgl. resolusjon av 8. mai d. å. fått en ytterligere statsstønad på kr. 120 000.

Kraftinnvinningen er av hovedstyret anslått til ca. 640 nat.-HK.

Skader og ulemper ved reguleringen antas å bli forholdsvis små da Sysenvatn ligger 880 m o. h.

Som det framgår antas skaden vesentlig å bestå i neddemning av 545 dekar, bestående av fjellbeite, noe bjørkeskog og myr, samt innvirkning på fiskebestanden.

Grunneierne har gitt verket en erklæring, hvori de stiller seg velvillig overfor den omsøkte regulering med forbehold om erstatninger.

Etter anmodning av Fiskeriinspektøren foreslås oppstilt vilkår om utsetting av settefisk.

Omkostningene ved reguleringsanlegget er anslått til kr. 255 000.

Departementet antar at vilkårene etter reguleringslovens § 8 er til stede og vil med hovedstyret rå til at den omsøkte tillatelse blir gitt på de av hovedstyret oppstilte vilkår, dog med følgende tilføyelser:

Post 8 gis følgende tillegg:

«Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse, når særlige hensyn foreligger.»

Som ny post foreslås i samsvar med lovens § 12 pkt. 14:

«Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.»

Denne bestemmelse tas inn som post 22, slik at de to siste poster i hovedstyrets forslag blir post 23 og 24.

Manøvreringsreglement anbefales fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Industridepartementet

tilrår:

Eidfjord kommunale Elektrisitetsverk tiltales i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 å foreta en regulering av Sysenvatn i Eidfjord herred i det vesentlige i samsvar med søknad av 20. november 1951 og på de betingelser med manøvreringsreglement som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 16. mai 1952.

19. Electro Metallurgical Company of Canada Ltd.

(Tilråding om tillatelse til å erverve de 11 998 aksjer i A/S Saudefallene som nå eies av The Dominion Metallurgical Company, Canada.)

Kgl. resol. av 16. mai 1952.

Ved kgl. resolusjon av 2. oktober 1925 fikk Mr. Edgar Price på vegne av The Dominion Metallurgical Company, Canada, tillatelse til erverv av aksjemajoriteten i A/S Saudefaldene, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» hefte XII, side 69—71.

Nevnte kanadiske selskap er et datterselskap av Union Carbide and Carbon Corporation. Dette holding-selskap har nå besluttet å likvidere nevnte datterselskap og la dets virksomhet fortsettes av et annet datterselskap, Electro Metallurgical Company of Canada, Ltd.

På vegne av sistnevnte selskap har høyesterettsadvokat Herman Christiansen 29. januar d. å. søkt om tillatelse til overtagelse av aksjemajoriteten i A/S Saudefaldene.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som 5. mai d. å. har avgitt følgende uttalelse:

«Departementet har 31. januar 1952 oversendt til uttalelse en søknad, datert 29. s. m. fra høyesterettsadvokat Herman Christiansen på vegne av Electro Metallurgical Company of Canada, Ltd. om tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Saudefaldene.

Søknaden er sålydende:

«Ved kgl. resolusjon av 2. oktober 1925 fikk Mr. Edgar F. Price tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Saudefaldene.

Som det ble gjort rede for i forbindelse med konsesjonsansøkingen i 1925, var Mr. Edgar F. Price president i Union Carbide and Carbon Corporation. Dette selskap var den gang og er fremdeles et holding-selskap, som gjennom sine mange datterselskaper driver fremstilling bl. a. av karbid og ferrolegeringer. Ett av disse datterselskaper, The Dominion Metallurgical Company, Canada, var det ledende selskap på ferrolegeringsområde. Da fabriken i Sauda omfattet fremstilling av ferromangan, ba Mr. Price følgelig om at konsesjonen måtte bli utferdiget i dette selskaps navn.

Union Carbide and Carbon Corporation har nå besluttet å likvidere nevnte selskap og la dets virksomhet fortsettes av Electro Metallurgical Company of Canada Ltd., et annet av Union Carbide and Carbon Corporations datterselskaper. I den anledning ønsker Union Carbide and Carbon Corporation å overføre aksjene i A/S Saudefaldene fra The Dominion Metallurgical Company til Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. Som det fremgår av ovenstående vil det ved denne overdra-

gelse ikke skje noen reel endring i eierforholdet.

På vegne av Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. ber jeg om godkjennelse av overtagelsen av aksjemajoriteten i A/S Saudefaldene.»

Sauda herredstyre har i møte 20. mars 1952 gjort følgende vedtak:

«Sauda heradstyre vil rå til at søknaden vert imøtekomen.»

Fylkesmannen i Rogaland har i påtegning til Hovedstyret av 26. mars 1952 tiltrådt herredstyrets anbefaling.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 2. oktober 1925 fikk Mr. Edgar Price på vegne av The Dominion Metallurgical Company, Canada, tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Saudefaldene på følgende vilkår:

«1. Tillatelsen utløper samtidig med A/S Saudefaldenes konsesjon senest 11. desember 1979.

2. Alle rettstvister som måtte oppstå mellom selskapet på den ene side og staten eller norske rettssubjekter på den annen side angående konsesjonen og selskapets virksomhet i Norge skal avgjøres ved norske domstoler og etter norsk rett.

Selskapet skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket, som i alle anliggender vedrørende konsesjonen og selskapets virksomhet i Norge er bemyndiget til å representere og forplikte selskapet. Såfremt selskapet ikke måtte oppnevne noen representant oppnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkesmannen i Rogaland fylke.»

Man viser herom til St. prp. nr. 81 for 1925, Innst. S. nr. 167 for 1925, St.forh. for samme år side 2835—56 samt til «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1925 side 69 flg.

Ifølge underhånds meddelelse fra Departementet eier The Dominion Metallurgical Company, Canada, 11 998 av A/S Saudefaldenes 12 000 aksjer.

Man må etter det foreliggende gå ut fra at det ved en overdragelse av The Dominion Metallurgical Companys aksjer til Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. ikke vil skje noen reel endring i eierforholdet, og Hovedstyret vil anbefale at sistnevnte selskap får tillatelse til å erverve 11 998 aksjer i A/S Saudafaldene.

Til tillatelsen forutsettes knyttet de samme vilkår som ved kgl. resolusjon av 2. oktober 1925 ble fastsatt for tillatelsen til The Dominion Metallurgical Company, Canada.

Behandlet i møte den 29. april 1952.»

Departementet skal bemerke:

Pr. 1. januar 1952 eides 11 998 av A/S Saudafaldenes 12 000 aksjer av The Dominion Metallurgical Company, Canada. Det er disse aksjer det nå søkes ervervstillatelse for.

Ved den ansøkte overdragelse vil etter det opplyste ingen reell endring i eierforholdet finne sted.

Liknende tillatelse som den nå omsøkte ble ved kgl. resolusjon av 18. april d. å. gitt søkeren angående aksjer i A/S Meraker Smelteverk.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at tillatelse blir gitt og at den blir tilknyttet de samme betingelser som ved kgl. resolusjon av 2. oktober 1925 ble betinget overfor The Dominion Metallurgical Company, Canada, — tatt inn i hovedstyrets foranstående uttalelse.

Industridepartementet

tilråd:

Electro Metallurgical Company of Canada Ltd. tillates å overta 11 998 aksjer i A/S Saudafaldene fra The Dominion Metallurgical Company, Canada.

Tillatelsen meddeles i samsvar med Industridepartementets tilråding av 16. mai 1952.

20. Førde kommunale Elektrisitetsverk.

(Tilråding om tillatelse til regulering av Jølstervatn i Jølster herred, Sogn og Fjordane.)

Kgl. resol. av 30. mai 1952.

Med skriv av 5. mai d. å. fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt søknad av 1. september f. å. fra Førde kommunale Elektrisitetsverk om tillatelse til å regulere Jølstervatn i Jølster herred.

Hovedstyrets uttalelse hitsettes:

«Fra Førde kommunale Elektrisitetsverk er innkommet følgende søknad, datert 1. september 1951:

«Førde kommunale Elektrisitetsverk har bygget ut Brulandsfossen i Jølstra. Brulandsfossen er den nederste nyttbare fallstrekning. Stasjonen er bygget for 2 aggregater å 1 200 kVA. Foreløpig er bare det ene aggregat i drift. To gamle maskiner på hver 150 kVA er også i drift, men disse skal fjernes når aggregat nr. 2 på 1 200 kVA monteres.

Hver av de store aggregater bruker en vannmengde på ca. 6,5 m³/sek.

Den uregulerte vannføring i Jølstra er enkelte år så liten at ytelsen av kraftstasjonen i Brulandsfossen går helt ned i ca. 400 kW. Med det store kraftbehov som tettbebyggelsen i Førde og i Førde herred for øvrig i dag har, har derfor situasjonen de siste år vært helt uholdbar. Det har ikke vært mulig å holde industrien og bedriftslivet i gang.

Førde kommunale Elektrisitetsverk er for et par år siden gått inn som aksjonær i L/L Svultingen og er dermed kommet inn på det store samkjøringsnett. L/L Svultingen har imidlertid foreløpig ikke kraft å levere, og har besluttet å bygge ut Stakallefossen i Jølstra. Stakallefossen er fallstrekningen ovenfor Movatnet. Den nyttbare fallhøyde er vel 50 m.

L/L Firdakraft har bygget sin hovedlinje fra Øksnelvne og sydover til Skei og L/L Svultingen sønnenfra til Førde kommunale Elektrisitetsverks kraftstasjon i Brulandsfossen. Sammenknytningslinjen mellom Skei og Førde kraftstasjon er der nå gitt statsstønning til og linjen er under bygging.

Førde kommunale Elektrisitetsverk har i lengre tid arbeidet med å få grunneierne rundt Jølstervatnet interessert i en mindre regulering av Jølstervatnet for derved å gjøre en utbygging av fallstrekningene i Jølstra økonomisk gjennomførlig for å skaffe nok kraft til Førde og Jølster og distriktene for øvrig. Dette har hittil strandet på at der ingen kraftledninger var fra Førde til Jølster. Nå, når denne ledning blir bygget har grunneierne rundt Jølstervatnet samtykket i en regulering av Jølstervatnet på 1,25 m slik som det går fram av vedlagte avtale mellom Førde kommunale Elektrisitetsverk og L/L Jølster Kraftlag av 2. mars 1951 og mellom Jølster herredskommune, Jølster Kraftlag og grunneierne datert mars 1951.

Av de vedlagte avskrifter av avtalen med grunneierne går det fram at 206 har undertegnet den, derav 24 med mindre forbehold. Det viser i fullt mon den betydning for bygdene som reguleringen anses å være. Ca. 50 grunneiere og rettighetshavere har ennå ikke undertegnet avtalen, men der arbeides videre med saken. Å oppgi dette antall helt nøyaktig er ikke mulig før et eventuelt skjønn er påstevnet.

Vegvesenet hadde besluttet å bygge om brua ved utløpet av Jølstervatnet og måtte i den anledning forsterke brukarene og føre dem ned til fjell der hvor dette ikke var tilfelle. Der ble da sluttet avtale med Vegvesenet om samtidig med dette arbeide å legge ned bunnstokken for en nåledam og i forbindelse med Vegvesenets forsterkning av brukarene å støpe karene for nåledammen. Ved den usedvanlig lave vannføring i vinter lykkes det å gjøre dette arbeide ferdig.

Vi viser til vedlagte plan og beskrivelse av damanlegget.

Som det går fram av planen er dammen bygget slik at der når som helst kan senkes og demmes mer enn forutsatt i denne søknad. Ved planlegging av de nye kraftstasjoner i Jølstra nedenfor Jølstervatnet regner vi med en regulering av minst 1,5 m i Jølstervatnet. En beregning utført av Vassdragsvesenets hydrografiske avdeling som viser den opp-

nådde regulerte vannføring i de forskjellige år legges ved.

Når der etter noen år er gjort erfaring med hensyn til reguleringens innflytelse på de forskjellige forhold, vil der eventuelt bli søkt om utvidelse av reguleringen.

Den regulering der nå søkes om og den som det senere kan bli tale om ligger overalt innenfor den strand hvor der ingen vegetasjon er og den vil, så vidt det hittil har kunnet konstateres, ikke få skadevirkning for utløp av drenasjeveiter o. l. Heller ikke kan reguleringen forårsake utglidninger o. l. Den ligger jo innenfor de vannstandsvariasjoner som der er i dag.

Dammens flomløp blir slik at flomvannstanden i Jølstervatnet kan senkes om det er ønskelig, men vannføringen nedenfor dammen vil alltid skje i henhold til det vedreguleringstillatelsen fastsatte manøvreringsreglement.

Det er den alminnelige mening blandt grunneierne at reguleringen ikke vil gjøre noen skade på jordbruket. For fiskets vedkommende gjør der seg hos enkelte gjeldende engstelse for å tillate senking under den hittil laveste observerte vannstand som er 0,55 på vannmerket.

Som nevnt har L/L Svultingen besluttet å bygge ut Stakallefossen og arbeidet vil bli begynt om kort tid. Om der vil bli dannet noen brukseierforening i vassdraget er ennå ikke avgjort og vi tillater oss å søke om at nødvendig reguleringstillatelse blir gitt til Førde kommunale Elektrisitetsverk.

I henhold til det som ovenfor er anført og de vedlagte bilag tillater vi oss herved å søke om rett til å regulere Jølstervatnet mellom 0,55 og 1,80 på Vassdragsvesenets vannmerke ved Vassenden. Dette svarer til henholdsvis 206,10 og 207,35 m o. h. etter Vassdragsvesenets nivålement av Jølstervassdraget. Videre søker vi om tillatelse til ved ekspropriasjon i henhold til reguleringsloven å erverve nødvendige rettigheter utenom det som er fastlagt i de inngåtte overenskomster med grunneierne.

Vi vil foreslå følgende foreløpige manøvreringsreglement gjeldende så lenge der i Jølstra ikke er satt i drift andre større kraftstasjoner enn den i Brulandsfossen.

«Vannslippingen fra dammen ved utløpet av Jølstervatnet foregår etter behovet i Brulandsfossen, dog således at vannføringen ikke noen gang i døgnet blir mindre enn 5,0 m³ pr. sek.»

De små kraftstasjoner som er bygget for elvens lavvannføring vil da ha fått den vannføring de har krav på uten å delta i reguleringen, og forholdene for fiskekyngelen o. l. skulle derved være bedret.»

Plan og beskrivelse av damanlegget er utarbeidet av Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane. Beskrivelsen — datert 1. september 1951 — lyder slik:

«Dammen bygges i forbindelse med vegbru som nåledam med følgende flomløp regnet fra syd mot nord:

Første løp, Bunnstokk kote 206,00, Fri bredde 10,62 m.

Annet løp, Bunnstokk kote 205,75, Fri bredde 9,95 m

Tredje løp, Bunnstokk kote 205,75, Fri bredde 10,39 m.

Fjerde løp, Bunnstokk kote 206,00, Fri bredde 9,65 m.

Dammen ligger overalt på fast og tett fjell. Bunnstokken som er av malmen furu 7"×7" er faststøpt i bunnterskelen som overalt er ført ned på fast og tett fjell og sikret ved fjellbolter.

Nåledammens brukar er støpt i betong i forbindelse med vegbruas brukar, som vist på vedlagte tegning. De er overalt ført ned på fast og tett fjell og sikret ved fjellbolter.

Nålene støtter seg til en anslagsstokk festet til heisbar jernbru, som vist på vedlagte tegning. Nålebrua blir ved høy flom heist opp så den ligger fritt over høyeste vannstand. I flomløpene i vegbrua og bakenfor denne ligger der større og mindre stein, som blir bortsprengt. Elveløpet bak dammen blir opprensket, så vannføringen i forhold til hva den var ved tidligere flomløp blir meget betydelig øket.

Som det går fram av vedlagte kotekart, ligger elveløpet mellom dammen og vatnet høyere enn bunnsvillene i flomløpene og foreløpig kan vannstanden i Jølstervatnet ikke senkes lavere enn før. Det er meningen ved nordre landfeste å sprengte et reguleringsløp hvor den daglige vannslipping skal reguleres. Dette løp blir ikke bygget for utvidelsen av Førde Elektrisitetsverks kraftstasjon i Brulandsfossen og L/L Svultingens utbygging av Stakallefossen kan tas i bruk. Dette flomløp er ennå ikke nærmere utformet. Det vil bli lagt så dypt at en framtidig noe større senking av Jølstervatnet blir mulig, hvis erfaringene viser at den er gjennomførlig. Dette flomløp vil antagelig bli forsynt med luker.»

Etter de i søknaden påberopte avtaler skal nåledammen bygges slik at vannstanden i Jølstervatn ikke kommer under den nåværende laveste vannstand og at vanlig høyvannstand ikke blir forhøyet.

Inntil aggregat nr. 2 på 1200 kVA blir installert skal Førde kommunale Elektrisitetsverk (F. E. V.) gratis levere Jølster kraftlag (J. K.) 75 kW regnet etter en brukstid av 6000 timer pr. år. Fra det tidspunkt aggregat nr. 2 settes i drift faller gratisleveringen bort, men da skal J. K. ha rett til å ta ut 275 kW med samme brukstid og til en pris av kr. 35 pr. kW pr. år. I den tid F. E. V. må tappe fra reguleringsbassenget har det rett til å sette ned J. K.'s kraftuttak til 150 kW. Reduksjonen av kraftleveringen begynner når F. E. V. må koble ut et av maskinsettene av hensyn til vassføringen. Strømmen skal leveres fra transformator på Sunde i Førde med en spenning på 20000 V. Videre plikter F. E. V. å sørge for at nålene skal være fjernet i tiden 15. april til 1. oktober, og i vinterhalvåret når vassføringen tilsier det.

J. K. påtar seg å få tillatelse til reguleringen fra grunneierne innen Jølster herred under forutsetning av at Jølster kommune garan-

terer for eventuell erstatning for skader og ulemper.

Avtalen av 2. mars 1951 mellom Førde kommunale Elektrisitetsverk og Jølster Kraftlag og ordføreren i Jølster er vedtatt av Førde herredstyre i møte den 6. s. m., og avtalen — datert mars 1951 — mellom Jølster Kraftlag og grunneierne innen Jølster er vedtatt av Jølster herredstyre i møte den 10. s. m.

Ansøkeren opplyser i brev av 24. september 1951 at foruten Brulandsfossen på ca. 19,9 m er det to små likestrømsverk i vassdraget, det ene like nedenfor Vassenden og utnytter et fall på ca. 8 m og det annet omkring 6 m i Kvamfossen ca. 3 km lenger ned i vassdraget. Av nyttbare fall for øvrig er det angivelig bare Stakallefossen igjen med et fall på vel 50 m. Det foregår ikke fløting i vassdraget.

Søknaden er videre supplert med følgende rapport vedrørende skadevirkningene fra herredsagronom Jens Loftheim, avdelingsingeniør Erling Skåre og ingeniør Arne Østenstad:

«Synsforing 2. oktober 1951 i samhøve nåledam Vassenden for vurdering av mogelige skader og ulemper på jordveg og husvære. Avlesning 2. oktober 1951 vassdragsvesenets målestang = 1,28 eller 52 cm under den tenkte maks.regulering = 1,80.

1. Sudsida av Jølstervatnet.

A. Berre i Gjesdal kjem grodd jord av nemnande areal under 1,80-målet. På austsida av utlaupet av Gjesdalselva vert omlag 3 da jord med vassgras og 200—300 m² slåttemark liggjande frå 0—20 cm under h. r. v. Jorda er ikkje dyrkbar og vassgraset har ikkje stor verdi, heller ikkje som beite.

2. Nordsida Vassenda — Skei.

B. På Svidalsøyra vert omlag 1 dekar jord med vassgras liggjande under 1,80-målet. Dette arealet, der det no og ofte står vasspyttar, skjer seg inn i eit areal vassgrasmark på omlag 3 da. Høgt vassmål i vatnet kan verte litt til meins for grøfting. Jordsmonnet er magert.

C. På Åhus vert drenering av omlag 2 da dyrka mark mellom gammal og ny veg aust for elva sett noko tilbake i den tid vassmålet er på høgste reguleringshøg. I huset til handelsmann Sundes Enke ligg kjellaren på omlag kote 1,80. Om tilhøva vert ringare enn dei har vore, er ikkje godt å seie. Dersom vatnet for skuld reguleringa vert ståande på 1,80-målet lenger enn tidlegare, vert ulempene større.

D. Årdal. Mellom elvane vert omlag 200—300 m² beitemark (mest vassgras) ståande under 1,80-målet.

E. Butikk og kjellar til Asbjørn Klakegg, Skei. Golv i hovudkjellaren ligg på 1,56 og golv i indre kjellar på 1,20 eller 60 cm under 1,80, og dette er 20—30 cm lågare enn vanleg vassmål i Jølstervatnet.

Når vatnet står høgt, pressar det seg gjennom murane som rimeleg kan vera. Klakegg hadde tenkt å få vasstett støyp, men det har ikkje lukkast heilt.

3. Skei — Lunde — Søgnesand.

F. So lenge der ikkje er bruar over dei to elvane, vert framkomsten med hest og vogn dårlegare ved høgt enn ved lågt vassmål og at vatnet om vinteren vert på 1,80-målet skaper litt ulemper. Det er planen å take til med bygging av bruene no i haust. Dei går inn under eit vegbygg med namn Lundeplaten — Søgnesand.

Vegane på baa sider av vatnet ligg jamt over langs stranda og på 2,80-målet. Den dyrka jorda ligg mest overalt i livd av vegen og altso på 2,80 eller høgare. Unntak er: Dvergsdal — Sægrov, Svidal, Åhus, Årdal og Kjøsnes, der vegen ligg høgere og jorda går ned til vatnet, men den dyrka jorda ligg ingen stad lågare en 1,80.»

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 24. og 26. september 1951 (nr. 221 og 223).

Formannen i Sunn- og Nordfjord fiskeristyre anfører 28. september 1951:

«Eg kan ikkje sjå at Fiskeristyret kan ha noko å innvende mot regulering av Jølstervatnet. Som kjendt går ikkje laks og sjøaure forbi Brulandsfossen i Førde, og elva nedanfor Brulandsfossen skulde ikkje verta ringare som lakseelv ved regulering til meir jamn vassføring. Tvertom anser eg ei jamn vassføring som ein føremun for gytetilhøva i elva, avdi der då neppe vil bli so lite vatn at gyteplassarne vert liggande tørre om vinteren.

Utfrå dette syn har ikkje eg noko å innvende mot den planlagde regulering.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har ikke noe å bemerke til søknaden, jfr. hans ekspedisjon av 3. oktober 1951.

Vegsjefen i Sogn og Fjordane anfører under 15. desember 1951:

«Fra riksvegen ved Vassenden i Jølster fører bygdeveg med bru over til sydsiden av Jølstervatnet. Denne veg er under ombygging som bygdeveganlegget Vassenden — Sægrov. Blant annet skal også brua over Jølstra ombygges med forsterkning av de gamle brukar og fornyelse av overbygningen.

Det besluttede samarbeide vil være en fordel for begge parter. Forsterkningen av brukarene ble utført i vår og kostet ca. kr. 5 000. Overbygningen er ennå ikke utskiftet, idet dette arbeide er helt uavhengig av dambygningen.

Som det fremgår av vedlagte utskrift av møteboken til fylkesutvalget i Sogn og Fjordane er de nødvendige midler til reguleringsarbeidets utførelse foreløpig stilt til disposisjon av fylkets midler.

Fra vegvesenets side er heller ikke for øvrig noe å bemerke til den påtenkte regulering av Jølstervatnet. Visstnok fører offentlig veg i en lengde av hele 59,3 km langs denne vassstranda, men som det fremgår av dokumentene er det ikke forutsetningen å øke høyeste flomvannstand, så ingen del av denne vegstrekning vil bli utsatt for oversvømmelse.»

Vegdirektøren henviser til vegsjefens uttalelse og anfører 31. desember 1951:

«Etter det opplyste vil ikke høyeste flomvannstand økes. De eksisterende vegstrekninger vil derfor ikke bli utsatt for oversvømmelse. Lavvannstanden vil heller ikke bli forandret. Under disse forutsetninger har Vegdirektøren for riksvegvesens vedkommende ikke noe å bemerke til at den søkte tillatelse gis.

Det samme antas å være tilfelle for bygdevegvesens vedkommende. For disse vegger er som kjent vedkommende kommune arbeidsgiver og de administreres av fylkesvegstyret.

Vegdirektøren forutsetter at det i tillatelsen blir satt de vanlige betingelser bl. a. om at «konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsetting av offentlige vegger og bruer hvor disse utgifter antas å bli særlig økt ved anleggsarbeidet.»

For brua over Jølstra bør formentlig overveies å opprette en skriftlig avtale på forhånd mellom fylket og Førde elektrisitetsverk om fordelingen av utgiftene og det framtidige vedlikehold.»

Inspektøren for ferskvannsfisket har 22. november 1951 avgitt slik uttalelse:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge, som den 4. oktober d. å. har gitt følgende uttalelse:

«Jølstervatnet er f. t. Vestlandets beste fiskevatn og det blir ganske bra utnyttet. For året 1948 beregnet jeg avkastningen til ca. 7 — sju — kilogram pr. hektar, hvilket ligger atskillig over gjennomsnittet for alminnelig gode fiskevatn. Foruten til husbruk fiskes der atskillig til eksport, som imidlertid varierer sterkt. Ifølge oppgaver fra ligningsvesenet i bygda ble der i 1948 eksportert for kr. 64 319 men i 1950 for kr. 20 358.

Der fins bare en art fisk i vatnet, nemlig aure. Dette anses for en heldig omstendighet, som gjør sitt til det gode resultat av fisket.

Men der er to typer av denne auren, en stor og en liten. Den lille er selvsagt tallrikest og det er den som fiskes til eksport. Den fås i en størrelse på omkring en mark 250 gram. Ved denne størrelse blir den kjønnsmoden og vokser senere ikke stort. På dens gyteplasser er det sjelden fisk over 400 gram. Dens gyteplasser ligger for det meste i vatnet, kun i meget liten utstrekning går den opp i tilløpselvene, som enten er meget sure eller fører meget brevatn. Jølstervatnets egen surhetsgrad er meget gunstig, pH = 6,0 og derover, men de fleste tilløpselvene har pH = 5,0 og derunder.

Den store typen kan bli flere kilogram, største kjente er 11,35 kg. Den ses en sjelden gang i vatnet, men er meget vanskelig å fange der, går hverken i garn eller på krokredskaper. Derimot fiskes den i nokså stor utstrekning i Jølstra elv, straks nedenfor utløpet av vatnet. Her har den sine gyteplasser.

Den lille typen er undervektig i forhold til lengden men er ellers av god kvalitet og oppnår bra pris ved eksport. Den lever sannsynligvis mest av smådyr som lever pelagisk ute i vatnet. Den påtreffes nemlig helst midt ute på vatnet og dessuten er det lite av bunndyr da vatnet overalt har bratte strender som går rett ned til stort dyp, slik at det fins svært lite av grunne partier i vatnet.

Den store typen er også av god kvalitet og dessuten overvektig i forhold til lengden. Dens kost må derfor være av en annen art enn småfiskens. Det er ikke sannsynlig at den lever bare i Jølstra der hvor den fiskes. I elvevatnet der er der neppe mat nok til en slik vekst. Den må ha sine beiteplasser oppe i vatnet og der leve av småfisk. Nedenfra vassdraget kan den jo ikke komme. Men tiden for dens vandringer har jeg ennå ikke fått rede på. Vil bli undersøkt senere.

Jeg kommer på grunnlag av ovenstående til følgende konklusjon:

1. For småfiskens vedkommende vil den foreløpige regulering på bare 1,25 meter ikke spille noen som helst rolle.
2. For storfiskens vedkommende kan det jo tenkes at reguleringen i noen grad vil virke på dens vandringer. Men under forutsetning av at der til stadighet går en del vatn i overløpet og under forutsetning av at dette blir anlagt på en hensiktsmessig måte, antar jeg at skaden også for dens vedkommende blir uten betydning.

Noe annerledes vil det stille seg ved en større regulering.»

Som det fremgår av konsulentens utgreiing foreligger det ingen grunn til å anta at den planlagte regulering vil bety noe for småauren i Jølstervatnet, som utgjør storparten av avkastningen.

For storauren er det mulig at forholdet stiller seg annerledes. Det kan tenkes at denne type til en viss grad er arvelig. Det vil derfor være av betydning å ta vare på bestanden av storaure som formodentlig har sine gyteplasser i Jølstra. Dammen bør derfor bygges slik at storfisken kan komme ned til sine gyteplasser og ungfisken tilbake igjen i vatnet. Derfor bør det, om fiskerietaten finner det nødvendig, pålegges konsesjonæren å legge en fisketrapp i eller ved siden av demningen.

For øvrig har jeg ikke noe bemerkelse til reguleringen.»

Hovedstyret skal bemerke:

Jølstervatn er ca. 40 km² stort og har et nedbørfelt på 367 km². Vatnet ligger i sin helhet i Jølster herred. Ved den omsøkte regulering på 1,25 m innvinnes et magasin på 50 mill. m³, som tappet m. h. p. Førde komm. elektrisitetsverks anlegg i Brulandsfoss (ned-

børfelt 545 km²) gir en regulert vassføring på 8,7 m³/sek. Da naturlig lågvassføring kan ansettes til 3,6 m³/sek. blir vassføringsøkningen 5,1 m³/sek., tilsvarende en kraftøkning av 1 360 nat.-HK i den ca. 20 m høye Brulandsfoss. Etter den inngåtte avtale mellom ansøkeren og Jølster Kraftlag skal nålene i dammen være fjernet i tiden 15. april til 1. oktober. En slik forholdsregel vil resultere i magasinmanko i ett år av 48, men har ingen betydning for økingsberegningen.

Ifølge søknaden har L/L Svultingen besluttet å bygge ut den vel 50 m høye Stakallefoss i Jølstra ovenfor Movatn. Det foreligger ennå ikke noen søknad om ervervskonsesjon, men det synes rimelig at kraftøkningen i denne foss også regnes med til de fordeler som vinnes ved reguleringen.

Fra det tidspunkt Stakallefossen er utbygd må magasinet tappes m. h. p. den. Vassføringsøkningen blir også da 5,1 m³/sek., og kraftinnvinningen i Stakallefossen ca. 3 400 nat.-HK. og i Brulandsfossen som ovenfor 1 360 nat.-HK, tilsammen ca. 4 760 nat.-HK, som altså representerer fordelene. Lågvassføringen i Stakallefossen kan ansettes til 2,6 m³/sek. Man tar forbehold om nærmere fastsettelse av vassføringer og kraftmengder senere.

Skader og ulemper.

Etter Vassdragsvesenets observasjoner i perioden 1903—1940 svarer nedre reguleringsgrense, kote 206,10 til den hittil laveste observerte vannstand og øvre reguleringsgrense, kote 207,35, ligger ca. 25 cm under gjennomsnittlig vårflomvannstand og henimot 60 cm under høyeste vårflom (15. juni 1910).

Veiene på begge sider av vatnet ligger gjennomgående langs strandene og ca. 1 m over øvre reguleringsgrense, og på noen få unntagelser nær ligger den nyrkede mark ovenfor veiene, men ingen steder ligger dyrket mark under øvre reguleringsgrense. Skaden på jord innskrenker seg etter det foreliggende til neddemming av ca. 4 dekar grunn bevokset med vassgras og henimot 1 dekar slåtteste- og beitemark. Hertil kommer mulig forsumpning av ca. 2 dekar dyrket mark og ca. 3 dekar grassmark som ligger nær ned til øvre reguleringsgrense. Videre antas et par hus, hvorav 1 butikk, å bli berørt ved at øvre reguleringsgrense ligger over eller i høyde med kjellergulvet. Dessuten må man regne med at ferdsele over et par av tilløpselvene (ved Skei, Lunde og Søgnesand) kan bli vanskeligere inntil planlagte bruer over disse elver er bygd.

Ifølge fiskeriinspektøren er det to typer ørret i vatnet, en liten og en stor. Regulering

gen antas ikke å spille noen rolle for småfiskens vedkommende, men det er mulig den vil virke på storfiskens vandringer mellom vatnet og Jølstra, hvor den fiskes. Man forutsetter at en slik skadevirkning om nødvendig avbøtes ved anlegg av en fisketrapp, jfr. bemerkningene nedenfor vedr. opphjelp av fisket.

Fløtning foregår etter det opplyste ikke i vassdraget.

Reguleringsarbeidene er fullført og kom på ca. kr. 51 800, og reguleringen er tatt i bruk.

Hovedstyret antar at skadene og ulempene ved reguleringen er av mindre betydning sammenlignet med fordelene, hvorunder også tatt i betraktning omkostningene ved gjennomførelsen, jfr. reguleringslovens § 8 pkt. 1, og man anbefaler den søkte tillatelse gitt.

Vedrørende betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid, jfr. post 1 i vedliggende utkast til betingelser. Tillatelsen foreslås i henhold til nevnte lovs § 10 pkt. 1 gitt for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum, og med innløsningsrett for staten i det 35. år, jfr. post 2 i utkastet. Da Førde komm. Elektrisitetsverks fall bare utgjør en mindre del av vassdragets nyttbare fall er det så vidt skjønnes ikke adgang til å gi konsesjon på ubegrenset tid, jfr. samme paragrafs pkt. 2.

Avgifter, post 3 i utkastet.

Jølster kommune, hvori Jølstervatn i sin helhet ligger, er gjennom Jølster Kraftlag interessert i reguleringen, og den er ikke fremkommet med noe spesielt krav om avgifter. Da skadevirkningene er forholdsvis små og må antas å være oversiktlige er Hovedstyret stanset ved å foreslå kr. 1 pr. nat.-HK til kommuner og kr. 0,50 pr. nat.-HK til staten. Avgiften til kommuner er den samme som nå — og for resten av konsesjonstiden — gjelder for Gloppens kommunes tillatelse av 9. september 1932 til å regulere Breimsvatn 1,8 m, jfr. kgl. resolusjon av 20. januar 1950 (planendring). Avgiften til staten er ved denne konsesjon fastsatt til kr. 0,10 pr. nat.-HK i de første 20 år, kr. 0,30 i de neste 30 år og deretter kr. 0,55 pr. nat.-HK.

For Førde komm. Elektrisitetsverks anlegg i Brulandsfossen vil avgiftene med de foreslåtte satser tilsammen utgjøre ca. kr. 2 000 pr. år.

Godtgjørelse til staten, post 4 i utkastet.

Jølstervatn er som nevnt ca. 40 km² og antas ikke i sin helhet undergitt eiendomsrett. Etter reguleringslovens § 13 blir det da å be-

tinge godtgjørelse en gang for alle til staten. Ved Breimsvatn er godtgjørelsen satt til kr. 2 pr. nat.-HK innvunnet ved reguleringen. Hovedstyret foreslår samme sats her.

Fiske, post 13 i utkastet.

Man har tatt opp fiskeriinspektørens forslag om plikt for konsesjonæren til å bygge fisketrapp i eller ved siden av dammen om fiskerietaten finner det nødvendig.

Kraftavgivelse

er i post 19 som vanlig betinget med inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

De øvrige foreslåtte vilkår skulle ikke trenge nærmere begrunnelse.

Da reguleringsanlegget allerede er fullført og tatt i bruk er vilkår om byggefrister og legehjelp m. v. sløyfet, og som vanlig ved kommunale reguleringer er der ikke krevd sikkerhetsstillelse i medhold av lovens § 12 pkt. 16.

Manøvreringsreglement.

Det skulle ikke være noe å innvende mot at vannslippingen — under iakttagelse av de vanlige bestemmelser om flom- og lågvassføring — foregår etter Førde komm. Elektrisitetsverks behov så lenge det ikke ovenfor i vassdraget er bygd ut større fall enn Bruandsfossen.

Avtalen mellom søkeren og Jølster Kraftlag om at nålene i dammen skal være fjernet i tiden 15. april til 1. oktober bør tas inn i reglementet, som dessuten må suppleres med de alminnelige bestemmelser. Utkast vedlegges.

Behandlet i møte den 29. april 1952.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonen datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse reguleringsanlegget. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de beviselig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfellet avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2,00 pr. nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert

som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Den har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svarer 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4, og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 22, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom de forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver

gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgode øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å

erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Om vedkommende departement måtte finne det nødvendig plikter konsesjonæren å bygge fisketrapp forbi reguleringsdammen. Plan og utførelse skal godkjennes av vedkommende departement. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

14.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for spregning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de derav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets beskyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

16.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri inbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne

fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

20.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

21.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så framt såden ødeleggelse som følge av arbeidernes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

23.

Alle heftelser som måtte påhvile reguleringsanlegget faller bort når anlegget i henhold til post 1 eller post 2 foran går over til staten.

24.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement for regulering av Jølstervatn:

1.

Øvre reguleringsgrense	kote 207,35
Nedre reguleringsgrense	» 206,10
Reguleringshøyde	<u>1,25 m</u>

Høydene referer seg til Vassdragsvesenets nivellement Lnr. 239 og tilsvarer henholdsvis 1,80 og 0,55 m på Vassdragsvesenets vannmerke ved Vassenden (Opkt. kote 205,558).

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker, som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

Vannstanden må ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at alle nåleløp er helt åpne.

Nålene skal være fjernet i tiden 15. april til 1. oktober hvert år.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. Forørig kan vannslippingen foregå etter Førde kommunale Elektrisitetsverks behov sålenge det ikke ovenfor i vassdraget er bygget ut et større fall enn det i Brulandsfossen. Så snart sådan utbygging er gjennomført skal tappingen fortrinnsvis skje etter dette falls behov.

3.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger overfor tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Departementet skal bemerke:

Førde komm. Elektrisitetsverk har bygget ut Brulandsfossen i Jølstra. Kraftstasjonen er bygget for 2 aggregater à 1 200 kVA.

Uregulert vannføring i Jølstra er enkelte år så liten at kraftsituasjonen i tettbebyggelsen i Førde og omliggende distrikter er ganske uholdbar.

Ved den omsøkte regulering av Jølstervatn vil kraftstasjonens kapasitet kunne utnyttet full ut. Kraftøkningen er av hovedstyret foreløpig anslått til ca. 1 360 nat.-HK i den utbygde Brulandsfoss (ca. 20 m høy).

Likeledes vil reguleringen senere medføre en kraftinnvinning på ca. 3 400 nat.HK i den ca. 50 m høye Stakallefossen i Jølstra.

Som det framgår av søknaden planlegges denne utbygd av L/L Svultingen.

Med hensyn til skader og ulemper ved reguleringen kan nevnes at det regnes med neddemning av ca. 4 dekar grunn bevokset med vanngress og ca. 1 dekar slåtte- og beitemark.

Dessuten vil ca. 3 dekar grunn bevokset med vanngress, samt ca. 2 dekar dyrket mark antagelig bli forsumpet.

To hus vil få ulemper ved reguleringen, da øvre reguleringsgrense ligger i nivå med eller høyere enn kjellergulvet. Ferdselen over et par tilløpselver kan bli vanskeligere inntil planlagte bruer over disse elver er bygd.

Fløtning forekommer ikke i vassdraget.

Fiskens gang vil muligens kunne bli noe berørt ved reguleringen, men etter Fiskerinspektørens uttalelse vil dette kunne avbøtes ved anlegg av fisketrapp.

Departementet antar med hovedstyret at betingelsene etter reguleringslovens § 8 er til stede og vil rå til at den omsøkte tillatelse blir gitt.

Konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement anbefales fastsatt i samsvar med hovedstyrets forslag.

Betingelsenes post 8 om forsikring foreslår departementet gitt det nå vanlige tillegg:

«Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.»

Angående betingelsene post 1 om konsesjonens varighet er departementet enig med hovedstyret i at det ikke er adgang til å gi konsesjon på ubegrenset tid, jfr. reguleringslovens § 10, pkt. 2.

For øvrig vises til hovedstyrets uttalelse hvortil departementet slutter seg.

Industridepartementet

tilrår:

Førde kommunale Elektrisitetsverk tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 å foreta en regulering av Jølstervatn i Jølster herred i det vesentlige i samsvar med søknad av 1. september 1951 og på de betingelser med manøvreringsreglement som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 30. mai 1952.

21. Vierslafeltet i Veig.

(Reguleringsbestemmelse for overføring til Numedalslågen.)

Kgl. resol. av 28. juni 1952.

Stortinget har 19. juni d. å. samtykket i at det blir fastsatt reguleringsbestemmelser for overføring til Numedalslågen av Vierslafeltet i Veigvassdraget i samsvar med et framlagt utkast. Vedtaket samsvarer med Tillegg 2 til budsjett-innst. S. nr. 258 og St. prp. nr. 1 Tillegg nr. 22 (1952), punkt I.

Utkastet til reguleringsbestemmelser lyder slik:

I.

1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder for tiden inntil Veig utbygges i en slik utstrekning at det overførte vann vil gi minst like stor kraftytelse i Veig som i Numedalslågen, dog ikke ut over 3. oktober 1994.

2.

For den øking av vannkraften som ved overføringen og reguleringen tilflyter eier av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til Staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets vassføring som overføringen og reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i Numedalslågen. Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

3.

De fornødne nærmere bestemmelser med hensyn til beregningen av avgiftene etter punkt 2 og erleggelsen herav og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 8, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Ved damanleggene skal det kunne treffes de fornødne militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at vassdragets vassfallseiere har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse, likesom vassfallseierne uten godtgjørelse må finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

5.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

6.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere tilpiktes på forlangende av vedkommende departement å utføre de hydrologiske iakttagelser ved sine vassfall som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og å stille det herved innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker.

7.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere skal finne seg i enhver ytterligere regulering i vassdraget som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

8.

Av den for hvert vassfall eller bruk innvunne økte kraft (beregnet som angitt i punkt 2) skal etter hvert som utbygging skjer, på forlangende avgis inntil 10 pst. til de kommuner, hvor kraftanleggene er beliggende, eller andre interesserte kommuner etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Anlegget har rett til å fordre et varsel av minst 2 år for hver gang kraften uttas. Kraften skal leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene, med et tillegg av 20 pst. Størrelsen av produksjonsomkostningene, hvori medregnes 6 pst. forrentning av anleggskapitalen, fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og vassfallseieren eller i mangel herav ved lovlig skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av eieren forlanges revidert hvert 5. år. Kraften avgis i den form, hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas i kraftstasjonen eller fra fjernledningen.

Det forbeholdes likeledes staten rett til på samme vilkår å utta inntil 5 pst. av den økte kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9.

Det skal treffes sådanne anordninger ved anleggene og i tilfelle i vassdragene nedenfor disse samt avgis vann i sådan utstrekning, at den alminnelige ferdsel og fløtning besværes så lite som mulig ved overføringen og reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger det i henhold hertil blir å treffe, avgjøres i tvisttilfelle ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtningen som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte de fløtningsberettigede overensstemmende med reguleringslovens § 16.

10.

Det skal opprettes et fond på kr. 5 000 til fremme av den kunstige utklekking av lakseyngel for Veig.

Landbruksdepartementet kan treffe bestemmelser om utsetting av settefisk av aure i Veig.

11.

Reguleringsanlegget er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

12.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere underkastes de bestemmelser som til kontroll med foranstående bestemmelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av vedkommende vassfallseiere etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

13.

Nærværende bestemmelser blir å tinglyse innen de tinglag hvor anleggene er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser som i henhold til nærværende bestemmelser måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget blir derhos å foreta tinglysning til anførsel på vedkommende eiendommers folier i panteregisteret.

II.

De vassfalls- og brukseiere som benytter det ved overføringen og reguleringen innvunne driftsvann, jfr. I, §§ 2 og 3, erlegger til statskassen en årlig godtgjørelse som for hvert år fastsettes av vedkommende departement og etter følgende regler:

Som grunnlag benyttes den samlede anleggskapital omfattende undersøkelser og planlegging, utførelse av anleggene — herunder også grunn- og skadeserstatninger inkl. skjønnsutgifter, forføyninger til avverging av skader og ulemper og foranstaltninger for fløtningen, alt med tillegg av rentetap i byggetiden. Skulle det etter at anlegget er satt i drift påløpe engangsutgifter t. eks. til foranstaltninger for fløtningen eller til dekning av skader og ulemper, blir de å legges til kapitalen.

Av den til enhver tid bokførte kapital inkl. byggerenter beregnes renter etter den sats som Finansdepartementet bestemmer for hvert år. Som utgifter kommer dessuten avsetning til fornyelse eller amortering etter de til enhver tid gjeldende regler, videre utgifter til administrasjon, drift og vedlikehold, årlige ulemper og skadeserstatninger, forsikring eller avsetning til sikringsfond, skatter m. v.

Det samlede beløp for året deles mellom de vassfallseiere som helt eller delvis har tatt det økte driftsvann i bruk. Delingen skjer i mangel av overenskomst ved skjønn overensstemmende med reguleringslovens § 9, punkt 4.

En vassfallseiers bestemmelse om å ta det innvunne driftsvann i bruk er bindende for den gjenstående del av reguleringstiden.

Godtgjørelsen erlegges ukrevd etterskuddsvis hvert års 1. mai, dog først 30 dager etter mottatt oppgave. Etter forfall beregnes 6 pst. rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpantning.

Den vassfallseier eller bruker som ikke erlegger skyldig reguleringsgodtgjørelse i rette tid er uberettiget til å benytte den regulerte vassføring.

Departementet kan kreve sikkerhet for godtgjørelsens erleggelse.

III.

Departementet kan under særlige omstendigheter, uten hinder av bestemmelsene i avsnitt II, gi en vassfalls- eller brukseier tillatelse til for et nærmere bestemt tidsrom å benytte driftsvann som er innvunnet ved overføringen og reguleringen mot en godtgjørelse som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn.

Departementet bestemmer i så fall i hvilken utstrekning reguleringsbestemmelsene for øvrig skal få anvendelse for vedkommende vassfalls- eller brukseier.

Departementet vil tilrå at det blir fastsatt reguleringsbestemmelser i samsvar med utkastet foran.

Industridepartementet

tilråder:

Det fastsettes reguleringsbestemmelser for overføring til Numedalslågen av Vierslafeltet i Veigvassdraget i samsvar med Industridepartementets tilråding av 28. juni 1952.

22. A/S Rjukanfos.

(Tillatelse til erverv av vassfall i Måna, Rjukan III.)

Kgl. resol. av 28. juni 1952.

Stortinget har 19. juni d. å. samtykket i at det blir tillatt A/S Rjukanfos å erverve vannrettigheter i Måna nedenfor Såheim kraftstasjon for utbygging av et kraftverk, Rjukan III, i samsvar med Industridepartementets tilråding 4. april 1952. Vedtaket samsvarer med Innst. S. nr. 184 og St. prp. nr. 65 for 1952.

Med foran nevnte tilråding la departementet fram dette utkast til konsesjonsbetingelser:

1.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde, blir alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement såframt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett sak søker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

3.

Utbygging av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og fullendes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommuner etter post 13 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsbergeningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Selskapet skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll- og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse hvis særlige hensyn foreligger.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almen-

nyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i første punktum får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

12.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frambringes ved energien.

13.

Såfremt kraften blir anvendt til frambringelse av kunstige gjødningsstoffer skal der årlig stilles til disposisjon for det norske jordbruk inntil 10 pst. av produksjonen etter en pris som i tilfelle selskapet eksporterer sådanne stoffer skal ligge 10 pst. under selskapets eksportpriser på den tid bestillingen finner sted. Hvis ingen eller ingen nevneverdig eksport finner sted skal prisen ligge 10 pst. under en beregnet eksportpris som fastsettes av Landbruksdepartementet på grunnlag av den da gjeldende verdensmarkedspris. Selskapet er dog ikke pliktig til å avgi gjødningsstoffer til under produksjonsprisen.

Selskapet plikter ved årets utløp å gi Landbruksdepartementet oppgave over produksjonen av gjødningsstoffer i siste kalenderår samt i tilfelle over nettoeksportprisen beregnet etter gjennomsnittet for siste kalenderår.

Bestilling skjer gjennom Landbruksdepartementet og må minst være på 500 tonn.

Det kvantum som i henhold til foranstående kan forlanges uttatt leveres av selskapet f.o.b. med minst 14 dagers varsel i partier som av Landbruksdepartementet blir bestemt.

Landbruksdepartementet drar omsorg for at salget av det her omhandlede kvantum skjer til forbrukerne således at de til den reduserte pris kjøpte stoffer hverken kommer i handelen som alminnelig salgsvare eller benyttes som råprodukt til videre fabrikkasjon.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner etter departementets bestemmelse inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet. Fordeelingen bestemmes av vedkommende departement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonene eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene hva enten ledningen tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonskostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte blir uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietakerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anleggene for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

15.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. nat.-HK beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestem-

mer av kr. 1,50 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallets utbygging således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Når 60 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

18.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 17 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10. år deretter ha samme adgang og således videre hvert 10. år. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forvegen. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbyggnings-

arbeider og hus betales med hva de beviselig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse, som svarer til den gjennomsnittlige betalte pris på elektrisk kraft her i riket for liknende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

19.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 15 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 14 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

20.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

21.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget — i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjemmede i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

23.

For så vidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og liknende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulker, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysing (jfr. post 25) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

24.

Overtredelse av foranstående poster 1, 12 og 22, medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

25.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservvelser som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærverende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans vernting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Departementet kan når som helst forlange at konsesjonæren sender inn kart i 2 eksemplarer over samtlige ervervede eiendommer og rettigheter, opptatt av en landmåler som departementet godkjenner og etter departementets nærmere bestemmelse. Konsesjonæren plikter å melde fra til departementet om erverv av eiendommer og rettigheter som nevnt i postene 17 og 18.

Departementet skal tilføye:

I St. prp. nr. 65 og Innst. S. nr. 184 er oppgitt de eiendommer som konsesjonen er forutsatt å gjelde med forbehold om at det ved godkjenningen av utbyggingsplanene, jfr. betingelsenes post 16, blir å se nærmere på plasseringen av kraftstasjonen for Rjukan III i forhold til Mår kraftverk og til dam og inntak for et framtidig Rjukan IV.

Til betingelsenes post 14 om kraftavståelse er nevnt at A/S Rjukanfos har sagt seg villig til å levere konsesjonskraften til «selvkostende eller til vanlig pris i distriktet dog ikke under selvkostende».

Det er videre forutsatt — og presisert i innstillingen — at det finnes en fullt tilfredsstillende ordning av kloakkavløpet i Rjukan byggekommune. Det er også forutsatt at selskapet er villig til å yte erstatning etter skjønn for all skade som voldes for vannforsyningen fra Måna (selv om skaden voldes for andre eiendommer enn de som er håndgitt selskapet) og at selskapet er villig til i tilfelle å begjære skjønn.

Departementet vil tilrå at konsesjon blir gitt på de betingelser og forutsetninger som er stillet opp foran.

Industridepartementet

tilråder:

A/S Rjukanfos gis tillatelse etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 til å erverve vannrettigheter i Måna nedenfor Såheim kraftstasjon for utbygging av et kraftverk Rjukan III på de betingelser og forutsetninger som er stillet opp i Industridepartementets tilråding av 28. juni 1952.

23. Faxälvens Vattenregleringsföretak.

(Tillatelse til regulering av Limingen i Nord-Trøndelag.)

Kgl. resol. av 4. juli 1952.

«Stortinget har i møte 24. juni d. å. gjort slikt vedtak:

«1. Stortinget samtykker i at det blir tillatt Faxälvens Vattenregleringsföretak på vegne av Kungl. Vattenfallstyrelsen, Hjalta Aktiebolag, Krångede Aktiebolag, Edsele Kraftaktiebolag og Graningeverkens Aktiebolag, å regulere Limingen i Røyrvik og Nordli herreder i Nord-Trøndelag, i samsvar med Industridepartemen-

tets tilråding 21. april 1950 og nærværende innstilling.

2. Stortinget samtykker videre i at godtgjørelsen, kr. 140 000 til staten, etter post 4 i betingelsene for tillatelsen, med en halvpart til hver, blir overdratt til Røyrvik og Nordli kommuner.»

Vedtaket samsvarer med innst. S. nr. 221 for 1952, jfr. St. prp. nr. 106 for 1950 og Dok. nr. 4 for 1951.

Overensstemmende hermed blir konsesjonsbetingelsene med manøvreringsreglement sålydende:

1. Konsesjonstid m. v.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 60 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har den norske stat rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Hvis staten ikke vil overta reguleringsanlegget ved utløpet av konsesjonstiden, og det heller ikke oppnåes enighet om ny konsesjon, plikter eieren etter forlangende av vedkommende regjeringsdepartement å fjerne anlegget.

Ellers må anlegget ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

Ved nedleggelse av anlegget er eieren forpliktet til å treffe sådanne forføyninger, som det offentlige forlanger, for å avverge fare eller skade for omgivelsene og for eiendommer, ovenfor og nedenfor anlegget.

For skade eller ulempe som forvoldes ved nedleggelsen, plikter reguleringsanleggets eier å betale erstatning etter skjønn.

Går reguleringsanlegget over til staten i henhold til konsesjonen er eierne av de vannfall og bruk som vil benytte det driftsvann som innvinnes ved reguleringen, forpliktet til å underkaste seg de betingelser som de norske konsesjonsmyndigheter fastsetter.

2. Innløsningsrett.

I det 40. år etter at konsesjonen er gitt skal den norske stat kunne innløse reguleringsanlegget m. v. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være

meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervlsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år, for annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3. Årlige avgifter.

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen skal konsesjonæren erlegge følgende årlige avgifter:

Til den norske stat, n. kr. 110 000.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner i Norge som Norges Konge bestemmer n. kr. 250 000.

Avgiftene erlegges fra og med 5-årsdagen for konsesjonens datum, forutsatt at reguleringen da er tatt i bruk, i motsatt fall når reguleringen tas i bruk, dog senest 7½ år etter konsesjonens datum. De betales etter-skuddsvis hvert års 31. desember. Etter forfall betales 6 pst. årlig rente.

4. Godtgjørelse.

For den i punkt 3 omhandlede øking av vannkraften skal konsesjonæren erlegge en godtgjørelse en gang for alle til den norske stat av n. kr. 140 000. Godtgjørelsen blir å erlegge til samme tid som 1ste gangs avgifter til stat og kommuner.

5. Byggefrister.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra det tidspunkt det er utferdiget bevitelse som omhandlet i konsesjonen av 11. mai 1929 art. 22, og fullførelse innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av den norske Konge.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av den norske Konge måtte oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til den norske statskasse av kr. 100.

6. Norske arbeidere.

Til anlegg og drift skal så vidt mulig anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende norske myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til den norske statskasse en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

7. Norske varer.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige norske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen Norge fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av vedkommende norske regjeringsdepartement.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevd. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien.

Mulkten tilfaller den norske statskasse.

8. Forsikring.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

Vedkommende departement kan dispensere fra denne regel når særlige hensyn gjør det påkrevd.

9. Arbeidernes vederlag m. v.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid

eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmateriale). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgjøymed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende norske regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10. *Kulturelle formål.*

Konsesjonæren skal når arbeidet påbegynnes, stille til rådighet for det norske Kirkedepartement n. kr. 10 000 til almindelig virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter nevnte departements nærmere bestemmelse. Hvis departementet forlanger det er konsesjonæren dessuten forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anlegget knyttede befolkning.

11. *Legehjelp, sykehus. Politi.*

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende norske regjeringsdepartement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte det offentlige utgiftene ved forsterket politioppsyn.

12. *Husrom.*

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13. *Veger og bruer.*

Konsesjonæren er forpliktet til å yte et tilskudd på n. kr. 1 250 000 til anlegg av veg langs Limingen. Beløpet innbetales til det norske Samferdselsdepartement og etter detes nærmere bestemmelse.

Konsesjonæren er videre forpliktet til å andrønde damkronen slik at den kan trafikeres med hest og bil og dessuten forpliktet til i den utstrekning som nevnte departement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandssettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten.

14. *Forsorgsutgifter.*

Konsesjonæren er forpliktet til, for reguleringsanlegget å oppsamle et fond til sikring for vedkommende norske forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til å avsette et fond til sikring av vedkommende norske kommune (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved reguleringsanleggets utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil, overgår til et for det hele land, eller visse deler av landet, felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som vedkommende norske regjeringsdepartement gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

15. *Opphjelv av fiske.*

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i den norske del av vassdraget et antall yngel eller settefisk som bestemmes av det norske regjeringsdepartementet hvorunder ferskvannsfisken til enhver tid sorterer.

Videre plikter konsesjonæren å utføre arbeider for å lette gytefiskens oppgang i enkelte av tilløpselvene etter nevnte departements nærmere bestemmelse.

For så vidt mulig å hindre fisk i å gå ut av vatnet plikter konsesjonæren dessuten etter nevnte departements nærmere bestemmelse å anbringe gitter foran alle tappeløp fra Limingen i den årstid der ikke er fare for isdannelse på gitrene.

Plikten til å sette ut yngel eller settefisk kan av vedkommende norske regjeringsdepar-

tement, hvis dette finner det ønskelig, med 6 måneders varsel kreves avløst av et fond på n. kr. 120 000. Avløsning må i tilfelle begjæres innen 20 år regnet fra konsesjonens datum.

16. Sikringsarbeider.

Konsesjonæren plikter etter bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement å utføre sikringsarbeider ved Røyrvikelva og der det ellers skulle vise seg påkrevd.

17. Planer. Tilsyn.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende norske regjeringsdepartement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget og sikringsarbeidene således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet.

Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

18. Vannslippingen.

Inntil det norske fall i Linnvasselva er utbygd kan vannslippingen foregå etter Faxälvens Vattenregleringsforetags behov. Fallet kan utbygges også etter den norske plan av 1919. Så snart det iverksettes utbygging av nevnte fall kan vedkommende norske regjeringsdepartement forlange at tappingen skal skje med dette falls tarv for øye. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir å bestemme senere. Denne bestemmelse skal ikke være til hinder for at tappingen etter overenskomst med konsesjonæren fortsatt foregår etter svensk behov og sesongtapping utjevnes ved kraftutveksling.

Konsesjonæren har ikke krav på erstatning eller lempninger i de oppstilte betingelser i tilfelle en endret tapping av hensyn til et norsk kraftverk i Linnvasselva, skulle medføre en reduksjon av Limingmagasinets effekt for de svenske kraftverker.

Vannslippingen skal foregå etter et reglement som den norske Konge utferdiger på forhånd, og etter følgende hovedregler:

Når tappingen fra magasinet opphører om våren, skal minskingen av vassføringen fra Limingen iverksettes slik at nedgangen fra 10 m³/sek. til 0 skjer suksessivt med en minsking av 1 m³/sek. for hvert døgn. For øvrig skal endring av tappingen foregå med

så myk overgang som mulig. Således har konsesjonæren når vannstanden nærmer seg forekrevet demmegrense, å øke tappingen i god tid og suksessivt så en heftig tappingsøkning unngås. Likeså har konsesjonæren, når magasinet er fylt og flom kan ventes, å øke tappingen så fort skje kan, så heftige tappingsendringer og høye flomvassføringer så vidt mulig unngås.

For å kunne etterkomme disse forskrifter plikter konsesjonæren å anordne nedbørobservasjoner og under snøsmeltingen å innhente oppgaver over dennes forløp, alt på den måte og i det omfang som av vedkommende norske myndighet anses påkrevd for å bedømme tiløpet og særskilt vårflommens størrelse.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan den norske Konge uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til den norske stat av inntil kr. 1 000 for hver gang etter vedkommende norske regjeringsdepartements nærmere bestemmelse.

19. Hydrologiske iakttagelser. Kart.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste oppdemningsgrense og laveste tappingsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20. Norsk ytterligere regulering.

Konsesjonæren skal finne seg i enhver ytterligere regulering av Limingen i forbindelse med overføring av vann fra Namsvatna.

Konsesjonæren plikter av hensyn hertil å legge senkingstunnelen så lavt at den kan anvendes også ved en senking til kote 406,50 og å bygge dammen slik at øvre reguleringsgrense kan heves til kote 419,0.

Hvis og når norsk regulering av Limingen blir aktuell skal Norge betale alle de nye omkostninger som skyldes utvidelsen av regule-

ringen, men derimot ikke delta i de omkostninger som den svenske regulering betinger.

21. Sikkerhetsstillelse.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av n. kr. 100 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement.

22. Driftsvann for norsk fall.

Eieren av det norske fall i Linnvasselva skal ha rett til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Ved beregningen av godtgjørelsen skal reguleringsavgifter og godtgjørelse en gang for alle til den norske stat ikke regnes med i reguleringsomkostningene. I mangel av overenskomst fastsettes godtgjørelsen av en voldgiftsnemnd, bestående av 3 medlemmer hvorav Justitiarius i Høyesterett oppnevner formannen og hver av partene et medlem.

23. Ferdsel, fløtning, m. v. Skjønn.

Konsesjonæren plikter å treffe slike anordninger ved anlegget og i tilfelle i vassdraget nedenfor dette, samt å avgi vann i slik utstrekning, at den alminnelige ferdsel og fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn i samsvar med reguleringslovens § 19 pkt. 1.

Skade eller ulempe for ferdselen eller fløtningen som ikke på denne måte avhjelpest, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter reguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

24. Militære tiltak.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

25. Naturfredning.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så fremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

26. Kontroll.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende norske regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser. Departementet kan til utøvelsen av denne kontroll ansette en kontrollør, som overensstemmende med en av departementet utferdiget instruks skal ha adgang til de kontrollmidler som anses nødvendige.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27. Heftelser.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til den norske stat eller innløses av denne.

28. Tinglysing.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragets norske del for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

29. Fullmektig.

Konsesjonæren skal oppnevne en av vedkommende norske regjeringsdepartement godkjent fullmektig som skal være bosatt i Norge og som på hans vegne svarer for domstolene og andre myndigheter og mottar meddelelser

i tvistemål og andre anliggender som vedrører foretagendet. Fullmektigens navn og adresse skal anmeldes til vedkommende departement. Iakttas ikke innen fastsatt frist hva således er foreskrevet, kan departementet oppnevne fullmektig.

Departementet skal bekjentgjøre fullmektigens navn og adresse i Norsk Lysingsblad.

1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre	kote 417,70
Nedre	» 411,70
Reguleringshøyde	6,0 m

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som skal godkjennes av vedkommende norske myndighet.

2.

Der avgis vann til den alminnelige fløting i Linnvasselva (Brännälven) overensstemmende med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19.

3.

Inntil det norske fall i Linnvasselva er bygget ut kan vannslippingen foregå etter Faxälvens Vattenregleringsforetogs behov. Så snart det iverksettes utbygging av nevnte fall kan vedkommende norske regjeringsdepartement bestemme at tappingen skal skje med dettes tarv for øye. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir å bestemme senere.

4.

Ved vårflommens begynnelse skal den ufylte del av magasinet være så stor at den på grunnlag av snømålinger beregnede vårflom — under forutsetning av normale værforhold under snøsmeltingen — kan løpe av uten at den naturlige normale flomvannstand — kote 418,23 — overskrides og såvidt mulig uten at den naturlige flomvassføring i Linnvasselva (Brännälven) forøkes.

Når vannstanden under vårflommen er steget til kote 417,20 skal den videre tapping under flommen foregå slik at øvre reguleringsgrense ikke unødig overskrides og den største tappingen blir så lav som mulig. Når vannstanden nærmer seg øvre reguleringsgrense skal tappingen økes i god tid og suksessivt så en voldsom tappingsøking unngås. Likeså skal tappingen når magasinet er fullt økes så snart flom kan ventes, for at voldsomme tappingsendringer og høye flomvassføringer i Linnvasselva (Brännälven) så vidt mulig unngås.

5.

Fra det tidspunkt isen er kjørbær og til vårflommens begynnelse skal tappingen i den utstrekning det er mulig uten å bevirke skadeflom nedenfor sjøen foregå slik at vannstanden i denne ikke stiger. Vannstanden må ikke stige høyere enn den ville ha steget uten regulering.

Når tappingen fra magasinet opphører om våren, skal minskingen av vassføringen iverksettes slik at nedgangen fra 10 m³/sek. til 0 skjer suksessivt med en minsking av høyst 1 m³/sek. for hvert døgn. For øvrig skal endringen av tappingen foregå med så myk overgang som mulig.

6.

Det skal påsees at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flom- og tapeløp ikke sperres av is o. a.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

7.

Faxälvens Vattenregleringsforetag skal anordne nedbørsobservasjoner, sørge for oppgaver over snøsmeltingens forløp og observere og notere temperatur m. v., alt i den utstrekning vedkommende norske myndighet finner påkrevd. Det skal føres protokoll over samtlige observasjoner og over manøvreringen og avleste vannstander. Avskrift av protokollen sendes hver måned til Hovedstyret for Vassdrags og Elektrisitetsvesenet.

8.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan den norske Konge uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Departementet skal bemerke:

I forhold til de konsesjonsbetingelser som ble foreslått i St. prp. nr. 106 for 1950 er den årlige avgift til staten etter post 3 hevet fra kr. 70 000 til kr. 110 000. I post 1 om konsesjonstid m. v. er tilføyet 5. ledd og de siste tre ledd. I post 8 om forsikring er tilføyet siste ledd. Som det nærmere fremgår av innst. S. nr. 221 for 1952 har departementet gitt anvisning på disse endringer. I post 18 om vannslippingen har Stortingskomitéen tilføyet

2. setning, som forutsettes å komme til anvendelse hvis det senere blir gitt tillatelse til utbygging etter planen av 1919. For øvrig samsvarer konsesjonsbetingelsene foran og manøvreringsreglementet med St. prp. nr. 106 for 1952. Og punkt 2 i Stortingsvedtaket foran samsvarer med forutsetning i proposisjonen.

I proposisjonen og innstillingen er gjengitt en omforenet ordning i 7 punkter av konsesjonssøkerens medvirkning til Nordli og Røyrvik kommuners kraftforsyning.

Departementet har på foranledning av Stortingskomitéen søkt å sikre en gunstigere fremtidig utbygging av de norske fallrettigheter i Linnvasselva og har forhandlet herom med det svenske kommunikasjonsdepartement, konsesjonssøkerne og svenske falleiere i Brännälva. Departementet gjorde rede for forhandlingene i brev 24. mai d. å. til Stortingskomitéen. Av brevet gjengis:

«I tilslutning til disse innvendinger ble fra svensk side anført at man er oppmerksom på at det kan være i norsk interesse, dels at kraften i Linnvasselva kan stå til disposisjon når den trengs, og dels at utbyggingen skjer så rasjonelt som mulig. Fra svensk side er man beredt til å støtte en slik ordning for kraftutbyggingen. Man kan herved tenke seg så vel separat utbygging som felles utbygging av fallstrekningen Limingen—Kvarnbergvatnet i ett norsk-svensk foretagende. Det ble videre fra svensk side søkt påvist at utbygging av fallet mellom Limingen og Kvarnbergvatnet kunne skje best og billigst langs Linnvasselva—Brännälven, og ikke ved overføring via Tunsjön.

På grunnlag av disse betraktninger var man fra svensk side rede til å medvirke til at en avtale ble opprettet mellom de norske og svenske falleiere i Linnvasselva—Brännälven med det formål å oppnå en rasjonell utbygging av fallstrekningen. Følgende prinsipper ble antydningvis lagt til grunn for en slik avtale:

1. De norske og svenske fallrettigheter arronderes med sikte på å samle de norske øverst og de svenske nederst i fallstrekningen.
2. Hvis en av kontrahentene forlanger det, utnyttes vannkraften i ett kraftverk.
3. Hvis intet annet blir avtalt mellom kontrahentene legges kraftverket ved felles utbygging i grensen med halvparten på hver side.
4. Hvis den ene kontrahent ikke ønsker å utnytte sin andel på det tidspunkt da et felles kraftverk utbygges, skal den andre kon-

trahent forskuttere den førstes anleggsomkostninger samt svare for alle driftsomkostninger mot rett til å nyttiggjøre seg hele kraftproduksjonen inntil den annen kontrahent selv ønsker sin andel.

De tilstedeværende representanter for konsesjonssøkeren stilte etter nærmere drøftelser i utsikt følgende ordning:

Reguleringsinteressentene går med på at dam, inntak og senkningstunnel kan nyttes for utbygging av kraftverket i Linnvasselva—Brännälven. Ved utbygging av de norske og av de svenske fall hver for seg fritas de norske fallrettigheter for sin andel av omkostningene ved nevnte anordninger.

Erstatning for reguleringens (senkningens) innvirkning på norsk fallhøyde i Linnvasselva skal avgjøres ved skjønn etter norsk lov. Erstatning skal skje ved levering av samme kraftmengde som svarer til reguleringens innvirkning på norsk fallhøyde mot at norske falleiere betaler kraftens produksjonspris — i det felles kraftverk, hvis et sådant er kommet i stand, ellers i det norske. For det tilfelle at den svenske fallhøyde utbygges senere enn den norske skal i mellomtiden erstatning erlegges i penger.

Om disse forhandlinger tillater departementet seg ellers å vise nærmere til nevnte sluttprotokoll og P. M. (vedlegg 4 til innst. S. nr. 221, 1952).

På grunnlag av det således foreliggende har departementet med det svenske Kommunikationsdepartements medvirkning arbeidet videre med saken. De svenske falleiere i Brännälven er ikke med blant konsesjonssøkerne og det har derfor vært forhandlet særskilt med dem. Ved disse drøftelser er man kommet fram til følgende avtale med falleierne i Brännälven:

«Avtale.

Mellom den norske stat representerende de norske fallrettigheter i Linnvasselven—Brännälven, på den ene side, og Kramfors Aktiebolag, Pensionsstiftelsen för befatningshavare hos Kramfors Aktiebolag, Blåsjöfallets Kraftaktiebolag och Ströms Trävaru Aktiebolag, som eiere av de svenske fallrettigheter i samme vassdrag, på den annen side — og med rettsvirkning også for kontrahentenes rettsfølger — er der for å muliggjøre en rasjonell utnyttelse av vannkraften i vassdraget truffet følgende avtale:

§ 1.

De norske og svenske fallrettigheter i Linnvasselven—Brännälven utskiftes slik, at de norske rettigheter samles øverst og de svenske nederst på fallstrekningen.

§ 2.

Kontrahentene skal i samråd foreta nødvendige undersøkelser for den fra teknisk-økonomisk synspunkt beste utnyttelse av vannkraften på fallstrekningen.

§ 3.

Kontrahentene er enig om at fallstrekningen bør utbygges i ett felles kraftverk, dersom en av kontrahentene ønsker det, og dersom følgende to forutsetninger foreligger, nemlig at undersøkelserne etter § 2 ikke har vist, at det ut fra det der angitte synspunkt er avgjort fordelaktigere å utbygge de ifølge § 1 utskiftede norske og svenske deler av fallstrekningen i hvert sitt kraftverk.

s a m t a t medkontrahenten ikke får større omkostninger på den del av kraftproduksjonen, som faller på hans fallhøyde i det felles kraftverk, enn han ville få for tilsvarende kraftproduksjon, hvis fallstrekningen bygges ut i to kraftverker.

§ 4.

Dersom fallstrekningen etter § 3 utbygges i ett felles kraftverk, skal dette

a) legges på det sted som passer best ut fra teknisk-økonomisk synspunkt, dog skal kraftverket legges på riksgrensen, selv om denne plassering ikke er den som passer best ut fra nevnte synspunkt, hvis en av kontrahentene ønsker det og utreder de hermed forbundne meromkostninger,

b) utføres for å settes i drift ved det tidspunkt som en av kontrahentene ønsker.

Bygger den ene kontrahent kraftverket for at det kan settes i drift på et tidligere tidspunkt enn den annen kontrahent ønsker det, kan sistnevnte kontrahent ikke ta ut sin andel av kraftproduksjonen, eller del av denne før det tidspunkt som han har varslet medkontrahenten om. Sådant varsel skal gis så snart som mulig og senest

a) 1 år i forveien, hvis det gjelder inntil tiendedelen av hans andel av kraftproduksjonen,

b) 2 år, hvis det gjelder inntil tredjedelen,

c) 3 år, hvis det gjelder inntil to tredjedeler, og

d) 4 år, hvis det gjelder inntil hele andelen.

Så lenge den annen kontrahent ikke har tatt ut sin andel av kraftproduksjonen skal den kontrahent som har ønsket utbyggingen utrede — foruten de utgifter til kraftverket som svarer til hans egen andel av kraftproduksjonen — også de utgifter som faller på den annen kontrahents andel, eller, om denne har tatt sin andel delvis i bruk, på den gjensstående del, mot rett til i den tilsvarende tid — uten annet vederlag enn rimelig erstatning for den rå vannkraft — å disponere også over den del av kraftproduksjonen, som den annen kontrahent ikke har tatt ut av sin andel.

Når den annen kontrahent tar ut sin andel av kraftproduksjonen helt eller delvis, skal han utrede til medkontrahenten et beløp som svarer til den tekniske verdi av kraftverket på vedkommende tidspunkt, beregnet forholdsviss etter den del av kraftproduksjonen som han tar i bruk, samt fra samme tidspunkt også utrede den tilsvarende andel av de årlige utgifter ved kraftverket.

Blir kontrahentene ikke enig om erstatningen for den rå vannkraft, skal erstatningen, hvis det gjelder norsk vannkraft, fastsettes av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, eller hvis det gjelder svensk vannkraft, av Kungl. Vattenfallsstyrelsen.

Ved bestemmelsen av kraftverkets tekniske verdi skal hensyn tas til redusert verdi, blant annet på grunn av slit, og tillike ses bort fra eventuell effektøkning som er forutsatt i § 5.

§ 5.

Så snart en av kontrahentene ønsker, skal der tas opp forhandling om tilsvarende spørsmål som er behandlet i post 18 i det foreliggende utkast til betingelser for Limingens regulering og i det norske Industridepartementets bemerkninger under denne post i St. prp. nr. 106, (1950), dvs. spørsmålene om rett for den ene kontrahent — mot å utrede alle derav følgende meromkostninger — å få det felles kraftverk, eller hvis sådant ikke blir besluttet bygget, de separate kraftverker, bygget for større effekt enn den annen kontrahent ønsker, samt å tappe etter sitt behov mot at medkontrahenten ved kraftutveksling til enhver tid får samme kraft som han ville fått hvis utbyggingen var gjennomført og tappingen foregått etter hans behov.

Likeså skal, så snart en av kontrahentene ønsker det, tas opp forhandling om detaljer og forhold som bør ordnes i tilslutning til hva man er blitt enig om i samsvar med §§ 1—4.

Denne avtale — som er inngått under forutsetning av at konsesjon blir gitt til regulering av Limingen og at Stortinget godkjenner avtalen — er utferdiget i to eksemplarer i det norske språk og to i det svenske. Hver av partene beholder ett eksemplar i hvert språk.»

De to originale avtaleutkast, ett i hvert språk, legges ved.

Videre har konsesjonssøkeren, Faxälvens Vattenregleringsforetag ved vedlagte skriv av 13. mai avgitt følgende erklæring:

«Regleringssøkandena, vilka medverkat till att de svenska fallägarna i Linnvasselva — Brännälven skulle tilmötesså det norska önskemålet om avtal om gemensam utbyggnad i älven, äro beredda att — i vad på dem ankommer — jämväl i fortsättningen medverka till en lösning i överensstämelse med riktlinjerna i avtalet av utbyggnadsfrågans praktiska detaljer. Vidare godkänna regleringssökandena punkt V i P. M. den 6. mars 1952, förad såsom bilaga till slutprotokoll från förhandlingar förda i Oslo den 5. och 6. mars 1952 mellan svenska Kommunikationsdepartementet och norska Industridepartementet. Regleringssökandena medelva därutöver, att de norska fallägarna befrias från att betala på norsk fallhöjd belöpande andel i kostnaderna för damm, inntag och sänkningstunnel även om fallhöjden i Linnvasselva — Brännälven utbygges i ett gemensamt kraftverk.»

Endelig har sjefen for det svenske Kommunikasjonsdepartementet ved vedlagte skriv av samme dag erklært:

«Återkommande till frågan angående svensk ansökan om tillstånd till reglering av den i Norge belägna sjön Limingen får jag härmed meddela att svenska regjeringen, som medverkat vid tillkomsten av avtalet mellom den norske staten såsom ägare av den norske fallhöjden i Linvasselven—Brännälven och ägarna av den svenska fallhöjden i samma älv, i överensstämmelse härmed är beredd att arbeta för en fortsatt lösning av de praktiska detaljerna i samband med avtalet och den senare utbyggnaden av vattendraget. Detta gäller vare sig utbyggnaden sker gemensamt i ett norskt-svenskt kraftverk eller i särskilda norska och svenska kraftverk.»

Ved disse skrivelser har såvel den svenske stat som reguleringsforeningen erklært seg rede til fortsatt å medvirke til løsningen av de praktiske detaljer ved en mulig senere utbygging i samsvar med de retningslinjer som er trukket opp i utkastet til avtale med falleierne i Brännälven.

Konsesjonssøkeren har dessuten godtatt det forslag til erstatning for regulerings innvirkning på norsk fallhøyde i Linvasselva som var stillet i utsikt under forhandlingene 6. mars og gått med på at norske falleiere fritas for omkostningene ved bruk av dam, inntak og senkningstunnel hva enten utbyggingen skjer separat eller i ett felles kraftverk. Ved senkning av sjøen vil fallhøyden på norsk side bli redusert. Det derav følgende krafttap skal erstattes, ikke i penger, men med en tilsvarende kraftmengde, fastsatt ved skjønn etter norsk lov.

Til enkelte bestemmelser i avtaleutkastet med falleierne i Brännälven vil departementet ellers få knytte følgende bemerkninger:

Av innledningen fremgår at avtalen gjelder selv om staten overlater sine fallrettigheter i Linvasselva til andre.

Ad § 1.

Fallhøydene på den norske og svenske side av grensen vil kunne fastslåes ved nøyaktige målinger i marken. Ved at fallstrekningene blir nøyaktig fastsatt og sammenhengende på begge sider, vil enhver av partene kunne bygge uavhengig av hinannen, hvis man velger denne fremgangsmåte.

Ad §§ 2 og 3.

Disse bestemmelser trenger formentlig ingen nærmere forklaring.

Ad § 4.

Denne paragraf inneholder nærmere bestemmelser om plasseringen av et eventuelt felles kraftverk, om tiden for utførelsen, partenes uttagning av kraften, erstatning for eventuell bruk av rå vannkraft tilhørende den annen part m. v.

Litr. a om uttagning av kraft med 1 års varsel tar for vårt vedkommende særlig sikte på å skaffe kraft til alminnelig forsyning i reguleringsdistriktet og i tilfelle til norsk anleggsvirksomhet. Ved uttagning etter litr. a og b vil en kunne få kraften på kortere tid enn den tid det tar å bygge et kraftverk.

Ad § 5.

Første ledd i denne bestemmelse bringer til anvendelse post 18 om tappingen i konsesjonsvilkårene også for falleierne i Brännälven. Disse er som nevnt ikke med i reguleringsforeningen. I tilslutning til annet ledd bemerkes at det i dag ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for bindende avtale om enkelte detaljer ved gjennomføring av avtalen. På norsk side kan vi således i dag vanskelig gå inn på detaljer om kraftverkets dimensjonering, brukstid etc., da vi ikke vet noe mer sikkert om hva kraften skal brukes til.

Avtalen er betinget av at konsesjon blir gitt til regulering av Limingen. Fra norsk side er dessuten tatt forbehold om Stortingets godkjennelse.

Departementet går ut fra at avtalen blir godtatt som et ledd i konsesjonssaken, såfremt samtykke blir gitt til at den søkte konsesjon meddeles uten at avtalen blir spesielt unnatt.»

I Innstilling S. nr. 221, 1952 har komitéen (flertallet) sluttet seg til den foreslåtte ordning.

Om forutsetninger, betingelser og manøvreringsreglement tillater en seg for øvrig å vise til St. prp. nr. 106 for 1950, Dok. nr. 4 for 1951 og Innst. S. nr. 221 for 1952.

Departementet vil anbefale at konsesjon blir gitt for svensk regulering av Limingen på 6 meter i samsvar med det foran anførte.

Med hensyn til konsesjonens rettsvirkning i Sverige bemerkes at søkerne etter vassdragskonsesjonens artikkel 22 må innhente svensk bevitnelse for at tillatelsen er utferdiget på den måte som er foreskrevet i konsesjonen.

Industridepartementet

tilråder:

Faxälvens Vattenregleringsforetak på vegne av Kungl. Vattenfallstyrelsen, Hjälta Aktiebolag, Krångede Aktiebolag, Edsele Kraftaktiebolag og Granningeverkens Aktiebolag, gis tillatelse til å foreta en regulering på 6 meter av Limingen i Røyrvik og Nordli herreder i Nord-Trøndelag, under forutsetninger og på betingelser med manøvreringsreglement i samsvar med Industridepartementets tilråding 4. juli 1952.

24. A/S Rjukanfos

(Tilråding om tillatelse til kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 15. august 1952.

Med skriv av 4. juli d. å. fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt søknad fra Herøya Elektrokjemiske Fabrikker A/S (som nå er overtatt av A/S Rjukanfos) av 15. september 1948 om tillatelse til kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk.

Hovedstyrets skriv hitsettes:

«I brev av 15. september 1948 til hovedstyret har Herøya Elektrokjemiske Fabrikker A/S (HEFA) søkt om konsesjon på leie av inntil 9 000 kW fra Drammens Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til vedlagte avskrift av kontrakt av 3. september 1948 mellom Drammens Elektrisitetsverk og vårt selskap tillater vi oss herved å søke om konsesjon for de kraftleveranser som er nevnt i kontrakten.

Vårt selskap ledes av et styre bestående av følgende herrer:

Generaldirektør Bjarne Eriksen, Oslo, formann,

Professor Robert Lepsøe, Trondheim, viseformann,

Professor Jens Bache-Viig, Bærum, sekretær Paul Engstad, Oslo, og

Adm. direktør Olaf Hanche-Olsen, Oslo.

Melding til Oslo Handelsregister om forandringen av firmanavn, reorganiseringen av selskapet og om det ovennevnte nye styret er innsendt den 12. desember 1947 og registrert i januar 1948. Selskapets aksjekapital er kr. 30 000 000, idet kapitalen er nedskrevet fra kr. 45 000 000 til kr. 30 000 000 uten tilbakebetaling til aksjonærene. Aksjonærene er følgende:

Den norske Stat v/Industri-, Håndverks og Sjøfartsdepartementet, Oslo	14 997	aksjer
A/S Rjukanfos, Oslo	14 996	»
Direktør Tormod Gjestland, Eidanger	1	»
Direktør Christopher Kielland, Oslo,	1	»
Direktør Erik T. Poulsson, Oslo	1	»
Generaldirektør Bjarne Eriksen, Oslo	1	»
Fylkeskasserer Tidemann Even- sen, Solum	1	»
Mekaniker Martinius Thorsen, Porsgrunn	1	»
Konsulent, dr. Anders Hovden, Aas	1	»
Tilsammen	30 000	aksjer

Erklæring fra styret i henhold til konsesjonsloven av 14. desember 1947 § 24 vedlegges. Likeledes vedlegges 1 eksemplar av selskapets vedtekter.»

I brev av 6. april 1949 til hovedstyret har selskapet for øvrig bemerket følgende:

«De kraftmengder det dreier seg om kommer i tillegg til dem som vi tar ut på kraftleiekontrakt med Norsk Hydro (kfr. vår søknad av 18. desember 1947) og vil i sin helhet gå med til våre prosjekterte produksjoner etter 1950—51. Vi kjenner ikke til hvilke avgifter som måtte bli knyttet til konsesjonsvilkårene utenom advisert overføringsavgift til Samkjøringen, men vil gjerne fremheve at strømomkostningene er et så vesentlig moment i vår planlagte produksjon (magnesium, trikloretylen, polyvinylklorid og utvikling og viderebearbeiding av disse produkter) at vi håper konsesjonsvilkårene vil bli så rimelige som mulig men henblikk på eventuelle avgifter. Det dreier seg om produkter som hittil er importert og som vi skal produsere såvel for norsk marked som for eksport.

Vi fremhever samtidig at kontrakten med Drammens Elektrisitetsverk er meget kort-siktig, idet det er forutsatt at denne kontrakt avløses av kraftleveranse fra A/S Skafså Kraftverk når dette anlegg blir ferdig. Kfr. vår søknad av 5. oktober 1948 om kraftleiekonsesjon for kraft fra A/S Skafså Kraftverk.»

I den vedlagte kraftleiekontrakt av 3. september 1948 mellom Drammens Elektrisitetsverk og HEFA er i kontraktens § 1 bl. a. bestemt:

«D. E. V. forplikter seg til fra det tidspunkt da aggregat nr. 2 i Kagæfoss Kraftverk kommer i normal drift, antakelig annet halvår 1951, å levere dette aggregats ytelse inntil 9 000 kW til HEFA som elektrisk kraft. I tilfelle da dette aggregats ytelse er lavere enn tilsvarende 9 000 kW, skal D. E. V. levere det manglende fra aggregat nr. 1 eller fra sine andre kraftkilder når D. E. V. har kraft ledig etter at primakraftforbruket er dekket. Utover dette forutsettes at HEFA selv sikrer seg nødvendig reservekraft. HEFA forplikter seg til i tidsrommet 16. april—15. oktober å ta ut eller betale for 9 000 kW med en brukstid på minst 3 600 timer.»

Den elektriske energi leveres som trefaset vekselstrøm med 50 per. pr. sek. og en spenning av ca. 56 kV i Flesaker transformatorstasjon (kontraktens § 2). For den uttatte energi betaler HEFA 1,4 øre pr. kWh (kontraktens § 4).

Kraftleiekontrakten gjelder i 3 år fra det tidspunkt da kraften stilles til disposisjon, dog ikke lenger enn til ut året 1954. HEFA har rett til «å si opp kontrakten med 1 års varsel fra 15. april 1952 eller senere til opphør 15. april 1953 eller senere».

Ved kontraktens opphør har HEFA med 1 års forutgående varsel rett til å fornye kraftleiekontrakten for inntil 4 000 kW, gjeldende for 1 år ad gangen, dog ikke lenger enn ut året 1956 (kontraktens § 11).

Herøya Elektrokjemiske Fabrikker er beliggende i Eidanger herred.

Eidanger herredstyre har i møte den 29. november 1948 vedtatt å anbefale søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Telemark har i følge påtegning av 3. desember 1948 til hovedstyret ikke hatt noe å bemerke til saken.

Saken har vært stilt i bero en tid idet omhandlede kraftlevering i følge kontrakten først er forutsatt å bli effektiv fra det tidspunkt da aggregat nr. 2 i Drammens Elektrisitetsverks nye kraftstasjon Kaggefoss i Snarumselva kommer i normal drift. Dette var ventet våren 1952 og Kaggefoss kraftanlegg er nå i drift med de første to aggregater, hvert aggregat på 22 000 kVA.

Imidlertid er i kraftleiekontraktens § 3 siste avsnitt tatt forbehold om at «kontraktens bestemmelser må godkjennes av Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen og Samkjøringen». I det høve har vi forelagt saken for Samkjøringen som i brev av 15. november 1950 til hovedstyret har meddelt at Samkjøringens styre i møte i september 1948 har vedtatt å meddele Drammens Elektrisitetsverk at det ikke hadde noe særlig å bemerke til kontrakten. Samkjøringen meddeler videre at dets styre således har godkjent kontrakten.

Videre er det i kraftleiekontraktens § 2 forutsatt at energien av Drammens Elektrisitetsverk blir å levere i Flesaker transformatorstasjon samt at det påhviler HEFA å utvirke tillatelse til overføring av energien fra Flesaker til Knardalstrand. Overføringsspørsmålet er nå ordnet ved overenskomst av 16. februar 1952 mellom Norsk Hydro og Statens kraftverker på Østlandet.

I mellomtiden er HEFA overtatt av Norsk Hydro. I brev av 24. mai 1952 til hovedstyret har Norsk Hydro i det høve meddelt følgende:

«Som meddelt i telefonen er det truffet formell beslutning om oppløsning av HEFA som eget aksjeselskap, og selskapets aktiva og passiva er overført til A/S Rjukanfos. Anmeldelse om dette vil snarest bli sendt til Handelsregistret, men på grunn av de lovbelagte frister vil ikke HEFA formelt opphøre som eget aksjeselskap ennå på noen tid. Reelt sett er imidlertid sammenslutningen et faktum, og vi tør anmode om at konsesjonen for ovennevnte kraftleie utstedes i A/S Rjukanfos' navn.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 8. juli 1949 ble Herøya Elektrokjemiske Fabrikker A/S meddelt konsesjon på leie av inntil 6 000 kW fra A/S Rjukanfos. Tillatelsen som gjelder til utgangen av år 1998 er gitt uten vilkår om avgift til kommuner eller Staten og på vanlige betingelser for konsesjoner av denne art, men med den forskjell at vilkåret om 10 pst.

kraftavståelse til kommuner er sløyfet. Når avgift ikke er pålagt og kraftavståelse ikke er betinget henger dette sammen med at inntil 6 000 kW til HEFA er å anse som framleie av en del av den Mår-kraft som A/S Rjukanfos leier av Staten.

Når nå HEFA er overtatt av A/S Rjukanfos er HEFA's ovennevnte kraftleiekonsesjon av 8. juli 1949 upåkrevd og derfor å anse som bortfalt. A/S Rjukanfos trenger således for tiden da bare konsesjon på kraftleien fra Drammens Elektrisitetsverk som det er søkt om. Kraftleiekontrakten gjelder for så vidt de 9 000 kW angår i 3 år fra det tidspunkt kraften stilles til disposisjon, hvilket ifølge underhåndsmeddelelse fra Norsk Hydro skjedde fra 1. mars 1952. Kontrakten gjelder dog ikke lenger enn ut året 1954. Imidlertid er det i kontrakten som nevnt betinget rett for bedriften til fornyelse av kontrakten på leie av inntil 4 000 kW for et år ad gangen, dog ikke lenger enn inntil ut året 1956.

Hovedstyret vil for sitt vedkommende rå til at søknaden innvilges og at tillatelsen til leie av inntil 9 000 kW fra Drammens Elektrisitetsverk meddeles inntil 1. januar 1955 og til leie av eventuelt inntil 4 000 kW fra samme elektrisitetsverk til utgangen av året 1956.

Hovedstyret vil foreslå at det betinges en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. For øvrig vil hovedstyret anbefale tillatelsen meddelt på vanlige betingelser således at vilkårene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

En forutsetter at eventuelt videre salg av leiet energi fra Drammens Elektrisitetsverk som konsesjonæren ikke måtte benytte selv vil skje via Drammens Elektrisitetsverk til Samkjøringen og således ikke direkte til andre avtakere. (Jfr. kraftleiekontraktens § 6 og vedlagte gjenpart av hovedstyrets brev av 11. desember 1950 til HEFA.)

Behandlet i hovedstyremøte den 26. juni 1952.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser for A/S Rjukanfos på leie av inntil 9 000 kW og eventuelt inntil 4 000 kW fra Drammens Elektrisitetsverk.

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Rjukanfos måtte leie inntil 9 000 kW og eventuelt inntil 4 000 kW fra Drammens Elektrisitetsverk i samsvar med kraftleiekontrakten av 3. september 1948.

For så vidt de inntil 9 000 kW angår gjelder tillatelsen dog bare til 1. januar 1955 mens tillatelsen for de etterfølgende inntil 4 000 kW gjelder inntil utgangen av året 1956.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer

mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter

$$\text{formelen } \frac{\text{kWh.}}{8\ 760}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet skal bemerke:

Etter det opplyste skal kraften anvendes til fremstilling av produkter som tidligere måtte importeres. Videre vil kraftleveringen fra Drammens Elektrisitetsverk bli av kort varighet da A/S Skafså Kraftverk skal overta leveransen når det blir ferdig.

Departementet antar at almene hensyn taler for at søknaden innvilges og vil med hovedstyret rå til at tillatelse gis, jfr. ervervslovens § 23.

En finner med hovedstyret at det bør betinges en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av det gjennomsnittlige kraftforbruk. Denne avgift oppkreves fra 1. mars 1952 da kraftlevering tok til.

For øvrig foreslås de vanlige vilkår, jfr. hovedstyrets utkast til betingelser.

Departementet tar forbehold om at kraften ikke kan uttas og brukes i strid med de rasjoneringsbestemmelser som i medhold av lovgivningen måtte være eller bli fastsatt.

Industridepartementet

tilrår:

A/S Rjukanfos tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV å leie inntil 9 000 kW, eventuelt inntil 4 000 kW fra Drammens Elektrisitetsverk på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 15. august 1952.

25. Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk.

(Tilråding om tillatelse til å regulere Krogvann og Store Sandvann i Gyland og Kvinesdal herreder.)

Kgl. resol. av 15. august 1952.

Ved Handelsdepartementets bestemmelse 29. oktober 1946, jfr. kgl. resolusjon 28. juni s. å. fikk Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk tillatelse til, i medhold av vassdragslovens § 62 å ekspropriere grunn og rettigheter for å regulere Høylandsbotten i Fedeliv 3 m (2 m oppdemning og 1 m senkning).

Ved kgl. resolusjon 30. juni 1949 fikk elektrisitetsverket tillatelse til i medhold av reguleringsloven av 14. desember 1917 tillatelse til å regulere Komlevollvatn i Fedavassdraget i Gyland herred ved 1,7 m senkning, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1949 side 130—139. Ved kgl. resolusjon 15. desember 1950 fikk verket tillatelse til med samme lovhjemmel å øke oppdemningshøyden i Høylandsbotten med 1,5 m, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1950 side 105—112.

Ved skriv av 20. oktober 1951 har o.r.sakfører Håkon Nilsen på vegne av Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk søkt om tillatelse til å regulere Store Sandvann og Krogvann i Fedavassdraget ved 4,5 m oppdemning av begge vann.

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skriv av 3. juli 1952 har avgitt følgende uttalelse:

«Fra overrettssakfører Håkon Nilsen, Flekkefjord, på vegne av Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk, er innkommet følgende søknad, datert 20. oktober 1951:

«For Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk tillater jeg meg herved å søke om kon-

sesjon på regulering av Store Sandvann med Krogvann i Fedavassdraget.

Store Sandvann ligger for størstedelen i Gyland herred. En liten del av vannet kommer inn i Kvinesdal herred. Krogvann ligger i sin helhet i Gyland herred.

Krogvann er mindre enn Store Sandvann og ligger like ved siden av dette. Vannflatens høyde på de to vann er praktisk talt like og ved liten heving vil de danne ett vann. De må derfor reguleres samlet og sees under ett. Begge vann ligger oppe på Gylandsheia. Vannet renner fra Store Sandvann gjennom Krogvann og ned i Gylandelven som renner ut i Kumlevollvannet.

Det søkes om rett til oppdemning av begge vann 4,5 meter men ingen senkning.

Planen går ut på å bygge en 4,5 meter høy stem ved utløpet av Krogvann og en jordstem i tilsvarende høyde på en myr ved Store Sandvann like ved gården Eikhom i Gyland. Jeg henviser om dette også til vedlagte kartskisse over vannene, kart over damsted og stemtegninger.

Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk har for etpar år siden fullført en første utbygging av Høilandsfossen i Fedavassdraget og foreløpig installert et aggregat på ca. 1 200 kW. Det er meningen senere å utvide stasjonen med et eventuelt to aggregater på 2 500 kW. Reguleringen av Store Sandvann og Krogvann er et ledd i arbeidet med å skaffe tilstrekkelig regulert vannføring til stasjonen i dag, og med tanke på den videre utbygging.

Elektrisitetsverket har i dag konsesjon på regulering av to vann i Fedavassdraget, nemlig Høilandsbotten og Kumlevollvann. Ved Handelsdepartementets bestemmelse av 29. oktober 1946 fikk elektrisitetsverket tillatelse til i medhold av vassdragslovens § 62 å ekspropriere nødvendig grunn til regulering av Høilandsbotten. Ved kgl. resolusjon av 30. juni 1949 har elektrisitetsverket fått rett til å senke Kumlevollvann 1,7 m under alminnelige sommervannstand og ved kgl. resolusjon av 15. desember 1950 har en fått tillatelse til å regulere Høilandsbotten ytterligere fra kote 76 til kote 77,5. Regulering av Kumlevollvann er såvidt påbegynt mens en er på det nærmeste ferdig med Høilandsbotten. Høilandsbotten er å betrakte som et rent døgnreguleringsmagasin.

I forbindelse med søknadene til forannevnte konsesjoner er det satt en fullstendig oversikt over forholdene i Fedavassdraget vedr. elektrisitetsverkets utbygging av dette. Idet jeg tillater meg å henvise til disse søknader skal jeg her fremkomme med det som spesielt vedrører reguleringen av Store Sandvann og Krogvann.

Store Sandvann og Krogvann har et nedslagsfelt på 9,17 km² og et årlig avløp på ca. 14 mill. m³. En oppdemning på 4,5 m vil gi et magasin på 8,7 mill. m³.

Ved reguleringen av Kumlevollvann oppnås et magasin på 5,3 mill. m³. Dette svarer til en øking på 671 nat.-HK. Oppdemningen av Høilandsbotten fra kote 76 til kote 77,5 vil gi en øking på 35 nat.-HK, og magasin 0,2 mill. m³.

En regulering av alle disse vann vil gi elektrisitetsverket et samlet magasin på ca. 14,2 mill. m³, nemlig Kumlevollvann 5,3, Høilandsbotten 0,2 og Store Sandvann med Krogvann 8,7.

Elektrisitetsverkets driftsbestyrer ingeniør Tom Tønnesen har gitt meg følgende tekniske data vedr. reguleringen:

«Årlige avløp ved Store Sandvann $326 \times 203/211 = 314$ mill. m³. Magasinprosent: 4,52. Gjennomsnittlig vannføring ved Høilandsbotten $10,3 \times 203/211 = 9,9$ m³/sek. Regulert vannføring i prosent av gjennomsnittlig vannføring 32 pst. Regulert vannføring: 3,17 m³/sek. Naturlig lavvannføring: 1,05 m³/sek. Økning av lavvannføringen ved regulering av ovenfor nevnte vann: 2,12 m³/sek. Økning i nat.-HK ved denne regulering: 1 499, tils. vedr. Kumlevollvann og Høilandsbotten er økingen tils. 706 nat.-HK. Reguleringen av Store Sandvann og Krogvann vil altså gi en økning på 793 nat.-HK. I kraftstasjonen i Høilandsfossen blir dette 595 kW.

Ingeniøren anfører videre med hensyn til omkostningene med reguleringen:

«Etter ing. Ledaals plan av 1919 vil 4,5 m oppdemning av Store Sandvann med Krogvann koste	kr. 106 000
Når en tar i bruk arbeidsbesparende nyere utstyr mener jeg at denne sum kan passe i dag.	
Etter uforbindende forhåndsskjønn opptatt i 1938 er skadene ved oppdemning taksert til kr. 27 123. For dette må en i dag regne med	» 40 000
Erstatninger og grøfting mellom Sandvann og Gylandsåna anslås til	» 32 500
Samlet	kr. 178 500

Dette blir kr. 300 pr. innvunnet kW år. Pr. kWh 2,05 øre.»

Den forutsatte regulering av Kumlevollvann og Høilandsbotten vil som regel være tilstrekkelig for det aggregat som for tiden er installert i Høilandsfossen, nemlig 1 200 kW. Det kan imidlertid være vanskelig å få gjennomført den planlagte regulering av Kumlevollvann så raskt som det er nødvendig og samtidig på en måte som er økonomisk forsvarelig. Det ville derfor være en fordel å kunne foreta en midlertidig mindre oppdemning av Store Sandvann inntil reguleringen av Kumlevollvann er gjennomført. Deretter kunne en fullføre reguleringen av Store Sandvann med Krogvann som et ledd i den videre utbygging.

Såvidt skjønnes vil en regulering av Store Sandvann med Krogvann ikke medføre skade eller ulempe for almene interesser såsom ferdsel og fløtning. Skade på fisket kan heller ikke bli vesentlig stort. Arealet rundt Store Sandvann og Krogvann består hovedsakelig av utmark med snaufjell og lyng. Det antas derfor også at skade på jord, skog og beite blir forholdsvis liten. I denne forbindelse vil jeg gjerne sitere hva Gyland kommunes advokat herr Håeo Parr uttalte i skriv av 29. oktober 1948 til herredstyret i forbindelse med søknaden om regulering av Kumlevollvann:

«Skulle det vise seg nødvendig med ytterligere reguleringer har man i samme vassdrag en rekke ganske store vann som egner seg ypperlig hertil, nemlig Store Sandvann, Krogvann og Govann. Disse vann ligger etter hver-

andre og omtrent i samme høide slik at de muligens kan reguleres ved en enkelt stem. Omgivelsene rundt disse vann er utmark og en regulering vil her ikke gjøre stor skade.»

I Fedavassdraget er der tre nyttbare fall, nemlig 1. Frøitlandsfossen (22 meter fall) som eies av Flekkefjord Elektrisitetsverk. Denne er ikke utbygget. 2. Høilandsfossen (53 meter fall). Denne har Flekkefjord Elektrisitetsverk bygget ut. 3. Hølefossen (11,5 meter fall). Denne eies av Feda kommune og er bygget ut av A/S Feda Elektrisitetsverk. Hølefossen ligger like ved utløpet av Fedavassdraget. Dette elektrisitetsverk har ikke vært spurt om å delta og har vel ingen interesse.

I henhold til foranstående tillater jeg meg å anmode om konsesjon på regulering av Store Sandvann med Krogvann.»

Nedre reguleringsgrense — sommervannstand i Krokvatn — er angitt til kote 298,3 og øvre reguleringsgrense blir da kote 302,8.

Med søknaden følger forslag til manøvreringsreglement og avskrift av det i 1938 uforbindende forhåndsskjønn. Av dette fremgår at taksten også omfatter Nedlandsoppsitternes demmerett i Krokvatn med Sandvatn. Videre er det forutsatt at elektrisitetsverket bygger bru ved dammen for Krokvatn, opparbeider en gangsti til erstatning av den gamle atkomstvei over heia og opparbeider en kjørbar tømmervei over jorddammens østre ende ved Eikhom.

Ansøkeren opplyser i brev 16. november 1951 at vatna ligger ca. 300 m o. h. og tilsammen er ca. 1,5 km² (øyene fratrukket). Det areal som neddemmes ved vatna er angitt til ca. 334 dekar og størrelsen av det areal som ligger inntil 1,0 m over øvre reguleringsgrense til ca. 65 dekar. Det oppgis at grunnen består av snaufjell og lyng og at det ikke finnes skog eller dyrket mark.

Reguleringsomkostningene er i november 1951 beregnet til kr. 155 900.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 23. og 26. november 1951 og har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Kvinesdal herredstyre har i møte den 20. desember 1951 gjort slikt vedtak:

«Over halvparten av Store Sandvann ligg i Kvinesdal herad. Elles har ein ikkje noko å merkja til søknaden og ein rår difor til at Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk får konsesjon på regulering av Store Sandvann og Krogvann i samsvar med søknaden og vedlagde planer.»

Gyland herredstyres vedtak i møte den 6. februar d. å. lyder slik:

«Gyland heradstyre har ikkje noko å merkja til søknaden og tilrår at det vert gjeve konsesjon på vilkår av at det vert gjeve full grunn- og ulemperstatning etter nytt skjønn.»

Fylkesmannen i Vest-Agder henviser til herredstyrenes uttalelser og anfører at det heller ikke fra fylkets side er noe å merke ved at konsesjon blir gitt, jfr. fylkets ekspedisjon av 15. februar d. å.

Inspektøren for ferskvannsfisket slutter seg i brev av 7. januar d. å. til følgende uttalelse — datert 3. s. m. — fra konsulenten for ferskvannsfisket i det Østenfjelske:

«I de vann det her er søkt om konsesjon for regulering kjenner jeg ikke fiskeriforholdene ved selvsyn.

Den omsøkte oppdemning på 4,5 m vil sannsynligvis neppe få avgjørende betydning for fiskens næringsdyrfauna.

Imidlertid, etter reguleringsplanen, må en regne med et sterkt inngrep i de naturlige reproduksjonsforhold for auren i de to vann, idet det over utfallselven fra Krokvatn bygges en reguleringsdam.

I sakens dokumenter foreligger heller ikke noensomhelst opplysninger om fiskeriforholdene som kunne ha vært av verdi.

For ålefisket i vassdraget vil omhandlede regulering få uheldige følger, idet ungålen hindres i sin oppstigning til vannene.

Imidlertid tror jeg neppe at de skader og ulemper som oppstår for fiskeriene er av så store dimensjoner at en bør fraråde konsesjon.

For å opprettholde fisket i vassdraget bør konsesjonen gis på følgende betingelser:

1. Til opprettholdelse av aurebestanden i Store Sandvatn og Krokvatn plikter konsesjonæren hvert år å utsette et antall yngel eller settefisk av aure, som må bli å fastsette av det departement hvorunder ferskvannsfisket til enhver tid hører.
2. Såfremt nevnte departement finner det nødvendig, plikter konsesjonæren å bygge åleyngelledere forbi dammen ved Krokvatn.
3. Ved skjønn og eventuelt overskjønn bør det av Retten oppnevnes en fiskerisakkyndig.»

Hovedstyret skal bemerke:

Flekkfjord Elektrisitetsverk fikk ved Handelsdepartementets bestemmelse av 29. oktober 1946, jfr. kgl. resolusjon av 28. juni s. å. tillatelse til i medhold av vassdragslovens § 62 å ekspropriere grunn m. v. for å regulere Høylandsbotn i Fedavassdraget 3,0 m ved 2,0 m oppdemning og 1,0 m senking. Magasinet er å betrakte som et rent døgnreguleringsmagasin for elektrisitetsverkets kraftanlegg i Høylandsfossen (ca. 53 m), som da var under utbygging, jfr. Hovedstyrets brev av 16. oktober s. å.

Ved kgl. resolusjon av 30. juni 1949 fikk elektrisitetsverket tillatelse i medhold av

reguleringsloven av 14. desember 1917 til å regulere Kumlevollvatn i samme vassdrag ved 1,7 m senking, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1949 s. 130—139. Og ved kgl. resolusjon av 15. desember 1950 tillatelse i medhold av samme lov til å øke oppdemningshøyden i Høylandsbotn med 1,5 m, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1950 s. 105—112.

Anlegget i Høylandsfossen har foreløpig en maskininstallasjon på ca. 1 200 kW. Det er meningen senere å utvide stasjonen med ett eventuelt to aggregater på 2 500 kW.

Foruten dette anlegg har elektrisitetsverket en kraftstasjon i Sagelva med en installasjon på ca. 1 400 kW.

Elektrisitetsverket ved overrettssakfører Håkon Nilsen søker nå om tillatelse til å regulere Krokvatn og Sandvatn i Kleivebekken, som faller ut i Gylandselva noen få kilometer ovenfor Kumlevollvatn. Vatna angis praktisk talt å ligge på samme høyde — kote 298,3, som i den fremlagte reguleringsplan (bilag 4 til søknaden) er betegnet som sommervannstand. Vatnas samlede areal (øyene fratrukket) er oppgitt til ca. 1,5 km² og magasinet til 8,7 mill. m³ ved den omsøkte 4,5 m oppdemning til kote 302,8. Magasinet i Høylandsbotn er oppgitt til 0,2 mill. m³ og det konsederte magasin i Kumlevollvatn til 5,3 mill. m³. Det totale magasin blir altså ca. 14,2 mill. m³.

Påregnelig regulert vassføring ved de konsederte reguleringer av Høylandsbotn og Kumlevollvatn er tidligere ansatt til 2,06 m³/sek., hvorav 1,0 m³/sek. er øking fordelt med 0,05 på Høylandsbotn og 0,95 m³/sek. på Kumlevollvatn. Økingen er fastsatt 9. april 1951 i henhold til reguleringslovens § 11.

Etter Hovedstyrets beregninger kan det med et magasin på 14,2 mill. m³ påregnes en regulert vassføring på 3,26 m³/sek. ved utløpet av Høylandsbotn.

Økingen ved den nå omsøkte regulering blir altså 1,2 m³/sek. tilsvarende 848 nat.-HK i Høylandsfossen eller noe mer enn søkeren regner med. Hertil kommer kraftøkingen i den ikke utbygde Frøylandsfoss (ca. 22 m) og i Fedefoss (ca. 20 m) tilsammen ca. 670 nat.-HK.

Det tas forbehold om at vassføringer og kraftmengder blir å fastsette senere.

Skader og ulemper.

Etter det som foreligger neddemmes i alt ca. 335 dekar bar- og bjerkeskog, beitemark og noen myr og snaufjell. Dessuten må man regne med at omkring 65 dekar kan bli forsumpet. Jfr. vedliggende notat fra befaring foretatt av en av Hovedstyrets ingeniører den 27. mai d. å.

Oppdemningen må antas å gripe inn i de naturlige reproduksjonsforhold for auren i vatna.

Oppsitterne på Nedland har en gammel stem ved utløpet av Krokvatn. Deres demmerett inngår i den omsøkte regulering.

Fløtning foregår ikke i avløpet fra Krokvatn.

Hovedstyret antar at skader og ulemper ved reguleringen er av mindre betydning sammenlignet med fordelene, herunder også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomføringen av reguleringen, jfr. reguleringslovens § 8 pkt 1, og man anbefaler søknaden innvilget.

Det skulle ikke være noe å innvende mot at elektrisitetsverket foretar en mindre oppdemning av vatna inntil reguleringen av Kumlevollvatn er gjennomført; men det må forutsettes at begge reguleringer fullføres innen de etter loven fastsatte frister.

Tillatelsen foreslås gitt med i det vesentlige samme betingelser som de to tidligere reguleringskonsesjoner til elektrisitetsverket, jfr. vedliggende utkast. Altså ubegrenset konsesjonstid for kommuner og 50 år for private falleiere som måtte delta i reguleringen med hjemfall til staten av disse vassfallseieres andeler i reguleringsanlegget ved konsesjonstidens utløp, jfr. post 1. Videre rett for staten til i det 35. år å innløse de private andeler i reguleringsanlegget, jfr. post 2.

Arlige avgifter av kr. 0,50 pr. nat.-HK til staten og kr. 1,50 pr. nat.-HK til kommuner, jfr. post 3.

Kraftavgivelse — post 20 — betinget med inntil 10 pst. til kommuner, med rett for de kommuner, hvis interesser berøres, til etter 30 år under visse omstendigheter å utta mer kraft fra kommunale vassfall, og Staten forbeholdt inntil 5 pst.

I post 16 er tatt opp fiskeriinspektørens forslag om utsetting av yngel eller settefisk av aure. Da ålefisket i elva fra Krokvatn etter det som fremkom under den nevnte befaring må antas å være uten betydning, har man etter konferanse med fiskeriinspektøren ikke tatt med krav om bygging av åleyngel-ledere forbi dammen i Krokvatn. Som vanlig ved lignende oppdemninger foreslås plikt til å rydde de neddemte arealer.

De andre foreslåtte betingelser skulle ikke trenge nærmere begrunnelse.

Som ved de to andre reguleringskonsesjoner er det heller ikke her grunnlag for å betinge godgjørelse til staten en gang for alle. Som vanlig ved kommunale reguleringer er der ikke betinget sikkerhetsstillelse i henhold til lovens § 12 pkt. 16.

Manøvreringsreglement.

Ansøkerens forslag foreslås supplert med de vanlige bestemmelser vedr. flomvassføring, damvokter og observasjoner. På den annen side har man sløffet bestemmelsen om avgivelse av vann til fløtningen, da det ikke fløtes i avløpselva fra Krokvatn.

Det er ca. 180 m fall i Kleivebekken fra Krokvatn til Gylandsåa. Fallet kan iallfall delvis tenkes utnyttet, og Flekkefjord elektrisitetsverks adgang til å slippe etter sitt behov bør derfor begrenses.

Behandlet i møte den 26. juni 1952.

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall, der ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen eller blir medeiere i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri, kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eiere 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne således at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfellet avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lavvannføring, som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring, som har kunnet påregnes år om annet med de i vassdraget tidligere bestående reguleringer. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Arbeidet skal utføres ved funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med til-

lagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll- og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan tilstede unntagelser fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevet.

7.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal netto-overskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne

og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og broer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og broer som konsesjonæren legger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Konsesjonæren plikter etter bestemmelse av vedkommende departement og på vilkår som dette fastsetter å samarbeide med andre kraftanlegg, når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Kraftstasjon og ledningsnett skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement utføres således at anlegget kan sammen sluttes og drives under ett med andre lignende kraftanlegg.

Konsesjonæren plikter å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevet av hensyn til sådant samarbeide. Bestemmelse om utredelse av de hermed forbundne omkostninger, treffes av departementet. Det tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger

beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

16.

For å opprettholde aurebestanden i Store Sandvann og Krogvann plikter konsesjonæren årlig å utsette et antall yngel eller settefisk av aure etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren plikter å rydde de neddemmede arealer.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

18.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regule-

ring i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vannfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vannfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens datum kan de kommuner, hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etterhvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningen økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så framtidig ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene — i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vannfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning dette i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten etter post 1 eller innløses av staten.

25.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et ut-

drag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre	kote 302,80
Nedre	» 298,30
Reguleringshøyde 4,5 m	

Høyden referer seg til sommervannstanden, som er betegnet med kote 298,3 og avmerket med bolter i fjellet ved utløpet av Krogvann.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring såvidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må den naturlige lågvassføring forminskes til skade for andre rettigheter. For øvrig kan vannslippingen foregå etter Flekkefjord komm. Elektrisitetsverks behov sålenge fallene i Kleivebekken ikke er utbygd.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godkjennes av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det føres protokoll over uttappingen fra magasinet og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes, hvis det forlanges, avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Departementet skal bemerke:

Flekkfjord kommune har etter krigen bygget ut Høylandsfossen i Feda (ca. 53 m) og har foreløpig en maskininnstallasjon på 1 200 kW, som det senere er hensikten å øke med ett, eventuelt to aggregater på 2 500 kW. For tiden er imidlertid vassføringen i Feda-elv svært lav og kraftstasjonen kjører bare med halv belastning, ca. 600 kW.

Elektrisitetsverket har dessuten også en stasjon i Sagefossen i Sagelven med en kapasitet på 1 400 kW. Hvilken belastning denne stasjon for tiden har kjenner en ikke. Dog må Flekkefjord leie suppleringskraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Den omsøkte regulering vil etter hovedstyrets beregninger gi en vassføringsøking på 1,2 m³/sek. som tilsvarer 848 nat.-HK, altså noget mere enn søkeren regner med (793 nat.-HK) og dette vil gi et vesentlig tilskudd til utnyttelse av den bestående maskinkapasitet. Hertil kommer kraftøkningen i den ikke utbygde Frøylandsfoss (ca. 22 m) og i Fedefoss (ca. 20 m) med tilsammen 670 nat.-HK.

Reguleringsomkostningene er i november 1951 beregnet til kr. 155 900.

Hva skader og ulemper angår bemerkes at det i alt blir neddemmet ca. 335 dekar bar- og bjerkeskog, beitemark og noe myr og snau-fjell. Dessuten antas ca. 65 dekar å bli forsumpet. Nærmest vannet er skogen noe glissen.

Oppdemningen antas å gripe inn i de naturlige reproduksjonsforhold for auren i vatnene. En antar imidlertid at de vilkår som er foreslått i post 16 i det alt vesentlige vil avhjelpe denne skade. Søkeren anfører at det kan være vanskelig å få gjennomført reguleringen av Kumlevollvatn så raskt som det er nødvendig og samtidig på en måte som er økonomisk forsvarlig. Han antyder derfor en midlertidig mindre oppdemning av Store Sandvann inntil reguleringen av Kumlevollvann er gjennomført. Departementet finner i likhet med hovedstyret ingen betenkeligheter ved en slik ordning forutsatt at begge reguleringer fullføres innen de frister som er satt i konsesjonsvilkårene, for Kumlevollvann's vedkommende innen 30. juni 1954.

Engangsgodtgjørelse til staten etter reguleringslovens § 13 er det her ikke grunnlag for.

Departementet antar etter dette at de skader og ulemper som reguleringen vil forårsake er av mindre betydning sammenlignet med de fordeler den vil medføre, jfr. reguleringslovens § 8 nr. 1, og en vil derfor rå til at søknaden blir innvilget.

Manøvreringsreglement for reguleringen foreslås inntil videre fastsatt overensstemmende med hovedstyrets utkast.

Industridepartementet

tilrår:

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 Flekkefjord kommunale Elektrisitetsverk å foreta en regulering av Krogvann og Store Sandvann i Gyland og Kvinesdal herreder ved 4,5 oppdemning av begge vann i det vesentlige i overensstemmelse med fremlagt plan og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 15. august 1952,

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inn-tatte utkast som gjeldende inntil videre.

26. A/S Union (Union Co.).

(Tillatelse til å leie inntil 600 kW elektrisk energi fra Skiensfjordens kommunale

Kraftselskap.)

Departementets avgjørelse 13. september 1952.

Det tillates A/S Union (Union Co.), i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 22. april 1949, å leie inntil 600 kW elektrisk energi fra Skiensfjordens kommunale Kraftselskap på nærmere angitte vilkår.

Vilkårene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Union måtte leie inntil 600 kW primakraft fra Skiensfjordens kommunale Kraftselskap (jfr. kraftleiekontrakt av 11. mars og 5. mai 1950), dog ikke utover 1. juli 1962.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kWh pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra

denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal

åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter

$$\text{formelen: } \frac{\text{kWh}}{8\,760}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid, svares 6 pst. årlig rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917, nr. 16, §§ 31 og 32.

27. **A/S Johan Petersen, Lin og Bomullsvarefabrikker.**

(Tillatelse til å leie inntil 250 kW primakraft og inntil 1 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker.)

Departementets avgjørelse 24. september 1952.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 22. april 1949 bestemmer departementet:

Det tillates A/S Johan Petersen, Lin og Bomullsvarefabrikker å leie inntil 250 kW primakraft og inntil 1 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker på nærmere angitte vilkår.

Vilkårene er:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid Johan Petersen A/S, Lin- og Bomullsvarefabrikker måtte leie inntil 250 kW primakraft og inntil 1 000 kW spillkraft fra Oslo Lysverker (for spillkraftens vedkommende i h. t. Lysverkens alminnelige strømtariffer, tariff S 1, sommetariff) dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1962.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kWh pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norske tjenestemenn og arbeidere.*

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift

av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{kWh}{8\ 760}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjon, hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 nr. 16, §§ 31 og 32.

28. A/S Viul Tresliperi.

(Tilråding om tillatelse til innløsning og erverv av ytterligere rettigheter i Randselva m. v.)

Kgl. resol. av 10. oktober 1952.

Ved kgl. resolusjoner av 6. mai 1949 og 16. februar 1951 ble A/S Viul Tresliperi gitt tillatelse til innløsning og erverv av rettigheter i Randselva m. v. Samme selskap har nå søkt om tillatelse til innløsning og erverv av ytterligere rettigheter i Randselva m. v.

Til søknaden har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev 9. september d. å. gitt følgende uttalelse:

«Fra A/S Viul Tresliperi ved høyesterettsadvokat Henning Bjørnvik er innkommet følgende søknad datert 1. oktober 1951:

«I.

Ved kgl. resolusjon 16. februar d. å. er bestemt:

«A/S Viul Tresliperi gis tillatelse etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 til å erverve 5,57 m fall på Randselvas østre side overfor Askerudfoss inntaksdam, mellom kotene 110,85 og 116,42, på de betingelser som er stilt opp i Industridepartementets tilråding 16. februar 1951.»

II.

På vegne av A/S Viul Tresliperi søker jeg herved om tillatelse til gjennom ekspropriasjon — Vassdragslovens § 55 og § 62 — å erverve gjenværende vannrettigheter i Randselva mellom kote 112,35 og kote 116,42 på elvas vestsida samt den grunn og de rettigheter som trengs for denne utbygging.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 søkes samtidig konsesjon på dette erverv.

Rettighetene ligger under gnr. 150 bnr. 6 Bergermoen, eier fru Berthe Blyberg, og gnr. 150 bnr. 66 Nedre Bergers andel i Fellesmoen, eier fru Bergliot Gundersen, — begge eiendommer i Jevnaker herred. Fru Gundersens adresse er: Hovedøya pr. Oslo.

III.

Den omsøkte ervervelse planlegges nyttet i forbindelse med selskapets tidligere anlegg ved Askerudfossen — jfr. tillatelsen av 16. februar 1951, der som nevnt gjaldt en tilsvarende frivillig ervervelse på østsiden av Randselva. På Randselvas vestsida, hvor det nå søkes om ekspropriasjonstillatelse og konsesjon, eier A/S Viul Tresliperi selv grunnen med vannrettigheter fra selskapets inntaks- og reguleringsdam, «Løkkadammen» opp til fylkesgrensen mot Oppland (Jevnaker herred), og Viuls eiendommer grenser mot «Fellesmoen» under gnr. 150 bnr. 1, 6 og 66 i Jevnaker herred (som nevnt foran ligger vannrettighetene under bruksnummerne 6 og 66. Viuls vannrettigheter fra Løkkadammen til grensen mot Jevnaker, representerer en fallhøyde på 1,65 meter. De vannrettigheter som aktes ervervet på vestsiden, representerer følgelig en fallhøyde på 2,42 m. Som nevnt foran i søknaden er det to eiere til vannrettighetene, fruene Blyberg og Gundersen, men da det ved forhandlinger kun har vært mulig å komme til enighet med fru Blyberg, men ikke med fru Gundersen, og vannrettighetene ligger i sameie, er det nødvendig å nytte ekspropriasjonsveien.

Utnyttelsen av de rettigheter som nå søkes ervervet og av de rettigheter som A/S Viul Tresliperi fikk tillatelse til å erverve den 16. februar 1951, vil skje ved en forhøyelse av selskapets inntaksdam, nevnte «Løkkadam». Det allerede ved Askerudfoss installerte maskineri har så stor kapasitet, at det tenkes nyttet også etter påbyggingen på «Løkkadammen».

IV.

Jeg legger ved kart, hvor det med rødt prikkede angir de rettigheter som søkes ervervet. Erklæringer i medhold av ervervelseslovens § 24, 2. og 3. ledd, vil bli ettersendt.»

Dette er gjort med ansøkerens ekspedisjon av 10. s. m.

På forespørsel opplyser Høyesterettsadvokaten under 9. oktober s. å.:

1. Det som aktes eksproprietert er i første rekke de omhandlede vannrettigheter fra de to grunneiere, fruene Blyberg og Gundersen. Dernest den nødvendige grunn, fra de to samme grunneiere.
2. Arealet som vil bli berørt hos de to eksproprianter, fruene Blyberg og Gundersen,

sen, består praktisk talt ikke av annet enn elvegrus og stengrunn. Innenfor denne grunn (opp fra grunnen) er det steile åbakker, delvis bevokset med skog. Av disse åbakker med påstående skog vil som følge av terrengets steile karakter neppe noe bli berørt.

3. En må anta at oppdemningen ikke vil få skadelig innflytelse på fløtningen eller fisket.
4. Ekspropriasjonen vil som sagt alene bli rettet mot fruene Blyberg og Gundersen, idet ingen andre grunneiere berøres ved innløsningen av denne fallrettighet.
5. En tør be om at det blir gitt A/S Viul Tresliperi anledning til forkynnelse av ekspropriasjonsstevningen på den måte som er bestemt for almenningssaker.»

Søknaden med bilag og supplement har vært utlagt på Jevnaker og Norderhov formannskapskontorer til ettersyn for dem som saken vedkommer. Utleggningen er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 19. november 1951 og i «Fremtiden», «Drammens Tidende og Buskerud blad» og «Ringerikes Blad». De to interesserte grunneiere er underrettet særskilt om utleggningen. Gjenparter av søknadsdokumentene er dessuten sendt Norges Statsbaner, Foreningen til Randsfjords Regulering, Drammens Fellesfløtningsforening, Ringerikes sportsfiskere og Haugsbygd's Jeger- og Fiskerforening, jfr. vassdragslovens § 125 pkt. 3.

Gjenparter er likeledes sendt fylkesmannen i Oppland i forbindelse med konsesjonsspørsmålet, jfr. ervervslovens § 24.

Foreningen til Randsfjords Regulering har ifølge brev av 16. november 1951 «intet å innvende mot at den innsendte søknad om innløsningsrett etter vassdragslovens § 55 m. v. innvilges».

Drammens vassdragets Fellesfløtningsforening har heller ikke noe å innvende mot den påtenkte ekspropriasjon, men forutsetter at planen for utbyggingen og utnyttelse av rettighetene blir forelagt foreningen på forhånd, jfr. dens brev av 7. desember 1951.

Norges Statsbaner, Hovedstyret, anfører i brev av 4. desember 1951 følgende:

«Selve oppdemningen ovenfor Løkkadammen vil neppe i noen vesentlig grad komme til å berøre jernbanens interesser.

Så vidt forstås er det A/S Viul Tresliperis hensikt å påbygge den nåværende dam (Løkkadammen) 5,57 m. Såfremt så er tilfelle, må jernbanen forlange skjønn og ta forbehold om at linjen nedenfor dammen sikres forsvarlig mot eventuelle utgravinger, idet forholdene temmelig sikkert vil bli atskillig forverret ved den økning i hastighet vannet under flom vil få ved slipning gjennom damlukene.

Under storflommen i sommer ble store mas-ser utenfor jernbaneskråningen her (ca. 81,80 km) revet vekk, og det var ikke langt fra at også selve linjen skulle blitt ødelagt.

Jernbanen foretar for tiden store sikrings-arbeider mot Randselva nedenfor dammen.

En bør dessuten være oppmerksom på at selve oppdemmingen vil influere på forholdene ovenfor damstedet. Etter en foreløpig bedøm-melse og uten at befarng er foretatt er det ett eller to steder hvor det muligens kan bli nødvendig å sikre skråningen mellom jern-banelinje og elv. I tilfelle går man ut fra at omkostningene herved bæres av konsesjons-innehaveren. Det samme gjelder om stikkren-neutløp blir neddemt og utgifter påløper som følger herav.»

Høyesterettsadvokat Johs. Schrøder, Hønefoss, har på vegne av fru major Gundersen og Kistefos Træsliberi avgitt følgende uttalelse, datert 27. november 1951:

«Fru Gundersen er eier av en ideell halv-part i eiendommen Fællesmoen i Jevnaker, som motstøter Randselva på dennes vestre side, regnet fra Norderhovsdelet og oppover til et punkt, hvor Kistefos Træsliberis eiend-om begynner.

Hennes nevnte ideelle anpart av Fællesmoen er særskilt skyldlagt og betegnes som gnr. 150 bnr. 66 Nedre Bergers andel i Fællesmoen.

Kistefos Træsliberi, hvis bedrift ligger like ovenfor, har gjort henvendelse til henne for å få kjøpt eiendommens elverettighet — for derigjennom å sikre seg mot skadelig oppstuv-ning i vassdraget under sliperiet, hvis der ved det nedenfor liggende bruk skulle bli tale om forhøyelse av daminnretningene for ved disses hjelp å ta inn i Viuls bedrift fallmetrene mellom Kistefoss og Viul.

Det er, etter hva jeg erfarer, praktisk talt ikke noe fall på strekningen fra Kistefos Træsliberi ned til den nedre eiendomsgrense for dette bruk, idet man i sin tid ikke viet spørsmålet om ulempene ved oppstuvning sær-lig oppmerksomhet, liksom det ikke kunne tenkes å komme på tale om å iverksette ut-bygging, som kunne samle i et fall strykene nedover mot Viul.

Kistefos er imidlertid blitt bekjent med at Viul Tresliperi har kjøpt inn vassdragsrettig-heter på strekningen mellom de to bruk og er som følge derav blitt engstelig for at der kunne bli tale om en oppdemming nedenfor, som kunne avstedkomme oppstuvning.

For å sikre seg herimot er det at bruket har gjort den foran nevnte henvendelse til fru Gundersen, og der er mellom bruket og henne truffet avtale om at hun selger elve-retten til Kistefos.

Nå er forholdet at der pågår utskiftnings-forretning for å få delt Fællesmoen — som består av to særskilt matrikulerte eiendommer, hver eier av en ideell halvpart i området — mellom de to eiere.

Den ene av eierne, enkefru Blyberg, Jevn-aker, har hatt henvendelse fra Viul og er så vidt vites villig til å selge til Viul, men fru Gundersen har som nevnt avtalt salg til Kistefos av sin del.

Ved utskiftningen har jeg på hennes vegne bedt om at det må søkes ordnet slik at hver

av partene får sin halvdel i elvestrekningen og slik at fru Gundersen får den øvre del, idet der da kunne gjennomføres den ordning, at Viul ervervet retten for den nedre dels vedkommende, og fru Gundersen for den øvre del, — hvorved hver av de to eiere kunne gjennomføre salg overensstemmende med sin trufne bestemmelse.

Det er ennå ikke kommet så langt at der foreligger noen bestemmelse fra utskiftnings-retten angående delingen — således at fru Gundersen ikke hittil har fått beskjed om hvorledes ordningen med vassdragsrettig-heten blir. Men det må formentlig antas at ordningen, som den er begjært fra min side, vil kunne gjennomføres således at fru Gunder-sen får seg tillagt den øvre del, som særlig har interesse for Kistefoss, til unngåelse av oppstuvingsrisiko.

Under henvisning til foranstående tillater jeg meg så vel på fru Gundersens, som på Kistefos Træsliberis vegne inntrengende å henstille om at der ikke må tillates Viul Tre-sliperi å innløse vassdragsrettigheter i Rands-elva, henliggende under Fællesmoen, dvs. gnr. 150 bnr. 6 Bergermoen, tilhørende fru Bly-berg, som eier den ene ideelle halvpart i Fæl-lesmoen — og gnr. 150 bnr. 66 Nedre Bergers andel i Fællesmoen, eier fru Gundersen, som har den annen ideelle halvpart.

Jeg vil fra Kistefos Træsliberi få nærmere opplysninger om kotehøyder langs nevnte eiendom Fællesmoen, men vil foreløpig bare på mine nevnte klienters vegne protestere mot innløsningen, idet fru Gundersen har bundet seg til salg av den del av elveretten, som hun blir tillagt til Kistefos, — og Kistefos må hevde at der ikke er grunnlag for å tillate et nedenforliggende bruk å innløse en elve-rettighet, som det ovenforliggende bruk har sikret seg kjøp på for å unngå oppstuvning av vannet ved sin bedrift.»

Uttalelsen er supplert med følgende data — datert 11. desember 1951 — fra Kistefos Træs-liberi:

«Ved vanlig drift med en vassføring på 41—43 m³ pr. sek. ligger undervannet ved turbinutløpene på kote ca. 116,50, og vannstan-den ved vår nedre grense «Kistefosnaret» på ca. 116,25. Disse høyder varierer en del ved skiftende vassføringer. Noen oppgave over disse har vi ikke.

Skal imidlertid oppdemming foretas i nivå med vår nedre grense vil det utvilsomt foregå en oppstuvning av undervannet for våre tur-bin-er, selv om dette ved vårt nåværende an-legg ligger 20—25 cm høyere enn vannstan-den ved nedre grense.

Vi unnlater ikke i denne forbindelse å opp-lyse at vi ved «Norsk Vandbyggningskontor, ingeniør Ragnv. Lie» arbeider med planer for bygging av en kraftstasjon i stedet for vårt nåværende turbinanlegg. Den nåværende un-der vannstand vil da bli senket så meget at det praktisk talt vil bli nivå med vår nedre fallgrense. En oppdemming ved Viul i plan med denne grense, vil da selvsagt ha skade-lige følger.»

Jevnaker herredstyre foreslår i møte den 10. desember 1951 at søknaden blir imøtekommet med det forbehold at Jevnaker

kommune får overta $\frac{1}{10}$ av den kraft som innvinnnes ved reguleringen.

Elektrisitetsskontoret for Hedmark og Oppland anfører under 28. desember 1951:

«Som kjent er det foretatt en ganske betydelig regulering av Randsfjorden, og det må være samfunnsmessig riktig at det regulerte vannet da blir best mulig utnyttet til kraftproduksjon i Randselva og i vassdraget lenger nede. Jeg finner derfor å kunne tilrå at A/S Viul Tresliperis søknad av 1. oktober d. å. om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for en del grunn i Jevnaker med tilhørende vannrettigheter i Randselva blir imøtekommet. Reguleringen i Randsfjord påfører Jevnaker år om annet store ulemper og jeg finner det rimelig at Jevnaker herredstyre tar forbehold om at kommunen skal få overta 10 pst. av den kraft som innvinnnes ved den planlagte utvidelse av Viul Tresliperis kraftverk.»

Fylkesmannen i Oppland slutter seg til denne uttalelse, jfr. hans ekspedisjon av 3. januar 1952.

Høyesterettsadvokat Henning Bjørnvik, som på A/S Viul Tresliperis vegne er forelagt de innkomne uttalelser bemerker i brev av 9. februar d. å. følgende:

«1. Jeg har gått ut fra at det må holdes forhåndsskjønn i samsvar med vassdragslovens regler av hensyn til de almene interesser som måtte berøres ved den omsøkte nye oppdemming. Herunder vil bl. a. forholdet til Statsbanene kunne bli klarlagt. I denne forbindelse bemerkes at det ennå ikke er holdt forhåndsskjønn i anledning av den oppdemming som A/S Viul Tresliperi fikk tillatelse til den 16. februar 1951. Det vil da i tilfelle kunne være praktisk at slikt skjønn blir holdt under ett for begge disse oppdemninger.

2. Fru Major Gundersen og Kistefos Træsliberis bemerkninger av 27. november og 13. desember 1951 ved advokat Schrøder.

Det er riktig at det er sluttet avtale mellom A/S Viul Tresliperi og fru Berthe Blyberg om ervervelse av den ideelle halvdel som tilhører henne og som ligger under gnr. 150 bnr. 6 Bergermoen og bnr. 66 Nedre Bergers andel i Fellesmoen. Denne siste eiendom eies av nevnte fru Gundersen. Handelen er imidlertid strandet på fru Gundersen som Kistefos Træsliberi har forbindelse med. Det er også riktig at det foregår utskiftning av fellesrettighetene, men det er klart at A/S Viul Tresliperi ikke har anledning til å avvente resultatet av utskiftningen som vil kunne trekke ut i flere år. Jeg bestrider for øvrig at det skulle være inngått endelig avtale mellom Kistefos og fru Gundersen om hennes ideelle halvdel i de omsøkte rettigheter. Derimot er det grunn

til å tro at der mellom fru Gundersen og Kistefos er truffet et arrangement med sikte på å hindre A/S Viul Tresliperis ervervelse.

Ved den kgl. resolusjon av 16. februar 1951 ble som bekjent A/S Viul Tresliperi gitt tillatelse til å erverve 5,57 m fall på Randselvas østre side, ovenfor Askerudfoss inntaksdam, og mellom kotene 110,85 og 116,42 (Kistefos Træsliberis laveste undervannstand). Disse vannrettigheter med tilhørende grunn er utskilt av eiendommene, henholdsvis Søndre og Nordre Aslaksrud i Haugsbygd, Norderhov og er innkjøpt av Viul ved mindelig ordning. For å kunne nyttiggjøre seg disse vannrettigheter, må Viul selvsagt også ha disposisjonsretten over fallrettighetene på vestsiden av Randselva. På denne side er Viul selv eier av grunnen med vannrettigheter helt opp til fylkesgrensen mot Oppland (grensen mellom Norderhov og Jevnaker). Hva A/S Viul Tresliperi mangler er altså strekningen fra fylkesgrensen og opp til Kistefos undervannstand. Og det er altså på denne strekning at fru Blyberg som eier en ideell halvdel av disse rettigheter, har inngått kjøpekontrakt med Viul.

Det er selvsagt helt på det uvisse hvorledes ordningen blir ved den verserende utskiftning. Det er ingelunde gitt at fru Gundersen blir eier av de vannrettigheter som ligger nærmest Kistefos Træsliberi, dersom det i det hele tatt blir spørsmål om deling av disse rettigheter.

Når det gjelder de kotehøyder for Kistefos' undervannstand som er nevnt fra Kistefos' side, tillater jeg meg å henvise til Vassdragsvesenets «fastmerkeskisser», oppgitt i kart av 1947 over Randselva. A/S Viul Tresliperi har henvendt seg til ingeniør Olav Hammer i Dahls Oppmåling, idet det er ham som har utført nivåeringene for Viul. Og herunder har Viul fått bekreftet at hans oppgitte tall er i samsvar med Vassdragsvesenets målinger.

A/S Viul Tresliperi har ikke sikret seg andre rettigheter i Randselva enn de som tidligere ikke har vært utnyttet, og som selskapet har kjøpt ad frivillig vei. Det er også påfallende at det er først nå at denne vannrettighet er blitt uunnværlig for Kistefos. Hvorvidt utnyttelsen av vannrettighetene vil komme til å kunne medføre oppstuvning av vannet nedenfor Kistefos og således komme til å påføre denne bedrift skader, er et helt uavgjort spørsmål. A/S Viul Tresliperi kan ikke innrømme det. Men selv om slike skader kan tenkes å oppstå, er ikke det noen hindring for ekspropriasjon og konsesjon. Det blir i tilfelle et skjønns sak å bestemme hvorvidt der voldes skader og i bekreftende fall å fastsette erstatningen. A/S Viul Tresliperi forlanger intet avstått fra Kistefos, og Kistefos ville ikke ha kunnet motsette seg at de nevnte rettigheter ble solgt frivillig til Viul, og da kan etter mitt skjønn Kistefos heller ikke motsette seg at det blir gitt Viul konsesjon på oppdemming og tillatelse til ekspropriasjon av de samme

rettigheter. Når Kistefos blir erstattet den mulige skade, har det ikke mer å kreve. Søknaden fastholdes.»

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Viul Tresliperi fikk ved kgl. resolusjon av 6. mai 1949 tillatelse til å innløse og erverve nærmere angitte fallrettigheter rett nedenfor Askerudfossen, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for samme år s. 62—74.

Ved kgl. resolusjon av 16. februar 1951 fikk selskapet videre tillatelse til å erverve 5,57 m fall på Randselvas østre side ovenfor Askerudfoss inntaksdam mellom kotene 110,85 og 116,42, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1951 s. 6—13.

I og med denne siste tillatelse disponerer selskapet det 24,72 m høye fall fra Askerudfoss undervann til kote 116,42 med unntagelse av de øverste 2,42 m på elvas vestre (høyre) side, og det er altså disse fallmeter selskapet nå søker om tillatelse til å innløse og erverve. Hele fallet kan da utnyttes i selskapets bestående kraftstasjon, etter at inntaksdammen — Løkkadammen — er tilsvarende forhøyet.

De 2,42 m fall på vestsiden som søknaden gjelder utgjør 4,9 pst. av hele fallet, det vil si at selskapet disponerer over 95 pst. av den vassdragsdel som tenkes utbygd under ett, jfr. vassdragslovens § 55 litr. a. Den planlagte utbygging ved å forhøye Løkkadammen må sies å omfatte «så meget av vassdraget som det anses høvelig å ta med i utbyggingen» og man antar videre at en slik samlet utbygging medfører «betydelig økonomisk eller teknisk fordel», jfr. nevnte lovpunkts litr. b og c. Betingelsene etter vassdragslovens § 55 for rett til innløsning som omsøkt skulle således være til stede og saken ville for så vidt formentlig heller ikke komme i noen annen stilling om man utsatte den til den omhandlede utskiftning var holdt, og fru Gundersens andel eventuelt overdratt til Kistefos Træsliberi. Da A/S Viul Tresliperi dessuten så vidt skjønnes, selv om det blir gitt tillatelse til innløsning av fallet, ikke uten særlig atkomst eller hjemmel i lov, jfr. vassdragslovens § 8, vil kunne utnytte det på en slik måte at det voldes oppstuvning til skade for Kistefos Træsliberi, antar man at de innvendinger som er fremkommet fra sistnevnte selskap ikke kan være avgjørende. Hovedstyret anbefaler innløsningstillatelse gitt. Man viser for øvrig til det som er anført nedenfor i forbindelse med ekspropriasjonstillatelsen etter vassdragslovens § 62.

Videre anbefaler man gitt tillatelse etter vassdragslovens § 62 til å ekspropriere grunn og rettigheter som trenges for å gjennomføre

utbyggingen, idet også betingelsene herfor antas å være til stede, jfr. lovens § 126.

Det er søkt om tillatelse til å bruke allemannsstevning ved ekspropriasjonsskjønnet, jfr. advokat Bjørnviks brev av 9. oktober 1951 og vedlagte avskrift av Hovedstyrets brev til advokaten av 3. s. m. Da det imidlertid av advokat Bjørnviks brev synes å fremgå at ekspropriasjon av grunn og rettigheter ikke aktes rettet mot andre enn fruene Blyberg og Gundersen, og det iallfall ikke er gitt noen begrunnelse for nødvendigheten av å benytte allemannsstevning, finner man ikke å kunne anbefale søknaden imøtekommet på dette punkt.

Endelig anbefaler man gitt konsesjon etter ervervsloven av 14. desember 1917 § 2.

Fra Kistefos Træsliberi og den ene av de to falleiere er det ved høyesterettsadvokat Johs. Schröder reist innsigelse mot innløsningen vesentlig på grunn av den fare for oppstuvning av Kistefos' undervann som den planlagte utbygging kan medføre. Videre tar Statsbanene forbehold om at jernbanelinjen nedenfor dammen sikres mot utgraving og forlanger skjønn i den anledning og Drammensvassdragets fellesfløtningsforening forutsetter at planer for utbyggingen og utnyttelsen av rettighetene på forhånd forelegges foreningen. Ansøkeren går som det ses ut fra at det må holdes «forhånds-skjønn» i samsvar med vassdragslovens regler av hensyn til de almene interesser som måtte berøres.

Hovedstyret foreslår som en forutsetning for ekspropriasjonstillatelsen etter vassdragslovens § 62 at den ikke skal omfatte adgang til å gjennomføre påbyggingen av Løkkadammen slik at den medfører oppstuvning av Kistefos' undervann.

Det vil derfor formentlig av hensyn til forholdet til Kistefos Træsliberi også være hensiktsmessig å holde forhåndsskjønn etter vassdragslovens § 112.

I innløsningstillatelsen skal det etter sistnevnte lovs § 55 pkt. 3 fastsettes en frist innen hvilken vassfallet skal være utbygd og kraftverket satt i drift. I ervervskonsesjonen av 16. februar 1951, hvor fullførelsesfristen er 7 år fra konsesjonens datum, er det gått ut fra — se Meddelte Vassdragskonsesjoner for s. å. s. 9 — at de nå omhandlede rettigheter vil være ervervet i så nær fremtid at hele fallhøyden kunne være utbygd innen fristens utløp. Man foreslår etter dette fristen satt til 16. februar 1958.

Ekspropriasjonstillatelsen foreslås tilknyttet samme betingelser som ekspropriasjonstillatelsen av 6. mai 1949 nemlig:

I. A/S Viul Tresliperi setter årlig ut yngel eller settefisk av ørret i antall som bestemmes av vedkommende departement som også bestemmer på hvilket sted eller hvilke steder utsettingen skal foretas.

II. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke fremmes før det er stilt en av departementet godkjent sikkerhet for et beløp av kr. 2 000 til dekning av mulig erstatningsansvar for skade som ikke blir medtatt ved ekspropriasjonsskjønnet.»

Ervervskonsesjonen foreslås gitt på samme betingelser som konsesjonen av 16. februar 1951, dog slik at frister som i denne er regnet fra konsesjonens datum regnes fra 16. februar 1951 og at sikkerhetsstillelsen på kr. 5 000, jfr. post 23, gjøres gjeldende for begge konsesjoner.

Av betingelsene nevnes:

Konsesjonstid: 50 år fra 16. februar 1951. Kraftavgivelse til kommuner og staten henholdsvis inntil 10 og inntil 5 pst., avgifter henholdsvis kr. 1 og kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 5. september 1952.»

Betingelsene for ervervskonsesjonen blir etter hovedstyrets forslag:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Selskapets grunnkapital skal når utbyggingen er ferdig utgjøre minst en tredjedel av de samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig tillatelse tilhøre noen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vassfall her i riket, eller som sitter inne med aksje- (part)majoriteten i noe annet selskap, som eier eller bruker eller leier kraft fra vassfall her i riket. Selskapets vedtekter så vel som seinere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelige på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabo-lovgivningen.

3.

Utbyggingen av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra 16. februar 1951 og vannbyggningsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 13 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — ett hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen

— samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterier). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nød-

vendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandssettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transport til og fra de bedrifter, som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget, å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelser å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved utbyggingarbeidene og oppførelse av kraftstasjonen beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond, som ikke medgår til dekking av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som de-

departementet gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det seinere ved lov blir bestemt.

12.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frambringes ved energien.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som de deler av vassfallet der omfattes av ervervstillatelsen etter den foretatte utbygging kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende departement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

14.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-HK beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde, som de deler av vassfallet der omfattes av ervervstillatelsen etter den foretatte utbygging kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 1,00 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

15.

Nærmere bestemmelser om betaling av avgiftene etter post 14 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallets utbygging, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets seinere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Når 50 år er forløpet fra 16. februar 1951, tilfaller de deler av vassfallet der omfattes av ervervstillatelsen med alle de innret-

ninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Konsesjonæren plikter å drive det samlede kraftanlegg som før og levere den til de ervervede vassfallsdeler svarende kraftmengde til staten for en godtgjørelse motsvarende en forholdsmessig del av de til drift og vedlikehold hadde utgifter som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn. Unnlater konsesjonæren å levere til staten den kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen plikter han etter bestemmelse av vedkommende departement å betale en mulkt til statskassen av kr. 0,50 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Konsesjonærens plikt til etter foranstående bestemmelser å levere kraft til staten gjelder bare så lenge konsesjonæren av hensyn til sitt eget behov holder anlegget i drift. Staten skal når så ikke er tilfelle være berettiget til etter bestemmelse av departementet å overta driften av anlegget, så vidt nødvendig til levering av kraften til staten.

18.

I det 35te år etter 16. februar 1951 skal staten kunne innløse anlegget i den utstrekning hvori det etter post 17 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og

annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såframt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av departementet oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

19.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

20.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

For så vidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de forpliktelser som er pålagt i konsesjonen derunder mulkt som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysning er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

22.

Overtredelse av foran stående poster 1, 12 og 20, samt unnlattelse av å stille de i medhold av post 11 påbudte fond medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31

og 32 får tilsvarende anvendelse. Konsesjonen tapes dessuten hvis den i post 21 pålagte forpliktelse misligholdes.

23.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Sikkerhetsstillelsen kan skje ved at sikkerhetsstillelsen etter konsesjon 16. februar 1951 gjøres gjeldende for begge konsesjoner.

24.

Idet konsesjonæren vedtar foran stående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomsservervelser som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter.

Betingelsenes post 1, tredje ledd om selskapets grunnkapital forutsettes å kunne frafalles av departementet under samme forutsetning som i konsesjonene av 6. mai 1949 og 16. februar 1951.

Departementet slutter seg i det hele til hovedstyrets innstilling og vil tilrå at tillatelse etter vassdragslovens § 55 og § 62 og konsesjonslovens § 2 blir gitt på de betingelser og forutsetninger som er foreslått av hovedstyret og departementet foran.

Industridepartementet

tilråder:

A/S Viul Tresliperi gis tillatelse etter:

1. vassdragslovens § 55 til å løse inn de øverste 2,42 m av fallet fra Askerudfoss undervann til kote 116,42 på Randselvas vestre (høyre) side,
2. s. l. § 62 til å kreve avstått grunn og rettigheter som trengs for utbygging av fallet i det vesentlige overensstemmende med søknad 1. oktober 1951,
3. lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 til å erverve de fallmeter som blir innløst etter punkt 1,

— alt på betingelser og forutsetninger i samsvar med Industridepartementets tilråding 10. oktober 1952.

29. A/S Eidefoss Kraftanlegg.

(Tillatelse til å erverve de vassfall som Staten eier i Tessa i Vågå (som disponeres av Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet).)

Kgl. resol. av 7. november 1952.

Stortinget har, ifølge meddelelse fra dets Presidentskap, i møte 1. november gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykkjer i at Eidefoss Kraftanlegg A/S i samsvar med lov nr. 16 frå 14. desember 1917 § 2, 1. og 3. leden, får konsesjon på å kjøpe dei vassfalla som er nemnde under pkt. 1, på dei vilkår som er tekne inn i tilråding frå Industridepartementet frå 26. september 1952.» De i vedtaket nevnte vassfall er statens vassfall i Tessa i Vågå.

Med tilråding av 26. september 1952 — St. prp. nr. 171, 1952 — la departementet fram disse utkast til konsesjonsbetingelser:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pansettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Utbyggingen av Tessefallene skal finansieres ved selskapets egen kapital og i annen rekke ved innenlandske lån.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig tillatelse tilhøre noen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vassfall her i riket, eller som sitter inne med aksje(part)majoriteten i noe annet selskap, som eier eller bruker eller leier kraft fra vassfall her i riket. Selskapets vedteker så vel som seinere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

Utbygging av vassfallene må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbyggningsarbeidene må fullendes og anleggenes drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsette, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 12 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — ett hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement dispenserer fra denne bestemmelse hvis særlige hensyn foreligger.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig hus-

rom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anleggene og de bedrifter som erholder kraft fra disse.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anleggene å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved utbyggingsarbeidene og oppførelse av kraftstasjonen beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond, som ikke medgår til dekking av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som departementet gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det seinere ved lov blir bestemt.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten

samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frambringes ved energien.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallene etter den foretatte utbygging kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende departement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 år varsel. Oppsagt kraft kan ikke seinere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som

urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-HK beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallene etter den foretatte utbygning kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds-, og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,50 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

14.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallenes utbygning, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres seinere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Når 60 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallene med alle de innretningen hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanleggene ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjoner med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanleggene, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanleggene avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin be-

kostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse anleggene i den utstrekning hvori de, etter post 16 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang og således videre hvert 10. år. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallene med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning. Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Såframt anleggene innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av departementet oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

18.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

19.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av

vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Overtredelse av foran stående poster 1, 11 og 19, samt unnløstelse av å stille de i medhold av post 10 påbudte fond medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

21.

Idet konsesjonæren vedtar foran stående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservervelser som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Departementet kan når som helst forlange at konsesjonæren sender inn kart i 2 eksemplarer over samtlige ervervede eiendommer og rettigheter, opptatt av en landmåler som departementet godkjenner og etter departementets nærmere bestemmelse. Konsesjonæren plikter å melde fra til departementet om erverv av eiendommer og rettigheter som går inn under postene om hjemfalls- og innløsningsrett, vilkårenes post 16 og 17.

Departementet vil tilrå at konsesjon blir gitt på de anførte betingelser.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2, 1. ledd tillates A/S Eidefoss Kraftanlegg å erverve de vassfall som Staten eier i Tessa i Vågå (og som disponeres av Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet) på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 7. november 1952.

30. Andøy Kraftlag.

(Tillatelse til endring i planen for den ved kgl. resolusjon 31. mars 1949 meddelte tillatelse til å foreta en regulering av Bleksvatn.)

Kgl. resol. av 14. november 1952.

Ved kgl. resolusjon 31. mars 1949 fikk Andøy Kraftlag tillatelse til å regulere Bleksvatn på Hinnøya 4,25 m, fra kote 104,50 til

kote 108,75. En viser til Meddelte Vassdragskonsesjoner bind XXXVI side 43 flg.

Nordland fylkes elektrisitetskontor har den 24. mai 1951 på vegne av Andøy Kraftlag til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet søkt om tillatelse tid å senke reguleringsgrensen ½ m. Hovedstyret har i den anledning den 6. juni 1951 avgitt følgende uttalelse:

«Man tillater seg vedlagt å oversende søknad av 24. mai d. å. fra Nordland fylke, Elektrisitetskontoret.

Reguleringsstillatelsen av 31. mars 1949, jfr. Meddelte vassdragskonsesjoner for 1949 s. 43—48, omfatter som nevnt i søknaden en regulering av Bleksvatn på 4,25 m, som fordeles seg med 3,25 m på oppdemning og 1,0 m på senkning. Det søkes nå om tillatelse til å forskyve reguleringsgrensene 0,5 m nedad slik at oppdemningen blir 2,75 m og senkningen 1,5 m.

Kraftinnvinningen og skadevirkningene ved en regulering etter den endrede plan antas praktisk talt å bli de samme som påregnet ved den opprinnelige planlagte regulering. Hovedstyret har derfor ikke noe å innvende mot planendringen og anbefaler den godkjent.

Man har ikke funnet grunn til å forelegge saken for distriktet.

Planendringen medfører at avsnittet om reguleringsgrenser m. v. i manøvreringsreglementets pkt. 1 må rettes slik:

Øvre grense	kote 108,25
Nedre grense	» 104,00
Reguleringshøyde	» 4,25

hvorav 1,5 m senkning og 2,75 m oppdemning.»

Departementet skal bemerke:

Hovedstyret antar at kraftinnvinningen og skadevirkningene ved regulering etter den endrede plan praktisk talt antas å bli de samme som påregnet ved den opprinnelig planlagte regulering. Ved denne antok hovedstyret at skadene ville bli ubetydelige i sammenligning med fordelene. Det antokes videre den gang at ca. 100—150 dekar grunn, myr og mindre bjørkeskog ville bli neddemmet. Det var den gang opprettet kontrakt med grunneierne om utbyggings- og reguleringsrett mot levering av elektrisk energi.

På departementets foranledning er nå grunneierne blitt forelagt den nye reguleringsplan. De har ikke hatt noe å bemerke. Saken har for øvrig ikke vært forelagt distriktet til uttalelse og departementet finner, under de rådende forhold, at det neppe kan tjene noen reel hensikt at så skjer.

Departementet har for øvrig intet å bemerke til den foreslåtte planendring, og vil tilrå at denne blir godkjent og at manøvre-

ringsreglementet blir endret i samsvar med hovedstyrets forslag.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 § 12 nr. 12 tillates planen for den ved kgl. resolusjon av 31. mars 1949 meddelte til-latelse for Andøy Kraftlag til å foreta en re-gulering av Bleksvatn i Bjørnskinns herred, endret i det vesentlige i samsvar med forslag av 24. mai 1951 fra Nordland fylkes elektri-sitetskontor og med sådant manøvreringsreg-lement som inntatt i Industridepartementets tilråding av 14. november 1952, og for øvrig på uforandrede vilkår.

31. Glomfjord Kraftverk.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for overføring til Fykanåga av Sandvatna i Sundsfjordelv og Tærskaldvatna i Glomåga og for regulering av Øvre Navervatn i Fykanåga.

Kgl. resol. av 12. desember 1952.

Stortinget har, ifølge meddelelse fra dets Presidentskap, i møte den 1. desember 1952, gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i:

1. at staten foretar overføring til Fykanåga, Glomfjord kraftverk, av Sandvatna i Sundsfjordelv og Tærskaldvatna i Glomåga og regulering av Øvre Navervatn i Fykanåga.
2. at det blir fastsatt reguleringsbestemmelser for tiltakene under post 1,

— — — — —
alt i samsvar med Industridepartementets tilråding 4. juli 1952.»

Med tilråding av 4. juli 1952, St. prp. nr. 140, 1952, la Industridepartementet frem dette utkast til reguleringsbestemmelser:

1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder for tiden inntil vassdraget nedenfor Tærskaldvatn resp. Sundsfjordelva utbygges i en slik utstrekning at det overførte vann vil gi minst like stor kraftytelse i vassdraget nedenfor Tærskaldvatn resp. Sundsfjordelva som i Glomfjord kraftverk.

2.

For den øking av vannkraften som innvinnes erlegges følgende årlige avgifter:

For overføring av Tærskald-

vatn i Langvassåga og Sandvatn i Sundsfjordelva kr. 0,50 pr. nat.-HK til Staten.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1 pr. nat.-HK.

For reguleringen av Øvre Navervatn kr. 0,50 pr. nat.-HK til Staten.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets vassføring som overføringene og reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinene utnytted på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig.

Plikten å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etterhvert som den ved overføringene og reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

3.

De fornødne nærmere bestemmelser med hensyn til beregningen av avgiftene etter punkt 2 og erleggelsen herav og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 5, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker.

5.

Av den innvunne økte kraft (beregnet som angitt i punkt 2) skal etter hvert som utbygging skjer, på forlangende avgis inntil 10 pst. til de kommuner, hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre interesserte kommuner etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement. Anlegget har rett til å fordre et varsel av minst 2 år for hver gang kraften uttas. Kraften skal leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene, med et tillegg av 20 pst. Størrelsen av produksjonsomkostningene, hvori medregnes 6 pst. forrentning av anleggskapitalen, fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og vassfalleieren eller i mangel herav ved lovlig skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av eieren forlanges revidert hvert 5. år. Kraften avgis i den form, hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas i kraftstasjonen eller fra fjernledningen.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

6.

Til vedlikehold av fiskebestanden i de berørte vassdrag skal anleggenes eier være forpliktet til årlig å sette ut yngel eller settefisk av aure og røye i et slikt antall og på den måte som måtte bestemmes av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdragene plikter anleggenes eier å bære omkostningene til reiser og opphold.

7.

Anleggenes eier er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

8.

Nærværende bestemmelser blir å tinglyse innen de tinglag hvor anleggene er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser som i henhold til nærværende bestemmelser måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget blir derhos å foreta tinglysing til anførsel på vedkommende eiendommers folier i panteregisteret.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 utferdiges reguleringsbestemmelser for overføring til Fykanåga av Sandvatna i Sundsfjordelv og Tærskaldvatna i Glomåga og for regulering av Øvre Navervatn i Fykanåga.

Industridepartementet

tilrår:

For den av Stortinget under den 1. desember 1952 besluttete stats-overføring til Fykanåga av Sandvatna i Sundsfjordelv og Tærskaldvatna i Glomåga og for stats-regulering av Øvre Navervatn i Fykanåga fastsettes i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 reguleringsbestemmelser overensstemmende med det utkast som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 12. desember 1952.

32. Hjartdøla kraftverk.

(Tillatelse til å regulere Hjartdal—Tuddalvassdraget m. v. i Tuddal herred, Telemark fylke.

Kgl. resol. av 12. desember 1952.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets Presidentskap i møte den 1. desember 1952 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykkjer i at Hjartdøla kraftverk får løyve til å regulere Hjartdal—Tuddalvassdraget m. v. i Hjartdal herad, Telemark fylke, i samsvar med Industridepartementet si tilråding av 26. september 1952.»

Med tilråding av 26. september 1952, St. prp. nr. 172, 1952 la departementet frem dette utkast til konsesjonsbetingelser med manøvreringsreglement:

1.

Reguleringskonsesjon gis på ubegrenset tid.

Dersom vassfall der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfallseieres andeler i reguleringsanleggene staten uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i hvert 10. år deretter ha samme adgang og således videre hvert 10. år. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle

avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,50 pr. nat.-HK.

For fallene ovenfor Heddalsvatn blir økingen av vasskraften å beregne på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året.

For fallene nedenfor Heddalsvatn blir økingen å beregne på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringene innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantestikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 22, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjon er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere, som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særegne hensyn foreligger.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer).

Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med ett av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle fremmes i forbindelse med fagskjønn etter vassdragsreguleringslovens § 19. Dette skjønn fremmes av konsesjonæren så tidlig at resultatet foreligger som forutsetning for ekspropriasjonsskjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16. Skjønnene kan kombineres.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til Hjartdal kommune kr. 100 000, som avsettes til et fond, hvis renter etter nærmere bestemmelse av herredstyret anvendes til fremme av jordbruk i distriktet. For fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av Landbruksdepartementet.

15.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i det regulerte område et antall settefisk av aure som nærmere blir å bestemme av Landbruksdepartementet. Dette kan forlange å føre kontroll med settefiskens kvalitet og utsetting. Omkostningene med kontrollen bæres av konsesjonæren.

De fiskeriundersøkelser som Landbruksdepartementet finner nødvendig med års mellomrom bekostes av konsesjonæren.

Hvis Landbruksdepartementet finner det nødvendig plikter konsesjonæren å bygge gitter foran tappetunnellene.

Videre plikter konsesjonæren å avsette et fond på kr. 20 000 til fremme av fisket i de berørte vassdrag.

16.

Konsesjonæren plikter å ryddiggjøre de neddemte arealer.

17.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. An-

leggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

18.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

For så vidt fravikelsen av jevn vannslipping gjennom Hjartdøla kraftverk skulle bevirke at noen av de nedenforliggende kraftverk i vassdraget påføres skade ved at en på nevnte jevne slipping basert belastning ikke kan opprettholdes, skal denne skade erstattes. Forminskelsen av vassfallets kraftmengde oppveies med levering av kraft, eller hvis det enkelte kraftverk skulle ønske det, med penger. Mulig annen skade erstattes med penger.

Den som erstatning bestemte kraftmengde blir å levere således at vassfallseieren ikke blir påført noen skade eller ulempe derved at kraften blir å overføre fra et annet vassfall utover hva den alminnelige lovgivning om samkjøring av kraftverker måtte medføre.

Dersom det ikke oppnås enighet om erstatningsmåten, eller om størrelsen av kraftlevering henholdsvis pengeerstatning, blir dette å fastsette for 10 år ad gangen av en skjønnsmenn på 3 medlemmer, som oppnevnes av vedkommende departement. Skjønnsmennenden bestemmer hvem som skal bære skjønnssomkostningene.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inn-

til kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

20.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Reguleringsanleggenes eier skal måle vassføringskurver for sjøene før reguleringsarbeidene igangsettes hvis tiden tillater det.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

21.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

22.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringene innvunne driftsvann er forpliktet til å avgis til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner, hvis interesser berøres av reguleringen og overføringene, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning, med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall som tilhører norske kommuner ytterligere kraft for så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av dem

som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leieren av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

23.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i anleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen og overføringene mot en årlig godtgjørelse til anleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

24.

Anleggenes eier plikter å avgi vann i sådan utstrekning at den alminnelige fløtning i vassdragene forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtningen, som ikke på denne måte avhjelpest, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

25.

Det påhviler konsesjonshaverne i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturfore-

komster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planlegging og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

26.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement for regulering av Hjarthøla — Tuddalsvassdraget m. v.

1.

Reguleringsgrensene er:

B o n s v a t n.

Øvre reguleringsgrense	kote 754
Nedre reguleringsgrense	» 740
Reguleringshøyde	14 m,
hvorav 7 er senkning.	

Reguleringsdammen har fast overløp. Ved største flom kan vannstanden stige 0,7 m over øvre reguleringsgrense.

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke FM 13 som ligger på 747,931.

V i n d s j å e n.

Øvre reguleringsgrense	kote 971
Nedre reguleringsgrense	» 956
(nåværende vannstand)	
Reguleringshøyde	15 m.

Dammen er forsynt med faste overløp, og vannstanden kan under flom stige til 0,65 over høyeste regulerte vannstand.

Kovvatn.

Øvre reguleringsgrense	kote 875
Nedre reguleringsgrense	» 859
Reguleringshøyde	16 m,
hvorav 7 m er senkning.	

Reguleringsdammen har fast overløp. Ved største flom kan vannstanden stige 0,5 m over øvre reguleringsgrense.

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke FM 5 som ligger på 867,675.

Skjesvatn.

Øvre reguleringsgrense	kote 805,5
Nedre reguleringsgrense	» 791,0
Reguleringshøyde	14,5 m,
hvorav 6 m er senkning.	

Reguleringsdammen har fast overløp. Ved største flom kan vannstanden stige til 0,4 m over øvre reguleringsgrense.

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke FM 2 som ligger på 797,106.

Breivatn.

Øvre reguleringsgrense	kote 749
Nedre reguleringsgrense	» 723
Reguleringshøyde	26 m,
hvorav 13 m er senkning.	

Reguleringsdammen har fast overløp. Ved største flom kan vannstanden stige 0,4 m over øvre reguleringsgrense.

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke FM 20 som ligger på 737,374.

Mykkelstulvatn.

Øvre reguleringsgrense	kote 888
(nåværende lavvannstand)	
Nedre reguleringsgrense	» 885
Reguleringshøyde	3 m.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdragene nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lavvassføringen i Hjartdøla nedenfor Hjartsjø og i Heddøla forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig kan vannslippingen skje etter behovet for Hjartdøla kraftverk.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at regulerings- og overføringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo og om de skal ha telefon i sine boliger.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

7.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte bruk og kommuner og fløtningsforeningen har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet vil rå til at konsesjon blir gitt på de anførte betingelser med manøvreringsreglement.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov om vassdragsreguleringer tillates det Hjartdøla kraftverk til å foreta en regulering av Tuddal—Hjartdalvassdraget m. v. i Hjartdal herred, Telemark fylke på de betingelser med manøvreringsreglement i samsvar med Industridepartementets tilråding av 12. desember 1952.

33. Mesna Kraftselskap.

(Tillatelse til å benytte konsesjoner av henholdsvis 2. juli 1920, 13. august 1920 og 16. mars 1934 til regulering av Tyrilielven og Mesnavatnene.)

Kgl. resol. av 19. desember 1952.

Veg kgl. resolusjon 2. juli 1920 ble Ringsaker og Nes almenning meddelt tillatelse til å regulere Tyrilielven (Sjusøen, Kroksjøen, Melsjøen og Reinsjøen). Tillatelsen gjaldt for et tidsrom av 70 år. Ved kgl. resolusjon 13. november 1936 ble denne konsesjon tillatt benyttet av Mesnavassdragets Brukseierforening på uforandrede vilkår. Herom vises til «Meddelte vassdragskonsesjoner» 1936 side 98 flg. Ved kgl. resolusjon 13. august 1920 ble Mesnavassdragets Brukseierforening meddelt tillatelse til å regulere Mesnavatnene, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» 1920 side 71 flg. Ved kgl. resolusjon 16. mars 1934 ble Mesnavassdragets Brukseierforening meddelt tillatelse til ytterligere 4 m senkning av Søndre Mesnavatn, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» 1934 side 35 flg.

Med skriv av 18. juni 1952 til Industridepartementet søkte brukseierforeningen om stadfesting av endrede vedtekter. Endringen gikk blandt annet ut på at 2 av de 3 nåværende medlemmer av brukseierforeningen skulle være uten enhver innflytelse på ledelsen og skulle samtidig være fritatt for alle utgifter i forbindelse med drift og vedlikehold av reguleringsanleggene.

Saken ble av departementet forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som imidlertid var i tvil hvorvidt de nye vedtekter burde stadfestes, idet det ble pekt på at det 3. medlem av brukseierforeningen, Mesna Kraftselskap, disponerte over 90 pst. av alle vannrettighetene i vassdraget og at kraftselskapet derfor burde overta konsesjonene på regulering i vassdraget. En forutsetning for dette var imidlertid da at brukseierforeningen ble oppløst.

Departementet var under de foreliggende omstendigheter enig i hovedstyrets betraktning og underrettet i skriv av 31. juli foreningen herom, idet en ba om at den nevnte fremgangsmåte måtte bli overveiet.

I skriv av 20. oktober 1952 søker så Mesna Kraftselskap om tillatelse til å overta

1. konsesjon av 2. juli 1920 til å regulere Tyrilielva,
2. konsesjon av 13. august 1920 til å regulere Nord- og Sør-Mesna,
3. konsesjon av 16. mars 1934 til ytterligere å regulere Sør-Mesna.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har den 10. desember 1952 avgitt følgende uttalelse:

«Med Departementets påtegnning av 30. oktober d. å., jnr. 2986 IDV, har man mottatt til uttalelse en søknad fra Mesna Kraftselskap av 20. s. m. om overdragelse til kraftselskapet av de reguleringskonsesjoner som nå innehas av Mesnavassdragets Brukseierforening.

Mesnavassdragets Brukseierforening, som for tiden opplyses å bestå av Mesna Kraftselskap, A/S Mesna Træsliperi og Kartonfabrik og Lillehammer Brænderi & Bryggeri, innehar følgende konsesjoner på reguleringer i Mesnavassdraget:

1. Tillatelse av 2. juli 1920 til å regulere Tyrilielva, opprinnelig meddelt Ringsaker og Nes almenninger, overdratt til Brukseierforeningen ved kgl. resolusjon av 13. november 1936.
2. Tillatelse av 13. august 1920 til å regulere Mesnavatna.
3. Tillatelse av 16. mars 1934 til ytterligere regulering av Sør-Mesna.

Man viser herom til «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1920, side 46 flg., og side 71 flg., for 1934, side 35 flg. og for 1936, side 98 flg.

Mesnavassdragets Brukseierforening har i brev av 18. juni 1952 til Industridepartementet bl. a. gitt følgende opplysninger:

«Mesnavassdragets Brukseierforenings lover er vedtatt i 1912 og approbert ved kgl. resolusjon av 5. mars 1915.

Foreningen besto den gang av Lillehammer kommune og av en rekke private brukseiere som tilsammen hadde utbygd et fall av 120,8 m, hvorav Lillehammer kommune 32 m. Kommunen eide dessuten ytterligere vannrettigheter med 233 m ikke utbygd fallhøyde. Dette siste fall ble av Lillehammer kommune sammen med det tidligere benyttede fall utbygd i et nytt kraftanlegg som ble satt i drift 1917.

Dessuten eksproprierte Lillehammer kommune en rekke av ovennevnte private bruk og samlet disse vannrettigheter i et nytt kraftanlegg med 44 m fallhøyde, satt i drift 1921.

Lillehammer kommunes ovennevnte to kraftanlegg er senere overtatt av Mesna Kraftselskap som ytterligere har bygd et nytt kraftanlegg med 175 m fallhøyde i Tyria som utgjør en øvre del av Mesnavassdraget.

Tilbake til Brukseierforeningen står nå foruten Mesna Kraftselskap kun Mesna Træsliperi & Kartonfabrik og Lillehammer Brænderi & Bryggeri. Det kan heller ikke antas at det kan bli andre fremtidige medlemmer av foreningen.

Tilsammen disponerer Mesna Kraftselskap således nå over 90 pst. av alle vannrettigheter i Mesnavassdraget.

Etter overenskomster med de to gjenværende medlemmer har Mesna Kraftselskap alle-

rede fra 1932 helt etter eget behov foretatt sesong- og døgnregulering fra reguleringsanleggene. Kraftselskapet har også hatt den direkte administrasjon, drift og vedlikehold av anleggene, mens de årlige driftsutgifter har vært fordelt på de tre medlemmer på vanlig måte.

Grunnlaget for de nevnte overenskomster er blant annet at de to bedrifter får levert tilsvarende mengder elektrisk energi så snart vassføringen som følge av ujevn tapning synker under tidligere regulert vassføring, mens bedriftene til andre tider har rett til å utnytte den større vassføring.

Idet Mesna Kraftselskap derved kan utnytte hele Mesnas vassføring og samtidig får en vesentlig høyere maksimalytelse får samtlige 3 bedrifter tilsammen en større kraftproduksjon enn tidligere.»

Dette brev gjalt spørsmål om godkjenning på nye vedtekter som bl. a. gikk ut på at Mesna Træsliperi og Kartonfabrik og Lillehammer Brænderi & Bryggeri skulle være uten enhver innflytelse på foreningens ledelse, og samtidig være fritatt for alle med drift og vedlikehold av reguleringsanleggene forbundne utgifter. Manøvreringen skulle, med den begrensning som følger av tapningsreglementer og forutsetninger for avhjemlede skjønn, skje etter Mesna Kraftselskaps behov og bestemmelse.

Hovedstyret, som hadde fått saken til uttalelse, var i tvil om hvorvidt det burde anbefales stadfesting på slike vedtekter, og antydet i brev til Departementet av 22. juli d. å. muligheten av at Mesna Kraftselskap — under forutsetning av Brukseierforeningens oppløsning — kunne søke om å overta reguleringskonsesjonene. Departementet sluttet seg hertil, jfr. påtegning til Mesna Kraftselskap av 31. juli d. å.

Søknaden fra Mesna Kraftselskap om overtagelse av reguleringskonsesjonene er sålydende:

«Vi har intet å innvende mot den av Dem foreslåtte fremøansmåte for vår formelle overtagelse av driften av reguleringsanleggene i Mesnavassdraget. Den dekker også helt våre overenskomster med Lillehammer Brænderi & Bryggeri og Mesna Træsliperi & Kartonfabrik herom.

Vi tillater oss derfor å søke om at:

1. Tillatelse av 2. juli 1920 til å regulere Tyrilielven gitt til Ringsaker og Nes almenninger og overdratt til Mesnavassdragets Brukseierforening under 13. november 1936.
2. Tillatelse av 13. august 1920 til å regulere Nord- og Sør-Mesna gitt til Mesnavassdragets Brukseierforening.
3. Tillatelse av 16. mars 1934 til ytterligere å regulere Sør-Mesna gitt til Mesnavassdragets Brukseierforening blir overdratt til Mesna Kraftselskap.

Vi tillater oss for øvrig å henvise til skrivelse av 18. juni 1952 fra Mesnavassdragets

Brukseierforening til det ærede departement og til de dermed følgende bilag.»

Søknaden har følgende påtegning fra Lillehammer Brænderi & Bryggeri og A/S Mesna Træsliperi og Kartonfabrik av 28. oktober 1952:

«Foranstående ansøking om overdragelse av reguleringsstillatelse i Mesnavassdraget fra Mesnavassdragets Brukseierforening til Mesna Kraftselskap anbefales innvilget.

Fremgangsmåten anses helt dekket av våre overenskomster med Kraftselskapet.»

Idet man for øvrig viser til det som er anført i Hovedstyrets uttalelse av 4. november 1936 angående overdragelse til Brukseierforeningen av reguleringskonsesjonen av 2. juli 1920, skal Hovedstyret bemerke at det, som forholdene ligger an, må være naturlig at de omhandlede reguleringskonsesjoner innehas av Mesna Kraftselskap. Kraftselskapet disponerer etter det opplyste over 90 pst. av alle vannrettigheter i vassdraget og overdragelsen er anbefalt av de øvrige medlemmer av Brukseierforeningen.

Hovedstyret vil etter dette — under forutsetning av at Mesnavassdragets Brukseierforening blir oppløst — anbefale den foreliggende søknad innvilget og finner ikke grunn til å foreslå oppstilt særlige vilkår i forbindelse med overdragelsen av konsesjonene. Alle tre konsesjoner er gitt i henhold til reguleringsloven av 1917. De i reguleringsbetingelsene fastsatte frister vil fortsette å løpe fra de i de opprinnelige konsesjoner gitte utgangspunkter.

Man tilføyer for så vidt angår den ved kgl. resolusjon av 2. juli 1920 meddelte tillatelse til regulering av Tyrilielva at den oppdemning av Sjusjøen, som inngikk i planen, ikke er gjennomført. I brev fra Lillehammer Kraftanlæg av 26. oktober 1921 er det anført følgende herom: «I Sjusjøen er den gamle reguleringsdam ombygget i 1916. Den nå konsesjonerte regulering vil derimot neppe komme til utførelse foreløpig.»

Som svar på en henvendelse fra Hovedstyret av 27. september 1923 anførte Mesnavassdragets Brukseierforening i brev av 10. desember s. å. bl. a.: «Den konsesjonerte regulering av Sjusjøen vil som nevnt foreløpig ikke komme til utførelse. — Den nåværende er konsesjonsfri.» Spørsmålet kan ikke senere ses å være tatt opp overfor konsesjonæren, og vassføringsøkingen for reguleringen av Tyrilielva er fastsatt uten at oppdemningen av Sjusjøen er berørt. Man går under disse omstendigheter ut fra at konsesjonsmyndighetene ikke har hatt noe å bemerke til at oppdemningen ikke er gjennomført. Mesna Kraftselskap har 22. oktober d. å. sendt inn

søknad om tillatelse til å regulere Sjusjøen 1,5 m over nåværende regulert høyvann, og går i søknaden ut fra at den i 1920 meddelte tillatelse er bortfalt for Sjusjøens vedkommende.

Som det vil fremgå av det foran anførte finner departementet det med hovedstyret naturlig at de omhandlede reguleringskonsesjoner innehas av Mesna Kraftselskap. Overdragelsen er anbefalt av de øvrige medlemmer av brukseierforeningen.

Under forutsetning av at brukseierforeningen blir oppløst vil departementet rå til at søknaden blir innvilget. En har for øvrig ikke funnet grunn til å oppstille særlige betingel-

ser for overdragelsen av konsesjonene, da de alle er gitt i henhold til reguleringsloven av 1917. De frister som er satt vil fortsette å løpe fra de opprinnelige utgangspunkter.

Industridepartementet

tilrår:

De tillatelser som er gitt henholdsvis ved kgl. resolusjoner av 2. juli 1920, 13. august 1920 og 16. mars 1934 til regulering av Tyri-lielven og Mesnavatnene tillates overdratt til Mesna Kraftselskap i samsvar med Industri-departementets tilråding av 19. desember 1952 og for øvrig på uforandrede vilkår.